

Sandra Kralj Vukšić, Tatjana Seničanin

Druhých päť rokov pôsobenia
Slovenského kultúrneho centra
Našice

DRUHÝCH PÄŤ ROKOV NA JEDNOTKU

2016 – 2020 / 2016. – 2020.

DRUGIH PET ZA PET

Drugih pet godina djelovanja
Slovačkog centra za kulturu
Našice

Slovenské
kultúrne
centrum
Našice

Slovački
centar
za kulturu
Našice

Sandra Kralj Vukšić, Tatjana Seničanin

**Druhých päť rokov pôsobenia
Slovenského kultúrneho centra
Našice**

***Drugih pet godina
djelovanja Slovačkog centra za kulturu
Našice***

2016 – 2020 / 2016. – 2020.

**Druhých päť rokov na jednotku /
*Drugih pet za pet***

Nakladnik / Vydavateľ

Slovački centar za kulturu Našice – Slovenské kultúrne centrum Našice

Za nakladnika / Za vydavateľa

dr. sc. Sandra Kralj Vukšić

Urednik / Redaktor

dr. sc. Sandra Kralj Vukšić

Fotografije / Fotografie

Arhiva Slovačkog centra za kulturu Našice / Archív Slovenského kultúrneho centra Našice,
časopis Prameň

Lektorica teksta na hrvatskom jeziku / Korektúra textu v chorvátskom jazyku

Gordana Kolarik Turniški, dipl. prof.

Korektura teksta na slovačkom jazyku / Korektúra textu v slovenskom jazyku

doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc.

Likovno i grafičko uređenje / Výtvarné a grafické spracovanie

Davorin Palijan

Tisak / Tlač

Tisak d.o.o., Grafika, Osijek

Potpoma tiskanju knjige / Tlač publikácie podporili

Savjet za nacionalne manjine RH / Rada pre národnostné menšiny Chr

Ured za iseljene Slovake, Slovačka / Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Slovensko

Savez Slovaka RH / Zväz Slovákov Chr

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina RH / Úrad pre ľudské práva a práva
národnostných menšín Chr

ISBN 978-953-48705-4-9

Naklada / Náklad: 300

Publikácia bola spolufinancovaná z projektu „Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie“ v rámci programu Erasmus+ s číslom zmluvy 2019 – 1 – SK01 – KA201 – 060682.

Podpora vypracovania tejto publikácie zo strany Európskej komisie nepredstavuje schválenie obsahu, ktorý odráža len názory autorov a autoriek, a Komisia nemôže byť zodpovedná za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

Publikacija je sufinancirana iz projekta „Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije“ u sklopu programa Erasmus+ s ugovorom broj 2019 – 1 – SK01 – KA201 – 060682.

Podrška Europske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja odobrenje njenog sadržaja koji odražava stavove samih autora te se Komisija ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu daljnju uporabu informacija sadržanih u ovoj publikaciji.

Slovenské kultúrne centrum Našice / Slovački centar za kulturu Našice

Braće Radića 68, 31500 Našice

Chorvátska republika / Republika Hrvatska

e-mail: slovackicentar-ravnatelj@os.t-com.hr

www.skc.hr

OBSAH / SADRŽAJ

1. PREDHOVOR	2
1. PREDGOVOR	3
2. SLOVO NA CESTU	4
2. RIJEČ PRIJE PUTA	5
3. DESAŤ ROKOV PÔSOBENIA SLOVENSKEHO KULTÚRNEHO CENTRA NAŠICE	6
3. DESET GODINA DJELOVANJA SLOVAČKOG CENTRA ZA KULTURU NAŠICE	7
4. PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V CHORVÁTSKU	12
4. PREZENTACIJA KULTURE SLOVAKA U HRVATSKOJ	13
4.1. VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ	14
4.1. IZLOŽBENA DJELATNOST	15
4.2. PREZENTAČNÁ ČINNOSŤ	34
4.2. PREZENTACIJSKA DJELATNOST	35
4.3. ZASTÚPENIE V MÉDIÁCH	40
4.3. PREDSTAVLJANJE U MEDIJIMA	41
5. VYSKUMNÁ ČINNOSŤ	44
5. ISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	45
6. VZDELÁVANIE V SLOVENSKOM JAZYKU	54
6. OBRAZOVANJE NA SLOVAČKOM JEZIKU	55
6.1. SLOVENSKE ŠKOLSTVO V CHORVÁTSKU	58
6.1. SLOVAČKO ŠKOLSTVO U HRVATSKOJ	59
6.2. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE ŽIAKOV	62
6.2. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČENIKE	63
6.3. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE UČITEĽOV	88
6.3. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČITELJE	89
6.4. INFORMAČNÉ A PREZENTAČNÉ AKTIVITY	94
6.4. INFORMATIVNE I PREZENTACIJSKE AKTIVNOSTI	95
6.5. ŠTIPENDIÁ	100
6.5. STIPENDIJE	101
6.6. UZNANIA A OCENENIA	102
6.6. PRIZNANJA I NAGRADE	103
7. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	112
7. MEĐUNARODNA SURADNJA	113
8. VYDAVATEĽSKA ČINNOSŤ	126
8. IZDAVAČKA DJELATNOST	127
9. INFORMAČNO-DOKUMENTAČNÁ ČINNOSŤ	132
9. INFORMATIVNO-DOKUMENTACIJSKA DJELATNOST	133
10. PODPORA PROGRAMOV	140
10. POTPORA PROGRAMA	141
10.1. PODPORILI SME	142
10.1. PODRŽALI SMO	143
10.2. ZÚČASTNILI SME SA	148
10.2. SUDJELOVALI SMO	149
10.3. USKUTOČNILO SA	152
10.3. ODRŽALO SE	153
11. REKONŠTRUKCIA BUDOVY SLOVENSKEHO KULTÚRNEHO CENTRA NAŠICE	166
11. REKONSTRUKCIJA ZGRADE SLOVAČKOG CENTRA ZA KULTURU NAŠICE	167
12. UZNANIA A OCENENIA	170
12. PRIZNANJA I NAGRADE	171
13. VIZUÁLNE MATERIÁLY	178
13. VIZUALNI MATERIJALI	179

1. PREDHOVOR

Milí čitatelia,

do rúk sa Vám dostala publikácia Slovenského kultúrneho centra Našice *Druhých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice – Druhých päť na jednotku 2016 – 2020*. Vydanie je pripravené s cieľom zdokumentovať, ale aj prezentovať činnosť tejto slovenskej ustanovizne sídliacej v Našiciach v Chorvátsku.

Slovenské kultúrne centrum Našice je stále, aj po desiatich rokoch od jeho založenia, najmladšou slovenskou organizáciou v Chorvátsku a stále jedinou slovenskou ustanovizňou v Chorvátsku. Jeho poslaním je udržiavať, predstavovať a rozvíjať tradičnú a súčasnú kultúru Slovákov v Chorvátskej republike. V najširšom slova zmysle Slovenské kultúrne centrum Našice svoje pôsobenie smeruje k udržiavaniu a rozvoju kultúry slovenskej menšiny, ako aj na jej prezentáciu na území Chorvátska a v rámci európskeho spoločenstva.

Toto je v poradí druhá publikácia o činnosti Slovenského kultúrneho centra Našice, v ktorej je predstavená jeho činnosť, počiny a dosahy, avšak prvá k tejto téme za obdobie rokov 2016 – 2020. Z bohatého materiálu sme vybrali najdôležitejšie fakty a udalosti. So zámerom čo najviac zaujať čitateľov je dvojjazyčná textová časť doplnená fotografickým materiálom a inými dokumentmi z archívu Slovenského kultúrneho centra Našice.

Do knižnej podoby sú usporiadané aktivity Slovenského kultúrneho centra Našice, prezentácia kultúry Slovákov v Chorvátsku, v rámci ktorej je obsiahnutá výstavná činnosť a rôzne iné prezentačné aktivity, ako aj zastúpenie v médiách. Okrem prezentácie, dôležitú oblasť pôsobenia predstavuje výskumná činnosť, starostlivosť o vzdelávanie v slovenskom jazyku v Chorvátsku, vzdelávacie programy pre učiteľov slovenského jazyka i pre žiakov, ktorí sa na základnej alebo strednej škole učia slovenský jazyk. Okrem uvedeného, vydanie dokumentuje najdôležitejšie momenty v činnosti inštitúcie v období 2016 – 2020, najmä medzinárodnú spoluprácu, vydavateľskú činnosť, informačno-dokumentačné aktivity, účasť, podporu a usporadúvanie rôznych podujatí. Jednou z tém publikácie je aj rekonštrukcia budovy sídla, s ktorou sa začalo bezprostredne po založení.

Veríme, že obsah knihy osloví čitateľa, ktorý si ju nielen prelistuje, ale aj prečíta, a najmä po rokoch sa k nej vráti, aby si ozrejmil či overil fakty súvisiace s pôsobením Slovenského kultúrneho centra Našice nielen v Chorvátsku, ale aj jeho dosahu v rámci spolupráce s Dolnou zemou (Maďarskom, Rumunskom a Srbskom) a Slovenskom.

Prajeme vám príjemné čítanie.

autorky

1. PREGOVOR

Dragi čitatelji,

pod rukom vam se našla publikacija Slovačkog centra za kulturu Našice *Drugih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice – Drugih pet za pet 2016. – 2020.* Izdanje je pripremljeno s ciljem dokumentiranja, ali i prezentiranja djelovanja ove slovačke ustanove koja svoje sjedište ima u Našicama, u Hrvatskoj.

Slovački centar za kulturu Našice je još uvijek, i nakon deset godina od osnivanja, najmlađa slovačka organizacija u Hrvatskoj te još uvijek jedina slovačka ustanova u Hrvatskoj. Njegovo poslanje je održavati, prezentirati i razvijati tradicijsku i suvremenu kulturu Slovaka u Republici Hrvatskoj. U najširem smislu Slovački centar za kulturu Našice svoje djelovanje usmjerava na održavanje i razvoj kulture slovačke manjine, kao i na njezino predstavljanje na području Hrvatske i unutar europske zajednice.

Ovo je druga publikacija o djelovanju Slovačkog centra za kulturu Našice koja bilježi njegove aktivnosti, djela i postignuća, ali prva na ovu temu za razdoblje 2016. – 2020. Iz bogate građe odabrali smo najvažnije činjenice i događaje. S namjerom što više zainteresirati čitatelja, dvojezični tekstualni dio dopunjen je fotografskim materijalom i drugim dokumentima iz arhiva Slovačkog centra za kulturu Našice.

Knjiga sadržava djelatnost Slovačkog centra za kulturu Našice, predstavljanje slovačke kulture u Hrvatskoj, koja uključuje izložbene aktivnosti i razne druge prezentacijske aktivnosti, te predstavljanje u medijima. Osim prezentacije važno područje djelovanja predstavlja istraživanje, briga o obrazovanju na slovačkom jeziku u Hrvatskoj, obrazovni programi za učitelje slovačkog jezika i za učenike koji uče slovački jezik u osnovnoj ili srednjoj školi. Osim navedenog, izdanje dokumentira najvažnije trenutke u djelovanju ustanove u razdoblju 2016. – 2020., a posebno međunarodnu suradnju, izdavačku djelatnost, informativno-dokumentacijsku djelatnost, sudjelovanje, potporu i organizaciju raznih događanja. Jedna od tema publikacije je i rekonstrukcija zgrade sjedišta koja je započela odmah po osnutku.

Vjerujemo da će se sadržaj knjige svidjeti čitatelju koji će je ne samo prelistavati, već i čitati, a nakon nekog vremena joj se i vraćati kako bi osvježio ili provjerio činjenice vezane uz djelovanje Slovačkog centra za kulturu Našice i to ne samo u Hrvatskoj, već i njegova postignuća u suradnji s Dolnom zemljom (Mađarskom, Rumunjskom i Srbijom) i Slovačkom.

Želimo vam ugodno čitanje.

autorice

2. SLOVO NA CESTU

Pripadla mi česť vypraviť na cestu publikáciu *Druhých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice – Druhých päť na jednotku 2016 – 2020*, ktorá mapuje zameranie a bohatú i rôznorodú činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice za ostatných päť rokov.

Skúsenosti menšinového života, ale aj vedecké poznatky o ňom jasne hovoria, aké je dôležité udržiavať identitu prostredníctvom jazyka a kultúrnych prejavov predkov. Jej rozvíjanie však musí reflektovať tiež aktuálne potreby a záujmy daného menšinového spoločenstva. Ak pre to nachádza menšina porozumenie, podmienky a podporu krajiny v ktorej žije, je to v každom prípade prospešné pre obe strany. Dôležité pre menšinu je aj vedomie, že materská krajina predkov nezabúda a pripája sa rôznymi formami podpory tiež. Nezanedbateľnú úlohu však hrajú aj inštitúcie a osobnosti menšinového spoločenstva, ktoré všetky formy podpory vedia pretaviť do zmysluplnej a rôznorodej činnosti.

Jednou – zatiaľ jedinou a najmladšou – z takýchto inštitúcií v Chorvátsku je Slovenské kultúrne centrum Našice - Slovački centar za kulturu Našice. Centrum vzniklo v roku 2010 a jej činnosť za druhých päť rokov práce je podrobne zdokumentovaná v tejto publikácii. Nezainteresovaný čitateľ by sa nazdal, že činnosť Centra kreuje a organizuje početný tím pracovníkov – opak je však pravda. Zostava pracovníčok je počtom viac ako skromná. O to viac sú ich činnosť a plánované zámery ocenenia hodné.

Podrobný výpočet všetkých aktivít, podujatí a zámerov hovorí aj o výbornej spolupráci so školami, učiteľmi, organizáciami Matice slovenskej na pôde Chorvátska, ale tiež so slovenskými kolegami a kolegyňami z Maďarska, Srbska či Rumunska. Sumár podujatí a aktivít hovorí tiež o tom, že aj inštitúcie Slovenska – materskej krajiny predkov – sa snažia tieto aktivity podporovať.

Všetky aktivity, o ktorých podrobný prehľad prináša publikácia, práve sa vydávajú na cestu k čitateľom, pozitívne a zmysluplne udržiavajú a posilňujú identitu a občiansku hrdosť Slovákov v Chorvátsku. Umožňujú rozvíjať ich talent a súdržnosť, ale tiež otvárajú možnosti chorvátskym susedom a priateľom spoznávať inú, a predsa v mnohom takú blízku kultúru a jazyk.

Želám Slovenskému kultúrnemu centru Našice, aby sa jeho pracovníčkam darilo naplňať plány a zámery v plnom zdraví a v prajných podmienkach tak, aby ďalších päť rokov činnosti Centra bolo takých činnorodých, ako približuje táto publikácia!

Hana Hlôšková

2. RIJEČ PRIJE PUTA

Pripala mi je čast ispratiti na put publikaciju *Drugih pet godina Slovačkog centra za kulturu Našice – Drugih pet za pet 2016. – 2020.*, koja predstavlja usmjerenje te bogate i raznolike djelatnosti Slovačkog centra za kulturu Našice u proteklih pet godina.

Iskustvo manjinskog života, kao i znanstvena saznanja o njemu, jasno ukazuju koliko je važno održati identitet putem jezika i kulturnih izričaja predaka. Njegov razvoj pak mora odražavati i aktualne potrebe i interese konkretne manjinske zajednice. Ako manjina naiđe na razumijevanje, uvjete i podršku zemlje u kojoj živi, to je u svakom slučaju korisno za obje strane. Također je za manjinu važno da je svjesna kako u matičnoj zemlji predaka nisu zaboravljeni i da im i ona pruža razne oblike podrške. Važnu ulogu također imaju i institucije i ličnosti manjinske zajednice koje sve oblike podrške znaju pretočiti u smislene i raznolike djelatnosti.

Jedna – dosad jedina i najmlađa – od takvih institucija u Hrvatskoj jest Slovački centar za kulturu Našice - Slovenské kultúrne centrum Našice. Centar je osnovan 2010. godine, a njegove aktivnosti u drugih pet godina rada detaljno su dokumentirane u ovoj publikaciji. Nezainteresirani čitatelj pomislio bi da aktivnosti Centra kreira i organizira mnogobrojan tim djelatnika – no istina je upravo suprotna. Broj zaposlenih je više nego skroman. Time još više na vrijednosti dobijaju njihove aktivnosti i planirano usmjerenje.

Detaljno nabranje svih aktivnosti, događanja i namjera također govori o odličnoj suradnji sa školama, učiteljima, organizacijama maticama slovačkim u Hrvatskoj, ali i sa slovačkim kolegama i kolegicama iz Mađarske, Srbije i Rumunjske. Sažetak događaja i aktivnosti također pokazuje da institucije Slovačke – matične zemlje predaka – nastoje podržati ove aktivnosti.

Sve aktivnosti, o kojima detaljan pregled donosi publikacija koja upravo pronalazi put do čitatelja, pozitivno i sadržajno održavaju i jačaju identitet i građanski ponos Slovaka u Hrvatskoj. Omogućuju razvijati njihov talent i zajedništvo, ali također otvaraju mogućnosti hrvatskim susjedima i prijateljima upoznavati drugu, a ipak po mnogo čemu blisku kulturu i jezik.

Slovačkom centru za kulturu Našice želim da njegove djelatnice u punom zdravlju i dobrim uvjetima ostvaruju planove i namjere, kako bi i sljedećih pet godina djelovanja Centra bilo jednako plodno, kao što pokazuje ova publikacija!

Hana Hlôšková

3. DESAŤ ROKOV PÔSOBENIA SLOVENSKEHO KULTÚRNEHO CENTRA NAŠICE

V roku 2020 si Slovenské kultúrne centrum Našice pripomenulo desiate výročie svojho založenia. Keďže sú výročia príležitosťou na bilancovanie, toto okruhle a prvé si iste zaslúži patričnú pozornosť.

Dovoľte mi priblížiť vám prvých desať rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice a pristaviť sa pri tom pri najdôležitejších momentoch v živote tejto, v súčasnosti najmladšej, slovenskej organizácie v Chorvátsku s dôrazom na jej najvýznamnejšie kroky.

Vďaka úsiliu a pôsobeniu Slovákov, ktorí už stáročia dopĺňajú demografický etnický obraz Chorvátska a formujú chorvátsky priestor, bolo v roku 2010 v Našiciach založené Slovenské kultúrne centrum Našice. Pred nami je naďalej veľa práce, no uplynulých desať rokov zachytených v tejto publikácii zaznamenáva úspešnú realizáciu množstva projektov. Všetko vykonané a dôležité by sa doň však nezmestilo, preto sme z bohatého materiálu vybrali najdôležitejšie fakty a udalosti.

Podľa právoplatného modelu kultúrnej autonómie v Chorvátsku, Zväz Slovákov pôsobí od roku 1991, a to ako občianske združenie v oblasti kultúrnych aktivít, vydavateľstva a informovania, ako i koordinovania miestnych organizácií – matíc slovenských (ďalej MS).¹ Aby si mohli Slováci uplatniť práva, ktoré model kultúrnej autonómie inštitúciám dáva, prijal Zväz Slovákov na zasadnutí výkonného výboru dňa 2. októbra 2010 uznesenie o založení kultúrnej ustanovizne, ktorej súčasný plný názov je Slovački centar za kulturu Našice – Slovenské kultúrne centrum Našice. Na zakladajúcom zasadnutí bola za dočasnú riaditeľku vymenovaná Branka Baksová, ktorá túto funkciu vykonávala ako dobrovoľníčka. Podpísaním zmluvy o poskytovaní dotácie z rozpočtu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí medzi Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Zväzom Slovákov, ktoré sa uskutočnilo dňa 20. 10. 2011, boli splnené podmienky na kúpu budovy Slovenského kultúrneho centra Našice, na ktorú prispeli v rovnakej miere vláda Chorvátskej republiky, vláda Slovenskej republiky a mesto Našice.

Podpísaním Dohody o spolufinancovaní Slovenského kultúrneho centra Našice medzi vládou Chorvátskej republiky – Ministerstvom kultúry Chorvátskej republiky a Slovenským kultúrnym centrom Našice 8. júla 2011 bolo zabezpečené financovanie zamestnancov. Slovenské kultúrne centrum Našice začalo reálne pôsobiť 1. novembra 2011, keď na miesto riaditeľky nastúpila dr. sc. Sandra Kraljová, menovaná do funkcie na dobu jedného roka. Slávnostné otvorenie Slovenského kultúrneho centra Našice a začiatok aktívnej činnosti sa v spolupráci so zriaďovateľom Zväzom Slovákov uskutočnili dňa 20. decembra 2011. Koncom roka 2012 sa riaditeľom stal Samir Slivka. V závere nasledujúceho roka 2013 ho vystriedala súčasná riaditeľka dr. sc. Sandra Kraljová Vukšićová. Slovenské kultúrne centrum Našice malo na vykonávanie vlastnej činnosti od svojho založenia v roku 2010 do roku 2014 jedného stáleho zamestnanca na pozícii riaditeľa. Od roku 2014 je zamestnaná kustódka Tatjana Seničaninová, čo umožnilo rozšírenie aktivít Slovenského kultúrneho centra Našice. V tejto zostave pracujú zamestnanci centra dodnes.

Jednou zo základných podmienok plnohodnotného pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice bola realizácia viacročného projektu rekonštrukcie starej budovy, po ukončení ktorého budú pre Slovenské kultúrne centrum Našice vytvorené podmienky na pôsobenie v plnom rozsahu. Aj keď budova vo vlastníctve Zväzu Slovákov nie je chráneným architektonickým objektom, čo písomným vyjadrením potvrdilo Konzervačné oddelenie v Osijeku – Správa pre ochranu kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky, rekonštrukčné práce boli naplánované tak, aby zásahy týkajúce sa vizuálnych zmien boli minimálne. Na projekt rekonštrukcie Slovenského kultúrneho centra Našice uzavrel majiteľ budovy Zväz Slovákov so Slovenským kultúrnym centrom Našice dňa 16. júla 2012 Zmluvu o stanovení práva výstavby. Zakladateľ Slovenského kultúrneho centra Našice menoval pracovnú skupinu (komisia na rekonštrukciu starého objektu), ktorá sa na projekte podieľala odborným poradenstvom s cieľom efektívnejšej realizácie.

Tento viacročný projekt prebehol prevažne s finančnou podporou Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky a čiastočne prispeli aj Ministerstvo hospodárstva Chorvátskej republiky a Zväz Slovákov, kým Slovenské kultúrne centrum Našice investovalo vlastné účelové prostriedky. Riadenie realizácie Slovenské kultúrne centrum Našice vykonávalo od začiatku so štedrou podporou Vladimira Bileka, poslanca pre českú a slovenskú národnostnú menšinu v chorvátskom parlamente a vedenia Zväzu Slovákov. Tak sa celý rad inštitúcií, firiem a jednotlivcov pričínil o záchranu jedného z mála objektov v Našiciach, ktorých vznik sa štýlovým stvárnením datuje do konca 19. storočia, do obdobia historizmu. V súčasnosti je kompletne zariadené prízemie budovy. Od dokončenia rekonštrukcie nás delí len niekoľko krokov, avšak

¹ V Chorvátsku sú miestne organizácie - matice slovenské (MS Ilok, MS Jakšić, MS Jelisavec, MS Josipovec, MS Jurjevec Punitovský, MS Lipoľany, MS Markovec Našický, MS Međurić, MS Míľovce, MS Osijek, MS Radoš, MS Rijeka, MS Soľany, MS Záhreb, MS Zokov Gaj) samostatné občianske združenia. Strešná organizácia Matica slovenská v Chorvátsku neexistuje, túto funkciu plní Zväz Slovákov, v ktorom sú matice slovenské združené.

3. DESET GODINA DJELOVANJA SLOVAČKOG CENTRA ZA KULTURU NAŠICE

Slovački centar za kulturu Našice 2020. godine obilježio je desetu godišnjicu svog osnutka. Budući da su obljetnice prilika za rekapitulaciju, ova okrugla i prva svakako zaslužuje dužnu pozornost.

Dopustite da vas upoznam s prvih deset godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice i ujedno istaknem najvažnije trenutke u životu ove, trenutno najmlađe, slovačke organizacije u Hrvatskoj s naglaskom na njezine najvažnije korake.

Zalaganjem i radom Slovaka, koji stoljećima nadopunjuju demografsku etničku sliku Hrvatske i oblikuju hrvatski prostor, u Našicama je 2010. godine osnovan Slovački centar za kulturu Našice. Pred nama je još puno posla, ali proteklih deset godina obuhvaćenih u ovom tekstu, bilježi uspješnu realizaciju niza projekata. Za sve realizirano i važno nema mjesta, stoga smo iz bogate građe odabrali najvažnije činjenice i događaje.

Prema važećem modelu kulturne autonomije u Hrvatskoj Savez Slovaka djeluje od 1991. godine kao udruga građana na području kulturnog amaterizma, izdavaštva i informiranja te koordinacije lokalnih institucija matica slovačkih. Kako bi Slovaci mogli ostvarivati prava koja model kulturne autonomije daje institucijama, Savez Slovaka donio je na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2010. odluku o osnivanju kulturne ustanove čiji puni naziv glasi Slovački centar za kulturu Našice – Slovenské kultúrne centrum Našice. Na osnivačkoj skupštini privremenom ravnateljicom imenovana je Branka Baksa koja je tu funkciju obavljala volonterski. Potpisivanjem Ugovora o davanju donacije Ureda za iseljene Slovake između Ureda za iseljene Slovake i Saveza Slovaka dana 20. listopada 2011., stvoreni su uvjeti za kupnju objekta za Slovački centar za kulturu Našice u kojoj su u jednakoj mjeri pridonijeli Vlada Republike Hrvatske, Vlada Republike Slovačke i Grad Našice.

Potpisivanjem Sporazuma o sufinanciranju Slovačkog centra za kulturu Našice između Vlade Republike Hrvatske – Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Slovačkog centra za kulturu Našice 8. srpnja 2011. godine osigurano je financiranje plaća djelatnika. Slovački centar za kulturu Našice počeo je s radom 1. studenog 2011. godine kada je na mjesto ravnatelja došla dr. sc. Sandra Kralj, imenovana na godinu dana. Svečano otvorenje Slovačkog centra za kulturu Našice i početak aktivnog djelovanja u suradnji s osnivačem Savezom Slovaka održano je 20. prosinca 2011. Krajem 2012. godine ravnatelj je postao Samir Slivka. Krajem sljedeće 2013. godine zamjenjuje ga sadašnja ravnateljica dr. sc. Sandra Kralj Vukšić. Slovački centar za kulturu Našice je od svog osnutka 2010. do 2014. godine imao jednog stalnog zaposlenika na mjestu ravnatelja. Od 2014. godine zaposlena je kustosica Tatjana Seničanin, što je omogućilo proširenje djelatnosti Slovačkog centra za kulturu Našice. U ovom sastavu djelatnici centra rade do danas.

Jedan od osnovnih uvjeta za potpuni rad centra bila je provedba višegodišnjeg projekta rekonstrukcije stare zgrade, nakon čije će obnove biti stvoreni uvjeti za rad Slovačkog centra za kulturu Našice u punom opsegu. Iako zgrada u vlasništvu Saveza Slovaka nije zaštićeni arhitektonski objekt, što je pisanim putem potvrdio Konzervatorski odjel Osijek – Izvješće o zaštiti kulturne baštine Ministarstva kulture Republike Hrvatske, radovi na rekonstrukciji planirani su tako da minimalno utječu na izgled objekta. Za projekt rekonstrukcije objekta Slovačkog centra za kulturu Našice vlasnik zgrade Savez Slovaka sklopio je 16. srpnja 2012. sa Slovačkim centrom za kulturu Našice Ugovor o utvrđivanju prava građenja. Osnivač Slovačkog centra za kulturu Našice imenovao je radnu skupinu (povjerenstvo za obnovu stare zgrade) koja je stručnim savjetima sudjelovala u projektu s ciljem učinkovitije provedbe.

Ovaj višegodišnji projekt odvijao se uglavnom uz financijsku podršku Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske i Saveza Slovaka, a Slovački centar za kulturu Našice uložio je vlastita namjenska sredstva. Slovački centar za kulturu Našice od samog početka vodio provedbu uz izdašnu potporu Vladimira Bileka, zastupnika češke i slovačke nacionalne manjine u Hrvatskom saboru i vodstva Saveza Slovaka. Tako su brojne institucije, tvrtke i pojedinci pomogli u spašavanju jedne od rijetkih našičkih građevina čiji nastanak seže na kraj 19. stoljeća, u razdoblje historicizma. Prizemlje zgrade kompletno je namješteno. Još je preostalo nekoliko koraka do završetka obnove, ali je situacija sa širenjem virusa COVID-19 dovela do produženja roka obnove u plan za iduće razdoblje i postupno će biti provedena, uglavnom u skladu s financijskim mogućnostima.

situácia so šírením vírusu COVID-19 zapríčinila, že dokončenie rekonštrukcie bolo presunuté do plánu na budúce obdobie a bude postupne realizované hlavne v súlade s finančnými možnosťami.

Od vzniku Slovenského kultúrneho centra Našice sa začalo s budovaním knižného fondu. Počas desaťročného pôsobenia bol vybudovaný pomerne bohatý knižný fond, ktorého prevažnú časť z celkového počtu 904 publikácií tvoria dary zo Slovenska. Knižný fond Slovenského kultúrneho centra Našice je doplnený vydaniaми Zväzu Slovákov a miestnych organizácií MS v Chorvátskej republike. Menšiu časť fondu tvoria dary autorov z radov chorvátskych Slovákov, ale aj príslušníkov majoritného obyvateľstva.

Slovenské kultúrne centrum Našice je ako vydavateľ uvedené na niekoľkých publikáciách, z čoho je jedna monografia a posledných päť ročníkov vydania zbierky žiackych literárnych prác *Kvapky (Kvapky XI – XV, do roku 2014 Kvapky vydával Zväz Slovákov)*. Slovenské kultúrne centrum Našice pravidelne prispieva do *Slovenského svetového kalendára*, ročenky *Slováci v zahraničí* a *Slovenčinára*, ale aj do zborníkov zo Stálej konferencie a iných tematických publikácií.

Od roku 2014 sa Slovenské kultúrne centrum Našice aktívne podieľa na príprave mesačníka *Prameň*, jediného periodika v slovenskom jazyku v Chorvátsku vydávaného od roku 1992 Zväzom Slovákov. Zamestnankyne Slovenského kultúrneho centra Našice striedavo vykonávajú prácu šéfredaktora, a okrem toho robia jazykovú úpravu, preklady, prípravu detského okienka a prípravu do tlače.

Celé desaťročie pôsobenia Centra je zaznamenané aj na webovej stránke, ktorá bola uvedená do činnosti v roku 2014. V úsilí držať krok s novými možnosťami a potrebami návštevníkov elektronických záznamov o činnosti prešla stránka v roku 2019 úplným redizajnom, pričom prioritou bolo zachovanie materiálu uverejneného v minulosti, a najmä kontinuita obsahu.

Zveľaďovanie tradičnej a súčasnej kultúry chorvátskych Slovákov a jej prezentácia doma a v zahraničí je jedným z hlavných cieľov inštitúcie. V tomto smere svoju činnosť začalo Slovenské kultúrne centrum Našice naplňať v roku 2015, kedy bola naštartovaná výstavná činnosť usporiadaním prvej výstavy výtvarnej skupiny Kontrast miestnej organizácie MS Josipovec vo Vlastivednom múzeu v Našiciach. V spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe bolo Slovenské kultúrne centrum Našice hosťiteľom troch výstav zo Slovenska s témami Drevené kostoly na Slovensku, Kalvárie a krížové cesty a Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska. V priebehu piatich rokov boli na území Chorvátska usporiadané výstavy predovšetkým súčasného umenia členov miestnych organizácií MS Jurjevec Punitovský a MS Josipovec. Pribudli však aj výstavy s tematikou tradičnej kultúry, napr. textilné nápisové nástenky, ktoré boli vo forme putovnej výstavy prezentované nielen v Chorvátsku, ale prešli aj Slovenskom a zavítali aj do Báčskeho Petrovca do Múzea vojvodinských Slovákov. V spolupráci s Vlastivedným múzeom v Našiciach bola pripravená aj ostatná výstava Rodina Pejačevićovcov a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov, prezentovaná v Múzeu kultúry Chorvátov na Slovensku v Devínskej Novej Vsi, v Chorvátskom kultúrnom centre vo Viedni, maďarskom Šoproni a doma v Rijeke.

Do zberu materiálu v teréne a tematického spracovania jednotlivých kultúrnych javov sa podarilo načrieť a urobiť prvé kroky, avšak je to práca, ktorá si vyžaduje čas a systematické spracovanie. A plody úsilia vidieť až po dlhšom čase. Na tento druh práce je potrebné ešte vytvoriť podmienky na systematické spracovanie materiálu a jeho adekvátne uchovanie v digitálnej a fyzickej podobe.

V oblasti kultúry funguje kontinuálna spolupráca a poskytovanie pomoci miestnym organizáciám maticiam slovenským, v rámci ktorých príslušníci slovenskej národnostnej menšiny pôsobia v rôznych krúžkoch, ale hlavne vo folklórnych súboroch a skupinách.

Výchova a vzdelávanie je jednou z významných činností, ktoré má Slovenské kultúrne centrum Našice zakotvené vo svojom štatúte. V tomto smere boli prvé aktivity realizované koncom roka 2014, kedy starostlivosť o slovenské školstvo v Chorvátsku Slovenské kultúrne centrum Našice prebralo od Zväzu Slovákov. V spolupráci so školským poradcom pre vyučovanie v jazyku a pisme slovenskej národnostnej menšiny koordinuje Slovenské kultúrne centrum Našice výučbu slovenského jazyka na základných a stredných školách, zúčastňuje sa na aktíve učiteľov a podieľa sa na organizácii literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku *Slovenčina moja*.

Okrem administratívnych a organizačných úkonov prebieha spolupráca aj na odbornej úrovni - na príprave, organizovaní a realizácii už ustálených projektov vzdelávania pedagógov. Koordinačné aktivity súvisiace so spoluprácou s učiteľmi slovenského jazyka prebiehajú kontinuálne počas celého roka. Aktivity a projekty, ktoré Slovenské kultúrne centrum Našice pripravuje a realizuje, sú určené hlavne pre žiakov základných škôl. Slovenské kultúrne centrum Našice od začiatku svojho pôsobenia organizuje jazykové voľnočasové vzdelávacie aktivity, na ktorých sa zúčastňujú školopovinné deti.

V rámci starostlivosti, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice poskytuje v oblasti školstva, je aj účasť na procese udeľovania vládnych štipendií Slovenskej republiky krajanom.

Od osnutka Slovačkog centra za kulturu Našice započela je izgradnja knjižnog fonda. Tijekom deset godina djelovanja izgrađen je relativno bogat knjižni fond, od kojeg su najveći dio (od ukupno 904 publikacije) donacija iz Slovačke. Knjižni fond Slovačkog centra za kulturu Našice nadopunjen je izdanjima Saveza Slovaka i matica slovačkih u Republici Hrvatskoj. Manji dio fonda čine donacije autora iz redova hrvatskih Slovaka, ali i pripadnika većinskog stanovništva.

Slovački centar za kulturu Našice naveden je kao izdavač u nekoliko publikacija od kojih je jedna monografija i posljednjih pet izdanja zbirke učeničkih literarnih radova *Kvapky (hr. Kapljice) (Kvapky XI – XV, do 2014. Kvapky je izdavao Savez Slovaka)*. Slovački centar za kulturu Našice redovito objavljuje u *Slovačkom svjetskom kalendaru*, godišnjaku *Slovaci u inozemstvu* i *Slovenčináru*, ali i zbornicima Stalne konferencije i drugim tematskim publikacijama.

Od 2014. godine Slovački centar za kulturu Našice aktivno je uključen u pripremu mjesečnika *Prameň (hr. Izvor)*, jedinog časopisa na slovačkom jeziku u Hrvatskoj koji od 1992. godine izdaje Savez Slovaka. Djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice naizmjenično rade kao glavne urednice, a osim toga rade jezično uređenje, prijevode, pripremu dječjeg kutka i pripremu za tisak.

Desetljeće rada Centra zabilježeno je i na web stranici koja je pokrenuta 2014. godine. U nastojanju da ide ukorak s novim mogućnostima i potrebama korisnika elektroničke evidencije aktivnosti, stranica je 2019. godine doživjela potpuni redizajn, pri čemu je prioritet bio sačuvati ranije objavljen materijal, odnosno kontinuitet objava.

Unapređenje tradicijske i suvremene kulture hrvatskih Slovaka te njezino predstavljanje u zemlji i inozemstvu jedan je od glavnih ciljeva ustanove. Slovački centar za kulturu Našice svoje je djelovanje u tom smjeru započeo 2015. godine izložbenom djelatnošću, organizirajući prve izložbe likovne skupine *Kontrast* Matice slovačke Josipovac u Zavičajnom muzeju Našice. U suradnji s Veleposlanstvom Republike Slovačke u Zagrebu Slovački centar za kulturu Našice bio je domaćin triju izložbi iz Slovačke na teme *Drvene crkve u Slovačkoj, Kalvarije i križni putevi* te *Nematerijalna kulturna baština Slovačke*. Tijekom pet godina u Hrvatskoj su organizirane izložbe uglavnom suvremene umjetnosti članova Matice slovačke Jurjevac Punitovački i Matice slovačke Josipovac. No nastale su i izložbe na temu tradicijske kulture, npr. zidne kuharice, koje su predstavljene u obliku putujuće izložbe ne samo u Hrvatskoj, već i u Slovačkoj, a izložene su i u Bačkom Petrovcu u Muzeju Vojvođanskih Slovaka. U suradnji sa Zavičajnim muzejom Našice pripremljena je druga izložba *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesni odnosi Hrvata i Slovaka* predstavljena u Muzeju hrvatske kulture u Slovačkoj u Devinskom Novom Selu, u Hrvatskom kulturnom centru u Beču, Šopronu u Mađarskoj i kod kuće u Rijeci.

U prikupljanju građe na terenu i tematskoj obradi pojedinih kulturnih pojava učinjeni su prvi koraci, no to je posao koji zahtijeva vrijeme i sustavnu obradu, a plodovi rada vidljivi su tek nakon dužeg vremena. Za ovu vrstu posla potrebno je stvoriti uvjete za sustavnu obradu građe i njeno odgovarajuće čuvanje u digitalnom i fizičkom obliku.

Na području kulture kontinuirana je suradnja i pružanje pomoći lokalnim maticama slovačkim u sklopu koje pripadnici slovačke nacionalne manjine djeluju u raznim interesnim skupinama, ali uglavnom u folklornim društvima i skupinama.

Odgoy i obrazovanje je jedna od važnih djelatnosti koju je Slovački centar za kulturu Našice uvrstio u svoj statut. S tim u vezi prve aktivnosti provedene su krajem 2014. godine kada je Slovački centar za kulturu Našice preuzeo brigu o slovačkom školstvu u Hrvatskoj od Saveza Slovaka. U suradnji sa školskim nadzornikom – savjetnikom za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine, Slovački centar za kulturu Našice koordinira nastavu slovačkog jezika u osnovnim i srednjim školama, sudjeluje u *aktivu učitelja* i u organizaciji literarno-recitatorsko-dramske smotre na slovačkom jeziku *Slovenčina moja*.

Uz administrativne i organizacijske poslove postoji i suradnja na stručnoj razini – na pripremi, organizaciji i provedbi već ustaljenih projekata za obrazovanje učitelja. Koordinacijske aktivnosti vezane za suradnju s učiteljima slovačkog jezika odvijaju se kontinuirano tijekom cijele godine. Aktivnosti i projekti koje priprema i provodi Slovački centar za kulturu Našice namijenjeni su uglavnom učenicima osnovnih škola. Slovački centar za kulturu Našice od početka svog djelovanja organizira izvanškolske aktivnosti na temu jezika u kojima sudjeluju djeca osnovnoškolskog uzrasta.

U sklopu skrbi Slovačkog centra za kulturu Našice na području obrazovanja je i sudjelovanje u postupku dodjele državnih stipendija Republike Slovačke iseljenim Slovacima.

V období, ktoré je za nami, sme si cieľavedome a usilovne vyšlapávali cestu a vytvárali vlastné miesto v kultúrnej a vzdelávaco-vedeckej obci v Chorvátsku, ale aj v materskej krajine a medzi krajanmi v okolitých krajinách. Zároveň zdôrazňujeme, že si vážime každý prínos v udržiavaní slovenskej etnickej identity, bez ohľadu na to, či tento prichádza z radov príslušníkov slovenskej komunity, väčšinového chorvátskeho národa, alebo rodnej zeme našich predkov.

V rámci činnosti boli budované väzby s materskou krajinou, a to nadväzovaním konkrétnej spolupráce s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Sekciou medzinárodnej spolupráce a európskych záležitostí Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku, Maticou slovenskou v Martine, Ústavom pre jazykovú a odbornú prípravu Univerzity Komenského a Centrom ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave, Metodickým centrom Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Katedrou manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Konštantína Filozofa v Nitre.

Slovenské kultúrne centrum Našice kladie dôraz aj na dolnozemsú spoluprácu, keďže ide o Slovákov, ktorí taktiež čelia výzvam asimilácie a s ňou súvisiacemu poklesu počtu príslušníkov menšiny, poklesu jazykovej znalosti materinského jazyka a podobne. Zvlášť živá je spolupráca v oblasti školstva, v Srbsku s Asociáciou slovenských pedagógov v Báčskom Petrovci, v Maďarsku najmä so Slovenským gymnáziom, základnou školou, materskou školou a kolégiom v Békešskej Čabe alebo v Rumunsku s Kultúrnou a vedeckou spoločnosťou Ivana Kraska a Demokratickým zväzom Slovákov a Čechov v Nadlaku.

V domovskej krajine udržiava Slovenské kultúrne centrum Našice živé kontakty okrem Zväzu Slovákov, ako zriaďovateľom aj s miestnymi organizáciami MS, s učiteľmi slovenského jazyka, riaditeľmi základných a stredných škôl, na ktorých sa vyučuje slovenský jazyk, s poslancom pre českú a slovenskú národnostnú menšinu v chorvátskom parlamente, Radou pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Ministerstvom vedy a vzdelávania, Ministerstvom kultúry a médií, ako aj s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe.

Pri príležitosti výročia ustanovizne si prajeme, nech namiesto slov o našej práci hovoria činy, a najmä výsledky – projekty, podujatia, výstavy, tlačené dokumenty a médiá. A tak, ako aj doteraz, sa pracovný tím bude usilovať aj do budúcnosti vyhľadávať riešenia všetkých výziev, ktoré sú ešte len pred nami. Vieme, že veľa zvládneme, keď nájdeme pevnú oporu v seriózných, kvalitných a odborných spolupracovníkoch a pracoviskách tak u nás, ako aj v zahraničí, osobitne na Slovensku.

V nádeji, že naďalej budeme úspešne spolupracovať na zveľadovaní a rozvíjaní kultúry Slovákov v Chorvátsku, úprimné poďakovanie adresujeme všetkým, ktorí sa podieľali na skvalitňovaní našej doterajšej činnosti a pozývame aj ďalších na aktívnu účasť v živote našej ustanovizne.

október 2020

Návšteva predsedu vlády Chr Andreja Plenkovića a ministerky kultúry a médií Niny Obuljenovej Koržinekovej v Slovenskom kultúrnom centre Našice 5. októbra 2020: tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, župan Osječko-baranjskej župy Ivan Anušić, ministerka kultúry a médií Nina Obuljenová Koržineková, primátor mesta Našice Josip Miletić, riaditeľka Slovenskeho kultúrneho centra Našice, predseda vlády Andrej Plenković, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko

Posjet predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića i ministrice kulture i medija Nine Obuljen Koržinek Slovačkom centru za kulturu Našice 5. 10. 2020.: tajnica Saveza Slovaka Branka Baksova, župan Osječko-baranjske županije Ivan Anušić, ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, gradonačelnik Našica Josip Miletić, ravnateljica SKC-a Našice Sandra Kralj Vukšić, predsjednik Vlade Andrej Plenković, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko

U razdoblju iza nas ciljano smo i marljivo utirali put i stvarali svoje mjesto u kulturnoj i obrazovno-znanstvenoj zajednici u Hrvatskoj, ali i matičnoj zemlji te među sunarodnjacima u zemljama u okruženju. Istodobno ističemo da cijenimo svaki doprinos u očuvanju slovačkog etničkog identiteta, bez obzira dolazi li iz redova pripadnika slovačke zajednice, većinskog hrvatskog naroda ili matične zemlje naših predaka.

U sklopu aktivnosti ostvarene su veze s matičnom državom uspostavljanjem konkretne suradnje s Ministarstvom obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Odsjekom za međunarodnu suradnju i europske poslove Ministarstva obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Uredom za iseljene Slovake, Muzejom kulture Hrvata u Slovačkoj, Maticom slovačkom u Martinu, Odjelom za jezičnu i strukovnu pripremu Sveučilišta Komenskog i Centrom za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi, Metodičkim centrom Sveučilišta Mateja Bela u Banskjoj Bistrici i Katedrom menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Konstantina Filozofa u Nitri.

Slovački centar za kulturu Našice pridaje pažnju dolnozemskoj¹ suradnji, jer se radi o Slovacima koji se također susreću s izazovima asimilacije, a time i smanjenjem broja pripadnika manjine, opadanjem jezičnih kompetencija u korištenju materinskog jezika i slično. Posebno je živa suradnja na području obrazovanja, u Srbiji s Udruženjem slovačkih učitelja u Bačkom Petrovcu, u Mađarskoj sa Slovačkom gimnazijom, osnovnom školom, vrtićem i fakultetom u Békéscsabi ili u Rumunjskoj s Kulturnim i znanstvenim društvom Ivana Kraska i Demokratskim savezom Slovaka i Čehova u Nädlacu.

U svojoj domovini Slovački centar za kulturu Našice održava žive kontakte, osim sa Savezom Slovaka i s lokalnim maticama slovačkim, s učiteljima slovačkog jezika, ravnateljima osnovnih i srednjih škola u kojima se podučava slovački jezik, sa zastupnikom za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru, Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu kulture i medija, kao i Veleposlanstvu Republike Slovačke u Zagrebu.

Milan Ján Piliip
predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Bratislava 28. septembra 2020
Č.: 215/2020-OSPO

Pozdravný list

Vážená pani riaditeľka,

je mi ctou i potešením pripomenúť si spolu s Vami 10. výročie založenia Slovenského kultúrneho centra Našice. Dovoľte mi, aby som Vás všetkých – návštevníkov on-line vernisáže výstavy Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov – veľmi srdečne pozdravil.

V mene Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a vo svojom mene ďakujem za činnosť, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice vykonalo na poli slovenskosti v Chorvátsku. Viem, že kľúčovou úlohou Vašej inštitúcie je zjednocovať Slovákov v Chorvátsku na základe ich jazykovej a kultúrnej identity, ako aj monitorovať a podporovať ich činnosti a aktivity a zveľadovať kultúru a školstvo slovenskej menšiny na území Chorvátska.

Vážená pani riaditeľka, vysoko si vážim Váš vklad, zánietenie a úsilie, ktorým vytvárate podmienky na to, aby ste motivovali krajanov k zachovávanju a prejavovaniu slovenského ducha vo svojej domovskej krajine i v materskej krajine, na Slovensku.

Nový koronavírus zasiahol celý svet a súčasná situácia nám neumožňuje stretnúť sa na tradičných podujatiach. Verím, že vzájomnou spoluprácou zvládneme túto neobvyklú a dosiaľ nezažitú situáciu a takisto verím, že sa v budúcnosti čo najskôr osobne stretneme.

Želám Vám, pani riaditeľka, do ďalších rokov pevné zdravie, veľa entuziazmu a úspechov vo Vašej práci.

S pozdravom

Vážená pani
Sandra Kralj Vukšić
riaditeľka
Slovenské kultúrne centrum Našice
Našice
Chorvátsko

Povodom obljetnice ustanove želimo da o našem radu umjesto riječi govore djela, a posebno rezultati – projekti, događanja, izložbe, tiskani dokumenti i mediji. A radni tim će, kao i do sada, nastaviti tražiti rješenja za sve izazove koji su pred nama. Znamo da ćemo puno postići, ako nađemo čvrstu podršku u ozbiljnim, kvalitetnim i stručnim suradnicima i institucijama kako kod nas tako i u inozemstvu, posebice u Slovačkoj.

U nadi da ćemo i dalje uspješno surađivati na unapređenju i razvoju kulture Slovaka u Hrvatskoj, iskreno se zahvaljujemo svima koji su doprinijeli unapređenju naših dosadašnjih aktivnosti i pozivamo ostale da aktivno sudjeluju u životu naše ustanove.

listopad 2020.

Pozdravný list predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milana Jána Piliipa /
Pozdravno pismo predsjednika Ureda za iseljene Slovake Milana Jána Piliipa

¹ Dolna zem ili Velika ugarska nizina ili Alföld je naziv zemljopisnog prostora između toka Dunava i Tise, jugoistočni dio Panonske nizine, od 15. st. ovim nazivom se označava nizinski dio Ugarske, koji se rasprostire južno od političkog i pravnog sjedišta Ugarske. Termin "dolna zem" koristimo za države koje se nalaze u neposrednoj blizini Slovačke, smještene južno od nje, a u kojima žive Slovaci. Radi se o Mađarskoj, Rumunjskoj i Srbiji, kamo spada i Hrvatska.

4. PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V CHORVÁTSKU

Výstavná činnosť a iné formy prezentácie

Slovenské kultúrne centrum Našice bolo založené s cieľom podieľať sa na uchovávaní a zveľaďovaní kultúry slovenskej menšiny, a najmä na jej prezentácii doma a v zahraničí.

Už v období rokov 2010 – 2015 sa začalo s výstavnou činnosťou. V rámci nej bolo realizovaných niekoľko výstav zapožičaných zo Slovenska, ale aj prezentácie výtvarno-umeleckej činnosti z radov Slovákov v Chorvátsku. Zo Slovenska boli prezentované dve výstavy a to *Kalvárie a krížové cesty na Slovensku* v roku 2016 a *Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska* v roku 2017. V Chorvátsku bola formou výstavy prezentovaná výtvarná práca výtvarno-folklórnej skupiny miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský (2018). Diela výtvarnej skupiny Kontrast, ktorá pôsobí v rámci miestnej organizácie MS Josipovec, boli prezentované v roku 2018 hlavne na Slovensku a to v Detve, Dražovciach a v Bratislave.

Prvá autorská výstava Slovenského kultúrneho centra Našice sa konala v roku 2017. Autorky Tatjana Buhová (te-raz Tatjana Seničaninová) a Sandra Kraljová Vukšićová výstavu s názvom *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* pripravili na základe materiálu získaného etnografickým terénnym výskumom. Celkovo bola výstava do konca roku 2020 prezentovaná na viacerých miestach v Chorvátsku (2017 – Našice, Rijeka, Lipovľany a Josipovec Punitovský, 2018 – Markovec Našický, Osijek, Zokov Gaj, 2019 – Radoš, Soľany, Međuríc, Jurjevec Punitovský), ale aj na Slovensku (2017 – Devínska Nová Ves, 2018 – Nitra, Detva, Galanta) a v Srbsku (2019 – Báčsky Petrovec). Potvrdenie, že výstavná činnosť dosiahla primeranú úroveň predstavuje Cena Národopisej spoločnosti Slovenska pri Slovenskej akadémii vied, ktorú za obdobie rokov 2018 – 2020 v kategórii výstava/expozícia získala táto výstava, a to v rámci prezentácie vo Vlastivednom múzeu v Galante.

Výstavy sa v rokoch 2016 – 2020 v Našiciach konali výlučne vo výstavných priestoroch Vlastivedného múzea v Našiciach, a to z dôvodu nedostatku vlastných priestorov. Viacročná kontinuálna výborná spolupráca neskôr vyústila do spoločného projektu. Na podnet Slovenského kultúrneho centra Našice a v spolupráci s Vlastivedným múzeom v Našiciach v roku 2019 vznikla výstava *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* autorky Silvie Lučevnjak. Premiérová bola predstavená v Devínskej Novej Vsi, neskôr vo Viedni, Šoproni a Rijeke.

V priebehu piatich rokov, od roku 2016 do konca roku 2020, Slovenské kultúrne centrum Našice vystavovalo dvadsaťdeväťkrát. Z toho devätnásťkrát v Chorvátsku, a to buď vo Vlastivednom múzeu Našice, v miestnych organizáciách MS, a dokonca aj vo vlastných priestoroch. V zahraničí sa vystavovalo desaťkrát – sedemkrát v materskej krajine v Detve, v Nitre, Bratislave, Devínskej Novej Vsi, Galante, ale aj vo Viedni, či v maďarskom Šoproni, tiež v Báčskom Petrovci v Srbsku.

Kultúru Slovákov v Chorvátsku prezentuje Slovenské kultúrne centrum Našice aj prostredníctvom účasti na rôznych konferenciách. Pravidelná je aktívna účasť na *Stálej konferencii*, ktorú organizuje Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí každý druhý rok. Centrum sa zúčastnilo aj na podujatiach lokálneho charakteru, ako *Deň mesta Našice*, na podujatiach regionálneho charakteru, ako *Deň národnostných menšín Osijecko-baranjskej župy* alebo na medzinárodnej úrovni účasťou na veľtrhu *Bibliotéka* v Bratislave.

K prezentácii kultúry Slovákov v Chorvátsku prispeli aj rôzne elektronické médiá, ktoré informovali o konkrétnych počinoch Slovenského kultúrneho centra Našice. Bohaté je zastúpenie evidentne v lokálnych rozhlasových štúdiách, o niečo menej v relácii Prizma Chorvátskeho rozhlasu a televízie. O podujatiach a činnosti centra informujú tiež mnohé webové stránky, ale aj tlačové médiá.

4. PREZENTACIJA KULTURE SLOVAKA U HRVATSKOJ

Izložbena djelatnost i drugi oblici prezentacije

Slovački centar za kulturu Našice osnovan je s ciljem sudjelovanja u očuvanju i unapređenju kulture slovačke manjine, a posebno u njezinom predstavljanju u zemlji i inozemstvu.

Već u razdoblju 2010. – 2015. započelo se s izložbenom djelatnošću. U njenom okviru održano je nekoliko izložaba posuđenih iz Slovačke, te predstavljanja likovno-umjetničke aktivnosti iz redova Slovaka u Hrvatskoj. Predstavljene su dvije izložbe iz Slovačke, i to *Kalvarije i križni putevi u Slovačkoj* u 2016. godini te *Nematerijalna kulturna baština Slovačke* u 2017. godini. U Hrvatskoj je izložbom predstavljen rad umjetničko-folklorne skupine Matice slovačke Jurjevac Punitovački (2018.). Radovi likovne skupine Kontrast, koja djeluje u sklopu Matice slovačke Josipovac, predstavljeni su 2018. uglavnom u Slovačkoj, odnosno u mjestima Detva, Dražovce i Bratislava.

Prva autorska izložba Slovačkog centra za kulturu Našice održana je 2017. Autorice Tatjana Buha (danas Tatjana Seničanin) i Sandra Kralj Vukšić pripremile su izložbu *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* na temelju materijala dobivenog terenskim etnografskim istraživanjem. Izložba je do kraja 2020. predstavljena na više mjesta u Hrvatskoj (2017. – Našice, Rijeka, Lipovljani i Josipova Punitovački, 2018. – Markovac Našički, Osijek, Zokov Gaj, 2019. – Radoš, Soljani, Međurić, Jurjevac Punitovački), ali i u Slovačkoj (2017. – Devsko Novo Selo, 2018. – Nitra, Detva, Galanta) i u Srbiji (2019. – Bački Petrovac). Potvrda da je izložbena aktivnost dosegla primjerenu razinu je Nagrada Etnografskog društva Slovačke pri Slovačkoj akademiji znanosti koju je ova izložba dobila u kategoriji izložba/postav za razdoblje 2018. – 2020., u sklopu predstavljanja u Zavičajnom u Galanti.

Izložbe u Našicama odvijale su se u godinama 2016. – 2020. isključivo u izložbenom prostoru Zavičajnog muzeja Našice zbog nedostatka vlastitih prostorija. Višegodišnja kontinuirana izvrsna suradnja kasnije je rezultirala zajedničkim projektom. Na inicijativu Slovačkog centra za kulturu Našice u suradnji sa Zavičajnim muzejom Našice, 2019. godine nastala je izložba *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesni odnosi Hrvata i Slovaka* autorice Silvije Lučevnjak. Premijerno je predstavljena u Devinskom Novom Selu, kasnije u Beču, Šopronu i Rijeci.

Tijekom pet godina, od 2016. do kraja 2020. godine, Slovački centar za kulturu Našice izlagao je dvadeset i devet puta. Devetnaest puta u Hrvatskoj – u Zavičajnom muzeju Našice, u maticama slovačkim pa i u vlastitim prostorima. U inozemstvu se izlagalo deset puta – sedam puta u domovini – u mjestima Detva, Nitra, Bratislava, Devinsko Novo Selo, Galanta, ali i u Beču te Šopronu u Mađarskoj, kao i u Bačkom Petrovcu u Srbiji.

Kulturu Slovaka u Hrvatskoj Slovački centar za kulturu Našice predstavlja i sudjelovanjem na raznim skupovima. Redovito aktivno sudjeluje na *Stalnoj konferenciji* koju svake druge godine organizira Ured za iseljene Slovake. Slovački centar za kulturu Našice sudjelovao je i u događanjima lokalnog karaktera, poput *Dana grada Našica*, na manifestacijama regionalnog karaktera, poput *Dana nacionalnih manjina Osječko-baranjske županije*, ili na međunarodnoj razini sudjelovanjem na *Biblioteci* u Bratislavi.

Prezentaciji slovačke kulture u Hrvatskoj pridonijeli su i razni elektronički mediji koji su informirali o konkretnim aktivnostima Slovačkog centra za kulturu Našice. Zastupljenost je vidljiva u domaćim radijskim studijima, nešto manje u emisiji Prizma programa Hrvatske radiotelevizije. O događanjima i aktivnostima centra informiraju i mnoge web stranice kao i tiskani mediji.

4.1. VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Kalvárie a krížové cesty na Slovensku

Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe usporiadalo 20. februára 2016 vo Vlastivednom múzeu v Našiciach vernisáž výstavy *Kalvárie a krížové cesty na Slovensku*. Téma výstavy, ktorú otvoril farár z farnosti sv. Marka evanjelistu v Markovci Našickom Nedjeljko Androš, znázorňuje posledné momenty zo života Ježiša s dôrazom na jeho cestu na Golgotu, kde bol ukrižovaný.

Prítomných oslovili primátor mesta Našice Krešimir Žagar, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a riaditeľka našického múzea Silvija Lučevnjaková, ktorá zdôraznila vynikajúcu dlhoročnú spoluprácu so Slovenským kultúrnym centrom Našice. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová medzi prítomnými pozdravila aj členku Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky a tajomníčku Zväzu Slovákov Branku Baksovú, vedúcu Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátskej republike Ružicu Vinčakovú a vedúcu výtvarnej skupiny Kontrast Anicu Popovićovú.

Výstava približuje šírenie myšlienok o vzniku kalvárií od neskorého stredoveku, znázornením významných skupín z nemeckého a talianskeho priestoru, až po skorobarokové znázornenia z poľského a rakúskeho územia. Bola prezentovaná v mnohých krajinách sveta, v ktorých žijú Slováci a skôr, ako prišla do Chorvátska,

bola prezentovaná v Moskve. V Chorvátsku ju už mali možnosť vidieť návštevníci v Rijeke, a po 11. marci 2016 bola prezentovaná v Lipovľanoch a Zadare.

Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska

V spolupráci s Centrom pre tradičnú ľudovú kultúru zo Slovenska, Slovenské kultúrne centrum Našice zorganizovalo vo Vlastivednom múzeu Našice dňa 3. februára 2017 vernisáž výstavy *Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska*. Úvodným slovom zúčastnených privítala riaditeľka múzea Silvija Lučevnjaková, ktorá vyjadrila uznanie Slovensku za starostlivosť o svoje kultúrne dedičstvo, dôkazom čoho je aj samotná výstava.

V mene Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Zväzu Slovákov v Chorvátsku a mesta Našice prítomných pozdravila Branka Baksová, ktorá pozvala našické obecnosť, aby navštívilo prezentované destinácie a zaujímavosti na Slovensku. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová sa poďakovala organizácii, ktorá výstavu zapožičala, aby sa aj takýmto spôsobom príslušníkom slovenskej národnostnej menšiny priblížila kultúra materskej krajiny a vlastných predkov.

Výstavu pripravilo Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru zo Slovenska, odborné pracovisko Slovenského ľudového umeleckého kolektívu. Hlavnou úlohou tohto centra sú aktivity súvisiace s implementáciou Dohovoru UNESCO o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva

Vernisáž výstavy Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska 3. februára 2017 v Našiciach /
Otvorenie izložbe Nematerijalna kulturna baština Slovačke 3. veljače 2017. u Našicama

4.1. IZLOŽBENA DJELATNOST

Kalvarije i križni putevi u Slovačkoj

Slovački centar za kulturu Našice u suradnji s Veleposlanstvom Republike Slovačke u Zagrebu organizirao je 20. 2. 2016. u Našicama u Zavičajnom muzeju otvorenje izložbe *Kalvarije i križni putevi u Slovačkoj*. Tema izložbe, koju je otvorio župnik Župe sv. Marka evanđeliste u Markovcu Našičkom vlč. Nedjeljko Androš, prikazuje posljednje trenutke iz života Isusa Krista s naglaskom na njegov put na Golgotu, gdje je bio razapet na križ.

Nazočnima su se obratili i gradonačelnik Našica Krešimir Žagar, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra i ravnateljica našičkog muzeja Silvija Lučevnjak koja je istaknula dugogodišnju izvrsnu suradnju sa Slovačkim centrom za kulturu Našice.

Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić pozdravila je nazočne, a među njima predstavnicu Savjeta za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i tajnicu Saveza Slovaka Branku Baksa, voditeljicu Središnje knjižnice Slovaka u Republici Hrvatskoj Ružicu Vinčak i voditeljicu likovne skupine Kontrast Anicu Popović.

Izložba približava širenje ideje nastanka kalvarija od kasnog srednjeg vijeka, prikazom značajnih skupina s njemačkog i talijanskog područja, pa sve do ranobarokne izvedbe s poljskog i austrijskog područja. Prezentirana je u mnogim zemljama u kojima žive Slovaci, a prije

nego je stigla u Hrvatsku, izložba je gostovala u Moskvi. U Hrvatskoj je bila predstavljena u Rijeci, a nakon 11. ožujka, gostovala je u Lipovljanima i Zadru.

Nematerijalna kulturna baština Slovačke

U suradnji s Centrom za tradicijsku narodnu kulturu iz Slovačke Slovački centar za kulturu Našice organizirao je u Zavičajnom muzeju Našice 3. veljače 2017. otvorenje izložbe pod nazivom *Nematerijalna kulturna baština Slovačke*. Dobrodošlicu nazočnima poželjela je ravnateljica muzeja Silvija Lučevnjak te izrazila priznanje Slovačkoj za brigu na polju kulturne baštine, čega je dokaz i sama izložba.

U ime Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Saveza Slovaka u Hrvatskoj i Grada Našica nazočne je pozdravila Branka Baksa koja je pozvala uzvanike da posjete prikazane destinacije i zanimljivosti u Slovačkoj. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić zahvalila je organizaciji od koje je izložba posuđena, kako bi se pripadnicima slovačke nacionalne manjine približila kultura matične zemlje i vlastitih predaka.

Izložbu je pripremio Centra za tradicijsku narodnu kulturu iz Slovačke, stručno tijelo Slovačkog narodnog umjetničkog kolektiva. Primarna uloga ovog centra su aktivnosti vezane za implementaciju Dogovora UNESCO-a o zaštiti nematerijalne kulturne baštine kao i Konceptije skrbi za tradicijsku narodnu kulturu

Vernisáž výstavy Kalvárie a križové cesty na Slovensku 20. januára 2016 v Našičiach.

Zljava doprava: Katarina Šimašeková, novinarka Glas Slavonije Snježana Fridlová, primátor mesta Našice Krešimir Žagar, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Buhová a riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová, riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučevnjaková, markovský farár Nedjeljko Androš, Marica a Karmela Vavrové /

Otvorenje izložbe Kalvarije i križni putovi u Slovačkoj 20. siječnja 2016. u Našicama.

Slijeva nadesno: Katarina Šimašek, novinarka Glasa Slavonije Snježana Fridl, gradonačelnik grada Našica Krešimir Žagar, kustodica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Buha i ravnateljica Našice Sandra Kralj Vukšić, ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučevnjak, markovački župnik Nedjeljko Androš, Marica i Karmela Vavra

a Koncepciou starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru Vlády Slovenskej republiky. Výstava predstavuje jeden z výsledkov implementácie uvedených koncepcií – prezentuje 11 kultúrnych prvkov, ktoré sa nachádzajú na Reprezentatívnom zozname nehmotného dedičstva Slovenska (fujara, modrotlač, horehronský viachlasný spev...). Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru zo Slovenska je autorom Zoznamu najlepších spôsobov ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, čo výstava takisto zahŕňa, pričom ide o školy remesiel, ktoré organizuje medzinárodne uznávaná organizácia Ústredie ľudovej umeleckej výroby. Výstava s podporou mesta Našice a Vlastivedného múzea Našice trvala do 24. februára 2017.

Ručné práce výtvarno-folklórnej skupiny MS Jurjevac

V spolupráci s Vlastivedným múzeom v Našiciach pripravilo Slovenské kultúrne centrum Našice pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka a Európskeho roku kultúrneho dedičstva výstavu *Ručné práce výtvarno-folklórnej skupiny MS Jurjevac*.

Prítomných na úvod vernisáže, ktorá sa konala 16. februára 2018, privítala riaditeľka Vlastivedného múzea Silvija Lučevnjaková a výstavu predstavila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová. Výtvarno-folklórnu skupinu miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský predstavila Anđela Majdišová, ktorej pri tejto príležitosti zagratuloval k úspešnej činnosti a prezentácii Slovákov v Chorvátsku predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra. Výstavu otvoril poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, a to za prítomnosti ďalších hostí: členky Rady pre národnostné menšiny, tajomníčky Zväzu Slovákov a predsedníčky miestnej organizácie MS Markovec Našický Branky Baksovej, predsedníčky Zväzu Čechov Any-Marie Štruml-Tučekovej, podpredsedu Zväzu Slovákov pre školstvo a informácie Josipa Krajčičiho, vedúcej Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku Ružice Vinčakovej, predsedu miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský Franja Drgu, predsedu miestnej organizácie MS Radoš Zlatka Pucovského, zástupkyne v Rade slovenskej národnostnej menšiny mesta Našice Ivanky Priščovej, vedúcej výtvarnej skupiny Kontrast miestnej organizácie MS Josipovec Punitovský Anice Popovićovej a rehoľnej sestričky pôsobiacej v Misijnom centre bl. Zdenky Schelingovej v Josipovci Punitovskom Renáty Buňovej.

Členky skupiny, ktorých práce výstava prezentovala, zaspievali na úvodnej slávnosti dve piesne.

Výstava dokazuje, že špecializované ženské ručné práce nezanikli, ba ani nestagnujú. V súčasnosti ju rozvíjajú mnohí jednotlivci, či už na základe bezprostredného poznávania prenášaného tradovaním, ale snáď ešte častejšie prostredníctvom odbornej literatúry a absolvovaním umeleckých kurzov.

Tvorba výtvarno-folklórnej skupiny miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský nesie v sebe synkretizmus tradičného a moderného vo výbere a spracovaní materiálov, tém, tvarov, motívov a techník, čím sa vytvára nový svet tradičných prejavov v modernom priestore. Silná miera individuálneho tvorivého stvárnenia, prítomná v každom predmete, odzrkadľuje osobnosť a zručnosť jednotlivých členiek skupiny, ako výrobkyň prevažne umeleckých, ozdobných, ale aj úžitkových predmetov.

Výtvarno-folklórna skupina miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský začala pôsobiť v roku 2012, kedy sa konala prvá drotárska dielňa. V súlade so zručnosťou a záujmom členiek sú zastúpené techniky umeleckej tvorby: práca s drôtom, šúpolím, pletenie a tvarovanie papiera, ozdobovanie slamou a špagátom, tvarovanie cestom a moduritom, vyšívanie, maľovanie na plátno a na sklo, servítková technika. Viac o technikách sa návštevníci výstavy mohli dozvedieť z dvojjazyčného katalógu v chorvátskom a slovenskom jazyku, ktorý pri tejto príležitosti pripravilo Slovenské kultúrne centrum Našice.

Výstava sa s finančnou podporou Zväzu Slovákov, Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Osijecko-baranjskej župy a obce Punitovce konala do 8. marca 2018.

Výstavy výtvarnej skupiny Kontrast na Slovensku

Prezentácia výtvarnej skupiny Kontrast v rámci Folklórnych slávností pod Poľanou v Detve. Na detvianskom festivale slovenskej ľudovej kultúry sa vďaka starostlivosti a podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí prezentovala aj kultúra Slovákov žijúcich v zahraničí. Vďaka tejto a iným príležitostiam sa zahraniční Slováci, napriek skutočnosti, že už stáročia žijú mimo materskej krajiny, na Slovensku ešte vždy cítia doma.

Tento pocit sprevádzal aj členov výtvarnej skupiny Kontrast miestnej organizácie MS Josipovec a pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, keď sa im naskytla príležitosť predstaviť sa na festivale v Detve výstavami.

V slávnostnej sieni Mestského úradu v Detve sa 7. júla 2018 uskutočnila, za prítomnosti primátora Detvy Jána Šufliarskeho, podpredsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Petra Prochácku a koordinátorky programu Miliny Sklabinskej, ako aj zástupcov krajan-ských spolkov a organizácií, vernisáž obrazov výtvarnej skupiny Kontrast. Výstava bola pripravená v spolupráci s vedúcou skupiny Anicou Popovićovou a kurátorom výstavy bol ľudový rezbár a výtvarník z Detvy Milan Malček. Výstava prezentujúca časť činnosti výtvarníkov Matiju Labaka, Adama Konjušaka, Dražena Budimira, Josipa Brandisa, Mihaely Brkičovej a Anice Popovićovej, ktorí sa na vernisáži aj zúčastnili, trvala do konca augusta 2018.

Vlade Republike Slovačke. Izložba predstavlja jedan od rezultata implementacije spomenutih koncepcija – predstavlja svih 11 kulturnih dobara koji se nalaze na Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine Slovačke (fujara, modrotlač, višeglasno pjevanje iz regije Horehronie...). Organizacija Centar za tradicijsku narodnu kulturu iz Slovačke autor je Popisa najboljih načina očuvanja nematerijalne kulturne baštine Slovačke, što također izložba obuhvaća, a riječ je o školama zanata koju provodi međunarodno priznata organizacija ÚĽUV (Centar narodne umjetničke izrade). Izložba pod pokroviteljstvom Grada Našice i Zavičajnog muzeja Našice trajala je do 24. veljače 2017.

Rukotvorine likovno-folklorne skupine MS Jurjevac

U suradnji sa Zavičajnim muzejom Našice Slovački centra za kulturu Našice pripremio je povodom Međunarodnog dana materinskog jezika i Europske godine kulturne baštine izložbu *Rukotvorine likovno-folklorne skupine Matice slovačke Jurjevac*

Nazočne je na početku otvorenja, koje je održano 16. veljače 2018., pozdravila ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučevnjak, a izložbu je predstavila ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. O likovno-folklornoj skupini Matice slovačke Jurjevac Punitovački govorila je Anđela Majdiš kojoj je u ovoj prigodi čestitao predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra. Izložbu je otvorio zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek u nazočnosti gostiju: članice Savjeta za nacionalne manjine, tajnice Saveza Slovaka i predsjednice Matice slovačke Markovac Našički Branke Baksa, predsjednice Saveza Čeha Ana-Marie Štrumli-Tuček i dopredsjednika za informiranje i školstvo Saveza Slovaka Josipa Krajčija, voditeljice Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj Ružice Vinčak, predsjednika Matice slovačke Jurjevac Punitovački Franje Drge, predsjednika Matice slovačke u Radošu Zlatka Pucovskog, zastupnice Vijeća slovačke nacionalne manjine grada Našice Ivanke Prišć, voditeljice likovne skupine Kontrast Matice slovačke Josipovac Anice Popović i časne sestre Misijskog centra bl. Zdenke Schelingove u Josipovcu Punitovačkom Renate Buňove.

Članice skupine, čije radove izložba prezentira, otpjevale su u uvodu svečanosti dvije pjesme.

Izložba dokazuje da određene ženskih ručnih radova nisu nestale, pa čak ni stagnerali. Danas ga razvijaju mnogi pojedinci, bilo na temelju izravnog znanja prenesenog s koljena na koljeno, ali možda još češće uz pomoć stručne literature i pohađanjem umjetničkih tečajeva.

Djelovanje likovno-folklorne skupine Matice slovačke Jurjevac Punitovački nosi u sebi sinkretizam

tradicijskog i modernog u odabiru i obradi materijala, tema, oblika, motiva i tehnika stvarajući tako novi svijet tradicijskih izričaja u suvremenom prostoru. Snažan stupanj individualnog kreativnog oblikovanja, prisutnog u svakom predmetu, odražava osobnost i vještinu pojedinih članova skupine, kao stvaratelja pretežno umjetničkih, dekorativnih, ali i uporabnih predmeta.

Likovno-folklorna skupina Matice slovačke Jurjevac Punitovački započela je s aktivnostima 2012. godine kada je organizirana prva žičarska radionica. U skladu s vještinama i interesima članica zastupljene su sljedeće tehnike umjetničkog stvaralaštva: rad sa žicom, komušinom, pletenje i oblikovanje papirom, ukrašavanje slamom i konopcem, oblikovanje tijestom i polimernom glinom, vez, oslikavanje platna ili stakla, salvetna tehnika. Posjetitelji izložbe mogli su o tehnikama saznati više iz dvojezičnog kataloga na hrvatskom i slovačkom jeziku koji je za ovu priliku pripremio Slovački centar za kulturu Našice.

Izložba je trajala do 8. ožujka 2018., a realizirana je financijskom podrškom Saveza Slovaka, Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Ureda za iseljene Slovake, Osječko-baranjske županije i Općine Punitovci.

Izložbe likovne skupine Kontrast u Slovačkoj

Prezentacija likovne skupine Kontrast na Folklornim svečanostima pod Polanom u Detvi. Na svečanostima slovačke narodne kulture u Detvi, zahvaljujući potpori Ureda za iseljene Slovake i drugih, prezentirana je i kultura iseljenih Slovaka. Unatoč činjenici da već stoljećima žive izvan matične države, zahvaljujući ovoj i sličnim prigodama, iseljeni se Slovaci u Slovačkoj uvijek osjećaju kao kod kuće.

Takav osjećaj imali su i članovi likovne skupine Kontrast Matice slovačke Josipovac i zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice kada im se ukazala prilika predstaviti dvije izložbe na festivalu u Detvi.

U svečanoj sali Gradskog ureda u Detvi 7. srpnja otvorena je izložba slika likovne skupine Kontrast kojoj su prisustvovali gradonačelnik Detve Ján Šufliarský, potpredsjednik Ureda za iseljene Slovake Peter Procháčka, koordinatorica programa Milina Sklabinská, kao i zastupnici slovačkih društava i organizacija iz inozemstva. Izložba je pripremljena u suradnji s voditeljicom skupine Anicom Popović, a kustos izložbe bio je rezbar i umjetnik iz Detve Milan Malček. Izložba, koja predstavlja dio djelatnosti umjetnika Matije Labaka, Adama Konjušaka, Dražena Budimira, Josipa Brandisa, Mihaele Brkić i Anice Popović, trajala je do kraja kolovoza 2018. godine.

Výtvarná skupina Kontrast v Dražovciach. Dňa 12. októbra 2018 sa v kultúrnom dome v Nitre – Dražovciach uskutočnila vernisáž výstavy výtvarníkov združených vo výtvarnej skupine Kontrast pôsobiacej pri miestnej organizácii MS Josipovec.

Slová riaditeľky Slovenského kultúrneho centra Našice Sandry Kraljovej Vukšičovej, vedúcej výtvarnej skupiny Anice Popovičovej, poslanca mestského zastupiteľstva v Nitre za mestskú časť Zobor a Dražovce Pavla Vargu i vedúcej folklórnej skupiny Tradícia v Dražovciach Miroslavy Zaujčovej sa niesli v duchu slovenskej vzájomnosti a získania nových priateľských kontaktov. Prítomní vzdali poctu úsiliu udržiavať slovenské tradície a zvyky v cudzine - v Chorvátsku. Program v podaní folklórnej skupiny Tradícia umocnil atmosféru vernisáže. Výstava, konaná s podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, trvala v kultúrnom dome v Nitre – Dražovciach do 2. novembra 2018.

TVÁR KONTRASTU v Univerzitetnej knižnici v Bratislave. V organizácii Slovenského kultúrneho centra Našice, v spolupráci s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Univerzitnou knižnicou v Bratislave, sa 14. novembra 2018, za účasti početného publika, vo Výstavnej sieni Univerzitetnej knižnice v Bratislave uskutočnila vernisáž výstavy *TVÁR KONTRASTU* členov umeleckej skupiny Kontrast, ktorá pôsobí pri miestnej organizácii MS Josipovec.

Zúčastnili sa na nej vzácní hostia: veľvyslanec Chorvátskej republiky na Slovensku Jeho Excelencia Aleksandar Heina, predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo, generálna riaditeľka Univerzitetnej knižnice v Bratislave Silvia Štasselová, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra z Našíc Sandra Kraljová Vukšičová, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová, kurátor výstavy a výtvarný kritik z Galérie Artem Ľuboslav Móza, vedúca skupiny Kontrast Anica Popovičová a zástupca starostky obce Punitovce a predseda josipovského slovenského kultúrno-umeleckého spolku Bratia Banas Marijan Batorek.

O dramaturgiu večera sa postarala moderátorka Milina Sklabinská z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, a do programu v dvoch umeleckých blokoch slovenskými piesňami a záverečnou chorvátskou tradičnou melódiou prispeli vysokoškólači z Chorvátska a Srbska – slovenskí štipendisti z oboch krajín na vysokých školách v Bratislave, z ktorých traja boli členmi Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Ivana Brníka Slováka z Jelisavca. Výstava *TVÁR KONTRASTU* trvala do 28. novembra 2018.

Vernisáž výstavy výtvarnej skupiny Kontrast

12. októbra 2018 v Dražovciach. Zľava doprava: referentka pre kultúru mesta Nitra Elena Klenková, člen výtvarnej skupiny Kontrast Josip Brandis, vedúca výtvarnej skupiny Kontrast Anica Popovičová, poslanec mestského zastupiteľstva v Nitre za mestskú časť Zobor a Dražovce Pavel Varga /

Otvorenie izložbe likovne skupine Kontrast

12. listopada 2018. u mjestu Dražovce. Slijeva nadesno: referentica za kulturu Grada Nitra Elena Klenková, član likovne skupine Kontrast Josip Brandis, voditeljica likovne skupine Kontrast Anica Popovič, zastupnik grada Nitre za prigradaska naselja Zobor i Dražovce Pavel Varga

Likovna skupina Kontrast u Dražovcama. Dana 12. listopada u kulturnom domu u Nitri – Dražovce, održano je otvorenje izložbe umjetnika okupljenih u likovnoj skupini Kontrast pri Matici slovačkoj u Josipovcu Punitovačkom.

Riječi ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandre Kralj Vukšić, voditeljice skupine Kontrast Anica Popović, zamjenika gradskog zastupništva u Nitri za četvrt Zobor i Dražovce g. Pavela Varge i voditeljice Folklorne skupine Tradícia u mjestu Dražovce Miroslave Zaujcovce izgovorene su u duhu slovačkog zajedništva i ostvarivanja novih prijateljskih kontakata. Prisutni su odali priznanje Slovacima u Hrvatskoj i njihovom trudu u očuvanju slovačke tradicije i običaja. Program je svojim nastupom obogatila folklorna skupina Tradícia. Izložba ostvarena s podrškom Ureda za iseljene Slovake u kulturnom domu u Nitri – Dražovce trajala je do 2. studenog 2018.

LICE KONTRASTA u Sveučilišnoj knjižnici u Bratislavi. U organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice i u suradnji s Uredom za iseljene Slovake i Sveučilišnom knjižnicom u Bratislavi se 14. studenog 2018., u prisustvu brojne publike, u Izložbenom salonu Sveučilišne knjižnice u Bratislavi održalo otvorenje izložbe *LICE KONTRASTA* članova likovne skupine Kontrast koja djeluje pri Matici slovačkoj Josipovac.

Na otvorenju su prisustvovali brojni gosti među kojima su: veleposlanik Republike Hrvatske u Slovačkoj Aleksandar Heina, predsjednik Ureda za iseljene Slovake u Bratislavi Ján Varšo, ravnateljica Sveučilišne knjižnice u Bratislavi Silvia Štasselová, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin, kustos izložbe i umjetnički kritičar iz Galerije Artem Ľuboslav Móza, voditeljica likovne skupine Kontrast Anica Popović i zamjenik načelnice Općine Punitovci te predsjednik Slovačkog kulturno-umjetničkog društva Braće Banas Marijan Baturek.

Za dinamičnost programa pobrinula se Milina Sklabinski iz Ureda za iseljene Slovake koja je vodila program otvorenja izložbe, a tijekom programa predstavili su se u dva glazbena bloka slovačkim i jednom hrvatskom pjesmom studenti iz Hrvatske i Vojvodine koji studiraju u Bratislavi. Među njima su bili i članovi slovačke kulturno-umjetničke udruge Ivan Brnjik Slovak iz Jelisavca. Izložba je trajala do 28. studenog 2018.

Vernisáž výstavy výtvarnej skupiny Kontrast TVÁR KONTRASTU 14. novembra 2018 v Bratislave.

Zljava doprava: predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo, zamestnankyňa Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milina Sklabinská, veľvyslanec Chorvátskej republiky na Slovensku Aleksandar Heina, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, vedúca výtvarnej skupiny Kontrast Anica Popovićová a vysokoškolsáci z Chorvátska a Srbska /

Otvorenje izložbe likovne skupine Kontrast LICE KONTRASTA 14. studenog 2018. u Bratislavi.

Slijeva nadesno: predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo, zaposlenica Ureda za iseljene Slovake Milina Sklabinski, veleposlanik Republike Hrvatske u Slovačkoj Aleksandar Heina, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, voditeljica likovne skupine Kontrast Anica Popović i studenti iz Hrvatske i Srbije

Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek

Slovenské kultúrne centrum Našice v roku 2017 pripravilo prvú autorskú výstavu *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek*. Výstava prezentuje materiál zozbieraný v rámci jednoročného etnografického terénneho výskumu v obciach, v ktorých Slováci v Chorvátsku žijú a pôsobia v rámci organizácií založených na základe etnického princípu. Výskumom bolo spracovaných 16 lokalít a celkovo je zaznamenaných 303 textilných nápisových násteniek. Výskum prebehol v spolupráci s miestnymi organizáciami MS v Chorvátsku, ktoré poskytli informátorov. V realizácii terénneho výskumu bola použitá metóda dotazníka a priameho rozhovoru, kým pri spracovaní materiálu bola použitá metóda analýzy, najmä etnografickej kartografie a popis. Výstava predstavuje zozbieraný a spracovaný materiál, ktorý znázorňuje jeden zo spôsobov prejavu etnickej identity. Spracovaný materiál poukazuje na prejavy rovnakosti, teda príslušnosti k slovenskej spoločnosti, ako aj integrovanosť kultúry slovenskej národnostnej menšiny do chorvátskeho kultúrneho korpusu.

Výstava prezentuje spracovaný materiál, teda údaje o 303 zaevidovaných textilných nápisových nástenkách, a to podľa miesta výskumu, podľa spôsobu prezentovania – s textom pri obrázku alebo bez textu, podľa jazykového prejavu – chorvátskeho, slovenského, srbského, ale aj českého, podľa výskytu slovenského textu v rámci skúmaných lokalít, podľa druhu výroby – tlačenej alebo vyšívanej, podľa druhu výšivky respektíve stehu, podľa

spôsobu spracovania obruby, podľa farebnosti výšivky a podľa stvárnených motívov.

Zozbieraný a spracovaný materiál je prezentovaný na 19 paneloch dvojjazyčne, v chorvátskom a slovenskom jazyku, a okrem textového a ilustračného materiálu výstava obsahuje aj trojrozmerné predmety.

Textilné nápisové nástenky v Našiciach. Vernisáž výstavy sa uskutočnila v spolupráci s Vlastivedným múzeom Našice pri príležitosti 25. výročia vzniku Zväzu Slovákov v sobotu 17. júna 2017 v priestoroch Vlastivedného múzea v Našiciach. Prítomných privítala riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučevnjaková, potom sa prihovoril predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a výstavu otvoril predseda Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky Aleksandar Tolnauer. V mene organizátora výstavy a jej autoriek Tatjany Buhovej a Sandry Kraljovej Vukšičovej sa prihovorila a výstavu predstavila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová.

Súčasťou vernisáže bolo udeľovanie ďakovných listov darcom násteniek do fondu Slovenského kultúrneho centra Našice. Slovenské kultúrne centrum Našice udelilo ďakovný list aj odborným spolupracovníkom Mariji Pepelkovej a Lubici Blažencovej, ako aj finančným podporovateľom Zväzu Slovákov, Ministerstvu kultúry Chorvátskej republiky, Rade pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Osijecko-baranjskej župe a mestu Našice. Výstava, trvajúca do 17. júla 2017, predstavovala dar Slovenského kultúrneho centra Našice a miestnych organizácií MS k jubileu Zväzu Slovákov.

Vernisáž výstavy *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* 17. júna 2017 v Našiciach /

Otvorenie izložbe Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka 17. lipnja 2017. u Našicama

Zidne kuharice – likovni izričaj naših baka

Slovački centar za kulturu Našice pripremio je 2017. godine prvu autorsku izložbu *Zidne kuharice – likovni izričaj naših baka*. Izložba predstavlja građu prikupljenu u sklopu jednogodišnjeg etnografskog terenskog istraživanja u mjestima u kojima žive Slovaci u Hrvatskoj i djeluju unutar organizacija utemeljenih na etničkim načelima. Istraživanjem je bilo obrađeno 16 lokaliteta te su evidentirane ukupno 303 zidne kuharice. Istraživanje je provedeno u suradnji s maticama slovačkim u Hrvatskoj koje su organizirale kazivače. U terenskom istraživanju korištena je metoda upitnika i izravnog razgovora, dok je u obradi građe korištena metoda analize, posebice etnografske kartografije i opisa. Izložba predstavlja prikupljenu i obrađenu građu koja ilustrira jedan od načina očitovanja etničkog identiteta. Obradena građa ukazuje na izražavanje jednakosti unutar slovačke zajednice, kao i integriranost kulture slovačke nacionalne manjine u hrvatski kulturni korpus.

Izložba predstavlja obrađenu građu, odnosno podatke o 303 evidentirane zidne kuharice, i to prema mjestu istraživanja, prema načinu prikaza – s ili bez teksta, prema jeziku – hrvatske, slovačke, srpske, ali i češke, prema pojavljivanju slovačkog teksta u istraženim lokalitetima, prema vrsti izrade – tiskane ili vezene, prema vrsti veza, prema načinu obrade ruba, prema boji veza i prema motivima.

Prikupljen i obrađen materijal prezentiran je na 19 panela dvojezično, na hrvatskom i slovačkom jeziku, a osim tekstualnih i ilustracijskih materijala izložba je dopunjena i trodimenzionalnim predmetima.

Zidne kuharice u Našicama. Otvorenje izložbe održano je u suradnji sa Zavičajnim muzejom Našice prigodom 25. obljetnice Saveza Slovaka 17. lipnja 2017. u Izložbenom salonu Zavičajnog muzeja Našice. Sve nazočne pozdravili su ravnateljica Zavičajnog muzeja Silvija Lučevnjak i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, a izložbu je otvorio predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Aleksandar Tolnauer. U ime organizatora i autorica izložbe Tatjane Buha i Sandre Kralj Vukšić govorela je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Prigodom otvorenja izložbe uručene su zahvalnice svim darivateljima zidnih kuharica u fond Slovačkog centra za kulturu Našice. Slovački centar za kulturu Našice udijelio je zahvalnice i stručnim suradnicima Mariji Pepelko i Ľubici Blažencovoj, kao i pokroviteljima Savezu Slovaka, Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Osječko-baranjskoj županiji te Gradu Našice. Izložba, koja je trajala do 17. srpnja 2017., dar je Slovačkog centra za kulturu Našice i matica slovačkih Savezu Slovaka.

Vernisáž výstavy Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek 22. septembra 2017 v Devínskej Novej Vsi.

Zljava doprava: návštěvníci z Chorvátska Mihael Hofer, Josipa Kubašová a Krunoslav Vukšić, zamestnankyňa Zväzu Slovákov Helena Paulíková, zamestnankyňa Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milina Sklabinská, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová, riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár, docentka etnológie Hana Hlôšková, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, návštěvníci zo Slovenska a zamestnankyňa Slovenského národného múzea Jarmila Gerbocová /

Otvorenje izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaj naših baka* 22. rujna 2017. u Devinskom Novom Selu.

Slijeva nadesno: posjetitelji iz Hrvatske Mihael Hofer, Josipa Kubaša, Krunoslav Vukšić, zaposlenica Saveza Slovaka Helena Paulić, zaposlenica Ureda za iseljene Slovačke Milina Sklabinská, kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin, ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solár, docentica etnologije Hana Hlôšková, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, posjetitelji iz Slovačke i zaposlenica Slovačkog nacionalnog muzeja Jarmila Gerbocová

Textilné nápisové nástenky v Rijeke. Výstavu si po prezentácii v Našičiach zapožičala miestna organizácia MS Rijeka a zaradila ju do programu ich podujatia, *17. Dní slovenskej kultúry*, kde bola verejnosti sprístupnená od 31. augusta do 7. septembra 2017.

Textilné nápisové nástenky v Devínskej Novej Vsi. Dňa 22. septembra 2017 bola po Rijeke výstava inštalovaná po prvýkrát aj v zahraničí, a to v Múzeu kultúry Chorvátov na Slovensku v Devínskej Novej Vsi. Ide o prvú konkrétnu spoluprácu Slovenského kultúrneho centra Našice a Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku dohodnutá 27. októbra 2016 na Veľvyslanectve Chorvátskej republiky v Bratislave pri príležitosti podpísania Memoranda o spolupráci uvedených inštitúcií.

Vďaka podpore Zväzu Slovákov sa na vernisáži zúčastnili autorky výstavy a zástupkyňa Zväzu Slovákov Helena Paulíková, kým dovoz výstavy do Devínskej Novej Vsi zabezpečila miestna organizácia MS Rijeka.

Výstavu v Devínskej Novej Vsi po úvodnom slove autoriek, kustódky Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjany Seničaninovej a riaditeľky Sandry Kraljovej Vukšićovej, otvoril zástupca riaditeľky Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár. V rámci vernisáže sa návštevníci dozvedeli informácie o vzniku výstavy – od terénneho výskumu, spracovávaní informácií po zaujímavosti samotných kuchynských násteniek.

Vernisáž svojou prítomnosťou poctili viaceré osobnosti pôsobiace v kultúrnej sfére – Milina Sklabinská z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Štefan Martinovič pôsobiaci v Matici slovenskej, Jarmila Gerbocová zo Slovenského národného múzea, etnologička Hana

Hlôšková a tak bola príležitosť dohodnúť ďalšie možnosti prezentovať výstavu na Slovensku. Výstavu si návštevníci mali možnosť pozrieť do 31. októbra 2017.

Textilné nápisové nástenky v Lipovľanoch. Po prezentácii v Múzeu kultúry Chorvátov na Slovensku v Devínskej Novej Vsi 1. decembra 2017 našla výstava cieľ svojho putovania v Lipovľanoch. Predseda miestnej organizácie MS Lipovľany Josip Krajči mal príležitosť výstavu predstaviť účastníkom medzinárodného projektu Erasmus, 30 profesorom a študentom z Poľska, Rumunska a Bulharska. Výstava tak neočakávane získala ďalšie medzinárodné publikum. Tu bola sprístupnená do 15. decembra 2017 a prišli si ju pozrieť aj žiaci, ktorí sa v Lipovľanoch učia slovenský jazyk.

Textilné nápisové nástenky v Josipovci Punitovskom. Ďalšia miestna organizácia, ktorá si zapožičala výstavu a obohatila kultúrny život svojho prostredia, bola miestna organizácia MS Josipovec. Vernisáž výstavy sa uskutočnila v nových priestoroch Kultúrneho domu v Josipovci Punitovskom pri príležitosti vianočného koncertu *Vianoce s Banasovcami* 22. decembra 2017, kde výstava pobudla do konca januára 2018.

Textilné nápisové nástenky v Markovci Našickom. V sobotu 5. mája 2018 sa podujatie *24. detská prehliadka slovenského folklóru v Chorvátsku* začalo otvorením výstavy postavenej v priestoroch miestnej organizácie MS Markovec Našický. Na úvod prítomných so vznikom a obsahom výstavy zoznámila kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová. Výstava sa tak stala druhýkrát narodeninovým darčekom, teraz Markovčanom, ktorí v nedeľu 6. mája oslavovali

Vernisáž výstavy *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* 22. septembra 2017 v Devínskej Novej Vsi /
Otvorenie izložbe Židne kuharice – likovni izričaji naših baka 22. rujna 2017. u Devinskom Novom Selu

Zidne kuharice u Rijeci. Nakon predstavljanja u Našicama izložbu je posudila Matica slovačka Rijeka i uvrstila u program svoje manifestacije *17. Dana slovačke kulture*, gdje je otvorena za javnost od 31. kolovoza do 7. rujna 2017. godine.

Zidne kuharice u Devinskom Novom Selu. Dana 22. rujna 2017., nakon Rijeke, izložba je po prvi puta instalirana u inozemstvu, u Muzeju kulture Hrvata u Slovačkoj u Devinskom Novom Selu. Radi se o prvoj konkretnoj suradnji između Slovačkog centra za kulturu Našice i Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj koja je uspostavljena 27. listopada 2016. u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bratislavi prigodom potpisivanja Memoranduma o suradnji navedenih institucija.

Zahvaljujući potpori Saveza Slovaka na otvorenju su sudjelovale autorice izložbe i predstavnica Saveza Slovaka Helena Paulić, dok je prijevoz izložbe u Devinsko Novo Selo osigurala Matica slovačka Rijeka.

Izložbu u Devinskom Novom Selu, nakon uvodnog govora autorica, kustosice Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjane Seničanin, i ravnateljice Sandre Kralj Vukšić, otvorio je Andrej Solár, zamjenik ravnateljice Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj. U okviru otvorenja posjetiteljima su predstavljene informacije o nastanku izložbe – od terenskog istraživanja, obrade informacija do zanimljivosti o samim zidnim kuharicama.

Otvorenju su prisustvovali i brojni zastupnici iz kulturnih krugova: Milana Sklabinski iz Ureda za iseljene

Slovake, Štefan Martinković iz Matice slovačke, Jarmila Gerbocová iz Slovačkog narodnog muzeja, etnologinja Hana Hlůšková, što je bila i prigoda za dogovor o daljnjim mogućnostima gostovanja izložbe u Slovačkoj.

Zidne kuharice u Lipovljanima. Dana 1. prosinca održano je otvorenje izložbe Slovačkog centra za kulturu Našice koja je nakon Muzeja kulture Hrvata u Devinskom Novom Selu svoj put našla i do Lipovljana. Izložbu je otvorio predsjednik Matice slovačke Lipovljani Josip Krajči koji je istu predstavio profesorima i studentima iz Poljske, Rumunjske i Bugarske, sudionicima međunarodnog projekta Erasmus. Izložba je bila otvorena do 15. prosinca, a posjetili su ju i učenici koji pohađaju sate slovačkog jezika u Lipovljanima.

Zidne kuharice u Josipovcu Punitovačkom. Sljedeća matica slovačka koja je posudila izložbu i tako obogatila kulturni život svoje sredine je bila Matica slovačka Josipovac. Otvorenje izložbe održano je u novim prostorima Kulturnog doma prigodom božićnog koncerta *Božić s Banasovcima* 22. prosinca 2017. godine, gdje je izložba boravila do kraja siječnja 2018.

Zidne kuharice u Markovcu Našičkom. U subotu 5. svibnja održana je *24. dječja smotra slovačkog folkloru u Hrvatskoj*. Program proslave počeo je otvorenjem izložbe postavljene u prostorijama Matice slovačke Markovac Našički. Uvodno je prisutne s nastankom i sadržajem izložbe upoznala kustosica Centra Tatjana Seničanin. Izložba je tako po drugi puta bila rođendanski

Vernisáž výstavy Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek 8. júna 2018 v Nitri. Folklórna hudobná skupina Zobor / Otvorenje izložbe Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka 8. lipnja 2018. u Nitri. Folklorna glazbena skupina Zobor

25. výročie miestnej organizácie MS Markovec Našický a 45. výročie Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňa Strapača. Výstavu otvoril poslanec za slovenskú a českú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek.

Textilné nápisové nástenky v Osijeku. Aj matičiari v Osijeku si pripomenuli 25. výročie svojej Matice, a to 1. júna 2018 na Základnej škole Antuna Mihanoviča. Súčasťou výročnej slávnosti, ktorá sa uskutočnila v predstavení školy Antuna Mihanoviča, bola aj výstava nástenných kuchárov.

Textilné nápisové nástenky v Nitre. Nástenné kuchárky, odzrkadľujúce kultúru všedného dňa širokých vrstiev našich predkov, boli vystavené v Dome Matice slovenskej v Nitre. Organizátormi výstavy boli Slovenské kultúrne centrum Našice, Dom Matice slovenskej v Nitre a Mesto Nitra. Výstavu otvorili 8. júna 2018 Veronika Biličová, riaditeľka Domu Matice slovenskej v Nitre, riaditeľka Centra Sandra Kraljová Vukšićová a kurátorka Tatjana Seničaninová.

Na otvorení výstavy v Nitre sa zúčastnil aj vedúci Katedry manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Boris Michalík. Prijemnú atmosféru vernisáže dotvorila Cimbalová hudba Zobor. Výstava bola zaradená medzi sprievodné podujatia nitrianskych Cyrilo-metodských osláv 2018 a trvala do 4. júla 2018.

Textilné nápisové nástenky v Detve. Na Folklorných slávnostiach pod Poľanou v Detve sa vďaka starostlivosti a podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí prezentovala aj kultúra Slovákov žijúcich v zahraničí.

Pocit, že Slovensko je ich domovom, sprevádzal zamestnankyne Slovenského kultúrneho centra Našice, keď sa im naskytla príležitosť predstaviť sa v Detve výstavou Slovenského kultúrneho centra Našice.

V priestore humna, ktoré je súčasťou areálu Krajského dvora, Slovenské kultúrne centrum Našice úspešne prezentovalo autorskú výstavu textilných nápisových nástenných. Tematické ladenie výstavy s charakterom Krajského dvora, zameraného na špeciality tradičnej kuchyne otvorilo tejto výstave dvere humna dokorán.

Informácie o textilných nápisových nástenkách Slovákov v Chorvátsku prostredníctvom výstavných panelov, katalógu, trojrozmerných predmetov a výkladu kustódky Tatjany Seničaninovej a riaditeľky Sandry Kraljovej Vukšićovej, sprostredkovali túto časť kultúrneho dedičstva Slovákov v Chorvátsku tisícom návštevníkov Krajského dvora od 6. do 8. júla 2018.

Textilné nápisové nástenky v Zokovom Gaji, Radoši, Solanoch, Međurići a Jurjevci Punitovskom. Po festivale *Folklorne slávnosti pod Poľanou* v Detve výstava *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* znovu zavítala do Chorvátska medzi matičiarov. Slovenské kultúrne centrum Našice inštaláciou výstavy prispelo k spšteniu programu nasledujúcich podujatí miestnych organizácií MS v Chorvátsku:

- 13. Žatevných slávnostiach **v Zokovom Gaji 14. júla 2018,**
- Dňa Slovákov pri májovom strome **v Radoši 2. júna 2019,**
- 10. Dní Slovákov **v Solanoch** pri príležitosti 30 rokov družby medzi SKUS Ondreja Pekara zo Solian a FS Krnčiarke z Krnče **27. júla 2019,**
- Osláv 5. výročia speváckej skupiny MS **v Međurići 21. septembra 2019,**
- 25. výročia založenia MS **v Jurjevci Punitovskom** pri príležitosti v poradí 5. podujatia Pod storočnými hlohmi **20. októbra 2019.**

Vernisáž výstavy Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek 6. júla 2018 v Detve. Aradáčske meškárky / Otvorenie izložbe *Zidne kuharice* – likovni izričaji naših baka 6. srpnja 2018. u Detvi. Sviračice na heligonki iz Aradača

poklon, ovaj puta Markovčanima koji su u nedjelju 6. svibnja obilježili 25. obljetnicu Matice slovačke Markovac Našički i 45 godina Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Franjo Strapač“. Izložbu je otvorio zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek.

Zidne kuharice u Osijeku. I matičari u Osijeku proslavili su 25 godina rada njihove Matice i to 1. lipnja u Osnovnoj školi Antuna Mihanovića. Dio službenog dijela proslave, koja je održana u holu škole Antuna Mihanovića, predstavljala je i izložba zidnih kuharica.

Zidne kuharice u Nitri. Zidne kuharice, koje zrcale kulturu svakodnevice naših predaka, bile su izložene u Domu Matice slovačke u Nitri. Organizatori izložbe bili su Slovački centar za kulturu Našice, Dom Matice slovačke u Nitri i Grad Nitra. Izložbu su 8. lipnja otvorile Veronika Bilicová, ravnateljica Doma Matice slovačke u Nitri, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandre Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin.

Na otvorenju je također bio prisutan pročelnik Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Nitri Boris Michalík. Izložba je uvrštena u popratne događaje nitranskih Ćirilo-metodskih svečanosti i trajala je do 4. srpnja 2018.

Zidne kuharice u Detvi. Zahvaljujući potpori Ureda za iseljene Slovake na *Folklornim svečanostima pod Polanom* u Detvi, prezentirana je i kultura iseljenih Slovaka.

Osjećaj da im je Slovačka dom pratio je djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, kada su se u Detvi imali prilike predstaviti izložbom Slovačkog centra za kulturnu Našice.

U prostoriji ambara, koja predstavlja dio prostora *Krajanskog dvora* (prostor predviđen za prezentacije, Slovački centar za kulturu Našice uspješno je predstavio autorsku izložbu zidnih kuharica. Tematika izložbe bila je u skladu s karakterom *Krajanskog dvora* orijentiranom na gastronomsku ponudu iseljenih Slovaka.

Informacije o zidnim kuharicama Slovaka u Hrvatskoj putem izložbenih panoa, kataloga, trodimenzionalnih predmeta i usmenog izlaganja kustosice Tatjane Seničanin i ravnateljice Sandre Kralj Vukšić omogućile su tisućama posjetitelja *Krajanskog dvora* upoznavanje dijela kulture Slovaka u Hrvatskoj u razdoblju od 6. do 8. srpnja 2018.

Zidne kuharice u Zokovom Gaju, Radošu, Soljanima, Međuriću i Jurjevcu Punitovačkom. Nakon festivala *Folklorne svečanosti pod Polanom* u Detvi izložba *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* ponovno je otputovala u Hrvatsku među matičare. Slovački centar za kulturu Našice instalacijom izložbe obogatio je programe sljedećih događaja matica slovačkih u Hrvatskoj:

- 13. Žetvene svečanosti **u Zokovom Gaju 14. srpnja 2018.,**
- Dane Slovaka pored svibanjskog stabla **u Radošu 2. srpnja 2019.,**
- 10. Dane Slovaka **u Soljanima** prigodom 30 godina druženja između SKUD Ondreja Pekara iz Soliana i FD Krnčiarke z Krnče **27. srpnja 2019.,**
- Proslavu 5. godišnjice pjevačke skupine Matice slovačke **u Međuriću 21. rujna 2019.,**
- 25. obljetnicu osnutka Matice slovačke **u Jurjevcu Punitovačkom** prigodom 5. programa Pod stoljetnim glogovima **20. listopada 2019.**

Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek 6. júla 2018 v Detve /
Otvorenje izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* 6. srpnja 2018. u Detvi

Textilné nápisové nástenky v Báčskom Petrovci.

V roku 2018 v Múzeu vojvodinských Slovákov bola podpísaná zmluva o spolupráci medzi Múzeom vojvodinských Slovákov v Báčskom Petrovci a Slovenským kultúrnym centrom Našice. Na základe podpísanej medzinárodnej zmluvy o spolupráci bola 30. októbra 2019 realizovaná prvá spoločná aktivita uvedených inštitúcií - prezentácia výstavy textilných kuchárok.

Svojou prítomnosťou vernisáž v priestore Galérie Zuzky Medvedovej, ktorá patrí pod správu Múzea vojvodinských Slovákov, poctili predstavitelia Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny, predstavitelia lokálnej samosprávy, riaditelia ustanovizní, ako aj členovia rôznych združení v Báčskom Petrovci. Na otvorení hostí privítala riaditeľka Múzea vojvodinských Slovákov Anna Séčová-Pintírová a po nej sa slova ujali riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a muzejná poradkyňa etnologička v Múzeu Vojvodiny v Novom Sade Ljiljana Trifunovićová.

Výstavu otvoril starosta obce Báčsky Petrovec Srđan Simić a otvorenie výstavy hudobno-speváckym programom spestrili členky speváckej zložky Spolku petrovských žien. Výstava bola v rámci tejto dolnozemskej spolupráce sprístupnená verejnosti do 30. novembra 2019.

Textilné nápisové nástenky v Galante. V priestoroch Vlastivedného múzea v Galante bola 6. augusta 2020 otvorená národopisná výstava textilných násteniek, ktorá sa tematicky viaže k tradičnému ľudovému, ale aj mestskému interiéru v 20. storočí.

Výstava, obsahujúca bohatú kolekciu vyšívanych a tlačených násteniek bola doplnená samostatnou časťou vytvorenou z násteniek galantského regiónu, ktorú pripravila etnologička spoluusporiadateľského múzea PhDr. Izabela Danterová.

Aj keď výstava prešla už veľkú časť Chorvátska, Slovenska a bola aj v Srbsku, v Galante bola po prvýkrát predstavená aj v maďarskom jazyku a zároveň doplnená kuchárkami z prostredia, v ktorom sa výstava konala.

Z dôvodu pandemickej situácie Covid 19, vernisáž výstavy bolo možné sledovať netradične *online* na facebookovej stránke Vlastivedného múzea v Galante 6. augusta 2020, spätne však tiež na <https://www.youtube.com/watch?v=Z6FqA2x6ocs>.

Realizácia výstavy v Galante, ktorá trvala do 10. októbra 2020, sa konala s podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky a Veľvyslanectva Chorvátskej republiky v Slovenskej republike.

Vernisáž výstavy Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek 30. októbra 2019 v Báčskom Petrovci. Zľava doprava: členky speváckej skupiny Udruga petrovskih žena, riaditeľka Múzea vojvodinských Slovákov Anna Séčová-Pintírová, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, starosta obce Báčsky Petrovec Srđan Simić, etnologička v Múzeu Vojvodiny v Novom Sade Ljiljana Trifunovićová /

Otvorenje izložbe Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka 30. listopada 2019. u Bačkom Petrovcu. Slijeva nadesno: članice pjevačke skupine Udruga petrovskih žena, ravnateljica Muzeja vojvodanskih Slovačka Ana Seč-Pinčić, ravnateljica Slovačkog kulturnog centra Našice Sandra Kralj Vukšić, načelnik Općine Bački Petrovac Srđan Simić, etnologinja u Muzeju Vojvodine u Novom Sadu Ljiljana Trifunović

Zidne kuharice u Bačkom Petrovcu. U Muzeju vojvođanskih Slovaka 2018. godine potpisan je ugovor o suradnji između Muzeja vojvođanskih Slovaka u Bačkom Petrovcu i Slovačkog centra za kulturu Našice. Na osnovi potpisanog međunarodnog ugovora o suradnji dana 30. listopada 2019. realizirana je prva zajednička aktivnost ovih institucija – prezentacija izložbe zidnih kuharica.

Svojom nazočnošću su otvorenje izložbe u prostorijama galerije Zuzke Medvedove, koja spada pod ingerenciju Muzeja vojvođanskih Slovaka, počastili predstavnici Narodnog vijeća slovačke nacionalne manjine, podržali predstavnici lokalne samouprave, ravnatelj institucija kao i članovi raznih udruga u Bačkom Petrovcu. Goste je na otvorenju pozdravila ravnateljica Muzeja vojvođanskih Slovaka Anka Seč-Pinčić, a nakon nje ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić te muzejska savjetnica, etnologinja u Muzeju Vojvodine u Novom Sadu Ljiljana Trifunović.

Izložbu je otvorio načelnik Općine Bački Petrovac Srđan Simić, a otvorenje izložbe obogatilo su glazbenim točkama članice pjevačke skupine Udruga petrovačkih žena. Izložba je u okviru dolnozemske suradnje trajala do 30. studenog 2019.

Zidne kuharice u Galanti. U prostorijama Zavičajnog muzeja u Galanti 6. kolovoza 2020. otvorena je etnografska izložba zidnih kuharica koja se tematski veže uz tradicionalni seoski, ali i gradski interijer 20. stoljeća.

Izložba, koja sadrži bogatu zbirku vezanih i tiskanih zidnih kuharica, bila je dopunjena sadržajem iz fundusa zidnih kuharica galantskog područja, koje je pripremila etnologinja suorganizatora Zavičajnog muzeja u Galanti PhDr. Izabela Danterová.

Iako je izložba prošla veliki dio Hrvatske i Slovačke, a bila je prikazana i u Srbiji, u Galanti je po prvi puta predstavljena i na mađarskom jeziku te je dopunjena kuharicama iz sredine u kojoj je izložba predstavljena.

Zbog pandemijske situacije vezane uz širenje virusa Covid-19 otvorenje izložbe zainteresirani su netradicionalno mogli pratiti online na Facebook stranici Zavičajnog muzeja u Galanti 6. kolovoza, odnosno naknadno na <https://www.youtube.com/watch?v=Z6FqA2x6ocs>.

Izložba u Galanti, koja je bila otvorena do 10. listopada 2020., realizirana je uz potporu Ureda za iseljene Slovačke, Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Slovačkoj Republici.

Vernisáž výstavy Textilné nápisové nástenky
– výtvarné prejavy našich babičiek 6.
augusta 2020 v Galante /

Otvorenje izložbe Zidne kuharice – likovni
izričaji naših baka 6. kolovoza 2020. u Galanti

Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov

Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci s Vlastivedným múzeom v Našiciach začiatkom roka 2019 pripravilo výstavu pod názvom *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov*.

Výstava prostredníctvom 16 panelov v troch jazykoch – slovenskom, chorvátskom a nemeckom, približuje fenomén vysťahovalectva Slovákov, ktorí sa približne od začiatku 18. storočia usádzali na juhu niekdajšieho Uhorska. Práve kultúrno-historický a politický kontext vysťahovania sa Slovákov do regiónu Našíc a podpora sťahovania Slovákov šľachtickým rodom Pejačevićovcov do tejto časti Slavónie je témou, ktorou sa u príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku podporuje vedomie o pôvode, etnickej identite a jej význame v živote jednotlivca. V úvode návštevníkom pútavým spôsobom bližšie predstavuje príčiny a časové obdobia tzv. vlny vysťahovalectva Slovákov do Chorvátska, najmä do regiónu Našíc.

Ďalšie časti výstavy oboznamujú návštevníkov s pôsobením šľachtickej rodiny Pejačević a ich podporou prisťahovaných Slovákov v tejto oblasti. V závere výstava približuje významné výročia - 140 rokov od založenia obce Markovec Našický a 130 rokov od založenia obce Jelisavec Slováckmi. Výstava je vybavená trojjazyčným katalógom v chorvátskom, slovenskom a nemeckom jazyku.

Vernisáž výstavy *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* 7. marca 2019 v Devínskej Novej Vsi /

Otvorenje izložbe Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka 7. ožujka 2019. u Devinskom Novom Selu

Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov v Devínskej Novej Vsi.

Vernisáž výstavy *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* sa uskutočnila vo štvrtok 7. marca 2019 v priestoroch partnerskej organizácie Slovenského národného múzea - Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku v Devínskej Novej Vsi.

Na slávnostnom otvorení výstavy sa zúčastnili riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár, riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučevnjaková, pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová, recenzent výstavy prof. Ján Botík, predseda Chorvátskeho kultúrneho zväzu na Slovensku Radoslav Jankovič, predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo a veľvyslanec Chorvátskej republiky v Slovenskej republike Aleksandar Heina, ktorý výstavu otvoril.

Prítomných s obsahom výstavy zoznámila autorka, kustódka a riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučevnjaková a podujatie obohatili členovia Chorvátskeho kultúrneho zväzu na Slovensku dvoma hudobnými interpretáciami skladieb Dory Pejačevićovej. Vernisáž výstavy, ktorá trvala do 30. apríla 2019, sa konala s podporou Veľvyslanectva Chorvátskej republiky v Slovenskej republike.

Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov vo Viedni.

Po Devínskej Novej Vsi zavítala výstava do Viedne v piatok 4. októbra 2019. Na otvorení výstavy v Chorvátskom centre burgenlandských Chorvátov vo Viedni zúčastnil potomok našickej vetvy rodu Pejačevićovcov, 78-ročný Ladislav Pejačević z Viedne, riaditeľ Slovenského inštitútu vo Viedni Igor Skoček a Milina Sklabinská z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Bratislave.

Podujatie otvorila veľvyslankyňa Chorvátskej republiky v Rakúsku Vesna Cvjetkovićová, ktorá zdôraznila význam novej spolupráce dvoch národnostných menšín – Slovákov v Chorvátsku s burgenlandskými Chorvátmi v Rakúsku a inde. Slováci v Chorvátsku sú jednou z 22 uznaných národnostných menšín, ktoré sa podieľajú na rozvoji a kultúrnej rozmanitosti krajiny a obohacujú krajinu, v ktorej žijú, povedala veľvyslankyňa Chorvátska, a doplnila, že národnostné menšiny sú mostom, ktorý spája Chorvátsko s ich materskými krajinami. Poukázala na význam známej skladateľky Dory Pejačevićovej pre chorvátsku a európsku kultúru, ktorej viaceré diela boli uvedené vo Viedni v rámci Roku kultúry Rakúsko – Chorvátsko 2017.

Prítomným sa prihovarila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, poďakovala sa hlavnej tajomníčke Chorvátskeho centra Gabrijele Novak-Karall za prvú spoluprácu s burgenlandskými Chorvátmi v Rakúsku a zdôraznila spoločný cieľ oboch národnostných menšín - rozvíjať a ochraňovať svoj jazyk, kultúru a identitu vo svojej novej vlasti. Zdôraznila,

Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka

Slovački centar za kulturu Našice u suradnji sa Zavičajnim muzejom Našice početkom 2019. godine pripremio je izložbu pod nazivom *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka*.

Izložba kroz 16 panela na tri jezika – slovačkom, hrvatskom i njemačkom – približava fenomen iseljavanja na primjeru Slovaka koji su se od 18. stoljeća naseljavali na jugu bivše Ugarske. Upravo kulturno-povijesni i politički kontekst iseljavanja Slovaka u našički kraj i potpora obitelji Pejačević naseljavanju Slovaka u ovaj dio Slavonije središnja je tema, kojom se kod pripadnika slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj potiče svijest o podrijetlu, etničkom identitetu i njegovom značaju u životu pojedinca. U uvodu posjetiteljima na zanimljiv način predstavlja razloge i razdoblja, tzv. valove iseljavanja Slovaka u Hrvatsku, naime u našički kraj.

Sljedeći dio izložbe upoznaje posjetitelje s djelovanjem plemićke obitelji Pejačević i njihovom podrškom Slovacima doseljenim u ovaj kraj. Na kraju izložba otkriva značajne godišnjice – 140 godina od osnivanja sela Markovac Našički te 130 godina od osnivanja sela Jelisavac koja su osnovala Slovaci. Izložba je opremljena trojezičnim katalogom na hrvatskom, slovačkom i njemačkom jeziku.

Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka u Devinskom Novom Selu. Otvorenje izložbe *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* održano je 7. ožujka 2019. u prostorijama partnerske organizacije Slovačkog nacionalnog muzeja – Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj u Devinskom Novom Selu.

Na svečanom otvorenju izložbe sudjelovali su: ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solár, ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučevnjak, zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica mag. Tatjana Seničanin, recenzent izložbe prof. Ján Botík, predsjednik Hrvatskog kulturnog saveza u Slovačkoj Ing. Radoslav Jankovič, predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo i veleposlanik Republike Hrvatske u Slovačkoj Republici Aleksandar Heina koji je otvorio izložbu. Izložbu su s dvije glazbene točke, skladbama Dore Pejačević, obogatili članovi Hrvatskoj kulturnog saveza u Slovačkoj.

Silvija Lučevnjak, autorica, kustosica i ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice, upoznala je prisutne sa sadržajem izložbe, a članovi Hrvatskog kulturnog saveza u Slovačkoj događaj su obogatili dvjema glazbenim interpretacijama skladbi Dore Pejačević. Otvorenje izložbe, koja je trajala do 30. travnja 2019. godine, održano je uz potporu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Slovačkoj Republici.

Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka u Beču. Nakon Devinskog Novog Sela izložba je predstavljena u Beču 4. listopada 2019. Na otvorenju izložbe u Hrvatskom centru gradišćanskih Hrvata su nazočili, između ostalih: potomak našičke grane obitelji Pejačević 78-godišnji Ladislav Pejačević iz Beča, direktor Slovačkog instituta u Beču Igor Skoček i Milina Sklabinski iz Ureda za iseljene Slovake u Bratislavi.

Izložbu je otvorila hrvatska veleposlanica u Austriji dr. Vesna Cvjetković istaknuvši značaj nove suradnje dviju nacionalnih manjina, Slovaka u Hrvatskoj s gradišćanskim Hrvatima u Austriji i šire.

Slovaci u Hrvatskoj jedna su od 22 priznate nacionalne manjine koje doprinose razvoju i kulturnoj raznolikosti zemlje te obogaćuju državu u kojoj žive, rekla je hrvatska veleposlanica, dodavši da su nacionalne manjine most koji povezuje Hrvatsku s njihovim matičnim državama. Istaknula je važnost poznate skladateljice Dore Pejačević za hrvatsku i europsku kulturu, čijih je nekoliko djela predstavljeno u Beču u sklopu Godine kulture Austrija – Hrvatska 2017.

Nazočnima se obratila i ravnateljica Slovačkoga centra za kulturu u Našicama Sandra Kralj Vukšić. Zahvalila je glavnoj tajnici Hrvatskog centra Gabrijele Novak-Karall na prvoj suradnji s gradišćanskim Hrvatima i naglasila zajednički cilj obje nacionalne manjine – njegovati i očuvati svoj jezik, kulturu i identitet u svojoj novoj domovini. Naglasila je da je plemićka obitelj Pejačević imala važnu ulogu u političkom, društvenom, gospodarskom i kulturnom životu Hrvatske tijekom 18., 19. i početka 20. stoljeća, a posebno je pridonijela razvoju Našica i našičkog kraja, ali i Slavonije u

Vernisáž výstavy Rodina Pejačević a kultúro-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov 4. októbra 2019 vo Viedni. Vernisáž výstavy spestrila huslistka Karla Križová v sprievode svojho otca, pianistu a hudobného pedagóga Venca Križa /

Otvorenje izložbe *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* 4. listopada 2019. u Beču. Otvorenje izložbe obogatila je violinistica Karla Križ u pratnji svoga oca, pijanista i glazbenog pedagoga Venca Križa

že šľachtický rod Pejačevičovcov zohral významnú úlohu v politickom, spoločenskom, hospodárskom a kultúrnom živote Chorvátska počas 18., 19. a začiatkom 20. storočia, a zvlášť sa zaslúžil o rozvoj Našíc a našického kraja, ako aj celej Slavónie. Táto rodina spája kultúru a históriu na území trojuholníka Rakúsko-Chorvátsko-Slovensko, dodala na záver dr. Kraljová Vukšičová.

O výstave kustódky a riaditeľky Vlastivedného múzea v Našiciach Silvie Lučevnjakovej prehovorila kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová.

V mene hostiteľa prejavila Gabrijela Novak-Karall spokojnosť s nadviazanou spoluprácou burgenlandských Chorvátov so Slovákami z Chorvátska, ako aj zámer pokračovať v spolupráci, keďže tieto dve menšiny majú veľa styčných bodov. Skvelým stvárnením diel skladateľky Dory Pejačevičovej a ďalších autorov prispela do programu vernisáže mladá chorvátska huslistka Karla Križová v sprievode svojho otca, klaviristu a hudobného pedagóga Venca Križa.

Výstava vo Viedni, ktorú podporili Ministerstvo kultúry Chorvátskej republiky, Rada pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Zväz Slovákov, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, Osijecko-baranjská župa, mesto Našice a HEP d.o.o., trvala do 20. októbra 2019.

Rodina Pejačevič a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov v Šoproni. Burgenlandskí Chorváti vďaka otvorenosti Chorvátskej samosprávy mesta Šopron k spolupráci, ako aj ochote kultúrneho

aktivistu Franja Pajrića, mali príležitosť 4. novembra 2019 v Chorvátskom kultúrnom centre burgenlandských Chorvátov obohatiť svoje vedomosti o dejinách slovenského vystažhoalectva do Našíc a okolia a o prínose šľachtického rodu Pejačevičovcov k rozvoju našickej oblasti.

Pri príležitosti vernisáže sa prítomným prihovorila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, ktorá sa poďakovala burgenlandským Chorvátom v Šoproni za prvú spoluprácu. O výstave autorky Silvie Lučevnjakovej, kustódky a riaditeľky Vlastivedného múzea v Našiciach, prehovorila Tatjana Seničaninová, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice. Zaujímavé informácie o rode Pejačevičovcov v podaní kustódky Seničaninovej doplnil Franjo Pajrić, dlhoročný spolupracovník Vlastivedného múzea v Našiciach, ktorý výstavu aj otvoril.

S podporou Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky, Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Zväzu Slovákov, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, poslancu za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimíra Bileka, Osijecko-baranjskej župy, mesta Našice a HEP s.r.o., bola výstava v Šoproni sprístupnená do 21. novembra 2019.

Rodina Pejačevič a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov v Rijeke. Výstava *Rodina Pejačevič a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* zavítala aj do Rijeky, a to 3. decembra 2019 pri príležitosti oslavy 25. výročia miestnej organizácie MS Rijeka v priestoroch Národnej čítárne Rijeky, ktorá pôsobí v rámci Mestskej knižnice Rijeka.

Výstava *Rodina Pejačevič a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* 4. októbra 2019 vo Viedni. Zľava doprava: kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová, potomok našickej vetvy rodu Pejačevič Ladislav, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová a manželka Ladislava Pejačeviča Maria Anna (Sissi)

Izložba Obitelj Pejačevič i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka 4. listopada 2019. u Beču. Slijeva nadesno: kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin, potomak našičke grane obitelji Pejačevič Ladislav, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i supruha Ladislava Pejačeviča Maria Anna (Sissi)

cjelini. Ova obitelj spaja kulturu i povijest na području trokuta Austrija – Hrvatska – Slovačka, dodala je za kraj Kralj Vukšić.

O izložbi Silvije Lučevnjak, kustosice i ravnateljice Zavičajnog muzeja Našice, govorila je kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin.

Gabrijela Novak-Karall je u ime domaćina izrazila zadovoljstvo uspostavljenom suradnjom gradišćanskih Hrvata i Slovaka iz Hrvatske, kao i namjeru nastavka suradnje, jer ove dvije manjine imaju mnogo dodirnih točaka. Programu otvorenja sjajnom izvedbom djela skladateljice Dore Pejačević i drugih autora pridonijela je mlada hrvatska violinistica Karla Križ, uz pratnju oca, pijanista i učitelja glazbe Venca Križa.

U Beču je izložba, pokrovitelji koje su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Savez Slovaka, Ured za iseljene Slovake, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, Osječko-baranjske županije, Grada Našica i HEP d.o.o, trajala do 20. listopada 2019.

Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka u Šopronu. Gradišćanski su Hrvati u Mađarskoj, zahvaljujući otvorenosti na suradnju Hrvatske samouprave grada Šopron kao i htijenju kulturnog aktiviste Franje Pajrića, 4. studenog 2019. u Hrvatskom centru gradišćanskih Hrvata, imali prigodu obogatiti svoje znanje o povijesti slovačkog iseljeničtva u okolici Našica i o doprinosu plemićke obitelji Pejačević za razvoj našičkog kraja.

Nazočnima se na otvorenju obratila ravnateljica Slovačkog centra za kulturu u Našicama dr. Sandra Kralj Vukšić te se zahvalila na prvoj suradnji gradišćanskim Hrvatima u Šopronu. O izložbenom postavu, umjesto odsutne autorice izložbe Silvije Lučevnjak, kustosice i ravnateljice Zavičajnog muzeja Našice govorila je Tatjana Seničanin, kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice. Zanimljivim informacijama o obitelji Pejačević tijekom iskaza kustosice Seničanin nadopunjavao je Franjo Pajrić, dugogodišnji suradnik Zavičajnog muzeja u Našicama, koji je izložbu i otvorio.

Uz podršku Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Saveza Slovaka, Ureda za iseljene Slovake, zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, Osječko-baranjske županije, Grada Našica i HEP-a, izložba je u Šopronu trajala do 21. studenog 2019.

Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka u Rijeci. Izložba *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* gostovala je u Rijeci, i to 3. prosinca 2019. prigodom proslave 25. obljetnice osnutka Matice slovačke Rijeka u prostorima Narodne čitaonice Rijeka, koja djeluje u sastavu Gradske knjižnice Rijeka.

Nazočnima se na otvorenju obratila ravnateljica Slovačkog centra za kulturu u Našicama Sandra Kralj Vukšić, koja se zahvalila na suradnji, a o izložbenom postavu govorila je Tatjana Seničanin, kustosica Slovačkog centra za kulturu u Našicama. Otvorenje izložbe obogatila je pjevačka skupina Matica slovačka Rijeka prigodnim slovačkim pjesmama.

Vernisáž výstavy Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov 2. októbra 2020 vo výstavnom priestore Slovenského kultúrneho centra Našice /

Otvorenje izložbe *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* 2. listopada 2020. u izložbenom prostoru Slovačkog centra za kulturu Našice

Pri príležitosti vernisáže sa prítomným prihovorila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, ktorá sa poďakovala za spoluprácu a o výstave prehovorila Tatjana Seničaninová, kustódka Centra. Vernisáž výstavy spestrila spevácka skupina miestnej organizácie MS Rijeka, ktorá zaspievala zopár piesní.

S podporou Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky, Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, Zväzu Slovákov, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bileka, Osijecko-baranjskej župy, mesta Našice a HEP, bola výstava v Rijeke prístupná do 17. decembra 2019.

Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov v Našiciach. Dňa 25. septembra 2020 sa vo výstavnom priestore Slovenského kultúrneho centra Našice uskutočnilo natáčanie videa k otvoreniu výstavy *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy medzi Chorvátmi a Slovákmí*, vzhľadom na to, že podľa odporúčaní krízového štábu civilnej obrany a Chorvátskeho ústavu pre verejné zdravotníctvo je potrebné vyhýbať sa zhromažďovaniu v uzavretých priestoroch, sa nemohla konať klasická vernisáž výstavy. Na príprave videa sa zúčastnili: autorka výstavy, riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučenjaková, členka Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky Branka Baksová, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a hostiteľka – riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

Video bolo verejnosti predstavené na webovej stránke www.sk.hr v deň výročia Slovenského kultúrneho

centra Našice 2. októbra 2020. Výstava bola verejnosti prístupná do 23. októbra 2020 v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice na adrese Braće Radića 68.

Pri príležitosti výročia Slovenského kultúrneho centra Našice výstavu *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy medzi Chorvátmi a Slovákmí* si mali možnosť pozrieť predseda vlády Andrej Plenković, ministerka kultúry a médií Nina Obuljenová Koržinekova, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko a konzulka Linda Karašová, predseda Zväzu Slovákov v Chorvátsku Mirko Vavra, členka Rady pre národnostné menšiny v Chorvátsku a tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, župan Osijecko-baranjskej župy Ivan Anušić, zástupcovia mesta - primátor Josip Miletić, poslanec a zástupca starostu Hrvoje Šimić, predseda Mestskej rady mesta Našice Krešimir Kašuba, ako aj riaditeľka Národnej knižnice a čítarne v Našiciach Silvia Šokićová.

Výstavu si 14. októbra 2020 prišli pozrieť členovia a členky výkonného výboru miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský v sprievode starostky obce Jasny Matkovičovej. Viac o výstave sa návštevníci z Jurjevca dozvedeli od riaditeľky Slovenského kultúrneho centra Našice Sandry Kraljovej Vukšićovej, ktorá im podrobnejšie osvetlila úlohu rodiny Pejačevićovcov pri prisťahovaní Slovákov do našického kraja, hospodárske, sociálne, kultúrne a náboženské súvislosti. Pri tejto príležitosti odovzdala riaditeľka centra ďakovný list predsedovi miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský Franjovi Drgovi za vzájomnú spoluprácu so Slovenským kultúrnym centrom Našice.

Výstava *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* vo výstavnom priestore Slovenského kultúrneho centra Našice 25. septembra 2020 v Našiciach. Zľava doprava: zamestnankyne Zväzu Slovákov Helena Gašová a Antonela Topolovecova, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, autorka výstavy, riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučenjaková a členka Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky Branka Baksová /

Izložba Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka u izložbenom prostoru Slovačkog centra za kulturu Našice 25. rujna 2020. u Našicama. Slijeva nadesno: zaposlenice Saveza Slovaka Helena Gašo i Antonela Topolovec, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, autorica izložbe, ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučevnjak i članica savjeta za nacionalne manjine Branka Bakso

Pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Saveza Slovaka, Ureda za iseljene Slovake, zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, Osječko-baranjske županije, Grada Našica i HEP d.o.o. izložba je potrajala do 17. prosinca 2019.

Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka u Našicama. Dana 25. rujna 2020. u izložbenom prostoru Slovačkog centra za kulturu Našice upriličeno je snimanje videa za potrebe otvorenja izložbe *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesni odnosi Hrvata i Slovaka*, s obzirom na to da je prema preporukama stožera civilne zaštite Republike Hrvatske i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo potrebno izbjegavati okupljanja u zatvorenim prostorima te stoga nije održano klasično otvorenje izložbe. U pripremi videa sudjelovali su: autorica izložbe, ujedno i ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučenjak, članica savjeta za nacionalne manjine Branka Baksa, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra te domaćin – ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Video je javnosti prezentiran na web stranici www.skc.hr na dan same godišnjice Slovačkog centra za kulturu Našice 2. listopada 2020. Izložba je javnosti bila dostupna do 23. listopada 2020. u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice na adresi Braće Radčića 68.

U prigodi obljetnice Slovačkog centra za kulturu Našice izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesni odnosi Hrvata i Slovaka* imali su priliku pogledati: predsjednik vlade Andrej Plenković i ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u hrvatskom parlamentu Vladimir Bilek, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko te konzulica Linda Karašova, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, članica Savjeta za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa, župan Osječko-baranjske županije Ivan Anušić, predstavnik Grada – gradonačelnik Josip Miletić, zastupnik i zamjenik gradonačelnika Hrvoje Šimić, predsjednik gradskog vijeća u Našicama Krešimir Kašuba i ravnateljica Narodne knjižnice i čitaonice u Našicama Silvija Šokić.

Izložbu su 14. listopada 2020. posjetili članovi i članice izvršnog odbora Matice slovačke Jurjevac i načelnica Jasna Matković. Nešto više o izložbi gosti iz Jurjevca Punitovačkog saznali su od ravnateljice Slovačkog centra za kulturu Našice Sandre Kralj Vukšić koja im je detaljnije objasnila ulogu obitelji Pejačević u doseljavanju Slovaka na područje grada Našica, njihovu gospodarsku, socijalnu, kulturnu i vjersku povezanost. Ovom prigodom ravnateljica centra je uručila priznanje predsjedniku Matice slovačke Jurjevac Punitovački Franji Drgi za suradnju sa Slovačkim centrom za kulturu Našice.

Vernisáž výstavy *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* 4. novembra 2019 v Šoproni. O výstave hovorila kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová. Zaujímavé informácie o rode Pejačevićovcov v podaní kustódky Seničaninovej doplnil Franjo Pajrić /

Otvorenje izložbe *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* 4. studenog 2019. u Šopronu. O izložbi je govorila kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin. Zanimljive informacije o obitelji Pejačević tijekom iskaza kustosice Seničanin nadopunjavao je Franjo Pajrić

4.2. PREZENTAČNÁ ČINNOSŤ

Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí

V rámci starostlivosti Slovenskej republiky o Slovákov žijúcich v zahraničí v rámci podpory národného povedomia a kultúrnej identity krajanov v ich domovských štátoch, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí pripravuje podujatie každé dva roky s cieľom analyzovať stav, obsah a kvalitu slovensko-slovenského dialógu a potreby Slovákov žijúcich v zahraničí.

Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2016. Pod záštitou ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej Republiky Miroslava Lajčáka sa v dňoch 28. – 29. októbra uskutočnilo rokovanie Stálej konferencie Slovenskej republiky a Slovákov žijúcich v zahraničí 2016. V rámci dvojdnového snemovania vystúpilo s referátmi, príspevkami a podnetnými diskusnými myšlienkami bezmála 90 krajanov z 22 štátov Európy, Ameriky a Ázie. Bolo akreditovaných okolo 140 účastníkov – krajanov zo zahraničia a hostí z politického, kultúrno-spoločenského, vedeckého a duchovného života na Slovensku, odborníkov na krajskú problematiku a zástupcov médií.

Na Stálej konferencii sa zúčastnili aj Slováci z Chorvátska. Delegáciu z Chorvátska viedol predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a prítomní boli podpredseda pre informácie a školstvo Josip Krajčič, tajomníčka Zväzu Branka Baksová a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová,

ktorá predniesla príspevok na tému *25. ročník Prameňa – roky práce na šírení rovnoprávnosti menšiny a tolerance k uchovaniu kultúrnej identity prostredníctvom jediného printového média Slovákov v Chorvátsku.*

Pri tejto príležitosti bol do života uvedený Slovenský svetový kalendár. Slováci z Chorvátska do prvého ročníka prispeli tromi príspevkami: *Slováci v Iloku* autorky Boženky Dasovičovej, *Slovenské kultúrne centrum Našice – najmladšia slovenská organizácia v Chorvátsku* autorky Sandry Kraljovej Vukšičovej a *Slováci v Rijeke a Primorsko – goranskej župe* autorky Miroslavy Gržiničovej. Zároveň mali zastúpenie aj vo fotografickej výstave *Krajské foto – dotyky 2006 – 2015*. Včelára Nikolu Čiša zvečnil fotoaparátom autor výstavy Ľudovít Pomichal, detských tanečníkov z Markovca Našického kamerou zachytila Branka Baksová a Sandra Kraljová Vukšičová bola autorkou fotografie folkloristov z Josipovca na Dolnozemskej dvore na Folklorických slávnostiach pod Poľanou v Detve.

Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2018. V termíne 26. – 28. októbra 2018 Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí zorganizoval po trinástykrát Stálu konferenciu, a to na tému *Generačné výzvy pri posilňovaní národného povedomia Slovákov žijúcich v zahraničí*. Medzi stovkou zúčastnených z 20 štátov boli aj predstavitelia Slovákov z Chorvátska, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, a tajomníčka Branka Baksová, ako aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová.

Delegácia z Chorvátska na Stálej konferencii v Bratislave v roku 2016. Zľava doprava: podpredseda pre informovanie a školstvo Zväzu Slovákov Josip Krajčič, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra /

Delegacija iz Hrvatske na Stalnoj konferenciji u Bratislavi 2016. godine. Slijeva nadesno: podpredsjednik za informiranje i školstvo Saveza Slovaka Josip Krajčič, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšič, predsjednik Ureda za iseljene Slovačke Ján Varšo, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra

4.2. PREZENTACIJSKA DJELATNOST

Stalna konferencija Republika Slovačka i iseljeni Slovaci

U sklopu skrbi Republike Slovačke za iseljene Slovake u području podrške nacionalnoj svijesti i kulturnom identitetu sunarodnjaka u zemljama u kojima žive, Ured za iseljene Slovake svake dvije godine priprema događaj s ciljem analiziranja statusa, sadržaja i kvalitete slovačko-slovačkog dijaloga i potreba iseljenih Slovaka.

Stalna konferencija Republika Slovačka i iseljeni Slovaci 2016. Pod pokroviteljstvom ministra vanjskih poslova Republike Slovačke Miroslava Lajčáka 28. – 29. listopada 2016. održana je Stalna konferencija Republike Slovačke i iseljenih Slovaka 2016.

Gotovo 90 sunarodnjaka iz 22 zemlje Europe, Amerike i Azije prezentiralo je stručne radove i referate te diskutiralo tijekom dvodnevne skupštine. Akreditirano je oko 140 sudionika – sunarodnjaka iz inozemstva i gostiju iz političkog, kulturno-društvenog, znanstvenog i duhovnog života Slovačke, stručnjaka za sunarodnjačku problematiku i predstavnika medija. Na Stalnoj konferenciji sudjelovali su i Slovaci iz Hrvatske. Delegaciju iz Hrvatske predvodio je predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra uz pratnju potpredsjednika za informiranje i školstvo Josipa Krajčija, tajnice Saveza Slovaka Branke Baksa i ravnateljice Slovačkog centra za kulturu Našice Sandre Kralj Vukšić, koja je sudjelovala s prezentacijom na temu *25. godina Prameňa*

– godine rada na širenju ravnopravnosti manjine i tolerancije prema očuvanju kulturnog identiteta posredništvom jedinog tiskanog medija Slovaka u Hrvatskoj.

Tom prigodom predstavljen je i Slovački svjetski kalendar u kojem su pisanim radovima sudjelovali i Slovaci iz Hrvatske. Objavljena su tri teksta: *Slováci v Iloku* autorice Boženke Dasović, *Slovenské kultúrne centrum v Našiciach – najmladšia slovenská organizácia v Chorvátsku* autorice Sandre Kralj Vukšić i *Slováci v Rijeke a Primorsko – goranskej župe* autorice Miroslave Gržinić.

Slovaci iz Hrvatske također su bili zastupljeni i na izložbi fotografija *Krajanské foto – dotyky 2006 – 2015*. Pčelara Nikolu Čiša ovjekovječio je fotoaparatom autor izložbe Ludovít Pomichal, dječju plesnu skupinu iz Markovca N. kamerom je ovjekovječila Branka Baksa, a Sandra Kralj Vukšić bila je autorica fotografije folkloriša iz Josipovca P., koji su sudjelovali na *Dolnozemsom dvoru na Folkloornim svečanostima pod Polanom* u Detvi.

Stalna konferencija Republika Slovačka i iseljeni Slovaci 2018. U razdoblju od 26. do 28. listopada 2018. Ured za iseljene Slovake organizirao je 13. Stalnu konferenciju i to na temu *Generacijski izazovi prilikom jačanja nacionalne svijesti Slovaka u inozemstvu*. Među stotinu sudionika bili su prisutni i predstavnici Slovaka u Hrvatskoj – predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra i tajnica Branka Baksa, kao i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Prednes príspevku Sandry Kraljovej Vukšićovej na Stálej konferencii v Bratislave v roku 2018 /
Izlaganje rada Sandre Kralj Vukšić na Stalnoj konferenciji u Bratislavi 2018. godine

Ako úvod konferencie organizátor naplánoval zasadnutie Prípravného výboru Komisie pre kultúru Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktoré sa konalo deň pred konferenciou. Komisia pre kultúru bola tentoraz rozšírená o účasť predstaviteľov krajských organizácií, ktorí sa prihlásili na Stálu konferenciu Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2018. Výsledky zasadnutia boli následne zakotvené do záverov konferencie.

26. októbra sa konferencia slávnostne začala príhovorom Jána Varša, predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý vyzdvihol 25. jubileum štátnej samostatnosti Slovenska a 100. výročie vzniku Československej republiky. Účastníkom konferencie, delegátom kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií, organizácií a spolkov z 20 štátov sveta sa prihovorili štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR František Ružička, predseda Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko, štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Oľga Nachtmannová, predseda Svetového združenia Slovákov v zahraničí Vladimír Skalský a predseda Matice slovenskej Marián Gešper. Počas slávnostného úvodu Stálej konferencie si 20 osobností, resp. krajských inštitúcií prevzalo Pamätnú medailu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Delegáti a zástupcovia slovenských krajanov si v pracovnej časti konferencie mali možnosť vypočuť príspevok predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Jána Varša a ďalšiu desiatku príspevkov delegátov z jednotlivých štátov, kde Slováci v súčasnosti žijú. Medzi príspevkami odznel aj príspevok Sandry Kraljovej Vukšičovej z Chorvátska na tému *Aktuálne možnosti/spôsoby posilňovania národného povedomia Slovákov v Chorvátsku v chorvátskom školskom systéme*. Vo večerných hodinách účastníkov Stálej konferencie prijal v Palugyayovom paláci šéf slovenskej diplomacie Miroslav Lajčák, ktorý nad podujatím prevzal záštitu.

Počas druhého dňa konferencie predstavil šéfredaktor Vladimír Valentík 3. ročník Slovenského svetového kalendára, do ktorého boli zaradené celkovo štyri príspevky o Slovákoch v Chorvátsku. O kultúrnom potenciáli Slovákov v Chorvátsku sa zmienili Jaroslav Čukan a Boris Michalik. Tatjana Seničaninová čitateľom priblížila oslavu 25. výročia Zväzu Slovákov v Chorvátsku. Do kalendára prispela aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice témou *Výstavná činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice 2017 – 2018* a o 18. dňoch slovenskej kultúry Rijeka 2018 napísal Miloslav Strehársky.

Deň mesta Našice

Slovenské kultúrne centrum Našice každoročne v júni pri príležitosti Dňa mesta Našice pripravuje program pod názvom *Zoznámte sa so Slovenským kultúrnym centrom Našice*. Za jeho stánkom, na Námestí dr. Fraňa Tuđmana, návštevníci majú príležitosť zoznámiť sa s prácou

Slovenského kultúrneho centra Našice prostredníctvom letákov a takisto s činnosťami iných slovenských združení v Chorvátsku prostredníctvom časopisu Prameň.

V roku 2016 (4. júna) dôraz bol na prezentácii 25. ročníka vydávania časopisu Prameň, na ktorom Slovenské kultúrne centrum Našice spolupracuje so Zväzom Slovákov a prostredníctvom ktorého informuje o aktivitách všetkých miestnych organizácií MS, ako aj o slovenských inštitúciách, ktoré pôsobia v Chorvátsku. Takisto Slovenské kultúrne centrum Našice návštevníkom ponúklo informácie o viacjazyčnej webovej stránke slovake.eu, ktorá poskytuje možnosť naučiť sa bezplatne a rýchlo slovenčinu, no tiež pochúťky pre jazyk a pre uši - tradičné slovenské syry parenicu a oštiepok a prezentáciu slovenských hudobných nástrojov koncovka, drumbla a rapkáč, ktoré si návštevníci mohli vyskúšať.

V roku 2017 (10. júna), okrem prezentácie činnosti Slovákov v Chorvátsku a slovenskej gastronomickej ponuky, program Slovenského kultúrneho centra Našice bol spestrený vystúpením jedenástočnej speváčky z Bratislavy Barbary Blažencovej, ktorá v slovenskom kroji zaspievala niekoľko slovenských piesní.

Nasledujúci rok, 9. júna 2018 mali návštevníci príležitosť zoznámiť sa s prácou Slovenského kultúrneho centra Našice, ktorú prezentovali žiaci Základnej školy kráľa Tomislava z Našíc, ktorí sa učia slovenský jazyk, v sprievode učiteľky Josipy Zebičovej.

V roku 2019 (8. júna) činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice, ale aj rôzne publikácie na info stánku prezentovali riaditeľka a kustódka v spolupráci so žiakmi Základnej školy kráľa Tomislava pod vedením učiteľky slovenského jazyka Any Maroševičovej. Dôraz v tom roku bol na prezentácii dvoch výstav, a to dvoj-jazyčnými katalógmi autorskej výstavy *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* a výstavy, ktorá vznikla v spolupráci s Vlastivedným múzeom v Našiciach *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov*. Pri tejto príležitosti boli prezentované publikácie z oblasti školstva – posledných niekoľko ročníkov zbierky žiackych literárnych prác *Kvapky* a publikácia, ktorá vznikla pri príležitosti 25. ročníka literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku *Slovenčina moja*.

Deň národnostných menšín Osijecko-baranjskej župy

V oblasti prezentačnej činnosti Slovenské kultúrne centrum Našice spolupracuje aj na úrovni župy. Jedno z podujatí, na ktorom sa zúčastnilo, je Deň národnostných menšín Osijecko-baranjskej župy, ktorý vznikol na základe Rozhodnutia Zhromaždenia Osijecko-baranjskej župy zo dňa 26. apríla 2018.

Dňa 25. mája 2019 sa uskutočnil v poradí druhý Deň národnostných menšín Osijecko-baranjskej župy.

Kao uvod konferenciji, organizator je isplanirao sjednicu Pripremnog odbora Komisije za kulturu Ureda za iseljene Slovake, koja je održana dan prije konferencije 25. listopada. Komisija za kulturu ove je godine proširena brojem predstavnika slovačkih organizacija u inozemstvu, koji su se prijavili na Stalnu konferenciju Republika Slovačka i Slovaci u inozemstvu 2018. Rezultati zasjedanja bili su uvršteni u zaključke konferencije.

Dana 26. listopada svečani dio otvaranja konferencije započeo je govorom predsjednika Ureda za iseljene Slovake Jána Varša o obilježavanju 25. godišnjice samostalnosti Republike Slovačke i 100. godišnjice nastanka Čehoslovačke Republike. Sudionicima konferencije, delegatima kulturnih i obrazovnih institucija, organizacija i udruga iz 20 zemalja svijeta obratili su se: državni tajnik Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Slovačke František Ružička, predsjednik Odbora Nacionalnog vijeća Republike Slovačke za obranu i sigurnost Anton Hrnko, državna tajnica Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Oľga Nachtmannová, predsjednik Svjetskog udruženja Slovaka u inozemstvu Vladimír Skalský i predsjednik Matice slovačke Marián Gešper. Tijekom svečanog uvoda Stalne konferencije dvadeset osoba iz redova institucija iseljenih Slovaka primilo je spomen medalju Ureda za iseljene Slovake.

Delegati i zastupnici iseljenih Slovaka imali su mogućnost u radnom dijelu konferencije čuti izlaganje predsjednika Ureda za iseljene Slovake Jána Varša te na desetke drugih izlaganja delegata iz zemalja u kojima žive Slovaci. Među njima je bila i Sandra Kralj Vukšić iz Hrvatske s izlaganjem na temu *Aktualne mogućnosti/načini jačanja nacionalne svijesti Slovaka u Hrvatskoj u hrvatskom školskom sistemu*. U večernjim satima sudionike konferencije u Palugyayovoj palači primio je ministar vanjskih poslova Miroslav Lajčák, pod čijim je pokroviteljstvom održana konferencija.

Tijekom drugog dana konferencije glavni urednik Vladimir Valentík predstavio je 3. godišnjak Slovačkog svjetskog kalendara u kojemu su bila uvrštena čak četiri teksta o Slovacima u Hrvatskoj. O Kulturnom potencijalu Slovaka u Hrvatskoj pisali su autori Jaroslav Čukan i Boris Michalik. Tatjana Seničanin čitateljima je približila 25. godišnjicu Saveza Slovaka u Hrvatskoj. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice sudjelovala je s temom o izložbenoj djelatnosti Slovačkog centra za kulturu Našice u 2017. i 2018. godini, a o 18. danima slovačke kulture u Rijeci pisao je Miroslav Strehársky.

Dan grada Našica

Slovački centar za kulturu Našice svake godine u lipnju prigodom Dana grada Našica priprema program pod nazivom *Upoznajte se sa Slovačkim centrom za kulturu Našice*. Na njegovom štandu, na Trgu dr. Franje Tuđmana, posjetitelji imaju priliku putem letaka upoznati

se s radom Slovačkog centra za kulturu Našice, ali i s aktivnostima drugih slovačkih udruga u Hrvatskoj putem časopisa Prameň.

U 2016. godini (4. lipnja) naglasak je bio na prezentaciji 25. obljetnice izdanja časopisa Prameň, na kojemu Slovački centar za kulturu Našice surađuje sa Savezom Slovaka i putem kojeg informira o aktivnostima svih matice slovačkih, kao i slovačkih institucija koje djeluju u Hrvatskoj. Slovački centar za kulturu Našice posjetiteljima je ponudio i informacije o višejezičnoj web stranici slovačke.eu koja pruža mogućnost besplatnog i brzog učenja slovačkog jezika, ali i delicije za jezik i uši – tradicionalne slovačke sireve *parenicu* i *oštiepok* te prezentaciju slovačkih glazbenih instrumenata *koncovke*, *drombulje* i *čegrtaljke*, a koje su posjetitelji mogli isprobati.

U 2017. godini (10. lipnja), uz predstavljanje aktivnosti Slovaka u Hrvatskoj i slovačke gastronomske ponude, program Slovačkog centra za kulturu Našice obogatila je i jedanaestogodišnja pjevačica iz Bratislave Barbara Blažencová koja je u slovačkoj nošnji otpjevala nekoliko slovačkih pjesama.

Iduće godine, 9. lipnja 2018., posjetitelji su imali priliku upoznati se s radom Slovačkog centra za kulturu Našice koji su predstavili učenici Osnovne škole kralja Tomislava Našice koji uče slovački jezik, u pratnji učiteljice Josipe Zebić.

U 2019. godini (8. lipnja) djelovanje Slovačkog centra za kulturu Našice, kao i razne publikacije na info štandu, predstavili su ravnateljica i kustosica u suradnji s učenicima Osnovne škole kralja Tomislava pod vodstvom profesorice slovačkog jezika Ane Marošević. Naglasak te godini bio je na predstavljanju dviju izložaba i to putem dvojezičnih kataloga autorske izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* i izložbe koja je nastala u suradnji sa Zavičajnim muzejom Našice *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka*. Tom prigodom predstavljene su publikacije iz područja školstva – izdanja nekoliko posljednjih godina zbirke učeničkih literarnih radova *Kvapky* i publikacija koja je nastala prigodom 25. obljetnice literarno-recitatorsko-dramske smotre na slovačkom jeziku *Slovenčina moja*.

Dan nacionalnih manjina Osječko-baranjske županije

U okviru prezentacijske aktivnosti Slovački centar za kulturu Našice surađuje i na županijskoj razini. Jedno od događanja na kojemu je sudjelovao je Dan nacionalnih manjina Osječko-baranjske županije, koji je nastao na osnovu Odluke Skupštine OBŽ od dana 26. travnja 2018.

Dana 25. svibnja 2019. održan je drugi po redu Dan nacionalnih manjina OBŽ. Domaćini u 2019. godini bili su članovi makedonske nacionalne manjine. Program je počeo u Gradskoj vijećnici OBŽ u Osijeku okruglim stolom pod nazivom *Aktualna situacija manjinskih zajednica*

Hostiteľmi podujatia v roku 2019 boli členovia macedónskej národnostnej menšiny. Program sa začal na Mestskej radnici Osijecko-baranjskej župy v Osijeku okrúhlym stolom pod názvom *Aktuálna situácia menšinových komunit v OBŽ* v organizácii Rady pre národnostné menšiny Osijecko-baranjskej župy. Na podujatí sa zúčastnili predstavitelia rád albánskej, bosniackej, čiernohorskej, macedónskej, maďarskej, nemeckej, rakúskej, rómskej, rusínskej, slovenskej, slovinskej a srbskej národnostnej menšiny.

Po okrúhlym stole sa na Námestí Anteho Starčevića v Osijeku konal kultúrno-umelecký program, prezentácia kultúry a zvykov národnostných menšín. Na podujatí sa zúčastnili aj predstavitelia slovenskej národnostnej menšiny. Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci so Základnou školou vo Višnjevci, ktorú zastupovali dve žiačky slovenského jazyka, pripravili prezentáciu v slovenskom jazyku. Svoju činnosť a činnosť slovenskej menšiny v Chorvátsku Slovenské kultúrne centrum

Program Slovenského kultúrneho centra Našice pri príležitosti Dňa mesta Našice 10. júna 2017 spestrila sólistka Barbara Blažencová /

Program Slovačkog centra za kulturu Našice povodom Dana Grada Našica 10. lipnja 2017. obogatila je solistica Barbora Blažencová

Našice prezentovalo prostredníctvom propagačných materiálov v slovenskom jazyku – letáky o činnosti Slovenského kultúrneho centra Našice, jediný časopis v Chorvátsku v slovenskom jazyku Prameň, katalógy výstav, ktoré pripravilo Slovenské kultúrne centrum Našice samostatne aj v spolupráci a letáky o učení sa slovenského jazyka prostredníctvom webovej stránky slovake.eu. Pri tejto príležitosti stánok Slovenského kultúrneho centra Našice navštívil aj vedúci Nezávislého úseku pre národnostné menšiny pri Ministerstve vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky Nandor Čapo.

Slovenská Dolná zem na 25. ročníku knižného veľtrhu Bibliotéka

V rámci 25. ročníka knižného veľtrhu *Bibliotéka* 2017, ktorý sa konal v dňoch 9. – 12. novembra 2017 v Bratislave sa prezentovala aj slovenská Dolná zem. Bohatý štvordňový program plný stretnutí s autormi, krstov kníh či tvorivých dielní pre deti uspokojil všetky vekové kategórie. Na jubilejnom ročníku veľtrhu nechýbali vydavateľia a autori z prostredia Slovákov žijúcich v zahraničí. Literárnu tvorbu z vlastného prostredia prezentovali v spoločnom stánku dolnozemskej Slovákov predstavitelia z Maďarska, Srbska, Rumunska a Chorvátska.

Súdržnosť a spolupráca dolnozemskej Slovákov sa na tomto projekte podpísala nielen prezentáciou v spoločnom stánku. Účasť Chorvátska na tomto sviatku kníh sa uskutočnila s pomocou rumunských Slovákov, predovšetkým koordinátora projektu Pavla Hlásnika. Publikácie Slovákov z Chorvátska si tak našli cestu do Bratislavy cez Rumunsko. Za dôstojné prezentovanie publikácií patrí vďaka všetkým, ktorí počas veľtrhu prezentovali ponuku dolnozemskej stánku, ako aj Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý projekt už tradične podporuje.

Celkovo boli z Chorvátska zastúpené knihy 4 vydavateľov. Zväz Slovákov sa zaslúžil o vznik monografie *Naša ruža rozkvitala* o hudobno-speváckom festivale *Keď sa ruža rozvíjala*. Miestna organizácia MS Záhreb bola zastúpená dvomi publikáciami a to *Stjepan Moyzes i Hrvati* (Štefan Moyzes a Chorváti) autora Rudu Brtana a spoluautorky Agnezy Szabo a *Slovački zaslužnici* (Slovenské významné osobnosti) Nevenky Nekićovej. S knihou *O živote a zvykoch Slovákov v Markovci Našicom* autorky Vesny Baksovej a katalógom *10 rokov našej Drevenice* autorky Tatjany Seničaninovej (rod. Buha) bola zastúpená miestna organizácia MS v Markovci Našicom. Svoju prvotinu pod názvom *Prvých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice – Prvých päť je najťažších 2010 – 2015*, sa prezentovalo Slovenské kultúrne centrum Našice. Okrem uvedeného návštevníci mohli v stánku nájsť aj jediné periodikum v slovenskom jazyku v Chorvátsku, časopis Prameň, ktorý vydáva Zväz Slovákov v spolupráci so Slovenským kultúrnym centrom Našice.

u OBŽ u organizaciji Vijeća za nacionalne manjine OBŽ. Na događanju su sudjelovali predstavnici albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske, mađarske, njemačke, austrijske, romske, rusinske, slovačke, slovenske i srpske nacionalne manjine.

Nakon okruglog stola na Trgu Ante Starčevića u Osijeku održan je prigodan kulturno-umjetnički program, predstavljanje kulture i običaja nacionalnih manjina u kojem su sudjelovali i predstavnici slovačke nacionalne manjine. Slovački centar za kulturu Našice u suradnji s Osnovnom školom u Višnjevcu koju su zastupale dvije učenice slovačkog jezika, pripremio je prezentaciju na slovačkom jeziku. Svoju djelatnost i djelatnost slovačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj Slovački centar za kulturu Našice predstavljao je kroz propagandne materijale na slovačkom jeziku – letke o djelatnosti Slovačkog centra za kulturu Našice, jedini časopis Slovaka u Hrvatskoj *Prameň*, kataloge izložbi koje je pripremio samostalno ili u suradnji i letke o učenju slovačkog jezika putem web stranice slovake.eu. Tom prigodom štand Slovačkog centra za kulturu posjetio je načelnik Samostalnog sektora za nacionalne manjine pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Nandor Čapo.

Slovačka Dolna zemlja na 25. Biblioteci

U okviru 25. obljetnice knjižnog sajma Biblioteka 2017., koji je održan od 9. do 12. studenog 2017., predstavila se i slovačka Dolna zemlja. Bogat četverodnevni program pun susreta s autorima, predstavljanja knjiga ili kreativnih radionica za djecu, zadovoljio je sve uzraste. Na jubilarnoj godini sajma bili su nakladnici i autori iz redova iseljenih Slovaka. Literarno stvaralaštvo iz vlastite

sredine na zajedničkom štandu predstavili su iseljeni Slovaci iz Mađarske, Srbije, Rumunjske i Hrvatske.

Povezanost i suradnja dolnozemskih Slovaka na ovom projektu nije iskazana samo izlaganjem na zajedničkom štandu, već i kroz pomoć koju su rumunjski Slovaci i koordinato projekta Pavel Hlasznik pružili Hrvatima iz Hrvatske na ovom sajmu knjiga. Publikacije Slovaka iz Hrvatske tako su našle put do Bratislave preko Rumunjske. Hvala pripada svima koji su dostojno predstavljali publikacije dolnozemskih Slovaka tijekom knjižnog sajma, kao i Uredu za iseljene Slovake koji već tradicionalno podržava ovaj projekt.

Hrvatski Slovaci predstavili su se publikacijama četiriju slovačkih izdavača. Savez Slovaka predstavio je monografiju *Naša ruža rozkvitala* o glazbeno-pjevačkom festivalu *Keď sa ruža rozvíjala*. Matica slovačka Zagreb bila je zastupljena dvjema publikacijama i to *Stjepan Moyzes i Hrvati* autora Ruda Brtana i suautorice Agnezy Szabo, te knjigom *Slovački zaslužnici* autorice Nevenke Nekić. Publikacijama *O životu i običajima Slovaka u Markovcu Našičkom* autorice Vesne Baksa i katalogom *10. godina naše Drevenice* autorice Tatjane Seničanin (rođ. Buha) predstavila se Matica slovačka Markovac Našički. Svojom prvom publikacijom pod nazivom *Prvih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice - Prvih pet je najteže 2010. – 2015.*, koja obuhvaća prvih pet godina djelovanja predstavio se Slovački centar za kulturu Našice. Osim navedenih publikacija, posjetitelji su na štandu mogli prelistati i jedini mjesečnik na slovačkom jeziku u Hrvatskoj, časopis *Prameň*, koji izlazi već 26 godina u izdavaštvu Saveza Slovaka u suradnji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice.

Žiačky ZŠ Višnjevac a predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra v stánku Slovenského kultúrneho centra Našice pri príležitosti Dňa národnostných menšín Osijecko-baranjskej župy 26. apríla 2018 v Osijeku /

Učenice OŠ Višnjevac i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra za štandom Slovačkog centra za kulturu Našice prigodom Dana nacionalnih manjina Osiječko-baranjske županije 26. travnja 2018. u Osijeku

4.3. ZASTÚPENIE V MÉDIÁCH

Zastúpeniu v médiách sa venuje značná pozornosť, keďže priamo vplýva na prezentáciu programov a misiu Slovenského kultúrneho centra Našice v kultúrnom prostredí v Chorvátsku aj širšie, s cieľom dosiahnuť povedomie o činnosti Slovenského kultúrneho centra Našice vo verejnosti a posilnenie jeho pozície ako kultúrnej ustanovizne.

V elektronických médiách. Slovenské kultúrne centrum Našice svoju činnosť pravidelne predstavovalo na vlastnej webovej stránke www.skc.hr. Okrem relácií v slovenskom jazyku na Rádiu Našice, Rádiu Osijek, Rádiu Ilok, Rádiu Đakovo a na Slovenskom rozhlasu, malo možnosť predstaviť svoju činnosť aj v televíznej relácii Chorvátskeho rozhlasu a televízie *Prizma* v roku 2017 a v roku 2020.

Prvýkrát tím Chorvátskeho rozhlasu a televízie pre reláciu *Prizma* nakrúcal pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice v Josipovci Punitovskom 19. decembra 2017 pri príležitosti vernisáže výstavy *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek*. Nakrúcanie pokračovalo aj nasledujúci deň v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice a Zväzu Slovákov, kde pracovníčky týchto dvoch inštitúcií poskytli podrobnejšie údaje o ich pôsobení.

Druhá príležitosť predstaviť sa divákovi programu Chorvátskeho rozhlasu a televízie sa naskytla v rámci

oslavy 10. výročia založenia Slovenského kultúrneho centra Našice. Riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra 24. septembra 2020 boli hosťami relácie *Prizma*. Divákovi stručne predstavili činnosť inštitúcie, spoluprácu so zakladateľom, základnými a strednými školami, na ktorých sa vyučuje slovenský jazyk, spoluprácu s miestnymi organizáciami MS v Chorvátsku a priblížili účasť Slovenského kultúrneho centra Našice na európskych projektoch a spoluprácu s domovskou krajinou. Pri tejto príležitosti predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra verejnosť oboznámil s infraštruktúrnymi projektmi slovenskej národnostnej menšiny, starostlivosťou Zväzu Slovákov o Slovenské kultúrne centrum Našice a presunom knižného fondu Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku z Národnej knižnice a čítárne v Našiciach do priestorov Slovenského kultúrneho centra Našice. V závere relácie bola stručne predstavená aj výstavná činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice, najmä výstava *Rodina Pejačevićovcov a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov* autorky Silvijske Lučenjakovej, inštalovaná vo vlastných priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice.

Ďalšie informácie o činnosti Slovenského kultúrneho centra Našice je možné nájsť na webových stránkach: www.savez-slovaka.hr, www.radionasice.hr, www.nasice.com, www.glas-slavonije.hr, <http://www.uszz.sk>, www.slovenskezahranicie.sk, <http://os-kralja-tomislavna.skole.hr/>, www.os-ibslovak-jelisavac.skole.hr/, <https://hl.rs/>, www.min-kulture.hr, www.mzv.sk, www.zmn.hr, <http://www.ms-lipovljani.hr/>, www.vijesti.crovienna.at, www.culturenet.hr, www.fenix-magazim.de, www.radio.hrt.hr, www.rijeka.hr, www.kvarnerski.com, www.pgz.hr, www.torpedo.media, www.kutina.hr, www.novi-radio.hr, www.zupanjac.net, www.os-jkozarac-josipovac-punitovacki.skole.hr, www.radio-ilok.hr, www.os-ilok.skole.hr, www.skolskenovine.hr, www.rtv.rs, www.hl.rs, www.volksgruppen.orf.at, www.snm.sk, www.devin.sk, www.umb.sk, www.jancajak.edu.rs, www.slovackizavod.org.rs, www.rada.org.rs.

V tlačných médiách. Činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice pravidelne je, okrem elektronických médií, prezentovaná aj v časopise *Prameň*. Sporadicky sa objavujú príspevky v dennej tlači, najčastejšie v *Glasu Slavonije*, ale aj v ďalších tlačných médiách, z čoho sú viaceré zahraničné: *Hrvatske novine* (Maďarsko), *Hrvatski glasnik* (Rakúsko), *Dnevnik* (Srbsko), *Petrovské noviny* (Srbsko), *Hlas ľudu* (Srbsko).

Na prezentáciu činnosti nielen Slovenského kultúrneho centra Našice, ale všeobecne Slovákov v Chorvátsku, hlavne v oblasti školstva a kultúry, pracovníčky tejto ustanovizne niekoľkokrát do roka pravidelne využívajú možnosť publikovať v domácich a zahraničných zborníkoch a iných publikáciách.

Prinášame prehľad publikovaných príspevkov podľa rokov:

Periodikum Slovenský svetový kalendár, do ktorého prispieva Slovenské kultúrne centrum Našice /

Periodika Slovenský svetový kalendár u ktorého sa objavili radovi Slovačkov centra za kulturu Našice

4.3. PREDSTAVLJANJE U MEDIJIMA

Značajna pozornost pridaje se medijskoj zastupljenosti jer izravno utječe na predstavljanje programa i misije Slovačkog centra za kulturu Našice u kulturnom okruženju u Hrvatskoj i šire, kako bi se u javnosti podigla svijest o djelovanju Slovačkog centra za kulturu Našice i ojačala njegova pozicija kao kulturne institucije.

U elektroničkim medijima. Slovački centar za kulturu Našice redovito je prezentirao svoje aktivnosti na vlastitoj web stranici www.sk.hr. Osim emisija na slovačkom jeziku na Radiju Našice, Radiju Osijek, Radiju Ilok, Radiju Đakovo i na Slovačkom radiju, imao je priliku predstaviti svoje djelovanje i u TV emisiji *Prizma* Hrvatskog radija i televizije u 2017. i 2020. godini.

Po prvi puta ekipa Hrvatske radiotelevizije (HRT) za emisiju *Prizma* snimala je djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice u Josipovcu Punitovačkom 19. prosinca 2017. povodom otvorenja izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka*. Snimanje je nastavljeno sljedeći dan u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice i Saveza Slovaka, gdje su djelatnice ovih dviju institucija dale detaljnije informacije o svojem djelovanju.

Druga prilika predstaviti se gledateljima programa HRT-a nastala je u sklopu obilježavanja 10. obljetnice osnutka Slovačkog centra za kulturu Našice. Ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra 24. rujna 2020. bili su gosti emisije *Prizma*. Gledateljima su ukratko predstavili djelatnost ustanove, suradnju s osnivačem, osnovnim i srednjim školama u kojima se uči slovački jezik, suradnju s maticama slovačkim u Hrvatskoj te sudjelovanje Slovačkog centra za kulturu Našice u europskim projektima kao i suradnju s domovinom predaka. Predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra tom prilikom upoznao je javnost s infrastrukturnim projektima slovačke nacionalne manjine, brigom Saveza Slovaka za Slovački centar za kulturu Našice i prijenosom knjižnog fonda Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj iz prostora Narodne knjižnice i čitaonice Našice u prostore Slovačkog centra za kulturu Našice. Na kraju emisije ukratko je predstavljena izložbena djelatnost Slovačkog centra za kulturu Našice, a posebno izložba *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* autorice Silvije Lučevnjak, koja je postavljena u vlastitim prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice.

Dodatne informacije o aktivnostima Slovačkog centra za kulturu Našice moguće je pronaći na web stranicama: www.savez-slovaka.hr, www.radionasice.hr, www.nasice.com, www.glas-slavonije.hr, <http://www.uszz.sk>, www.slovenskezahranicie.sk, <http://os-kraljatomislava-na.skole.hr/>, www.os-ibslovak-jelisavac.skole.hr/, <https://hl.rs/>, www.min-kulture.hr, www.mzv.sk, www.zmn.hr, <http://www.ms-lipovljani.hr/>, www.vijesti.crovienna.at, www.culturenet.hr, [\[www.radio.hrt.hr\]\(http://www.radio.hrt.hr\), \[www.rijeka.hr\]\(http://www.rijeka.hr\), \[www.kvarnerski.com\]\(http://www.kvarnerski.com\), \[www.pgz.hr\]\(http://www.pgz.hr\), \[www.torpedo.media\]\(http://www.torpedo.media\), \[www.kutina.hr\]\(http://www.kutina.hr\), \[www.novi-radio.hr\]\(http://www.novi-radio.hr\), \[www.zupanjac.net\]\(http://www.zupanjac.net\), \[www.os-jkozarac-josipovac-punitovacki.skole.hr\]\(http://www.os-jkozarac-josipovac-punitovacki.skole.hr\), \[www.radio-iloc.hr\]\(http://www.radio-iloc.hr\), \[www.os-iloc.skole.hr\]\(http://www.os-iloc.skole.hr\), \[www.skolskenovine.hr\]\(http://www.skolskenovine.hr\), \[www.rtv.rs\]\(http://www.rtv.rs\), \[www.hl.rs\]\(http://www.hl.rs\), \[www.volksgruppen.orf.at\]\(http://www.volksgruppen.orf.at\), \[www.snm.sk\]\(http://www.snm.sk\), \[www.devin.sk\]\(http://www.devin.sk\), \[www.umb.sk\]\(http://www.umb.sk\), \[www.jancajak.edu.rs\]\(http://www.jancajak.edu.rs\), \[www.slovackizavod.org.rs\]\(http://www.slovackizavod.org.rs\), \[www.rada.org.rs\]\(http://www.rada.org.rs\).](http://www.fenix-magazim.</p>
</div>
<div data-bbox=)

U tiskanim medijima. Djelatnost Slovačkog centra za kulturu Našice redovito se uz elektroničke medije prezentira i u časopisu *Prameň*. Prilozi se pojavljuju u dnevnom tisku, najčešće u *Glasi Slavonije*, ali i drugim tiskanim medijima, od kojih je nekoliko stranih: *Hrvatske novine* (Mađarska), *Hrvatski glasnik* (Austrija), *Dnevnik* (Srbija), *Petrovačke novine* (Srbija), *Hlas ľudu* (Srbija).

Za predstavljanje djelatnosti ne samo Slovačkog centra za kulturu Našice, već i Slovaka u Hrvatskoj, posebice na području školstva i kulture, djelatnice ove ustanove redovito koriste priliku da nekoliko puta godišnje objavljuju radove u domaćim i stranim zbornicima te drugim publikacijama.

Donosimo pregled objavljenih radova po godinama:

Periodikum *Slovenčinár* do ktorého prispieva Slovenské kultúrne centrum Našice /

Periodika Slovenčinár u kojemu su objavljeni radovi Slovačkog centra za kulturu Našice

2016:

- Buha, T., Kralj Vukšić, S., 2016. Prvih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice – Prvih pet je najteže 2010. – 2015./ Prvých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice – Prvých päť je najťažších. Našice: Slovački centar za kulturu Našice, 2016., 78 s.
- Kralj Vukšić, S., 2016. 25. ročník Prameňa – roky práce na šírení rovnoprávnosti menšiny a tolerance k uchovaniu kultúrnej identity prostredníctvom jediného printového média Slovákov v Chorvátsku. In: *Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2016*. Bratislava: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, s. 161 – 164.
- Kralj Vukšić, S., 2016. Javno djelovanje Slovaka u Osijeku i njihov (kulturni) potencijal – utjecaj na etnički identitet. In: *Slavonija – Hrvatska i europska regija*. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti, s. 217 – 226.
- Kráľová-Vukšićová, S., 2016. Slovenské kultúrne centrum Našice – najmladšia slovenská organizácia v Chorvátsku. In: *Slovenský svetový kalendár 2017*. Roč. 1, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 87 – 95.

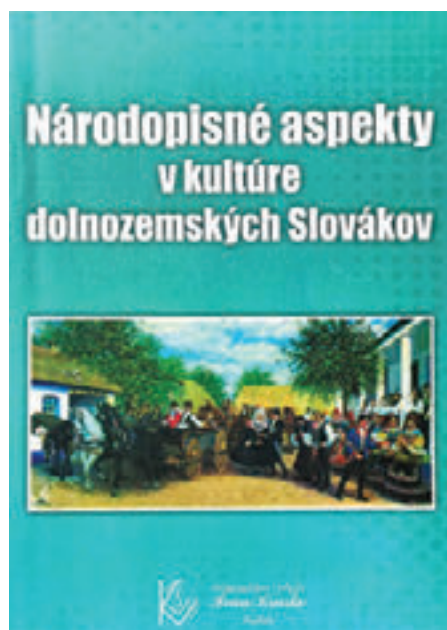
2017:

- Kralj Vukšić, S., Seničanin, T., 2017. Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek / Národopisný výskum medzi Slovákami v Chorvátsku. In: *Národopisné aspekty v kultúre dolnozemskej Slovákov*. Nadlak: Vydavateľstvo Ivan Krasko, s. 170 – 176.

- Kralj Vukšić, S., 2017. Slovenské školstvo v Chorvátsku v poslednom desaťročí. In: *Slovenčinár*. Békešská Čaba: Pedagogické metodické centrum Slovákov v Maďarsku, s. 55 – 63.
- Čukan, J., Kralj Vukšić, S., Michalík, B., 2017. Kultúrny potenciál slovenskej etnickej minority v chorvátskych mestách. In: *Kontexty kultúry a turizmu*, Roč. 10, 1/2017, Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa Filozofická fakulta Katedra Manažmentu kultúry a turizmu, s. 7 – 19.
- Kráľová-Vukšićová, S., 2017. Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek. In: *Slovenský svetový kalendár 2018*. Roč. 2, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 117 – 124.

2018:

- Kralj Vukšić, S., 2018. Vzdelávanie v jazyku a písme slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku. In: *57. Slovenské národné slávnosti – Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov v roku 2018*. Báčsky Petrovec: Matica slovenská v Srbsku, s. 20 – 23.
- Kralj Vukšić, S., 2018. Legislatívne usporiadanie postavenia národnostných menšín v Chorvátskej republike a model kultúrnej autonómie. In: *Slováci v zahraničí 35*. Martin: Matica slovenská, s. 159 – 166.
- Kralj Vukšić, S., 2018. Aktuálne možnosti/spôsobu posilnenia národného povedomia Slovákov v Chorvátsku. In: *Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2018*. Bratislava: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, s. 43 – 46.

- Kralj Vukšić, S., 2018. Vzdelávanie v jazyku a písme slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku. In: *Slovenčinár*. Békešská Čaba: Pedagogické metodické centrum Slovákov v Maďarsku, s.77 – 80.
- Kráľová-Vukšićová, S., 2018. Výstavná činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice 2017 – 2018. In: *Slovenský svetový kalendár 2019*. Roč. 3, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 122 – 127.
- Seničaninová, T., 2018. Oslava 25. výročia Zväzu Slovákov v Chorvátsku. In: *Slovenský svetový kalendár 2019*. Roč. 3, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 118 – 122.
- Kralj Vukšić, S., 2019. Analýza starostlivosti Slovenskej republiky o Slovákov žijúcich v zahraničí o Slovákov žijúcich v Chorvátsku a komparácia starostlivosti o krajanov na Slovensku a Chorvátsku. In: *Analýza starostlivosti Slovenskej republiky o Slovákov žijúcich v zahraničí z pohľadu Matice slovenskej a odborníkov na krajanosť z Chorvátska, Čiernej Hory, Poľska a Srbska*. Martin: Matica slovenská, s. 17 – 36.
- Kralj Vukšić, S., 2018. Časopis Prameň – roky práce na uchovávaní slovenskej identity prostredníctvom printového média Slovákov v Chorvátsku. In: *Mediálne dimenzie slovenského života v zahraničí*. Nowa Biala: Spolok Slovákov v Poľsku, s. 137 – 146.
- Kralj Vukšić, S., 2019. Aktuálne výzvy slovenského školstva v Chorvátsku. In: *Slovenské národnostné školstvo a zachovanie národného povedomia v krajinách strednej, južnej a východnej Európy 2019*. Banská Bystrica: Spoločnosť pre edukáciu a kultúru v Nadlaku, s. 76 – 84.

2019:

- Kralj Vukšić, S., 2019. Analýza starostlivosti Slovenskej republiky o Slovákov žijúcich v zahraničí o Slovákov žijúcich v Chorvátsku a komparácia starostlivosti o krajanov na Slovensku a Chorvátsku. In: *Analýza starostlivosti Slovenskej republiky o Slovákov žijúcich v zahraničí z pohľadu Matice slovenskej a odborníkov na krajanosť z Chorvátska, Čiernej Hory, Poľska a Srbska*. Martin: Matica slovenská, s. 17 – 36.
- Kralj Vukšić, S., 2018. Časopis Prameň – roky práce na uchovávaní slovenskej identity prostredníctvom printového média Slovákov v Chorvátsku. In: *Mediálne dimenzie slovenského života v zahraničí*. Nowa Biala: Spolok Slovákov v Poľsku, s. 137 – 146.

2020:

- Kráľová-Vukšićová, S., 2020. Desať rokov Slovenského kultúrneho centra Našice. In: *Slovenský svetový kalendár 2021*. Roč. 5, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 105 – 113.
- Kralj Vukšić, S., 2020. Dištančné vzdelávanie a výučba predmetu slovenský jazyk a kultúra počas Covid 19. In: *59. Slovenské národné slávnosti – Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov v roku 2020*. Báčsky Petrovec: Matica slovenská v Srbsku Osvetová komisia, s. 33 – 34.

5. VYSKUMNÁ ČINNOSŤ

Okrem prezentácie kultúry Slovákov v Chorvátsku Slovenské kultúrne centrum Našice vykonáva aj výskumnú činnosť. Zber materiálu a tematického spracovania jednotlivých kultúrnych javov sa podarilo začať a urobiť prvé kroky, avšak je to práca, ktorá si vyžaduje čas a systematickú prácu. Na tento druh práce je potrebné ešte len utvoriť podmienky na systematické spracovanie materiálu a jeho adekvátne uchovanie v digitálnej a fyzickej podobe, čo však nebránilo realizácii niekoľkých terénnych výskumov.

V období od 12. apríla 2016 do 20. apríla 2017 bol realizovaný výskum textilných nápisových násteniek, pre ktoré sa používajú aj pomenovania: vyšívaná textilná nápisová nástenka, nástenná kuchárka, vyšívaná kuchárka. Spracovaný materiál z výskumu šestnástich lokalít bol verejnosti sprístupnený vo forme panelovej výstavy v dvoch jazykoch - slovenskom a chorvátskom a tiež aj ako katalóg, ktorý sprevádzal výstavu. Neskôr dvadsiatka evidovaných textilných nápisových násteniek bola vytlačená vo forme mapy s predlohami, ktoré boli vrátené do terénu, ako inšpirácia pre ďalšiu vyšivkársku prácu.

Okrem samostatného výskumu, Slovenské kultúrne centrum Našice sa v druhej polovici roka 2016 podieľalo na koordinácii výskumu kultúrneho potenciálu Slovákov v Chorvátsku, ktorý v rámci projektu *Mapovanie kultúrneho potenciálu dolnozemsých Slovákov* vykonával nositeľ projektu - pracovný tím Katedry manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Okrem predvýskumných prípravných prác, Slovenské kultúrne centrum Našice sa dokonca podieľalo aj na priamom výskume v dvoch menej náročných lokalitách, Záhrebe a Rijeke. Výsledkom tejto spolupráce v oblasti výskumnej činnosti je publikácia *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku* vydaná v roku 2017.

S cieľom zachytiť prežitky holičského remesla medzi príslušníkmi slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku, Slovenské kultúrne centrum Našice v roku 2018 začalo výskum tejto témy v Jurjevci Punitovskom. V priebehu päťnástich mesiacov bolo spracovaných päť lokalít – Našice, Soľany, Jurjevec Punitovský, Lipovľany a Ilok. Pandemická situácia zastavila možnosť pokračovať vo výskume, no bude sa v ňom pokračovať, akonáhle to bude možné.

5. ISTRAŽIVAČKA DJELATNOST

Uz predstavljanje kulture Slovaka u Hrvatskoj Slovački centar za kulturu Našice obavlja i istraživačku djelatnost. U prikupljanju materijala i tematskoj obradi pojedinih kulturnih pojava napravljeni su prvi koraci, ali ovaj rad zahtijeva vrijeme i sustavan rad. Za ovu je vrstu rada potrebno stvoriti uvjete za sustavnu obradu materijala i njegovog odgovarajućeg čuvanja u digitalnom i fizičkom obliku, što ipak nije spriječilo provedbu nekoliko terenskih istraživanja.

U razdoblju od 12. travnja 2016. do 20. travnja 2017. provedena su istraživanja zidnih kuharica za koje se koriste i nazivi: vezena tekstilna kuharica, zidna kuharica, vezena kuharica. Obradeni materijal s istraživanja na šesnaest lokaliteta stavljen je na uvid javnosti u obliku izložbe na dvama jezicima – slovačkom i hrvatskom, kao i katalog koji je pratio izložbu. Kasnije je tiskano dvadesetak evidentiranih zidnih kuharica u obliku mape s predlošcima, koje su vraćene na teren kao inspiracija za daljnji vez.

Uz samostalna istraživanja, Slovački centar za kulturu Našice sudjelovao je u drugoj polovici 2016. godine u koordinaciji istraživanja o kulturnom potencijalu Slovaka u Hrvatskoj, koje je u okviru projekta *Mapiranje kulturnog potencijala dolnozemskih Slovaka* proveo nositelj projekta – radni tim Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri. Osim predistraživačkih pripremnih radova Slovački centar za kulturu Našice sudjelovao je u neposrednim istraživanjima na dva manje zahtjevna lokaliteta – Zagrebu i Rijeci. Rezultat ove suradnje na području istraživanja je publikacija *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj* objavljena 2017. godine.

S ciljem bilježenja ostataka brijačkog zanata među pripadnicima slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj Slovački centar za kulturu Našice započeo je istraživanje ove teme u Jurjevcu Punitovačkom 2018. godine. Tijekom petnaest mjeseci obrađeno je pet lokaliteta – Našice, Soljani, Jurjevac Punitovački, Lipovljani i Ilok. Pandemijska situacija zauzela je nastavak istraživanja, ali će se ono nastaviti u najkraćem mogućem roku.

Textilné nápisové nástenky

Slovenské kultúrne centrum Našice v roku 2016 začalo s budovaním svojho dokumentačného fondu realizáciou výskumu textilných nápisových násteniek. Zároveň to boli aj prvé terénne práce Slovenského kultúrneho centra Našice v oblasti ochrany a dokumentovania hmotného a kultúrneho dedičstva Slovákov v Chorvátsku.

Jednoročný etnografický terénny výskum bol realizovaný v obciach, v ktorých Slováci v Chorvátsku žijú a pôsobia v rámci organizácií založených na základe etnického princípu. Výskum obsiahol 16 lokalít, v ktorých bolo evidovaných 303 textilných nápisových násteniek. Výskum prebehol v spolupráci s miestnymi organizáciami MS pôsobiacimi v Chorvátsku, ktoré poskytli informátorov.

O každej nástennej kuchárke, ktorú ich majitelia zachránili pred zničením, bez ohľadu na to, či ich sami vyšili alebo získali dedičstvom, bol vyplnený dotazník, ktorý slúžil ako pomôcka na ďalšie spracovávanie zdokumentovaných predmetov a zozbieraných informácií pri budovaní fondu Slovenského kultúrneho centra Našice. V rámci výskumu bol urobený aj foto záznam každého exempláru, ktorý okrem umeleckých motívov bol doplnený aj cennými informáciami, ako napríklad o výtvarnej schopnosti, gramotnosti a o iné informácie, ako spoločenské a rodinné pomery ich tvorcov. V každej lokalite sa našla aspoň jedna textilná nástenka, ktorá sa od ostatných odlišovala určitými vlastnosťami – farebnosťou, motívom alebo textom, obrubou alebo kvalitou plátna, na ktorom bola vyšitá. Okrem uvedených charakteristík nástenné kuchárky ukrývajú aj zaujímavé

životné príbehy. Príbehy na rozličných jednofarebných a viacfarebných nástenných kuchárkach sú vďaka realizácii tohto projektu uchované v archíve Slovenského kultúrneho centra Našice a tak sprístupnené všetkým záujemcom o tento druh dokumentovanej histórie.

Realizácia projektu u držiteľov tohto druhu rodinného majetku prebudila vedomie o jeho význame, čo bolo náplňou projektu. Že je to tak, potvrdzuje správanie respondentov, ktorí na začiatku rozhovoru často uvádzali, že nástenné kuchárky povyhadzovali, keďže iba zaberajú miesto v skrini, avšak keď im bola ponúknutá možnosť darovať, z celkového počtu textilných nápisových násteniek do fondu Slovenského kultúrneho centra Našice pribudlo od darcov iba štrnásť násteniek. Darcovia sú: Zoran Amidžić zo Zokovho Gaja (nar. 1983), Etelka Bakošková zo Zokovho Gaja (rod. Jantošová, nar. 1948), Alena Baliová zo Záhrebu (rod. Ceľuchová, nar. 1973), Manda Buhová z Markovca Našického (rod. Kneževićová, nar. 1939), Sandra Kraljová Vukšićová z Osijeku (rod. Kraljová, nar. 1972), Anka Novaková z Jurjevca Punitovského (rod. Bučeková, nar. 1955), Ružica Vinčaková z Našíc (nar. 1967).

Prvá lokalita, v ktorej sa konal výskum 12. apríla 2016, bol Jurjec Punitovský. Nasledovali Osijek 12. mája 2016, Ilok 17. júna 2016, Rijeka 7. júla 2016, Zokov Gaj 28. júla 2016, Markovec Našický 8. novembra 2016, Josipovec Punitovský 13. novembra 2016, Záhreb 15. novembra 2016, Radoš 6. decembra 2016, Lipovľany 21. januára 2017, Međurić 21. januára 2017, Solány 2. marca 2017, Míľovce 16. marca 2017, Jelisavec 31. marca 2017, Jakšić / Radnovac / Cerovac 10. apríla 2017 a konečné Našice 20. apríla 2017.

Respondentky v rámci dokumentovania nástenných kuchárok 17. júna 2016 v Iloku. Zľava doprava: Katka Menđanová, Jarmila Mudrohová, Anna Cerovská, Marta Vojnićová, Ana Fabryová, Verica Hrubiková, Vjerka Zajacová, Kristina Hrubiková /

Kazivačice u okviru dokumentiranja zidnih kuharica 17. lipnja 2016. u Iloku. Slijeva nadesno: Katka Menđan, Jarmila Mudroh, Anna Cerovsky, Marta Vojnić, Ana Fabry, Verica Hrubik, Vjerka Zajac, Kristina Hrubik

Zidne kuharice

Slovački centar za kulturu Našice 2016. godine počeo je graditi svoj dokumentacijski fond istraživanjem zidnih kuharica. Ujedno je to bio i prvi terenski rad na području zaštite i dokumentiranja materijalne i kulturne baštine Slovaka u Hrvatskoj.

Jednogodišnje etnografsko terensko istraživanje provedeno je u mjestima u kojima žive Slovaci u Hrvatskoj i djeluju u okviru organizacija osnovanih na nacionalnoj osnovi. Istraživanjem je obuhvaćeno 16 lokaliteta na kojima su evidentirane 303 zidne kuharice. Istraživanje je provedeno u suradnji s maticama slovačkim koje djeluju u Hrvatskoj, a koje su osigurale kontakt s kazivačima iz svojih sredina.

Za svaku zidnu kuharicu koju su njihovi vlasnici spasilili od uništenja, bez obzira na to jesu li ju sami izvezli ili ju naslijedili, popunjen je upitnik koji je služio kao pomoć u daljnjoj obradi dokumentiranih predmeta i podataka prikupljenih u izgradnji fonda Slovačkog centra za kulturu Našice. U sklopu istraživanja napravljen je i fotozapis svakog primjerka koji je, uz umjetničke motive, dopunjen i vrijednim podacima, poput umjetničkih sposobnosti, pismenosti i drugim podacima poput društvenih i obiteljskih prilika njihovih stvaratelja. Na svakom lokalitetu pronađena je najmanje jedna zidna kuharica koja se od ostalih razlikovala po određenim svojstvima – bojom, motivom ili tekstom, obrubom ili kvalitetom platna na kojem je izvezena. Osim navedenih osobitosti zidne kuharice kriju i zanimljive životne priče. Zahvaljujući provedbi ovog projekta, priče na

raznim jednobojnim i višebojnim zidnim kuharicama sačuvane su u arhivu Slovačkog centra za kulturu Našice i na taj način dostupne su svim zainteresiranima za ovu vrstu dokumentirane povijesti.

Provedba projekta među vlasnicima ove vrste obiteljske imovine probudila je svijest o njegovoj važnosti – što je i bio cilj projekta. Da je tako potvrđuje i ponašanje ispitanika koji su na početku intervjua često izjavljivali da su zidne kuharice bacali jer su samo zauzimale prostor u ormaru, no kada im se ponudila mogućnost doniranja, od ukupnog broja zidnih kuharica u fond Slovačkog centra za kulturu Našice donirano je samo četrnaest. Donatori su: Zoran Amidžić iz Zokovog Gaja (rođ. 1983.), Etelka Bakoška iz Zokovog Gaja (rođ. Jan-toš 1948.), Alena Bali iz Zagreba (rođ. Čeluchová 1973.), Manda Buha iz Markovca Našičkog (rođ. Knežević 1939.); Sandra Kralj Vukšić iz Osijeka (rođ. Kralj 1972.), Anka Novak iz Jurjevca Punitovačkog (rođ. Buček 1955.) i Ružica Vinčak iz Našice (rođ. 1967.).

Prvi lokalitet na kojemu je provedeno istraživanje 12. travnja 2016. bio je Jurjevac Punitovački. Uslijedili su Jurjevac Punitovački 12. travnja 2016., Osijek 12. svibnja 2016., Ilok 17. lipnja 2016., Rijeka 7. srpnja 2016., Zokov Gaj 28. srpnja 2016., Markovac Našički 8. studenog 2016., Josipovac Punitovački 13. studenog 2016., Zagreb 15. studenog 2016., Radoš 6. prosinca 2016., Lipovljani 21. siječnja 2017., Međurić 21. siječnja 2017., Soljani 2. ožujka 2017., Miljevci 16. ožujka 2017., Jelisavac 31. ožujka 2017., Jakšić / Radnovac / Cerovac 10. travnja 2017. i konačno Našice 20. travnja 2017.

Výskum nástenných kuchárok 13. novembra 2016 v Josipovci Punitovskom. Zľava doprava: výskumníčka Tatjana Seničaninová a respondentky Marija Smoljová, Kata Kuricová a Tonka Kuricová /

Istraživanje zidnih kuharica 13. studenog 2016. u Josipovcu Punitovačkom. Slijeva nadesno: istraživačica Tatjana Seničanin i kazivačice Marija Smoljo, Kata Kuric i Tonka Kuric

Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku

Druhá polovica roka 2016 sa niesla v znamení realizácie spolupráce medzi Slovenským kultúrnym centrom Našice a Katedrou manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorej základy boli položené v roku 2014 podpísaním Memoranda o spolupráci.

Pracovníci Katedry manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sa pod vedením prof. Jaroslava Čukana dlhodoobo venujú výskumu kultúry Slovákov žijúcich v priestore Dolnej zeme. V rámci výskumného projektu mapovania kultúrneho potenciálu dolnozemsých Slovákov projektový tím FF UKF v Nitre zavítal do Chorvátska s cieľom mapovania kultúrneho potenciálu Slovákov v Chorvátsku.

Členovia výskumného tímu Jaroslav Čukan, Boris Michalík, Michal Kurpaš a Marián Žabenský počas piatich týždňových pobytov medzi chorvátskymi Slovákami navštívili postupne všetky lokality, v ktorých pôsobia miestne organizácie MS v Chorvátsku, a najmä tie, v ktorých slovenská národnostná menšina pôsobí organizovane. Okrem koordinačnej pomoci s časovým harmonogramom výskumu a s prvými kontaktmi v teréne, ktoré poskytlo vedenie Slovenského kultúrneho centra

Našice, dve lokality, Záhreb a Rijeku, spracovala doktorka etnológie Sandra Kraljová Vukšičová.

Výsledkom výskumu je tristostranová publikácia *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku*, ktorá vyšla v roku 2017 a po nej nasledovali v roku 2018 publikácia *Kultúrny potenciál Slovákov v Srijeme* a *Kultúrny potenciál Slovákov v Banáte* a v roku 2019 *Kultúrny potenciál Slovákov v Rumunsku*.

Radoš, Ilok, Solány 15. – 22. júla 2016

Josipovec Punitovský, Jurjevec Punitovský, Osijek

20. – 26. augusta 2016

Markovec Našický, Našice, Jelisavec 23. – 30. septembra 2016

Zokov Gaj, Jakšić, Mílovce 14. – 21. októbra 2016

Međurić, Lipovčany 24. – 30. októbra 2016

Záhreb 15. novembra 2016

Rijeka 4. decembra 2016

Prezentácia časti výsledkov výskumu, vykonaného medzi chorvátskymi Slovákami v priestoroch Zväzu Slovákov 25. novembra 2016 v Našičiach /

Prezentacija dijela istraživanja održanog među hrvatskim Slovacima u prostorijama Saveza Slovaka 25. studenog 2016. u Našicama

Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj

Drugu polovinu 2016. godine obilježila je provedba suradnje Slovačkog centra za kulturu Našice i Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri čiji su temelji postavljeni 2014. godine potpisivanjem Memoranduma o suradnji.

Djelatnici Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri pod vodstvom prof. Jaroslava Čukana već dulje vrijeme istražuju kulturu Slovaka s područja Dolne zemlje. U sklopu istraživačkog projekta mapiranja kulturnog potencijala dolnozemskih Slovaka projektni tim Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri posjetio je Hrvatsku kako bi mapirao kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj.

Članovi istraživačkog tima Jaroslav Čukan, Boris Michalík, Michal Kurpaš i Marián Žabenský tijekom petotjednog boravka među hrvatskim Slovacima postupno su obilazili sve lokalitete u kojima djeluju matice slovačke u Hrvatskoj, odnosno one u kojima organizirano djeluje slovačka nacionalna manjina. Osim pomoći u koordinaciji s vremenskim planom istraživanja i prvim terenskim kontaktima koje je dogovorio Slovački centar za kulturu Našice, dva lokaliteta, Zagreb

i Rijeku, obradila je doktorica etnologije Sandra Kralj Vukšić.

Rezultat istraživanja je publikacija na tristo stranica pod nazivom *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj* koja je objavljena 2017. godine, a nakon nje uslijedile su publikacije *Kulturni potencijal Slovaka u Srijemu* i *Kulturni potencijal Slovaka u Banatu* objavljene u 2018. te *Kulturni potencijal Slovaka u Rumunjskoj* objavljena u 2019. godini.

Radoš, Ilok, Soljani 15. – 22. srpnja 2016.

Josipovac Punitovački, Jurjevac Punitovački, Osijek 20. – 26. kolovoza 2016.

Markovac Našički, Našice, Jelisavac 23. – 30. rujna 2016.

Zokov Gaj, Jakšić, Miljevci 14. – 21. listopada 2016.

Međurić, Lipovljani 24. – 30. listopada 2016.

Zagreb 15. studenog 2016.

Rijeka 4. prosinca 2016.

Výskum kultúrného potenciálu Slovákov v Chorvátsku 2016 v Jelisavci. Zľava doprava: člen výskumného tímu Boris Michalík, respondentka Marija Marenjaková, člen výskumného tímu Jaroslav Čukan, respondenti Katica Topolovecová a Vlado Hulak /

Istraživanje kulturnog potencijala Slovaka u Hrvatskoj 2016. u Jelisavcu. Slijeva nadesno: član istraživačkog tima Boris Michalík, kazivačica Marija Marenjak, član istraživačkog tima Jaroslav Čukan, kazivači Katica Topolovec i Vlado Hulak

Holičské remeslo medzi Slovákami v Chorvátsku

So zámerom zaznamenať špecifiká holičského remesla v miestnych komunitách, najmä dedinách, v ktorých žijú príslušníci slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku, začalo v roku 2018 Slovenské kultúrne centrum Našice, v rámci nového projektu *Tradičná kultúrna súčasnej spoločnosti*, výskum v teréne, kým ešte v spoločenstvách prežíva spomienka na lokálnych holičov, po službách ktorých už určitú dobu nie je dopyt, aj keď v súčasnosti zažíva renesanciu. Ide o remeslo dávnejšie známe tiež ako barbierstvo, ktoré v najužšom slova zmysle poskytovalo služby holenia tváre, strihanie a úpravy účesov.

Terénny výskum s podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky prebiehal v dvoch základných rovinách – výskum materiálu, uloženého v regionálnych a lokálnych múzeách, a tiež medzi obyvateľmi jednotlivých lokalít.

Na úvod výskumu začiatkom roka 2018, 16., 23. a 30. februára spracovali pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice dokumentáciu živnostenskej (remeselníckej) komory, ktorá sa v súčasnosti nachádza vo Vlastivednom múzeu v Našiciach. K nahliadnutiu bolo k dispozícii celkovo 17 rozličných evidencií a kníh zápisov, ktoré obsahujú údaje v časovom rozpätí od roku 1890 do roku 1993. V spomínanom čase boli v Jelisavci registrovaní dvaja, v Ledeniku tiež dvaja, a v Markovci celkovo dvanásť holičov.

Z Našic viedol výskum holičov na východ Chorvátska do mesta Županja. Vo Vlastivednom múzeu Stjepana Grubera v Županji 20. marca 2018 študovali materiály, ktoré pre nich vopred pripravili pracovníci múzea. V spolupráci s miestnou organizáciou MS Solany boli v ten deň realizované aj prvé rozhovory s respondentmi v Solanoch, konkrétne s Erzou Francisti, Marijou Okanovičovou, Anou Horvátovou, Miluškou Besekovou, Ivanom Lukačevićom a Ivanom Čosićom Bukvinom. Formou rozhovoru na vopred pripravené otázky pri tejto príležitosti výskumníčky získali cenné informácie o *bricoch* v Solanoch (ako nazývajú holičov v tejto obci), najmä o Benedikovi Špoljarovi, Martinovi Špoljarovi a Jánovi Týrovi. Priame rozhovory s respondentmi boli zaznamenané videozáznammi. Ján Týr, holič zo Solian, poskytol na fotografovanie časť holičského vybavenia: deväť nožníc, päť britiev, tri kefy, holičský rozprašovač, zrkadlo, nádobu na saponát, držiak na noviny a peňaženku.

Múzeum Cvelferie poskytlo fotografiu holičského nábytku, a to stoličky a zrkadla. Hoci nie sú priamo zo Solian, ale z tej istej oblasti, predsa majú výpovednú hodnotu. Zariadenie holičstva získali od Stipeho Bogutovca z Gunje v roku 2014 v Akcii zachraňovania dedičstva v obciach postihnutých povodňami.

S cieľom zaznamenať spomienky a pamiatky na holičské remeslo v lokalitách, zvlášť v dedinách, v ktorých žijú príslušníci slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku, Slovenské kultúrne centrum Našice pokračovalo v terénnom výskume 6. augusta 2018 v Jurjevci Punitovskom. V spolupráci s miestnou organizáciou MS Jurjevec Punitovský, ktorá poskytla informátora Tomicu Kolarika, pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice úspešne zdokumentovali informácie o živote holičov v tejto slovenskej dedine. S cieľom doplniť informácie o holičskom remesle medzi Slovákami bol v tejto dedine 15. mája 2019 vykonaný doplnkový výskum. Informátor Josip Luka poskytol vzácne a zaujímavé informácie o jeho otcovi, holičovi Viktorovi Lukovi.

Terénny výskum holičského remesla sa ďalej uskutočnil v spolupráci s miestnou organizáciou MS Lipovľany 14. decembra 2018. Účastníci rozhovoru boli dlhoročný predseda miestnej organizácie MS Lipovľany Branko Vincent, dlhoročný holič v dedine Antun Juratovac a aktuálny predseda miestnej organizácie MS Lipovľany Josip Krajči (všetci sú pôvodom Slováci). Podľa rozhovoru bol otec Branka Vincenta vyučený holič a do roku 1943 pôsobil v Lipovľanoch, po čom bol prevezený do koncentračného tábora Jasenovac. Branko si predsa pamätá na otcove remeslo a holiarenie, v ktorej pracoval. Informátori spočítali všetkých holičov a učňov, ktorí pôsobili v Lipovľanoch za posledných 60 a viac rokov. Majster holič Antun Juratovac priniesol komplet kadebných a holičských nástrojov a podrobne opísal spôsob holenia, spomínajúc aj na niektoré príhody z toho

Časť holičského náradia Jána Týra, holiča zo Solian /
Dio brijačkog pribora Jána Týta, brijača iz Soljana

Brijački zanat među Slovacima u Hrvatskoj

S namjerom bilježenja osobitosti brijačkog zanata u lokalnim zajednicama, posebice selima u kojima žive pripadnici slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj, Slovački centar za kulturu Našice započeo je u 2018. godini terensko istraživanje u sklopu novog projekta *Tradicionalna kultura suvremenog društva* dok u zajednicama još uvijek živi sjećanje na lokalne brijače čije usluge već neko vrijeme nisu tražene, iako trenutno doživljavaju renesansu. Riječ je o zanatu koji je prije bio poznat i pod nazivom berberstvo koji je u najužem smislu pružao usluge brijanja, šišanja i stiliziranja frizura.

Terenska istraživanja uz potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske odvijala su se na dvije osnovne razine – istraživanje materijala pohranjenog u regionalnim i zavičajnim muzejima, kao i među stanovnicima pojedinih lokaliteta.

Na početku istraživanja početkom 2018. godine, 16., 23. i 30. veljače djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice obradile su dokumentaciju Obrtničke komore koja se nalazi u Zavičajnom muzeju Našice. Na uvid su dobile ukupno 17 različitih evidencija i knjiga zapisa koji sadrže podatke za razdoblje od 1890. do 1993. U spomenutom razdoblju su u Jelisavcu registrirana dva, u Ledeniku dva, a u Markovcu ukupno dva naest brijača.

Istraživanje brijača vodilo je iz Našica u istočnu Hrvatsku do grada Županje. U Povijesnom muzeju Stjepana Grubera 20. ožujka 2018. zaposlenice su proučavale građu koju su za njih pripremili djelatnici muzeja u Županji. U suradnji s Maticom slovačkom Soljani toga dana održani su prvi intervjui s ispitanicima u Soljanima, točnije s Eržom Francisti, Marijom Okanović, Anom Horvat, Miluškom Besek, Ivanom Lukačevićem i Ivanom Ćosićem Bukvinom. U razgovoru s unaprijed pripremljenim pitanjima, istraživačice su dobile vrijedne podatke o *bricama* u Soljanima (kako nazivaju brijače u ovom selu), posebice o Benediku Špoljaru, Martinu Špoljaru i Jánu Týru. Izravni razgovori s ispitanicima snimljeni su videokamerom. Ján Týr, brijač iz Soljana, donio je dio brijačke opreme za fotografiranje: devet škara, pet britvi, tri četke, brijački raspršivač, ogledalo, spremnik za pjenu, držač za novine i novčanik.

Muzej Cvelferije ustupio je fotografiju brijačkog namještaja, odnosno stolica i ogledala. Iako nisu izravno iz Soljana, već iz istog kraja, ipak imaju informativnu vrijednost. Brijački namještaj je vlasništvo Stipa Bogutovca iz Gunje darovano 2014. godine u Akciji očuvanja baštine u selima pogođenim poplavama.

S namjerom bilježenja uspomena na brijački zanat u lokalnim zajednicama, pogotovo u selima u kojima žive pripadnici slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj, Slovački centar za kulturu Našice nastavio je terensko istraživanje 6. kolovoza 2018. u Jurjevcu Punitovačkom. U suradnji s Maticom slovačkom Jurjevac

Punitovački koja je osigurala ispitanika Tomicu Kolarika, djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice uspješno su dokumentirale informacije o životu brijača u ovome slovačkom selu. S ciljem nadopunjavanja informacija o brijačkom zanatu zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice po drugi puta posjećuju Jurjevac Punitovački 15. svibnja 2019. U istraživanju je sudjelovao informator Josip Luka, koje je istraživačicama pružio vrijedne i zanimljive informacije o njegovom ocu, brijaču Viktoru Luki.

Terensko istraživanje brijačkog zanata nastavljeno je u suradnji s Maticom slovačkom Lipovljani 14. prosinca 2018. Sudionici razgovora bili su dugogodišnji predsjednik lipovljanske matice Branko Vincent, dugogodišnji „brico“ u selu Antun Juratovac i aktualni predsjednik lipovljanske matice Josip Krajči (svi su podrijetlom Slovaci). Prema kazivanju, otac Branka Vincenta bio je izučeni brijač i do 1943. godine radio je u Lipovljanima, nakon čega je odveden u koncentracijski logor Jasenovac. Gospodin Branko se prisjetio očevih zanatskih rutina, brijačke radnje u kojoj je radio i dijela atmosfere toga razdoblja.

Informatori su pobrojali sve brijače, majstore i šegrete koji su ovaj zanat obavljali u Lipovljanima unatrag 60 i više godina. Majstor brijač Antun Juratovac donio je i svoj komplet alata za šišanje i brijanje te detaljno opisao i pokazao tehnike rada, prisjećajući se i nekih zgoda iz tog razdoblja. Svoj iskustveni doprinos na kraju je dao i Josip Krajči.

Čaš holičského náradia Antuna Juratovca, holiča z Lipovlian /
Dio brijačkog pribora Antuna Juratovca, brijača iz Lipovljana

obdobia. Svojimi zážitkami na uvedenú tému prispel aj Josip Krajči.

Pracovný rok 2018 Slovenské kultúrne centrum Našice ukončilo spoluprácou s miestnou organizáciou MS Ilok, kde 20. decembra v priestoroch Slovenského domu realizovali etnografický výskum holičského remesla medzi Slovákmi v Iloku. Bola to príležitosť, pri ktorej dvere vlastného a už viac desaťročí neexistujúceho holičstva v duchu otvoril *holiar* Ďuro Mihalčič. Pospomínal si na rodinné zázemie, svoju súkromnú a pracovnú životnú cestu, ale aj na svojho nebohého dedka Dušana, ktorý pôsobil v období, keď okrem holenia holiči púšťali krv a trhali zuby. Majster holič v dôchodku väzbu k svojmu remeslu načrtol detailným popisom priestoru, holičských nástrojov a postupov úpravy vlasov alebo fúzov či brady. O svoje skúsenosti a spomienky na danú tému sa ochotne podelila aj Ruženka Kozová, ktorá sa vydala do holičskej rodiny. Ruženkin svokor Jozo bol holič, a neskôr holiareň, v ktorej aj sama pomáhala, prevzal jej manžel. Do tretice bol do výskumu ako informátor zapojený aj Vlatko Mudroh, ktorý ako dieťa chodil ku Kozovcom do holičstva nachádzajúceho sa v rodinnom dome, ktorý aj dnes stojí po pravom boku Slovenského domu.

Rozhovory s ilockými respondentmi, a predovšetkým výpovede o evidovaných predmetoch súvisiacich s holičstvom v muzeálnej zbierke Múzea mesta Ilok, len potvrdili, že v rámci výskumu je nevyhnutné preskúmať

muzeálne zbierky a literatúru. S cieľom získať údaje o predmetoch, ktoré v minulosti používala mužská časť ilockého obyvateľstva na holenie, pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice oslovili Múzeum mesta Ilok, v ktorom 9. mája 2019 preštudovali vopred pripravenú literatúru a predmety. Pozornosť si obzvlášť zaslúžili dva predmety, ktoré ešte v roku 1972 Múzeu mesta Ilok daroval Željko Streharski. Britva vyrobená okolo roku 1930 v Nemecku alebo v Rakúsku a držiak na žiletku zo začiatku 20. storočia, ktorý sa do Iloku dostal až zo Spojených štátov amerických, boli k dispozícii fyzicky, ale zároveň aj s evidenčným listom – záznamom spracovania predmetu podľa muzeálnych noriem. K doplneniu materiálu na zadanú tému bola do výskumu zaradená aj návšteva slovenského cintorína v Iloku, kde sa nachádza hrobka Jozefa Kozu a otca, jeho menovca, po ktorom prevzali holičstvo situované v rodinnom dome, a v ktorom aj Ruženka pomáhala, keď svokor alebo manžel nestíhali. Získaný materiál v rámci návratného výskumu umožnil dôkladnejšie spracovanie širšieho obrazu o holičoch a holičstvách medzi Slovákmi.

Výskum ukázal, že na svet holičov a ich prácu sú spomienky starších obyvateľov stále živé a bohaté. V teréne sa stále nachádza vzácne hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo priamo súvisiace s holičstvom a preto je potrebné vo výskume pokračovať, keď to spoločenské a iné podmienky dovoľia.

Časť holičského náradia Viktora Luku, holiča z Jurjevca Punitovského /
Dio brijačkog pribora Viktora Luke, brijača iz Jurjevca Punitovačkog

Slovački centar za kulturu Našice završio je svoju radnu 2018. godinu u suradnji s Maticom slovačkom Ilok gdje je u prostorijama Slovačkog doma 20. prosinca proveo etnografsko istraživanje brijačkog zanata među Slovacima u Iloku. Tom prigodom vrata svojeg, već desetljećima zatvorenog brijačkog, obrta djelatnicama Slovačkog centra za kulturu Našice otvorio je brijač Đuro Mihalčić. Prisjetio se obiteljskog života, svog privatnog i profesionalnog životnog puta, ali i svojega pokojnog djeda Dušana, koji je djelovao u razdoblju kada je osim brijanja obavljao i uslugu vađenja zubi te puštanja krvi. Iz detaljnog opisa prostora, brijačkih alata i načina uređivanja kose ili brade/brkova bila je vidljiva emocionalna vezanost ovog umirovljenog brijača za svoj zanat. O svojim iskustvima i uspomena na zadanu temu rado je govorila i Ružena Koza koja se udala u brijačku obitelj. Ruženin svekar Jozo bio je brijač, a kasnije je brijačnicu u kojoj je i sama pomagala, preuzeo njezin suprug. U razgovoru je kao informator sudjelovao i Vlatko Mudroh koji je kao dijete išao u brijački salon obitelji Koza koji se i danas nalazi s desne strane Slovačkog doma u Iloku.

Razgovori s iločkim informatorima, a ponajprije informacije o evidentiranim predmetima vezanim uz brijanje u muzejskoj zbirci Muzeja grada Iloka, samo su potvrdili da je u okviru istraživanja neizbježno potrebno istražiti i muzejske zbirke i literaturu. S ciljem stjecanja informacija

o brijačkim predmetima koje je u prošlosti koristio muški dio iločkih stanovnika, djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice obratile su se Muzeju Grada Iloka u kojemu ih je 9. svibnja 2019. srdačno dočekao voditelj kulturno-povijesnog odsjeka Marko Kevo s unaprijed pripremljenom literaturom i traženim predmetima. Pozornost su posebno zaslužila dva predmeta koje je još 1972. godine Muzeju grada Iloka poklonio Željko Streharski. Britva izrađena 1930. u Njemačkoj ili Austriji i držač za žilete s početka 20. stoljeća, koji je u Ilok dospio čak iz Sjedinjenih Američkih Država, bili su dostupni ne samo fizički nego i informativno s evidencijskim listom – dokumentom obrade predmeta prema muzejskim normama. Radi dopune materijala na zadanu temu, u istraživanje je uvrštena i posjeta slovačkom groblju u Iloku gdje se nalaze grobovi Jozefa Koze i njegova oca, imenjaka, nakon kojega su preuzeli brijačnicu smještenu u obiteljskoj kući, a u kojoj je Ružena pomagala, kada svekar ili muž nisu stizali. Prikupljeni materijal u okviru povratnog istraživanja omogućit će detaljniju obradu podataka i širi prikaz slike brijačkog zanata i brijača među Slovacima.

Istraživanje je pokazalo da su uspomene na svijet brijača i njihov rad još uvijek žive i bogate. Na terenu još uvijek postoji vrijedna materijalna i nematerijalna kulturna baština koja je izravno vezana uz brijački zanat pa je potrebno nastaviti istraživanja kada društveni i drugi uvjeti to budu dopustili.

1	2	3	4	5	6	7
55	JURAJ PRADO (FRANCO)	1927. MARIŠIĆ, NAŠICE	PRIBERKA ZA MUKREBE	NAŠICE	NAŠICE, F. STREHARSKA 4	PRIBERKA ZA MUKREBE - FRANCO - MARIŠIĆ - FRANCO - MARIŠIĆ
57		MARČIĆ, F. STREHARSKA 4				
58	FRANJO ANTON (FRANCO)	1930. VUKOVIĆ, NAŠICE	MUKREBA - PATRIJSKA	NAŠICE	NAŠICE, DR. RABOČA 35	MUKREBA - VUKOVIĆ - FRANJO - VUKOVIĆ - FRANJO - VUKOVIĆ
59	KOŠEK JAKOB (FRANCO)	1930. VUKOVIĆ, ORFANICA	MUKREBA - PATRIJSKA	NAŠICE	NAŠICE, DR. RABOČA 35	MUKREBA - VUKOVIĆ - FRANJO - VUKOVIĆ - FRANJO - VUKOVIĆ
60	KARLO JAKOB (STOČMAN)	1935. ULJANIĆ, SARUJAR	PRIBERKA ZA MUKREBE	NAŠICE	NAŠICE, F. STREHARSKA 4	PRIBERKA ZA MUKREBE - ULJANIĆ - SARUJAR - ULJANIĆ
		NAŠICE, F. STREHARSKA 35				

Register remeselných podnikov samostatných remeselníkov v obci Našice 1. 1. 1975 do 1. 1. 1977 /

Registar zanatskih radnji samostalnih zanatlija na području Općine Našice 1. 1. 1975. do 1. 1. 1977.

6. VZDELÁVANIE V SLOVENSKOM JAZYKU

Starostlivosť o slovenské školstvo v Chorvátsku Slovenské kultúrne centrum Našice prevzalo od Zväzu Slovákov koncom roku 2014 na základe rozhodnutia Výkonného výboru Zväzu Slovákov od 28. novembra. Pôsobenie Slovenského kultúrneho centra Našice týkajúce sa školstva zahŕňa: aktivity súvisiace s pestovaním slovenského jazyka a kultúry – koordináciu spolupráce inštitúcií pôsobiacich v oblasti školstva v Chorvátsku a na Slovensku, pomoc pri organizovaní odborných stretnutí a školení učiteľov, ako aj súťaží žiakov slovenskej národnosti, ktorí sa učia slovenský jazyk v školách, pomoc pri organizovaní odchodu žiakov a študentov na štúdium na Slovensko a podobne.

Koordinovanie spolupráce medzi inštitúciami pôsobiacimi v oblasti školstva v Chorvátsku a na Slovensku si vyžaduje celoročnú intenzívnu komunikáciu Slovenského kultúrneho centra Našice so slovenským Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Sekciou medzinárodnej spolupráce a európskych záležitostí Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ústavom pre jazykovú a odbornú prípravu Univerzity Komenského a Centrom ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave, Metodickým centrom Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ale tiež s chorváckym Ministerstvom vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky, poradcom pre vyučovanie v jazyku a písme slovenskej národnostnej menšiny, riaditeľmi základných a stredných škôl, na ktorých sa vyučuje slovenský jazyk a s učiteľmi slovenského jazyka v Chorvátsku, ako aj so Zväzom Slovákov a miestnymi organizáciami MS v Chorvátsku.

V oblasti vzdelávania je medzištátna spolupráca podporená Programom spolupráce medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvom vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky, pričom memorandum o spolupráci bolo podpísané 19. januára 2018 a to na obdobie rokov 2018 – 2022.

Slovenské školstvo v Chorvátsku zahŕňa vyučovanie slovenského jazyka ako výberového predmetu na základných a stredných školách. V školskom roku 2020/2021 sa výchova a vzdelávanie príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny uskutočňuje v predmete Slovenský jazyk a kultúra na 19 základných školách a 2 stredných školách. Základné školy, z čoho je šesť vysunutých pracovísk, sa nachádzajú v mestách či obciach: Jakšić, Banova Jaruga a Međurić, Jelisavec, Soľany, Josipovec a Jurjevec Punitovský, Našice a Markovec Našický, Nova Bukovica a Míľovce, Ilok a Radoš, Lipovľany a Piljenice, Višnjevac, Osijek, Bibinje a Šibenik. Okrem výučby na základných školách sa slovenský jazyk vyučuje aj na stredných školách, a to v Iloku a Požege.

V rámci starostlivosti Slovenského kultúrneho centra Našice o vyučovanie slovenského jazyka v Chorvátsku sú najviac zastúpené vzdelávacie programy pre žiakov, ktoré Slovenské kultúrne centrum Našice organizuje alebo koordinuje. Podujatie *Slovenčina moja* – literárno-recitačno-dramatickú prehliadku žiakov základných a stredných škôl v Chorvátsku, ktorá nemá súťažný charakter, organizuje Slovenské kultúrne centrum Našice pravidelne raz do roka. Hostiteľom podujatia je každý rok iná škola, v ktorej sa slovenský jazyk učí. V roku 2016 sa Slovenčina moja konala v Iloku, o rok neskôr v Jelisavci, potom v 2018 v Markovci Našickom a znovu v Iloku v roku 2019. Z dôvodu protipandemických opatrení sa podujatie v roku 2020, plánované na 14. novembra v Jelisavci, neuskutočnilo. Posledné roky prehliadka nadobudla medzinárodný charakter, keďže sa na prezentácii literárnych, recitačných a iných schopností a talentu žiakov zúčastňujú aj žiaci, najmä Slováci zo Srbska, Maďarska a Rumunska.

S cieľom zintenzívnenia kontaktov so žiakmi, Slovenské kultúrne centrum Našice každoročne pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka (21. februára) organizuje vzdelávacie programy. Prvýkrát sa program uskutočnil v roku 2012, a to pre žiakov Základnej školy kráľa Tomislava Našice. Potom sa každoročne realizoval nielen pre žiakov uvedenej školy, ale aj pre žiakov školy Ivana Brníka Slováka v Jelisavci. V roku 2018 na žiadosť učiteľov do realizácie programu pribudla ďalšia škola – Základná škola „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom. Záujem o program, ktorý sa konal nepretržite každý rok, a to aj v roku 2020 v pandemických podmienkach, svedčí o opodstatnenosti programu.

Slovenské kultúrne centrum Našice sa aktívne zapája do mimovyučovacích jednorazových aktivít, ktoré organizuje škola, ale aj do opakujúcich sa školských programov. Tak sa každoročne na výzvu Základnej školy kráľa Tomislava Slovenské kultúrne centrum Našice podieľa na celochorvátskom projekte *Festival vedy*. Tento v trvaní 4-5 dní prebieha na desiatkach škôl v Chorvátsku a má vopred určenú tému. Na *Festivale vedy* s témou *Čas boli* 28. apríla 2017 účastníkom priblížené slovenské kalendárne obyčaje. Na podujatí 20. apríla 2018, kedy témou boli *Vynálezy*, pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice predstavili slovenských vynálezcov, pričom niektoré z ich vynálezov si žiaci sami vyrobili. Na poslednom *Festivale vedy* na tému *Farby* 12. apríla 2019 svoju účasť Slovenské kultúrne centrum Našice využilo na priblíženie technológie výroby a zužitkovania modrotlačce. V roku 2020 z dôvodu protipandemických opatrení sa podujatie *Festival vedy* neuskutočnilo.

6. OBRAZOVANJE NA SLOVAČKOM JEZIKU

Brigu o obrazovanju na slovačkom jeziku u Hrvatskoj krajem 2014. godine preuzeo je Slovački centar za kulturu Našice od Saveza Slovaka temeljem odluke Izvršnog odbora Saveza Slovaka od 28. studenog. Djelatnosti Slovačkog centra za kulturu Našice vezane uz obrazovanje uključuju: aktivnosti vezane uz njegovanje slovačkog jezika i kulture – koordinaciju suradnje institucija koje djeluju na području obrazovanja u Hrvatskoj i Slovačkoj, pomoć u organiziranju stručnih skupova i usavršavanja nastavnika, kao i natjecanja učenika koji uče slovački jezik u školama, pomoć u organizaciji odlaska učenika i studenata na studij u Slovačku i slično.

Koordinacija suradnje institucija koje djeluju u području školstva u Hrvatskoj i Slovačkoj zahtijeva cjelogodišnju intenzivnu komunikaciju Slovačkog centra za kulturu Našice sa slovačkim Ministarstvom obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Odsjekom za međunarodnu suradnju i europsku suradnju Ministarstva obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Odjelom za jezičnu i strukovnu pripremu Sveučilišta Komenskog i Centrom za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi, Metodičkim centrom Sveučilišta Mateja Bela u Banskjoj Bystrici, Uredom za iseljene Slovake, ali i s hrvatskim Ministarstvom znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, školskim savjetnikom za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine, ravnateljima osnovnih i srednjih škola u kojima se uči slovački jezik, učiteljima slovačkoga jezika u Hrvatskoj, kao i Savezom Slovačka i maticama slovačkim u Hrvatskoj.

U području obrazovanja međudržavna suradnja ima podršku kroz Program suradnje između Ministarstva obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke i Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, a memorandum o suradnji potpisan je 19. siječnja 2018. na razdoblje 2018. – 2022.

Slovačko školstvo u Hrvatskoj podrazumijeva nastavu slovačkog jezika kao izbornog predmeta u osnovnim i srednjim školama. U školskoj godini 2020./2021. odgoj i obrazovanje pripadnika slovačke nacionalne manjine odvija se iz predmeta Slovački jezik i kultura u 19 osnovnih škola i 2 srednje škole. Osnovne škole, od kojih je šest područnih, nalaze se u gradovima ili selima: Jakšić, Banova Jaruga i Međurić, Jelisavac, Soljani, Josipovac i Jurjevac Punitovački, Našice i Markovac Našički, Nova Bukovica i Miljevci, Ilok i Radoš, Lipovljani i Piljenice, Višnjevac, Osijek, Bibinje i Šibenik. Uz nastavu u osnovnim školama, slovački se jezik uči i u srednjim školama u Iloku i Požegi.

U okviru skrbi Slovačkog centra za kulturu Našice za nastavu slovačkog jezika u Hrvatskoj, najzastupljeniji su obrazovni programi za učenike koje Slovački centar za kulturu Našice organizira ili koordinira. Događanje *Slovenčina moja* – književno-recitatorsko-dramsku smotru učenika osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj, koja nije natjecateljskog karaktera, Slovački centar za kulturu Našice organizira redovito jednom godišnje. Domaćin događanja svake je godine druga škola u kojoj se uči slovački. Godine 2016. *Slovenčina moja* održala se u Iloku, godinu dana kasnije u Jelisavcu, zatim 2018. u Markovcu Našičkom i ponovno u Iloku 2019. Zbog epidemioloških mjera, događanje planirano za 14. studenoga u Jelisavcu nije održano. Posljednjih godina smotra je dosegla međunarodnu razinu jer u predstavljanju literarnih, recitatorskih i drugih vještina i talenata sudjeluju i učenici, odnosno Slovaci iz Srbije, Mađarske i Rumunjske.

U svrhu intenziviranja kontakata sa studentima Slovački centar za kulturu Našice svake godine organizira edukativne programe povodom Međunarodnog dana materinskog jezika (21. veljače). Program se prvi put održao 2012. godine za učenike OŠ kralja Tomislava Našice. Nakon toga se svake godine realizirala ne samo za učenike spomenute škole, već i za učenike škole Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu. Godine 2018. na zahtjev učitelja programu je dodana još jedna škola – Osnovna škola „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom. Interes za program koji se kontinuirano odvijao svake godine, pa i 2020. godine u pandemijskim uvjetima, svjedoči o opravdanosti programa.

Slovački centar za kulturu Našice aktivno je uključen u izvannastavne jednokratne aktivnosti koje organizira škola, ali i u ponavljajuće školske programe. Tako na zahtjev Osnovne škole kralja Tomislava Slovački centar za kulturu Našice sudjeluje u projektu *Festival znanosti* na razini cijele Hrvatske. Festival traje 4 – 5 dana i odvija se u desecima škola u Hrvatskoj na naprijed određenu temu. Na *Festivalu znanosti* s temom *Kronološko i meteorološko vrijeme* 28. travnja 2017. sudionicima su prezentirani slovački kalendarski običaji. Na manifestaciji 20. travnja 2018., kada je tema bila *Otkrića*, djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice predstavile su slovačke izumitelje, dok su neke od izuma učenici sami izradili. Na posljednjem *Festivalu znanosti* na temu *Boje* 12. travnja 2019. Slovački centar za kulturu Našice svojim je sudjelovanjem približio tehnologiju izrade i korištenja vrste platna *modrotlač*. 2020. godine, zbog mjera protiv pandemije, manifestacija *Festival znanosti* nije održana.

S Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVŠ SR), Sekciou medzinárodnej spolupráce a európskych záležitostí Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sa každoročne uskutočňuje spolupráca na niekoľkých aktivitách. Koncom januára sa zástupcovia slovenského školstva v Chorvátsku zúčastňujú na koordinačnej porade, ktorú organizuje spomínaná sekcia uvedeného ministerstva. Cieľom je informovať o pripravovaných podujatiach na podporu bilingválneho vzdelávania na školách v zahraničí pre žiakov a pedagógov, ktoré sa uskutočňujú na Slovensku s finančnou podporou ministerstva.

Na Slovensku sa pravidelne žiaci zúčastňujú na *Škole v prírode* ktorá sa v termíne 23. júna – 2. júla 2017 konala v Hronci, potom vo Vyšnej Boci v termíne 23. júna – 2. júla 2018, 21. – 30. júna 2019 v Mýte pod Ďumbierom. Na Slovensku žiaci z Chorvátska pobudli v rámci nasledovných podujatí *Medzinárodný letný tábor, Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko, Mikuláš a Vianoce na Slovensku*, alebo v Srbsku v rámci projektu *Mladí dolnozemci*.

V období 2016 – 2020 Slovenské kultúrne centrum Našice organizovalo, koordinovalo alebo sa zúčastnilo na viacerých nepravidelných alebo aj jednorazových programoch, ako sú: Výstava na tému časopisu *Prameň* v ZŠ kráľa Tomislava Našice v roku 2016, Priateľská návšteva žiakov a pedagógov ZŠ kráľa Tomislava Našice mesta Snina v roku 2016, Súťaž vo fotografii a krátkej filmovej tvorbe 2017, Spolupráca základných škôl z Chorvátska a Vojvodiny – Srbsko 2018, Spolupráca základných škôl z Chorvátska a Vojvodiny – Srbsko 2019, Žiaci Základnej školy kráľa Tomislava Našice na výstave v Slovenskom kultúrnom centre Našice 2020.

Koordináčne aktivity súvisiace so spoluprácou s učiteľmi slovenského jazyka prebiehajú kontinuálne počas celého roka. Okrem administratívnych a organizačných úkonov prebieha spolupráca aj na odbornej úrovni. Pravidelne sa 2 – 3 krát do roka realizujú pracovné stretnutia *aktívu učiteľov*, do prípravy a realizácie ktorých je Slovenské kultúrne centrum Našice aktívne zapojené. V organizácii Slovenského kultúrneho centra Našice sa konali dve školiace podujatia určené učiteľom slovenského jazyka a to v roku 2018 v Bratislave a v 2019 v Záhrebe. Naďalej sa zúčastňuje na pravidelných projektoch vzdelávania pedagógov, ktoré pripravujú hlavne slovenské alebo dolnozemske organizácie, napríklad na *7. Stretnutí slovenských dolnozemských učiteľov* v Békešskej Čabe v roku 2016, potom v roku 2017 v Nadlaku, v 2018 v Báčskom Petrovci a v roku 2019 znova v Békešskej Čabe.

Na zlepšenie jazykových znalostí Slovenské kultúrne centrum Našice od roku 2016 raz do roka organizuje odborné stretnutia pri príležitosti Európskeho dňa jazykov, na ktorom sa zúčastňujú záujemcovia o kultúru jazykového prejavu, dopisovatelia časopisu *Prameň*, učelia slovenského jazyka a matičiari.

Prezentácia kníh je taktiež zastúpená v činnosti Slovenského kultúrneho centra Našice. Prezentácia publikácie *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku* sa konala v roku 2018 v organizácii Slovenského kultúrneho centra Našice. Zároveň sa Slovenské kultúrne centrum Našice podieľalo na prezentácii publikácii o Slovákoch v Chorvátsku: *Naša ruža rozkvitala v roku 2017, Slovenské menšinové školstvo v Chorvátsku (1864 – 2017)* v roku 2018, *25 rokov Matice slovenskej Osijek a Priezviská a prezývky v Josipovci Punitovskom* v roku 2019.

V rámci starostlivosti, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice poskytuje v oblasti školstva, je aj účasť na procese udeľovania vládnych štipendií Slovenskej republiky krajanom. V období 2016 – 2020 vládne štipendiá boli udelené tridsiatim trom uchádzačom.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky od roku 1999 pri príležitosti Dňa učiteľov zriadilo *Cenu sv. Gorazda*, v rámci ktorej udeľuje veľkú medailu sv. Gorazda, ktorú v roku 2020 získala učiteľka slovenského jazyka v dôchodku Margita Žagarová.

Okrem príležitostí v materskej krajine, v posledných rokoch sa aj medzi krajinami na Dolnej zemi otvorila možnosť, aby pedagógovia slovenského jazyka z Chorvátska získali ocenenia za svoju prácu. *Cenu Samuela Tešedíka*, ktorú udeľuje Spoločnosť pre vzdelávanie a kultúru v Nadlaku, Asociácia slovenských pedagógov v Srbsku a Čabianska organizácia Slovákov v súčinnosti so Svetovým združením Slovákov v zahraničí dostali v roku 2015 Andrija Kuric (Pamätný list), v 2016 Vlatko Miksad (*Cena Samuela Tešedíka*) a v roku 2018 Margita Žagarová (Pamätný list).

S Ministarstvom obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Odsjek za međunarodnu suradnju i europske poslove Ministarstva obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke svake se godine surađuje na nekoliko aktivnosti. Krajem siječnja predstavnici slovačkog školstva u Hrvatskoj sudjeluju na koordinacijskom sastanku u organizaciji spomenutog odjela navedenog ministarstva. Cilj je informirati o nadolazećim programima podrške dvojezičnom obrazovanju u školama u inozemstvu za učenike i nastavnike koji se uz financijsku potporu ministarstva održavaju u Slovačkoj.

U Slovačkoj učenici redovito sudjeluju u *Školi u prirodi* koja je u 2017. godini održana od 23. lipnja do 2. srpnja u Hroncu, zatim u Vyšnoj Boci od 23. lipnja do 2. srpnja 2018., od 21. do 30. lipnja 2019. u Mýtu pod Ďumbierom. Slovačku su učenici iz Hrvatske posjetili zahvaljujući provedbi sljedećih programa *Međunarodni ljetni tabor, Zašto volim slovački, zašto volim Slovačku, Sveti Nikola i Božić u Slovačkoj*, odnosno Srbiju u sklopu projekta *Mladi dolnozemci*.

U razdoblju 2016. – 2020. Slovački centar za kulturu Našice organizirao je, koordinirao ili sudjelovao u više neredovitih ili jednokratnih programa, kao što su: Izložba na temu časopisa Pramen u OŠ kralja Tomislava Našice 2016., Prijateljski posjet učenika i učitelja OŠ kralja Tomislava Našice gradu Snina 2016., Natjecanje u fotografiji i kratkometražnom filmu 2017., Suradnja osnovnih škola iz Hrvatske i Vojvodine – Srbija 2018., Suradnja osnovnih škola iz Hrvatske i Vojvodine – Srbija 2019., Učenici OŠ kralja Tomislava Našice na izložbi u Slovačkom centru za kulturu Našice 2020.

Koordinacijske aktivnosti vezane uz suradnju s učiteljima slovačkog jezika odvijaju se kontinuirano tijekom cijele godine. Uz administrativne i organizacijske poslove suradnja se odvija i na strukovnoj razini. Radni sastanci *aktivni učitelja* održavaju se redovito 2 – 3 puta godišnje, u pripremi i provedbi kojih aktivno sudjeluje Slovački centar za kulturu Našice. U organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice održana su dva edukativna seminar za učitelje slovačkog jezika, 2018. u Bratislavi i 2019. u Zagrebu. Nadalje sudjeluje u redovitim projektima obrazovanja učitelja koje pripremaju uglavnom slovačke ili dolnozemske organizacije, kao što je 7. *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja* u Békéscsabi 2016., zatim 2017. u Nädlacu, 2018. u Bačkom Petrovcu i ponovno 2019. u Békéscsabi.

Za poboljšanje znanja jezika Slovački centar za kulturu Našice od 2016. godine jednom godišnje organizira stručne skupove u povodu Europskog dana jezika na kojima sudjeluju zainteresirani za kulturu jezičnog izražavanja, dopisnici časopisa Prameň, učitelji slovačkog jezika i članovi matica.

Predstavljanje knjiga također je zastupljeno u djelatnosti Slovačkog centra za kulturu Našice. Predstavljanje publikacije *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj* održano je 2018. godine u organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice. Slovački centar za kulturu Našice također je sudjelovao u predstavljanju publikacija o Slovacima u Hrvatskoj: *Naša ruža procvjetala* 2017. godine, *Slovačko manjinsko školstvo u Hrvatskoj (1864. – 2017.)* 2018. godine, *25 godina Matice slovačke Osijek i Prezimena i nadimci u Josipovcu Punitovačkom* 2019. godine.

U sklopu skrbi Slovačkog centra za kulturu Našice na području obrazovanja također je sudjelovanje u postupku dodjele državnih stipendija Republike Slovačke iseljenim Slovacima. U razdoblju 2016. – 2020. godine državne stipendije dobilo je trideset i troje kandidata.

Ministarstvo obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke 1999. godine, povodom Dana učitelja utemeljilo je *Nagradu sv. Gorazda*, u sklopu koje dodjeljuje Veliku medalju sv. Gorazda, koju je 2020. godine dobila umirovljena učiteljica slovačkog jezika Margita Žagarová.

Osim mogućnosti u matičnoj zemlji posljednjih se godina i među državama u Donjoj zemlji pojavila prilika da učitelji slovačkog jezika iz Hrvatske dobiju nagrade za svoj rad. *Nagrada Samuela Tešedika* koju dodjeljuju Društvo za prosvjetu i kulturu Nädlacu, Udruženje slovačkih pedagoga u Srbiji i Čabianska organizacija Slovaka u suradnji sa Svjetskom udrugom iseljenih Slovaka dodijeljena je Andriji Kuricu (Spomenica) 2015., Vlatku Miksadu (*Nagrada Samuela Tešedika* 2016.) i 2018. Margiti Žagarovoj (Spomenica).

6.1. SLOVENSKÉ ŠKOLSTVO V CHORVÁTSKU

K zachovaniu a ochrane identity príslušníkov národnostných menšín a k zachovaniu multikultúrnej spoločnosti ako celku výrazne prispieva uplatňovanie práva na vzdelanie v materinskom jazyku. Právo na vzdelanie v materinskom jazyku a písme príslušníkov národnostných menšín v Chorvátskej republike je zakotvené v článku 11 Ústavného zákona o právach národnostných menšín (Narodne novine, č. 155/02) a v ustanoveniach Zákona o vzdelávaní v jazyku a písme národnostných menšín (Narodne novine, č. 51/00 a 56/00).

Starostlivosť o vzdelávanie národnostných menšín v Chorvátsku v rámci Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky má v gescii Správa pre národnostné menšiny a v rámci nej Oddelenie pre vzdelávanie v jazyku a písme národnostných menšín a Oddelenie pre národné programy, akčné plány a projekty. Slovenské kultúrne centrum Našice udržiava kontakt a v otázkach vyučovania slovenského jazyka spolupracuje priamo s riaditeľom Správy pre národnostné menšiny Nandorom Čapom.

Organizácia, štruktúra a obsah vzdelávania v jazyku národnostnej menšiny, ako súčasť národného výchovno-vzdelávacieho systému, je regulovaná Ústavným zákonom o ľudských právach a slobodách a právach etnických a národnostných menšín (z roku 2002), Zákonom o výchove a vzdelávaní v jazyku a písme národnostných menšín (z roku 2000), zákonmi o základnom a stredoškolskom vzdelávaní, národným kurikulumom, ako aj menšinovými učebnými osnovami.

Príslušníci národnostných menšín si uplatňujú svoje ústavné právo na vzdelanie prostredníctvom troch základných modelov a špeciálnych foriem vzdelávania, t. j. modelov organizácie a realizácie výučby a to: model A (ktorým sa celkové vzdelávanie uskutočňuje v jazyku a písme národnostnej menšiny s povinným vyučovaním chorvátskeho jazyka v rovnakom počte hodín, v ktorom sa vyučuje menšinový jazyk a žiaci majú právo a povinnosť naučiť sa ďalšie obsahy dôležité pre menšinovú komunitu), model B (ktorý umožňuje dvojязыčnú výučbu tak, že sa vyučuje skupina prírodovedných predmetov v chorvátskom jazyku a skupina spoločenskovedných predmetov v jazyku národnostnej menšiny a výučba sa uskutočňuje v chorvátskych triedach, ale v samostatných oddeleniach) a model C (ktorý sa vyučuje v chorvátskom jazyku s ďalšími piatimi školskými hodinami, ktoré sa venujú podpore jazyka a kultúry národnostnej menšiny. Do 5 hodín týždenne je zahrnutá výučba jazyka a literatúry národnostnej menšiny, zemepisu, histórie, hudby a výtvarného umenia). Príslušníci národnostnej menšiny navrhujú a vyberajú model a program v súlade s existujúcimi zákonmi a ich možnosťami realizácie programu.

Slovenská národnostná menšina uplatňuje vo vzdelávaní model C. Kedže však nespĺňa podmienky na zriadenie školskej inštitúcie, vzdelávanie a odborná

príprava sa vykonávajú v triednej, čiže vzdelávacej skupine. Vzdelávacie skupiny sa zriaďujú v školskej inštitúcii s chorvátskym vyučovacím jazykom. Počet žiakov v takejto vzdelávacej skupine môže byť nižší, ako počet študentov zapísaných v triede. V školskom roku 2020/2021 sa výchova a vzdelávanie príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny uskutočňuje

POČET ŽIAKOV SLOVENSKÉHO JAZYKA A KULTÚRY
POĎĽA ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ROKOV

		2016/2017
1	ZŠ / OŠ „Mladost“ Jakšić	6
2	ZŠ / OŠ Banova Jaruga	5
	VP / PŠ Međurić	5
3	ZŠ / OŠ Ivana Brnjika Slovaka, Jelisavac	99
4	ZŠ / OŠ „Josip Kozarac“, Soljani	18
5	ZŠ / OŠ „Josip Kozarac“, Josipovac Punitovački	94
	VP / PŠ Jurjevac	19
6	ZŠ / OŠ kralja Tomislava, Našice	71
	VP / PŠ Markovac Našički	51
7	ZŠ / OŠ Vladimira Nazora Nova Bukovica	4
	VP / PŠ Miljevci	9
8	ZŠ / OŠ Julija Benešića, Ilok	53
	VP / PŠ Radoš	2
9	ZŠ / OŠ Josipa Kozarca, Lipovljani	9
	VP / PŠ Piljenice	0
10	ZŠ / OŠ Ivana Gorana Kovačića Zdenci	15
11	ZŠ / OŠ Vladimira Becića, Osijek	4
12	ZŠ / OŠ Stjepana Radića, Bibinje	7
13	ZŠ / OŠ Višnjevac	7
14	ZŠ / OŠ Jurja Dalmatinca, Šibenik	6
15	Gymnázium / Gimnazija Požega	49
16	Stredná škola / Srednja škola Ilok	16
		549

*ZŠ - základná škola, VP - vysunuté pracovisko

6.1. SLOVAČKO ŠKOLSTVO U HRVATSKOJ

Očuvanju i zaštiti identiteta pripadnika nacionalnih manjina i očuvanju multikulturalnog društva u cjelini značajno doprinosi ostvarivanje prava na obrazovanje na materinjem jeziku. Pravo na obrazovanje na

BROJ UČENIKA SLOVAČKOG JEZIKA I KULTURE
PO ŠKOLAMA I ŠKOLSKIM GODINAMA

2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
6	6	5	8	31
6	4	4	4	23
2	0	4	5	16
104	98	101	98	500
17	17	11	10	73
89	88	85	75	431
21	15	15	15	85
64	59	53	51	298
55	57	52	45	260
2	0	2	5	13
15	15	11	9	59
43	44	41	37	218
0	1	1	1	5
18	28	25	20	100
0	0	10	10	20
10	0	0	0	25
3	5	3	1	16
6	5	5	5	28
11	9	6	2	35
4	4	2	3	19
65	48	26	12	200
14	13	15	12	70
555	516	477	428	

*OŠ - osnovna škola, PŠ - područna škola

materinjem jeziku i pismu pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj zajamčeno je člankom 11. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/02) i odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina broj 51/00 i 56/00).

Za obrazovanje nacionalnih manjina u Hrvatskoj pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske odgovorni su Uprava za nacionalne manjine i unutar nje Odjel za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Odjel za nacionalne programe, akcijske planove i projekte. Slovački centar za kulturu Našice održava kontakt i po pitanju nastave slovačkog jezika izravno surađuje s ravnateljem Uprave za nacionalne manjine Nandorom Čapom.

Organizacija, struktura i sadržaj obrazovanja na jeziku nacionalne manjine kao dijela nacionalnog obrazovnog sustava uređen je Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih manjina (2002.), Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjinama (2000), zakonima o osnovnom i srednjem obrazovanju, nacionalnim kurikulumom, kao i nastavnim planovima.

Pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju svoje ustavno pravo na obrazovanje kroz tri osnovna modela i posebna oblika obrazovanja, tj. modela organizacije i provedbe nastave i to: model A (koji osigurava opće obrazovanje na jeziku i pismu nacionalne manjine uz obveznu nastavu hrvatskog jezika u istom broju sati u kojem se uči manjinski jezik, a učenici imaju pravo i obvezu učenja drugih sadržaja važnih za manjinsku zajednicu), model B (koji omogućuje dvojezičnu nastavu podučavanjem skupine prirodoslovnih predmeta na hrvatskom jeziku i skupine društvenih predmeta na jeziku nacionalne manjine, nastava se provodi u hrvatskim razredima, ali u zasebnim odjelima) i model C (koji nastavu izvodi na hrvatskom jeziku s još pet školskih sati posvećenih podršci jeziku i kulturi nacionalne manjine. U 5 sati tjedno uključeno je poučavanje jezika i literature nacionalne manjine, zemljopisa, povijesti, glazbe i likovne umjetnosti. Pripadnici nacionalne manjine predlažu i odabiru model i program u skladu s postojećim zakonima i mogućnostima provedbe programa.

Slovačka nacionalna manjina u obrazovanju primjenjuje model C. No kako ne ispunjava uvjete za osnivanje školske ustanove, obrazovanje i osposobljavanje se odvija u razredu, odnosno odgojno-obrazovnoj skupini. Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se u školskoj ustanovi u kojoj se nastava provodi na hrvatskom jeziku. Broj učenika u takvoj obrazovnoj skupini može biti manji od broja učenika upisanih u razred. U školskoj godini 2020./2021. odgoj i obrazovanje pripadnika slovačke nacionalne manjine odvija

v predmete Slovenský jazyk a kultúra na 19 základnoškolských pracovísk a 2 stredných školách. Základné školy, z čoho je šesť vysunutých pracovísk, sa nachádzajú v mestách či obciach: Jakšič, Banova Jaruga a Međurić, Jelisavec, Solaný, Josipovec a Jurjevec Punitovský, Našice a Markovec Našický, Nova Bukovica a Mílovce, Ilok a Radoš, Lipovľany a Piljenice, Višnjevac, Osijek, Bibinje a Šibenik. Okrem výučby na základných školách sa slovenský jazyk vyučuje aj na stredných školách, a to v Iloku a Požege.

Výchovnú a vzdelávaciu prácu v školskej inštitúcii s vyučovaním v jazyku a písme národnostnej menšiny vykonávajú učitelia z radov národnostnej menšiny, ktorí úplne ovládajú jazyk národnostnej menšiny, respektíve učitelia, ktorí nie sú z radov národnostnej menšiny a štúdium slovenského jazyka ukončili na záhrebskej univerzite. Donedávna slovenský jazyk v Chorvátsku učili aj niekoľkí nekvalifikovaní učitelia, kým v súčasnosti na základných a stredných školách v Chorvátsku pôsobia desať kvalifikovaných učiteľov slovenského jazyka – Ana Maroševićová, Boženka Dasovićová, Branka Kandžerová, Dominik Rajačić, Jelena Dejanovićová, Marija Pejaková, Vlatko Miksad, Valentina Bungurová, Dora Boškovićová a Josip Kvasnovski.

Od roku 1994 do 2020 mala slovenská národnostná menšina jedného školského poradcu na polovičný

pracovný úväzok – Andriju Kurica, ktorého menovalo Ministerstvo vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky.

Učebné osnovy pre 1. – 8. ročník základných škôl, vypracované na základe návrhov učiteľov slovenčinárov, naposledy schválilo Ministerstvo vedy a vzdelania Chorvátskej republiky v roku 2009. Naposledy boli učebné osnovy pre stredné školy k predmetu slovenský jazyk a kultúra model C schválené Ministerstvom vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky v roku 2013. Učebné osnovy pre výučbu jazyka a písma národnostnej menšiny, okrem všeobecnej časti, povinne obsahujú časť prezentujúcu špecifiká kultúry národnostnej menšiny (materinský jazyk, literatúru, históriu, geografiu a kultúrnu tvorivosť národnostnej menšiny). V roku 2020 bolo dokončené a schválené kurikulum pre slovenský jazyk a kultúru pre základné a stredné školy model C.

Slovenská národnostná menšina v oblasti vyučovania slovenského jazyka zápasí s výzvami súčasnosti, ako aj celý národný výchovno-vzdelávací systém, ktorého je menšinové školstvo súčasťou. Výučba materinského jazyka v celoškolskom systéme je však proces, v ktorom je nevyhnutné neustále úsilie kompetentných inštitúcií a odborníkov, čo je pre nepočetnú slovenskú komunitu v Chorvátsku jedna z náročnejších výziev.

Aktív učiteľov 9. februára 2019 v Osijeku. Zľava doprava sedia: učiteľ slovenského jazyka Vlatko Miksad, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, učiteľky Branka Kandžerová, Jelena Dejanovićová, Boženka Dasovićová a Ana Maroševićová, stoja: vedúci Nezávislého úseku pre národnostné menšiny pri Ministerstve školstva Chorvátskej republiky Nandor Čapo a školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric /

Aktiv učitelja 9. veljače 2019. u Osijeku. Slijeva nadesno: učitelj slovačkog jezika Vlatko Miksad, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, učiteljice Branka Kandžera, Jelena Dejanović, Boženka Dasović i Ana Marošević, stoje: načelnik Samostalnog sektora za nacionalne manjine pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Nandor Čapo i školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric

se iz predmeta Slovački jezik i kultura u 19 osnovnih škola i 2 srednje škole. Osnovne škole, od kojih je šest područnih, nalaze se u gradovima ili selima: Jakšić, Banova Jaruga i Međurić, Jelisavec, Soljani, Josipovac i Jurjevac Punitovački, Našice i Markovac Našički, Nova Bukovica i Miljevci, Ilok i Radoš, Lipovljani i Piljenice, Višnjevac, Osijek, Bibinje i Šibenik. Uz nastavu u osnovnim školama, slovački se jezik uči i u srednjim školama u Iloku i Požegu.

Odgojno-obrazovni rad u školskoj ustanovi s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine obavljaju učitelji iz reda nacionalne manjine koji u potpunosti vladaju jezikom nacionalne manjine, odnosno učitelji koji nisu pripadnici nacionalne manjine i završili su studij slovačkog jezika na Sveučilištu u Zagrebu. Slovački je donedavno u Hrvatskoj predavalo i nekoliko nekvalificiranih učitelja, dok u Hrvatskoj trenutno ima deset kvalificiranih učitelja slovačkog jezika – Ana Marošević, Boženka Dasović, Branka Kandžera, Dominik Rajačić, Jelena Dejanović, Marija Pejak, Vlatko Miksad, Valentina Bungur, Dora Bošković i Josip Kvasnovski.

Od 1994. do 2020. godine slovačka nacionalna manjina imala je jednog školskog savjetnika na određeno vrijeme – Andriju Kurica, kojeg je imenovalo Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Nastavni plan i program za 1. – 8. razreda osnovnih škola, izrađen na temelju prijedloga nastavnika slovačkog jezika, posljednji je put odobrilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske 2009. godine. Zadnji su odobreni nastavni plan i program za srednje škole za slovački jezik i kulturu model C od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske 2013. godine. Nastavni plan i program za poučavanje jezika i pisma nacionalne manjine uz opći dio mora sadržavati i dio koji prikazuje specifičnosti kulture nacionalne manjine (materinski jezik, književnost, povijest, zemljopis i kulturno stvaralaštvo nacionalne manjine). Godine 2020. završen je i odobren kurikulum za slovački jezik i kulturu za osnovne i srednje škole model C.

Slovačka nacionalna manjina u području nastave slovačkog jezika bori se s izazovima sadašnjice kao i cjelokupan nacionalni odgojno-obrazovni sustav, čiji je sastavni dio i obrazovanje manjina. Nastava materinskog jezika u školskom sustavu je pak proces u kojem su nužni stalni naponi nadležnih institucija i stručnjaka, što za malobrojnu slovačku zajednicu u Hrvatskoj predstavlja jedan od težih izazova.

Predsedu Aktívu slovenských učitelov v Chorvátsku Josip Kvasnovski a školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric /

Predsjednik Aktiva slovačkih učitelja u Hrvatskoj Josip Kvasnovski i školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric

6.2. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE ŽIAKOV

Slovenčina moja

Literárno-recitačno-dramatická prehliadka v slovenskom jazyku *Slovenčina moja* je celochorvátske podujatie, ktoré v posledných rokoch bolo obohatené aj o medzinárodnú účasť. Príprava a realizácia každého ročníka zoskupuje a zblížuje žiakov, milovníkov slovenskej reči a slova. Každý ročník prehliadky sa uskutočnil s podporou aspoň jednej z organizácií, ktorá vo svojej činnosti má aj starostlivosť o školstvo. Na začiatku to bol Zväz Slovákov, neskôr Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí alebo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, a už dlhé roky sa prehliadka realizuje s podporou Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky. Hostiteľom každého ročníka je jedna zo škôl, v ktorých sa slovenský jazyk vyučuje a do realizácie sa zapája aj miestna organizácia MS. Hlavnú úlohu majú žiaci a učitelia, ktorí pripravujú program podujatia, kde žiaci prezentujú vlastnú literárnu tvorbu alebo interpretujú diela známych a menej známych autorov, ba aj autorskú dramatickú tvorbu svojich učiteľov. Pri tejto príležitosti je zvykom uviesť do života aj básnickú zbierku žiackych prác v slovenskom jazyku *Kvapky*. Realizácia celoštátneho podujatia *Slovenčina moja* od roku 1993 do roku 2014 prebiehala v organizácii Zväzu Slovákov, a od roku 2014 ju koordinuje Slovenské kultúrne centrum Našice, odkedy do jeho kompetencie patri aj slovenské školstvo v Chorvátsku.

23. Slovenčina moja v Iloku. Pod organizačným vedením Slovenského kultúrneho centra Našice 12. novembra 2016 v Iloku sa konal 23. ročník literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja*. Hostiteľom podujatia bola ZŠ Julija Benešiča Ilok a na organizácii sa okrem Slovenského kultúrneho centra Našice podieľala aj miestna organizácia MS Ilok. V programe účinkovalo okolo 100 žiakov z 12 základných (3 vysunuté oddelenia) a 2 stredných škôl v Chorvátsku. Oživením programu bolo vystúpenie žiačok z Vojvodiny – Emy Pudelkovej zo ZŠ 15. októbra z Pivnice a Marcely Gániovej zo ZŠ Jána Čajaka z Báčskeho Petrovca.

Aj v tomto roku svetlo sveta uzrela nová zbierka žiackych prác *Kvapky XII*, ktorú stručne predstavili školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, ktorý je zároveň aj hlavným redaktorom tejto zbierky a predseda aktívu slovenských učiteľov v Chorvátsku Josip Kvasnovski. Prehliadka *Slovenčina moja* sa konala pod záštitou Ministerstva vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky, Zväzu Slovákov v Chorvátsku a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, a sponzorstvo tiež poskytli honorárny konzul Slovenskej republiky v Chorvátsku Ivan Komak, Základná

a Stredná škola v Iloku a podnik SEDITA zo Slovenska prostredníctvom Matice slovenskej z Martina.

Dvadsiaty tretí ročník prehliadky priniesol dva nové obsahy. Na podujatí sa zúčastnili hostia z Vojvodiny - Ján Brna, predseda Výboru pre vzdelávanie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku, Mária Andrášiková, predsedníčka Asociácie slovenských pedagógov a Tatiana Naďová, podpredsedníčka Výboru pre vzdelávanie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku s cieľom oživiť krajskú spoluprácu. V roku 2017 za rozvinula spolupráca v rámci projektov, ktoré chorvátska a srbská strana každoročne pripravujú a vďaka prítomnosti kolegov z Vojvodiny podujatie získalo medzinárodný charakter. Ďalšie obohatenie podujatia priniesla dielňa pre žiakov pod vedením Moniky Necpálovej, ktorí sa na podujatí *Slovenčina moja* zúčastnili.

24. Slovenčina moja v Jelisavci. Hostiteľom 24. ročníka literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja*, ktorá sa uskutočnila 11. novembra 2017, bola Základná škola Ivana Brníka Slováka v Jelisavci a na organizácii sa okrem Slovenského kultúrneho centra Našice podieľala aj miestna organizácia MS Jelisavec. Podujatie sa uskutočnilo v športovej hale ZŠ Ivana Brníka Slováka.

Pred umelecko-recitačným vystúpením žiakov a po chorvátskej a slovenskej hymne v predvedení žiakov z jelisavskej školy privítala všetkých hostí, účinkujúcich, žiakov a učiteľov, ako aj všetkých prítomných riaditeľka jelisavskej školy Ljerka Čorkovićová, ktorá zvlášť pozdravila vzácných hostí: konzulku Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe Lindu Karašovou, radcu Veľvyslanectva Jána Holiča, poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bileka, školského poradcu pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andriju Kurica, predsedu Zväzu Slovákov Mirka Vavru, podpredsedu Zväzu pre informácie a školstvo Josipa Krajčihho, tajomníčku Zväzu Branku Baksovú, predsedníčku chorvátsko-česko-slovenského združenia Oko Jadranu Moniku Sunarovú, riaditeľku Slovenského kultúrneho centra Našice Sandru Kraljovú Vukšičovú a kustódku Tatjanu Seničaninovou, predsedu Rady slovenskej národnostnej menšiny v Osijecko-baranjskej župe Franja Kanderu, predsedníčku Rady slovenskej národnostnej menšiny mesta Našice Anu Kanderovú, podpredsedu miestnej organizácie MS Jelisavec Danijela Kubalu, predsedu Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Ivana Brníka Slováka Slavka Hulaka, riaditeľku ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach Vlatku Zahirovičovou, riaditeľku ZŠ Vladimira Nazora v Novej Bukovici Laretu Žubriničovou, predsedov spolkov v Jelisavci a hostí zo Základnej školy Jána Čajaka z Báčskeho Petrovca. Prítomným sa prihovorili konzulka Linda Karašová, poslanec Vladimír Bilek a predseda Mirko Vavra.

6.2. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČENIKE

Slovenčina moja

Literarno-recitatorsko-dramska smotra na slovačkom jeziku *Slovenčina moja* je manifestacija na razini Hrvatske koja je posljednjih godina obogaćena i međunarodnim sudjelovanjem. Priprema i provedba svake godine okuplja i zbližava učenike, ljubitelje slovačkog jezika i riječi. Svake godine smotre su se održavale uz podršku barem jedne organizacije koja skrbi za školstvo. U početku je to bio Savez Slovaka, kasnije Ured za iseljene Slovake ili Ministarstvo obrazovanja, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, a već dugi niz godina smotra se održava uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Domaćin je svake godine jedna od škola u kojoj se uči slovački jezik, a u realizaciji sudjeluje i lokalna matica slovačka. Glavnu ulogu imaju učenici i učitelji koji pripremaju program priredbe, gdje učenici predstavljaju vlastiti literarni rad ili interpretiraju djela poznatih i manje poznatih autora, kao i autorsko dramsko djelo svojih učitelja. Ovom prilikom uobičajeno je da se predstavi pjesnička zbirka učeničkih radova na slovačkom jeziku *Kvapky*. Provedba nacionalne manifestacije *Slovenčina moja* od 1993. do 2014. odvijala se u organizaciji Saveza Slovaka, a od 2014. koordinira ju Slovački centar za kulturu Našice, od kada u njegovu nadležnost spada i slovačko obrazovanje u Hrvatskoj.

23. Slovenčina moja u Iloku. U organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice 12. studenog 2016. u Iloku održana je 23. po redu literarno-recitatorsko-dramska smotra *Slovenčina moja*. Domaćin događaja bila je OŠ Julija Benešića Ilok, a u organizaciji je, osim Slovačkog centra za kulturu Našice, sudjelovala i Matica slovačka Ilok. U programu je sudjelovalo oko 100 učenika iz 12 osnovnih škola (3 područne) i 2 srednje škole u Hrvatskoj. Novitet je u ovome programu bio nastup učenica iz Vojvodine – Eme Pudelka iz OŠ 15. oktobra iz Pivnica i Marcele Gani iz OŠ Jána Čakaja iz Bačkog Petrovca.

I ove godine svjetlo dana ugledala je nova zbirka učeničkih radova *Kvapky XII* koju su predstavili školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, koji je ujedno i glavni urednik zbirke te predsjednik *aktiva učitelja* slovačkog jezika u Republici Hrvatskoj Josip Kvasnovski. Smotra *Slovenčina moja* ove se godine održala pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, Saveza Slovaka i Ureda za iseljene Slovake, a sponzori su bili počasni konzul Republike Slovačke u Hrvatskoj Ivan Komak, OŠ i SŠ u Iloku i obrt SEDITA iz Slovačke posredništvom Matice slovačke iz Martina u Slovačkoj.

Dvadeset i treće obilježavanje smotre donijelo je dva nova sadržaja. Na događaju su prisustvovali i gosti iz Vojvodine – Ján Brna, predsjednik Odbora za obrazovanje Nacionalnog savjeta slovačke nacionalne manjine u Srbiji, Mária Andrášiková, predsjednica Asocijacije slovačkih pedagoga i Tatiana Nađová, potpredsjednica Odbora za obrazovanje Nacionalnog savjeta slovačke nacionalne manjine u Srbiji s ciljem oživljavanja međunarodne suradnje. Program je obogaćen i radionicom na slovačkom jeziku koju je za učenike pripremila pedagoginja Monika Necpálová.

24. Slovenčina moja u Jelisavcu. Domaćin 24. literarno-recitatorsko-dramske smotre *Slovenčina moja* održane 11. studenoga 2017. bila je OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu, a osim Slovačkog centra za kulturu Našice sudjelovala je i Matica slovačka u Jelisavcu. Događaj je održan u sportskoj dvorani OŠ Ivana Brnjika Slovaka.

Prije početka umjetničko-recitatorskog izričaja učenika, a nakon hrvatske i slovačke himne u izvedbi učenika jelisavačke škole, ravnateljica škole Ljerka Čorković prigodnim riječima pozdravila je prisutne učenike, učitelje i uvažene goste: konzulicu Veleposlanstva Republike Slovačke Lindu Karašovu, savjetnika Veleposlanstva Jána Holiča, zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, školskog nadzornika – savjetnika za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andriju Kurica, predsjednika Saveza Slovaka Mirka Vavru, potpredsjednika Saveza za informiranje i školstvo Josipa Krajčija, tajnicu Saveza Branku Baksa, predsjednicu hrvatsko-češko-slovačke udruge Oko Jadrana Moniku Sunaru, ravnateljicu Slovačkog centra za kulturu Našice Sandru Kralj Vukšić i kustosicu Tatjanu Seničanin, predsjednika Vijeća slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije Franju Kandera, predsjednicu Vijeća slovačke nacionalne manjine Grada Našica Anu Kandera, potpredsjednika Matice slovačke Jelisavac Danijela Kubalu, predsjednika Slovačke kulturno-umjetničke udruge Ivana Brnjika Slovaka Slavka Hulaka, ravnateljicu OŠ kralja Tomislava Našice Vlatku Zahirović, ravnateljicu OŠ Vladimira Nazora Nova Bukovica Laretu Žubrinić, predsjednike udruga u Jelisavcu i goste iz OŠ Jána Čajáka iz Bačkog Petrovca. Prigodnim riječima prisutnima su se obratili konzulica Linda Karašová, zastupnik Vladimir Bilek i predsjednik Mirko Vavra.

Kultúrno-umeleckú časť programu otvorili jelisavski tanečníci detskej skupiny Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Ivana Brníka Slováka v sprievode ich hudobnej skupiny tancami pod názvom *Hore tým potokom* a *Veje vietor, veje*. Po nich sa početnému obecenstvu predstavilo takmer sto účinkujúcich detí z jedenástich škôl zo ZŠ Ivana Brníka Slováka v Jelisavci, ZŠ Julija Benešiča Ilok, ZŠ Josipa Kozarca Soljani, ZŠ Vladimira Beciča v Osijeku, ZŠ Josipa Kozarca v Lipovljanoch, ZŠ „Mladost“ v Jakšići, Gymnázia v Požege, ZŠ kráľa Tomislava v Našičiach a vysúnutého odelenia v Markovci Našickom, ZŠ Josipa Kozaraca v Josipovci, ZŠ Višnjevac, ZŠ Ivana Gorana Kovačiča v Zdencoch a ZŠ Vladimira Nazora Nova Bukovica. Na záver sa predstavili dve žiačky zo Základnej školy Jána Čajaka z Báčskeho Petrovca zo susednej Vojvodiny, ktoré svojím prednesom pozdvihli podujatie *Slovenčina moja* na medzinárodnú úroveň.

Po žiackych divadelno-literárnych prejavoch bola prezentovaná nová zbierka žiackych prác *Kvapky XIII*, ktorú predstavili školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric a predseda aktívu učiteľov slovenčiny v Chorvátsku Josip Kvasnovski. Prehliadka bola vhodnou príležitosťou na to, aby si zaspomínali na všetkých ocenených žiakov a pedagógov v školskom roku 2016/2017. Po kultúrnom programe udelila riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová ďakovné listy všetkým učiteľom, ako aj účinkujúcim z Vojvodiny. Prehliadka *Slovenčina moja* sa konala pod záštitou Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej

republiky, Zväzu Slovákov v Chorvátsku, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a mediálne ho podporili Rádio Našice a denník Glas Slavonije.

25. Slovenčina moja v Markovci Našickom. Literárno-recitačno-dramatická prehliadka *Slovenčina moja* 10. novembra 2018 zaznamenala jubilejný 25. ročník. Hostiteľom bola Základná škola kráľa Tomislava v Našičiach, kým na organizácii sa okrem Slovenského kultúrneho centra Našice podieľala aj Miestna organizácia MS Markovec Našický.

Podujatie sa uskutočnilo v Drevenici, sídle miestnej organizácie MS Markovec Našický. Pred umelecko-recitačnými vystúpeniami žiakov a po chorvátskej a slovenskej hymne v prednese žiackeho speváckeho zboru Markys z Markovca, privítala všetkých hostí, účinkujúcich, žiakov a učiteľov, ako aj všetkých prítomných riaditeľka Základnej školy kráľa Tomislava Vlatka Zahirovičová, ktorá zvlášť pozdravila vzácných hostí: konzulku Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe Lindu Karašovú, radcu Veľvyslanectva Jána Holiča, poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bileka, školského poradcu pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andriju Kurica, predsedu Zväzu Slovákov Mirka Vavru, tajomníčku Zväzu a predsedníčku markovskej matice Branku Baksovú, predsedu Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňa Strapača Ivana

Spoločná fotografia účastníkov a hostí 24. literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja* 11. novembra 2017 v Jelisavci / Zajednička fotografija sudionika i gostiju na 24. literarno-recitatorsko-dramskoj smotri *Slovenčina moja* 11. studenog 2017. u Jelisavcu

Kulturno-umjetnički program otvorili su jelisavački plesači dječje skupine Slovačke kulturno-umjetničke udruge Ivana Brnjika Slovaka u pratnji njihove tamburaške skupine plesovima *Hore tým potokom* i *Veje vietor, veje*. Nakon njih, brojnoj publici predstavilo se gotovo sto učenika iz 11 osnovnih škola: OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac, OŠ Julija Benešića Ilok, OŠ „Josip Kozarac“ Soljani, OŠ Vladimira Becića Osijek, OŠ Josipa Kozarca Lipovljani, OŠ „Mladost“ Jakšić, Gimnazija Požega, OŠ kralja Tomislava Našice i područne škole u Markovcu Našičkom, OŠ „Josip Kozarac“ Josipovac Punitovački, OŠ Višnjevac, OŠ Ivana Gorana Kovačića Zdenci i OŠ Vladimira Nazora Nova Bukovica. Na kraju programa predstavile su se i dvije učenice iz OŠ Jána Čajáka iz Bačkog Petrovca koje su svojim nastupom podigle *Slovenčinu moju* na međunarodnu razinu.

Nakon učeničkih nastupa predstavljena je nova zbirka učeničkih radova na slovačkom jeziku *Kvapky XIII* koju su predstavili školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric i predsjednik *aktiva učitelja* slovačkog jezika u Republici Hrvatskoj Josip Kvasnovski. Nakon toga pročitani su uspjesi učenika i učitelja slovačkog jezika koje su postigli u školskoj godini 2016./2017. Nakon kulturnog programa ravnateljica Sandra Kralj Vukšić udijelila je priznanja učiteljima slovačkog jezika u Republici Hrvatskoj kao i učenicama iz Bačkog Petrovca. Pokrovitelji *Slovenčine moje*

bili su Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Ured za iseljene Slovake i Savez Slovaka. Program su medijski popratili Radio Našice i dnevne novine Glas Slavonije.

25. Slovenčina moja u Markovcu Našičkom. U Markovcu Našičkom 10. studenog održana je jubilarna 25. smotra slovačkog literarno-recitatorsko-dramskog stvaralaštva *Slovenčina moja*. Domaćinom je bila OŠ kralja Tomislava Našice, dok je u organizaciji, osim Slovačkog centra za kulturu Našice, sudjelovala i Matica slovačka Markovac Našički.

Smotra je održana u Drevenici, sjedištu Matice slovačke Markovac Našički. Nakon intoniranja hrvatske i slovačke himne u izvedbi učeničkog zbora Markys iz Markovca Našičkog, a prije umjetničko-recitatorskih izričaja učenika, sve goste, sudionike, učenike i učitelje, kao i ostale prisutne pozdravila je ravnateljica OŠ kralja Tomislava Našice Vlatka Zahirović koja je posebno pozdravila uvažene goste: konzulicu Veleposlanstva Republike Slovačke Lindu Karašovu, savjetnika Veleposlanstva Jána Holiča, zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, školskog nadzornika – savjetnika za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andriju Kurica, predsjednika Saveza Slovaka Mirka Vavru, tajnicu Saveza i predsjednicu markovačke matice Branku Baksa, predsjednika Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Franjo Strapač“ Ivana Hanižjara, predsjednicu Mjesnog

Spoločná fotografia účastnikov a hosti 25. literárno-recitačno-dramatickej prehliadky Slovenčina moja 10. novembra 2018 v Markovci Našičkom /

Zajednička fotografija sudionika i gostiju na 25. literarno-recitatorsko-dramskoj smotri Slovenčina moja 10. studenog 2018. u Markovcu Našičkom

Hanižjara, predsedníčku Miestneho výboru Markovca Tamaru Strapačovú, riaditeľku Slovenského kultúrneho centra Našice Sandru Kraljovú Vukšičovú a kustódku Tatjanu Seničaninovú, riaditeľku Chorvátskej národnej knižnice a čítárne v Našiciach Silviju Šokičovú, predstaviteľu Rady slovenskej národnostnej menšiny mesta Našice Josipa Ivaneka, riaditeľku jelisavskej školy Ljerku Čorkovićovú, riaditeľku školy v Novej Bukovici Laretu Žubriničovú, hostí zo Základnej školy Jána Čajaka z Báčskeho Petrovca a hostky z Ústavu jazykovej a odbornej prípravy z Bratislavy Danu Krajčiovú a Katarínu Nevrlóvú, ako aj všetkých prítomných predstaviteľov médií a spolkov v Markovci. Prítomným sa prihovorili predsedníčka Branka Baksová, konzulka Linda Karašová, poslanec Vladimír Bilek, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a predseda Mirko Vavra, ktorý prehliadku otvoril. Pri príležitosti 25. výročia boli učiteľom slovenského jazyka Branke Kandžerovej, Ane Maroševićovej, Jelene Dejanovićovej, Boženke Dasovićovej, Mariji Pejakovej, Josipovi Kvaskovskému, Vlatkovi Miksadovi, ako aj Margite Žagarovej a Andrijovi Kuricovi udelené uznanie za dlhoročnú obetavú výchovno-vzdelávaciu prácu pri vyučovaní slovenského jazyka v Chorvátskej republike.

Kultúrno-umeleckú časť v poradí 25. ročníka podujatia *Slovenčina moja* otvorili markovskí tanečníci detskej skupiny Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňa Strapača tancom *Na starú babu*. Po nich sa početnému obecenstvu predstavilo takmer 130 účinkujúcich detí z dvanástich základných škôl, ako aj dve žiačky zo Základnej školy Jána Čajaka z Báčskeho Petrovca zo susednej Vojvodiny, ktoré svojou účasťou podujatiu vpečatili medzinárodný rozmer.

V rámci programu bola predstavená aj nová zbierka žiackych prác *Kvapky XIV*, ktorú redigoval učiteľ slovenčiny Josip Kvasnovski, a keďže *Slovenčina moja* zaznamenala 25. výročie, pri tejto príležitosti bola vydaná aj publikácia *Slovenčina moja 25 rokov literárno-recitačno-dramatickej prehliadky žiakov základných a stredných škôl v Chorvátsku*, ktorú prezentoval školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric. Poradca Kuric zdôraznil, že sa práve prvá *Slovenčina moja* uskutočnila v roku 1993 v Markovci Našickom, v hasičskom dome, z iniciatívy vtedajšej učiteľky slovenčiny Margity Žagarovej. Prehliadka bola vhodnou príležitosťou na to, aby si účastníci zaspomínali na všetkých ocenených žiakov a pedagógov v školskom roku 2017/2018.

Prehliadka *Slovenčina moja* sa konala pod záštitou Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky, Zväzu Slovákov v Chorvátsku, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, s podporou honorárneho konzula Slovenskej republiky v Osijeku Ivana Komaka a mediálne ho podporili Rádio Našice a denník Glas Slavonije.

26. Slovenčina moja v Iloku. Dňa 16. novembra 2019 sa v Iloku konal 26. ročník literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja*. Po chorvátskej a slovenskej hymne, prihovoroch hostiteľov a vzácných hostí nasledoval program, ktorý pripravili žiaci slovenčiny z Našíc, Markovca Našického, Jelisavca, Višnjevca, Osijeku, Iloku, Jakšiča, Soľan, Lipovľan, Josipovca Punitovského a Jurjevca Punitovského. K medzinárodnej úrovni programu prispela účasť žiakov zo Srbska, Rumunska a Maďarska.

Žiaci 2., 3. a 4. triedy Strednej školy v Iloku na 26. ročníku literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja* predviedli číslo Vlatka Miksada pod názvom *Priadky* 16. novembra 2019 v Iloku /

Učenci 2., 3. i 4. razreda Srednje škole u Iloku na 26. literarno-recitatorsko-dramskoj smotri *Slovenčina moja* izveli su djelo Vlatka Miksada pod nazivom *Prelo* 16. studenog 2019. u Iloku

odbora Markovca Našičkog Tamaru Strpač, ravnateljicu Slovačkog centra za kulturu Našice Sandru Kralj Vušković i kustosicu Tatjanu Seničanin, ravnateljicu Hrvatske narodne knjižnice i čitaonice Našice Silviju Šokić, predstavnika Vijeća slovačke nacionalne manjine grada Našica Josipa Ivaneka, ravnateljicu jelisavačke škole Ljerku Čorković, ravnateljicu škole u Novoj Bukovici Laretu Žubrinović, goste iz OŠ Jána Čajáka iz Bačkog Petrovca i gošće iz Ustava za jezičnu i strukovnu pripremu Centra daljnjeg obrazovanja iz Bratislave Danu Krajčiovu i Katarínu Nevrllovu, kao i sve prisutne predstavnike medija i markovačkih udruga. Prisutnima su se obratili predsjednica Branka Baksa, konzulica Linda Karašová, zastupnik Vladimir Bilek, ravnateljica Sandra Kralj Vušković i predsjednik Mirko Vavra koji je otvorio smotru. Prigodom 25. obljetnice učiteljima slovačkog jezika Branki Kandžera, Ani Marošević, Jeleni Dejanović, Boženki Dasović, Mariji Pejak, Josipu Kvasnovskom, Vlatku Miksadu, kao i Margiti Žagarovoj i Andriji Kuricu dodijeljena su priznanja za dugogodišnji požrtvovni odgojno-obrazovni rad u podučavanju slovačkog jezika u Republici Hrvatskoj.

Kulturno-umjetnički dio programa 25. *Slovenčine moje* otvorili su markovački plesači dječje skupine Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Franjo Strpač“ plesom *Na starú babu*. Nakon njih brojnoj publici predstavilo se više od 130 učenika iz dvanaest osnovnih škola, kao i dvije učenice iz OŠ Jána Čajáka iz Bačkog Petrovca iz susjedne Vojvodine koje su svojim sudjelovanjem podigle smotru na međunarodnu razinu.

U okviru programa predstavljena je i nova zbirka učeničkih radova *Kvapky XIV* koju je uredio i predstavio

učitelj slovačkog jezika Josip Kvasnovski, a budući da je *Slovenčina moja* slavila 25. obljetnicu, tom prigodom izdana je publikacija *Slovenčina moja 25 godina literarno-recitatorsko-dramske smotre učenika osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj* koju je predstavio školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric. Savjetnik Kuric naglasio je da se prva *Slovenčina moja* održala 1993. upravo u Markovcu Našičkom, u vatrogasnom domu na inicijativu tadašnje učiteljice slovačkog Margite Žagarove. Smotra je bila ujedno i prigoda prisjetiti se uspjeha svih nagrađenih učenika i učitelja u školskoj godini 2017./2018.

Smotra *Slovenčina moja* održana je s financijskom potporom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Saveza Slovaka, Ureda za iseljene Slovake i podrškom počasnog konzula Republike Slovačke u Hrvatskoj Ivana Komaka, a medijski su ju popratili Radio Našice i Glas Slavonije.

26. Slovenčina moja u Iloku. U Iloku 16. studenog 2019. održana je 26. smotra slovačkog literarno-recitatorsko-dramskog stvaralaštva *Slovenčina moja*. Nakon intoniranja hrvatske i slovačke himne te pozdravnih govora domaćina i uglednih gostiju uslijedili su nastupi učenika koji uče slovački jezik u Našicama, Markovcu Našičkom, Jelisavcu, Višnjevcu, Osijeku, Iloku, Jakšiću, Soljanima, Lipovljanima, Josipovcu Punitovačkom i Jurjevcu Punitovačkom. Međunarodnoj razini programa pridonio je nastup učenica iz Srbije, Rumunjske i Mađarske.

Spoločná fotografia účastníkov a hostí 26. literárno-recitačno-dramatickej prehliadky Slovenčina moja 16. novembra 2019 v Iloku /

Zajednička fotografija sudionika i gostiju na 26. literarno-recitatorsko-dramskoj smotri Slovenčina moja 16. studenog 2019. u Iloku

Prehliadku svojou návštevou poctili: vedúci Nezávislého sektoru pre národnostné menšiny na Ministerstve vedy a vzdelávania Chr Nandor Čapo, školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová, zástupca primátorky mesta Ilok Josip Kovač, riaditeľ Miroslav Bošnjak a pedagogička Josipa Vigová zo Základnej školy Julija Benešića, predseda Rady slovenskej národnostnej menšiny mesta Ilok Vladimir Knapčec, predseda miestnej organizácie MS Ilok Aleksandar Knapčec a delegácia mesta Snina zo Slovenskej republiky: zástupca primátorky Marián Kníž, riaditeľka Mestského kultúrneho a osvetového strediska v Snine Diana Turčiková a referentka Mestského kultúrneho a osvetového strediska v Snine Gabriela Alušiková.

V rámci programu sa uskutočnila promócia zbierky žiackych prác *Kvapky XV*, ktorú predstavili učiteľ slovenčiny Josip Kvasnovski a redaktor zbierky Andrija Kuric. Prehliadka bola zároveň príležitosťou, aby boli spomenutí žiaci, ocenení na rôznych literárnych súťažiach v minulom školskom roku.

Organizátormi 26. prehliadky boli Slovenské kultúrne centrum Našice, Základná škola Júlija Benešića v Iloku a miestna organizácia MS Ilok v spolupráci s Radou slovenskej národnostnej menšiny Vukovarsko-sriemskej župy a Rady slovenskej národnostnej menšiny mesta Ilok. Podporovateľmi prehliadky *Slovenčina moja* boli Ministerstvo vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky, Mesto Ilok, Zväz Slovákov, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, honorárny konzul Slovenskej republiky

v Chorvátsku Ivan Komak a v neposlednom rade aj Zlatko Zajac a jeho poľnohospodársky podnik Sريم.

V roku 2020 sa z dôvodu protipandemických opatrení podujatie plánované na 14. novembra v Jelisavci neuskutočnilo.

Medzinárodný deň materinského jazyka

Dňa 21. februára sa od roku 2000 slávi ako sviatok lásky k svojmu jazyku, keďže tento dátum stanovilo UNESCO v roku 1999 ako Medzinárodný deň materinského jazyka (MDMJ) a odvtedy sa pripomína na celom svete. Cieľom Medzinárodného dňa materinského jazyka je zveľaďovanie, učenie sa a rozvoj materinského jazyka, pestovanie jazykovej a kultúrnej rozmanitosti a viacjazyčnosti.

S cieľom zdôrazniť dôležitosť materinského jazyka Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci so školami, na ktorých sa slovenský jazyk vyučuje a pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka, od roku 2012 každoročne pripravujú vzdelávacie podujatia. Medzi aktivity, ktoré Slovenské kultúrne centrum Našice vykonáva v oblasti ochrany slovenskej kultúry a jazyka, je zaradený projekt *Jazyk do dedičstva* – vzdelávací program pre žiakov základných škôl. Projekt sa realizuje s podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Pripomenutie Medzinárodného dňa materinského jazyka v roku 2016 sa udialo v pondelok 22. februára. Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci so základnou školou kráľa Tomislava Našice usporiadalo vo Vlastivednom múzeu v Našiciach

Žiaci zo ZŠ kráľa Tomislava Našice vo Vlastivednom múzeu Našice pri príležitosti pripomenutia Medzinárodného dňa materinského jazyka navštívili výstavu Kalvárie a krížovej cesty na Slovensku 22. februára 2016 v Našiciach /

Učenci OŠ kráľa Tomislava Našice u Zavičajnom muzeju Našice prigodom obilježavanja Međunarodnog dana materinskog jezika posjetili su izložbu Kalvarije i križni putevi u Slovačkoj 22. veljače 2016. u Našicama

Smotru su pratili brojni ugledni gosti među kojima su: načelnik Samostalnog sektora za nacionalne manjine u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Nandor Čapo, školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin, zastupnik gradonačelnice Iloka Josip Kovač, ravnatelj OŠ Julija Benešića Miroslav Bošnjak i pedagoginja Josipa Vigo, predsjednik Vijeća slovačke nacionalne manjine grada Ilok Vladimir Knapček, predsjednik Matice slovačke Ilok Aleksandar Knapček i delegacija grada Snina iz Slovačke: zastupnik gradonačelnice Marián Kniž, ravnateljica Gradskog kulturnog i prosvjetnog središta u Snini Diana Turčíková te referentica Gabriela Alušíková.

U okviru programa predstavljena je zbirka učeničkih radova *Kvapky XV* koju su predstavili učitelj slovačkog jezika Josip Kvasnovski te urednik zbirke Andrija Kuric. Ujedno su dodijeljena i priznanja učenicima koji su osvojili nagrade na međunarodnim natjecanjima u Slovačkoj.

Smotru *Slovenčina moja* organizirali su Slovački centar za kulturu Našice, Osnovna škola Julija Benešića Ilok i Matica slovačka Ilok u suradnji s Vijećem slovačke nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije i Vijeća slovačke nacionalne manjine grada Iloka, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Grada Iloka, Saveza Slovaka, Ureda iseljenih Slovaka Republike Slovačke, počasnog konzula

Republike Slovačke u Hrvatskoj Ivana Komaka te Zlatka Zajaca i njegovog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva Srijem.

U 2020. godini smotra planirana za 14. studenog u Jelisavcu nije održana iz epidemioloških razloga.

Međunarodni dan materinskog jezika

Od 2000. godine 21. veljače slavi se kao praznik ljubavi prema svom jeziku jer je taj datum UNESCO 1999. odredio kao Međunarodni dan materinskog jezika i od tada se obilježava diljem svijeta. Cilj Međunarodnog dana materinskog jezika je poboljšanje, učenje i razvoj materinskog jezika, njegovanje jezične i kulturne raznolikosti i višejezičnosti.

Kako bi se istaknula važnost materinskog jezika, Slovački centar za kulturu Našice u suradnji sa školama u kojima se uči slovački jezik i povodom Međunarodnog dana materinskog jezika svake godine od 2012. godine priprema edukativne sadržaje. Među aktivnostima koje Slovački centar za kulturu Našice provodi na području zaštite slovačke kulture i jezika je projekt *Jezik u baštini* – obrazovni program za učenike osnovnih škola. Projekt se provodi uz potporu Ureda za iseljene Slovake.

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u 2016. godini održano je u ponedjeljak 22. veljače. Slovački centar za kulturu Našice u suradnji s Osnovnom školom kralja Tomislava Našice organizirao je u Zavičajnom muzeju Našice program za učenike sedmih i

Školkari zo škôlky Zvončíc z Donjej Motičiny na prezentácii kalendárneho zvykoslovía slovenského ľudu v rámci 15. ročníka Festivalu vedy 28. apríla 2017 na ZŠ kráľa Tomislava Našice /

Djeca iz vrtića „Zvončić“ u Donjoj Motičini na prezentaciji kalendarskih običaja slovačkog naroda u okviru 15. Festivala znanosti 28. travnja 2017. u OŠ kralja Tomislava Našice

program pre žiakov šiestych a siedmich tried. Žiaci navštívili výstavu *Kalvárie a krížové cesty na Slovensku*, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice zorganizovalo v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Buhová oboznámili v krátkosti žiakov s obsahom výstavy a po obhliadke žiaci vyplnili dotazník, ktorý pripravila učiteľka slovenčiny Ana Maroševićová. Žiaci pri tejto príležitosti navštívili aj Ústrednú knižnicu Slovákov v Chorvátsku a to v sprievode vedúcej knižnice Ružice Vinčakovej.

Pripomenutie Medzinárodného dňa materinského jazyka v roku 2017 sa uskutočnilo na prvom poschodí Vlastivedného múzea Našice, kde bola od 3. februára sprístupnená výstava o nehmotnom kultúrnom dedičstve Slovenska, ktorú zorganizovalo Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci s Centrom pre tradičnú ľudovú kultúru a Vlastivedným múzeom Našice.

Najsťôr výstavu 13. februára navštívili žiaci Základnej školy Ivana Brníka Slováka z Jelisavca v sprievode učiteľky slovenského jazyka Branky Kandžerovej. Na úvod žiakov s pani učiteľkou privítala riaditeľka múzea Silvija Lučevnjaková a potom v slovenskom jazyku aj riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová, ktorá žiakom predstavila 11 kultúrnych prvkov, ktoré sa nachádzajú na Reprezentatívnom zozname nehmotného dedičstva Slovenska. Slovný výklad spestrila hrou na dvoch pastierskych ľudových tradičných hudobných nástrojoch, fujare a koncovke, kustódka Tatjana Buhová.

Potom 21. februára 2017, v deň Medzinárodného dňa materinského jazyka, piataci a šiestaci zo Základnej školy kráľa Tomislava Našice navštívili výstavu v sprievode učiteľky slovenského jazyka Any Maroševićovej.

Pripomenutie Medzinárodného dňa materinského jazyka v roku 2018 sa opäť uskutočnilo vo Vlastivednom múzeu v Našiciach kde dňa 20. a 21. februára Slovenské kultúrne centrum Našice pre žiakov 6. a 7. ročníka Základnej školy kráľa Tomislava v Našiciach a Základnej školy Ivana Brníka Slováka z Jelisavca pripravilo aktuálnu prednášku.

Žiakov z Našíc, ktorí prišli v sprievode učiteľiek Any Maroševićovej a Josipy Zebičovej (20. februára) a žiakov z Jelisavca v sprievode učiteľky Branky Kandžerovej (21. februára) privítala riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučevnjaková, ako aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová. Žiakov do dňa materinského jazyka uviedla interaktívnou prednáškou o slovenskom jazyku kustódka Tatjana Seničaninová. Nasledovala prehliadka výstavy *Ručné práce výtvarno-folklornej skupiny MS Jurjevac*, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice zorganizovalo v spolupráci s uvedenou miestnou organizáciou MS a Vlastivedným múzeom v Našiciach, žiaci sa zoznámili

s technikami ručných prác, ktoré sú ešte stále živé medzi Slovákami v Jurjevci Punitovskom. Žiaci pri tejto príležitosti navštívili aj Ústrednú knižnicu Slovákov v Chorvátsku. Odborný výklad žiakom poskytla vedúca knižnice Ružica Vinčaková a na druhý deň pracovníčka Chorvátskej národnej knižnice a čítarne Našice Blaža Pavlovičová Radmanovićová.

Pripomenutie Medzinárodného dňa materinského jazyka v roku 2019 sa uskutočnilo 20., 21. a 25. februára. Riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová v spolupráci s učiteľkami slovenského jazyka Anou Maroševićovou na Základnej škole kráľa Tomislava v Našiciach, Boženkou Dasovićovou na Základnej škole Josipa Kozarca v Josipovci Punitovskom a Brankou Kandžerovou na Základnej škole Ivana Brníka Slováka v Jelisavci krátkou prednáškou a dielňou zopakovali so žiakmi vedomosti o slovenskom jazyku a jeho kodifikátorovi a na konci prednášky kvízom zosumarizovali nadobudnuté vedomosti.

Následne sa konala dielňa na tému nástenných kuchárok, ktoré predstavujú jednu časť kultúrneho dedičstva, v rámci ktorého sa prejavuje jazyk príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny. Pripraveným predlohám nástenných kuchárok žiaci priradzovali vhodné texty alebo verše a na záver im pestrými farbami dali konečnú podobu.

Pripomenutie Medzinárodného dňa materinského jazyka v roku 2020 sa nieslo v znamení medzinárodného projektu, ktorého motto je *JaSom*. Program na tému *Kto som?* bol prezentovaný žiakom základných škôl v Jelisavci, Markovci Našickom, Josipovci Punitovskom, Jurjevci Punitovskom a v Našiciach 17., 19. a 21. februára.

Účastníci hľadali odpovede na otázky: Aký vplyv na nás má materinská reč? V ktorých sférach života používame slovenský jazyk? Či poznáme alebo aj používame slovenské nárečia? Či sme si utvorili vlastne nárečie, keďže od materského etnika žijeme oddelene už vyše storočia? Aké prejavy alebo formy ľudovej slovesnosti poznáme?

Keďže zámerom medzinárodného projektu *Ja som (Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie)* je výskum nárečia, ľudových piesní a scénického prejavu medzi Slovákami v Srbsku, Rumunsku a Chorvátsku, žiaci ku každému z uvedených prejavov pripravili ukážky súvisiace so slovenským nárečím ich prostredia a predviedli sólovú alebo skupinovú interpretáciu niekoľkých ľudových piesní.

V rámci ukážky scénického prejavu účastníci prezentovali svoje jazykové a iné znalosti v slovenskom materinskom jazyku v podobe prozaického alebo poetického prednesu vlastných literárnych počinov alebo interpretáciou diel známych básnikov a spisovateľov, a to všetko s cieľom vzbudiť záujem o slovenskú materinskú reč.

šestih razreda. Učenici su posjetili izložbu *Kalvarije i križni putevi u Slovačkoj* koju je Slovački centar za kulturu Našice organizirao u suradnji s Veleposlanstvom Republike Slovačke u Zagrebu. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Buha upoznale su učenike sa sadržajem izložbe, nakon čega su ju učenici pregledali te na kraju ispunili upitnik koji je za njih pripremila učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević. Tom prigodom učenici su posjetili i Središnju knjižnicu Slovaka u Hrvatskoj i to u pratnji voditeljice knjižnice Ružice Vinčak.

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u 2017. godini održano je na prvom katu Zavičajnog muzeja Našice gdje je 3. veljače postavljena izložba o nematerijalnoj kulturnoj baštini Slovačke, u organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice u suradnji s Centrom za tradicijsku narodnu kulturu i Zavičajnim muzejom Našice.

Izložbu su 13. veljače posjetili učenici Osnovne škole Ivana Brnjika Slovaka iz Jelisavca u pratnji učiteljice slovačkog jezika Branke Kandžera. Učenike i njihovu učiteljicu na početku je pozdravila ravnateljica muzeja Silvija Lučevnjak, a zatim na slovačkom jeziku i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Ona je učenicima predstavila i 11 kulturnih dobara koji se nalaze na Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine Slovačke. Izlaganje je sviranjem na pastirskim narodnim tradicionalnim instrumentima, *fujari* i *koncovki*, obogatila kustosica Tatjana Buha.

Zatim su 21. veljače, na Međunarodni dan materinskog jezika, izložbu posjetili učenici Osnovne škole kralja Tomislava Našice u pratnji učiteljice slovačkog jezika Ane Marošević.

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u 2018. godini opet je održano u Zavičajnom muzeju Našice gdje je 20. i 21. veljače Slovački centar za kulturu Našice za učenike 6. i 7. razreda OŠ kralja Tomislava Našice i OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac pripremio prigodnu prezentaciju.

Učenike iz Našica, koji su u muzej došli u pratnji učiteljica Ane Marošević i Josipe Zebić (20. veljače), i učenike iz Jelisavca u pratnji učiteljice Branke Kandžera (21. veljače), na početku je pozdravila ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučevnjak kao i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Nakon pozdravnih riječi učenike je u Dan materinskog jezika interaktivnim predavanjem o slovačkom jeziku uvela kustosica Tatjana Seničanin.

Učenici su pogledali i izložbu Rukotvorine likovno-folklorne skupine Matice slovačke Jurjevac Punitovački, koju je Slovački centar za kulturu Našice organizirao u suradnji s navedenom maticom i Zavičajnim muzejom Našice te su se upoznali s tehnikama izrade koje su još uvijek prisutne među Slovacima iz Jurjevca

Punitovačkog. Učenici su tom prigodom posjetili i Središnju knjižnicu Slovaka u Hrvatskoj kroz koju ih je provela voditeljica knjižnice Ružica Vinčak, a drugog dana djelatnica Hrvatske narodne knjižnice i čitaonice Našice Blaža Pavlović Radmanović.

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u 2019. godini održano je 20., 21. i 25. veljače. Ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin u suradnji s učiteljicama slovačkog jezika Anom Marošević u OŠ „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom i Brankom Kandžera u OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu kroz kratko predavanje i radionicu obnovili su s učenicima znanje o slovačkom jeziku i njegovom kodifikatoru, a na kraju predavanja svoje znanje utvrdili su kvizom.

Potom je održana radionica na temu zidnih kuharica, koje predstavljaju likovne i jezične zapise pripadnika slovačke nacionalne manjine te predstavljaju dio kulturne baštine. Na papirnatim predlošcima zidnih kuharica učenici su ispisivali prigodne tekstove na slovačkom jeziku, a zatim ih ukrašavali veselim bojama.

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u 2020. godini održano je u duhu međunarodnog projekta čiji moto glasi *JaSam* (sk. *JaSom*). Program na temu *Ja sam tko?* predstavljen je učenicima osnovnih škola u Jelisavcu, Markovcu, Josipovcu Punitovačkom, Jurjevcu Punitovačkom i Našicama 17., 19. i 21. veljače.

Sudionici su tražili odgovore na pitanja: Kakav utjecaj na nas ima materinski jezik? U kojim sferama života koristimo slovački jezik? Poznajemo li ili koristimo slovačka narječja? Jesmo li stvorili vlastito narječje budući da od materinskog etnika živimo odvojeno već nekoliko stoljeća? Kakve vrste ili oblike narodnog izričaja poznajemo?

Budući da je predmetom međunarodnog projekta *Ja sam* (*Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije*) istraživanje narječja, narodnih pjesama i scenskog izričaja među Slovacima u Srbiji, Rumunjskoj i Hrvatskoj, učenici su za svaku navedenu istraživačku temu pripremili primjere vezane iz slovačkog narječja svoje sredine te samostalno ili skupno izveli nekoliko narodnih pjesama.

U okviru scenskog prikaza sudionici su prezentirali jezična i ostala znanja na slovačkom jeziku u obliku proznog ili poetskog izraza vlastitih literarnih djela ili interpretacijom djela poznatih pjesnika i pisaca, a sve s ciljem buđenja interesa za slovački materinski jezik.

Festival vedy

Od roku 2003 sa v koná Chorvátsku *Festival vedy*, ktorý má za cieľ priblížiť vedu širšej verejnosti prostredníctvom informovania o aktivitách a výsledkoch z oblasti vedy a motivovať mladých ľudí k výskumu a získavaniu nových vedomostí. V rámci tohto podujatia sa v školách v Chorvátsku koná bohatý program – prednášky, výstavy, dielne a edukačné hry. Okrem učiteľov sa na festivale zúčastňujú aj ich spolupracovníci a hostia prednášatelia.

15. Festival vedy. Do 15. ročníku *Festivalu vedy* sa v roku 2017 po prvýkrát zapojilo aj mesto Našice. Na Základnej škole kráľa Tomislava v Našiciach sa 28. apríla 2017 uskutočnil *Festival vedy* na tému *Čas – chronologický a meteorologický*. Všetky vyučovacie predmety boli zastúpené vo forme dielní, prednášok, výstav a medzi nimi aj slovenčina s prednáškou Slovenského kultúrneho centra Našice a dielňou učiteľky Any Maroševičovej. Najmä na pozvanie učiteľky Any Maroševičovej riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka Tatjana Buhová pripravili zaujímavú prednášku na tému *Slovenské kalendárne obyčaje*. Prednášku potom spojili s praktickou dielňou prezentovania aktuálnej obyčaje – ozdobovania a stavania mája, ktorú pripravila Ana Maroševičová so žiakmi.

Prezentáciu na tému ponímania času v rámci kalendárneho roka najmä v kalendárnom zvykosloví slovenského ľudu si vypočuli deti, od škôlkarov zo škôlky *Zvončič* z Dolnej Motičiny až po ôsmakov, žiakov základnej školy. Okrem počúvania o slovenských zvykoch sa deti aj samy zapojili do prezentácie skúšaním si obyčaje šibaní, polievania a ozdobovania mája. Účastníci festivalu si mohli pozrieť aj výstavu slovenských kníh pre deti

s aktuálnou tematikou a výstavu fotografií z rôznych vystúpení počas kalendárneho roka.

16. Festival vedy. O rok neskôr 20. apríla 2018 znovu sa na Základnej škole kráľa Tomislava Našice konal Festival, tentokrát na tému *Vynálezy*. Učiteľka slovenčiny Ana Maroševičová v spolupráci so pracovníčkami Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľkou Sandrou Kraljovou Vukšičovou a kustódkou Tatjanou Seničaninovou, sa zaoberala tematikou *Čo Slováci dali svetu – slovenskí vynálezcovia*. Spolu usporiadali výstavu v aule školy a zrealizovali dielňu na zadanú tému. Pripomenuli si významných Slovákov, ako sú Štefan Baníč – vynálezca padáku, Jozef Murgaš – priekopník rádiotelegrafie, Jozef Petzval – priekopník vo fotografii, Ján Bahýľ – tvorca vrtuľníka, Jozef Karol Hell – významný konštruktér bankských čerpacích strojov, Aurel Stodola – konštruktér umelej ruky, ktorý bol Einsteinovým profesorom, Ján Farkaš – autor nealkoholického nápoja Vinea, Štefan Klein a Juraj Vaculík – tvorcovia lietajúceho auta, Ladislav Hudec – staviteľ prvého mrakodrapu v Šanghaji a iní.

Po krátkej prezentácii o slovenských vedcoch si školáci po skupinkách vyskúšali svoje zručnosti a schopnosti. Jedna skupina podľa svojich predstáv vyrábala malé padáčky, druhá skupina malé lietadielka, tretia si vyskúšala pohon na stlačený vzduch pomocou balónov, štvrtá sa pokúsila postaviť z kociek čo najväčší mrakodrap, piata si zahrala pexeso s obrázkami vynálezcov a ich vynálezov a ďalšia skupinka fotila zväčšené obrázky cez pohár vody. Samostatná skupina tvorila vlastné nápoje z ovocia, vody a cukru a na záver ich žiaci pomenovali podľa svojej fantázie.

Žiaci zo ZŠ kráľa Tomislava, VP v Markovci Našičkom na prezentácii *Čo Slováci dali svetu – slovenskí vynálezcovia* v rámci 16. Festivalu vedy 20. apríla 2018 na ZŠ kráľa Tomislava Našice /

Učenci OŠ kráľa Tomislava Našice, Područne školy u Markovcu Našičkom na prezentácii na tému Što su Slovaci dali svijetu – slovački izumitelji u okviru 16. Festivala znanosti 20. travnja 2018. u OŠ kralja Tomislava Našice

Festival znanosti

Festival znanosti održava se u Hrvatskoj od 2003. godine i za cilj ima približiti znanosti široj javnosti putem informiranja o aktivnostima i rezultatima iz područja znanosti i motivirati mlade ljude da istražuju i stječu nova znanja. U okviru ovog događaja u školama u Hrvatskoj održava se bogati program – predavanja, izložbe, radionice i edukativne igre. Osim učitelja, na festivalu sudjeluju i njihovi suradnici i gostujući predavači.

15. Festival znanosti. U 15. po redu *Festival znanosti* u 2017. godini po prvi puta uključuje se i Grad Našice. U Osnovnoj školi kralja Tomislava Našice 28. travnja 2017. održan je *Festival znanosti* na temu *Kronološko i meteorološko vrijeme*. Na festivalu su bili zastupljeni svi školski predmeti u obliku radionica, predavanja, izložaba, a među njima i slovački jezik s prezentacijom Slovačkog centra za kulturu Našice i radionicom učiteljice Ane Marošević. Naime, na poziv učiteljice slovačkog jezika Ane Marošević, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Buha pripremile su zanimljivo predavanje na temu *Slovački kalendarski običaji*. Predavanje su zatim spojili s praktičnim dijelom prezentiranja aktualnog običaja – kićenja majskog stabla koje je pripremila Ana Marošević s učenicima.

Na prezentaciji na temu poimanja vremena u okviru kalendarske godine, posebno kalendarskih običaja slovačkog naroda, prisustvovala su djeca od vrtićke dobi iz vrtića „Zvončić“ u Donjoj Motičini pa sve do osmaša osnovne škole. Osim što su pratila predavanje, djeca su se uključila u program i sudjelovala u prezentaciji

običaja šibanja i polijevanja vodom te kićenja majskog drveta. Sudionici festivala imali su priliku pogledati i izložbu slovačkih knjiga za djecu prigodne tematike i izložbu fotografija s raznih nastupa tijekom godine.

16. Festival znanosti. Godinu dana kasnije 20. travnja 2018. u Osnovnoj školi kralja Tomislava Našice ponovno je održan *Festival znanosti*, ovoga puta na temu *Otkrića*. Učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević u suradnji sa zaposlenicama Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljicom Sandrom Kralj Vukšić i kustosicom Tatjanom Seničanin, organizirala je predavanje i radionicu na temu *Što su Slovaci dali svijetu – slovački izumitelji*. Učenici su tako saznali više o poznatim Slovacima, kao što su Štefan Banič – izumitelj padobrana, Jozef Murgaš – pionir radiotelegrafije, Jozef Petzval – pionir u fotografiji, Ján Bahýľ – tvorac helikoptera, Jozef Karol Hell – značajni izumitelj rudarskih crpki, Aurel Stodola – izumitelj umjetne ruke, ujedno i učitelj Albertu Einsteinu, Ján Farkaš – autor bezalkoholnog pića Vinea, Štefan Klein i Juraj Vaculík – tvorcima letjećeg automobila, Ladislav Hudec – arhitekt prvog nebodera u Šangaju i mnogi drugi.

Nakon kratke prezentacije o slovačkim izumiteljima učenici su u skupinama iskušali svoje vještine i sposobnosti. Jedna skupina je izrađivala male padobrane, druga letjeće objekte, treća je izrađivala pogon na komprimirani zrak pomoću balona, četvrta je od kocaka gradila što veći neboder, peta skupina je igrala memory sa slikama izumitelja, a šesta je fotografirala uvećane slike kroz čašu vode. Najzanimljivija je pak bila radionica sokova, gdje su učenici birali sastojke i od voća, vode i šećera izrađivali napitke te im davali nazive.

Účastníci dielne Modrotlač v rámci 17. Festivalu vedy 12. apríla 2019 na ZŠ kráľa Tomislava Našice /

Sudionici radionice Modrotlač (modrotisak) u okviru 17. Festivala znanosti 12. travnja 2019. u OŠ kralja Tomislava Našice

17. Festival vedy. *Festival vedy* v roku 2019 sa uskutočnil na tému *Farby*. Slovenské kultúrne centrum Našice ponúklo, že v spolupráci s učiteľkou slovenčiny Anou Maroševičovou spoločne predvedú slovenskú techniku farbenia plátna - modrotlač a tak prispejú k prezentovaniu slovenskej kultúry v Základnej škole kráľa Tomislava v Našiciach na Deň vedy 12. apríla. K nim sa pripojil aj Slovenský kultúrno-umelecký spolok Fraňa Strapača z Markovca Našického prezentáciou svojich ľudových krojov ušitých z modrotlače.

Konalo sa to formou dielne, kde sa záujemcovia naučili techniku prenášania vzorov, oboznámili sa so slovenskými ľudovými motívmi používanými na výzdobu plátna a aplikovali ich na papier alebo textil.

Na úvod kustódka Tatjana Seničaninová pripravila zaujímavú a edukatívnu prezentáciu o modrotlačí, o jej vzniku, využití a revitalizácii. Potom členky, tanečníčky spomínaného folklórneho spolku Marija Djedovićová, Korina Budošová, Anela Mandićová a Rebeka Szabová predstavili svoje kroje vyrobené technikou modrotlače. V záverečnej časti deti a mládež farbili modrou farbou výkresy a na belasé výkresy maľovali ľudové vyšivačské motívy. Žiaci vekovej skupiny od štvrtej až po ôsmu triedu tvorili s veľkým záujmom jedinečné a unikátne obrázky.

V roku 2020 sa z dôvodu protipandemických opatrení podujatie *Festival vedy* neuskutočnilo.

Škola v prírode

Obsahom, a najmä dĺžkou pobytu na Slovensku žiakov základných škôl z Chorvátska, ktorí sa učia slovenský jazyk, je vzdelávací program *Škola v prírode* jeden z najkvalitnejších programov, ktorý materská krajina pripravuje pre žiakov zo zahraničia.

Každoročne Metodické centrum pre Slovákov žijúcich v zahraničí Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v letných mesiacoch pripravuje v troch turnusoch pre žiakov slovenských škôl z tzv. tradičných krajín zahraničných Slovákov: Chorvátska, Poľska, Maďarska, Srbska, Rumunska a Ukrajiny vhodný vzdelávací program. Súčasťou vzdelávacieho programu sú poznávacie výlety po Slovensku, tvorivé dielne, športové a iné voľnočasové aktivity. Počas desiatich dní sa deti zdokonaľujú v komunikácii v slovenskom jazyku a spoznávajú realitu a kultúru materskej krajiny.

Projekt finančne zabezpečuje Ministerstvo školstva Chorvátskej republiky v koordinácii so Slovenským kultúrnym centrom Našice.

Na vzdelávacom podujatí sa v termíne 24. júna – 3. júla 2016, ktoré sa konalo v Terchovej, najmä vo Vrátnej doline, zúčastnili žiaci zo ZŠ kráľa Tomislava z Našíc a vysunutého pracoviska v Markovci Našickom, ZŠ Ivana Brníka Slováka z Jelisavca, ZŠ Mladost z Jakšiča, ZŠ Ivana Gorana Kovačiča zo Zdencov, ZŠ Antuna Mihanovića z Osijeku, ZŠ Julija Benešiča z Iloku, ZŠ „Josip Kozarac“

Učiteľ slovenského jazyka Josip Kvasnovski so žiakmi počas Školy v prírode v roku 2018 /
Učiteľ slovačkog jezika Josip Kvasnovski s učenicima tijekom Škole u prirodi u 2018. godini

17. Festival znanosti. *Festival znanosti* u 2019. godini održan je na temu *Boje*. Slovački centar za kulturu Našice i učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević dogovorili su suradnju na zajedničkoj prezentaciji slovačke tehnike bojanja platna pod nazivom *modrotlač* (modrotisak) i tako pridonijeli predstavljanju slovačke kulture u Osnovnoj školi kralja Tomislava Našice na Dan znanosti 12. travnja. Pridružilo im se i Slovačko kulturno-umjetničko društvo „Franjo Strpač“ iz Našičkog Markovca s prezentacijom svojih nošnji koje su sačinjene od platna obojenog navedenom tehnikom.

Prezentacija je održana u obliku radionice na kojoj su zainteresirani učenici naučili tehniku prenošenja uzoraka, upoznali se sa slovačkim narodnim motivima korištenim za ukrašavanje platna i primjenjivali ih na papir ili platno.

U uvodnom dijelu kustosica Tatjana Seničanin pripremila je zanimljivu prezentaciju o *modrotlaču*, njegovom nastanku, uporabi i revitalizaciji. U drugom dijelu članice, plesačice navedenog folklornog društva Marija Djedović, Korina Budoš, Anela Mandić Rebeka Szabo predstavile su svoje nošnje izrađene od platna obojenog navedenom tehnikom. U završnom dijelu djeca su se i sama okušala u stvaranju uzoraka modrotlača – na plavoj papirnatoj podlozi iscrtavali su narodne motive u bijeloj boji te tako stvarali unikatne radove.

U 2020. godini *Festival znanosti* nije održan zbog epidemioloških mjera.

Škola u prirodi

Sadržajem, a naročito dužinom boravka u Slovačkoj učenika osnovnih škola iz Hrvatske koji uče slovački jezik, obrazovni program *Škola u prirodi* jedan je od najkvalitetnijih programa koji matična zemlja priprema za inozemne učenike.

Svake godine Metodčki centar za iseljene Slovake Sveučilišta Mateja Bela u Banskoj Bystrici priprema u ljetnim mjesecima prigodan obrazovni program u tri turnusa za učenike slovačkih škola iz tzv. tradicionalnih zemalja iseljenih Slovaka: Hrvatske, Poljske, Mađarske, Srbije, Rumunjske i Ukrajine. Dio obrazovnog programa su i ekskurzije po Slovačkoj, radionice, sportske i druge aktivnosti u slobodno vrijeme. Tijekom deset dana djeca usavršavaju komunikaciju na slovačkom jeziku i upoznaju se s osnovnim općim podacima i kulturom matične zemlje.

Projekt financijski osigurava Ministarstvo školstva Republike Hrvatske u koordinaciji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice.

Na obrazovnom programu u terminu 24. lipnja – 3. srpnja 2016., koji je održan u Terchovoj u Vrátnoj dolini, sudjelovali su učenici OŠ kralja Tomislava iz Našica i područne škole u Markovcu Našičkom, OŠ Ivana Brnjika Slovaka iz Jelisavca, OŠ „Mladost“ iz Jakšića, OŠ Ivana Gorana Kovačića iz Zdenaca, OŠ Antuna Mihanovića iz Osijeka, OŠ Julija Benešića iz Iloka, OŠ „Josip Kozarac“ iz

Učitelj slovenského jazyka Vlatko Miksad so žiakmi počas Školy v prírode v roku 2018 /
Učitelj slovačkog jezika Vlatko Miksad s učenicima tijekom Škole u prirodi u 2018. godini

zo Solian, ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského a ZŠ z Višnjevca. Žiakov sprevádzali pedagógovia Vlatko Miksad, Maja Kandžerová a Ana Maroševićová.

Na škole v prírode v Hronci sa v termíne 23. júna – 2. júla 2017 zúčastnili žiaci zo ZŠ kráľa Tomislava z Našíc, ZŠ Ivana Brníka Slováka z Jelisavca, ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského, ZŠ z Višnjevca, ZŠ Antuna Mihanovića z Osijeku, ZŠ „Josip Kozarac“ zo Solian, ZŠ Mladost z Jakšića, ZŠ Ivana Gorana Kovačića zo Zdenecov, ZŠ Vladimira Nazora z Novej Bukovice a ZŠ Julija Benešića z Iloku. Žiakov sprevádzali pedagógovia Vlatko Miksad a Ana Maroševićová.

V roku 2018 sa Škola v prírode konala vo Vyšnej Boci a to v termíne 23. júna – 2. júla. Zúčastnili sa na nej žiaci zo ZŠ Julija Benešića z Iloku, ZŠ kráľa Tomislava z Našíc a vysunutého pracoviska v Markovci Našickom, ZŠ Ivana Brníka Slováka z Jelisavca, ZŠ „Josip Kozarac“ zo Solian, ZŠ „Josipa Kozarac“ z Josipovca Punitovského a vysunutého pracoviska z Jurjevca Punitovského, ZŠ Antuna Mihanovića z Osijeku, ZŠ Ivana Gorana Kovačića zo Zdenecov. Žiakov sprevádzali pedagógovia Vlatko Miksad, Ana Maroševićová a Josip Kvasnovski.

V lokalite Mýto pod Ďumbierom sa vzdelávacie podujatie konalo v termíne 21. – 30. júna 2019. Na podujatí sa zúčastnili žiaci zo ZŠ Julija Benešića z Iloku, ZŠ „Josip Kozarac“ zo Solian, ZŠ kráľa Tomislava z Našíc a vysunutého pracoviska v Markovci Našickom, ZŠ Ivana Brníka Slováka z Jelisavca, ZŠ Antuna Mihanovića z Osijeku, ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského, ZŠ z Višnjevca a ZŠ Banova Jaruga, vysunutého pracovisko v Međurići.

Žiakov sprevádzali pedagógovia Vlatko Miksad, Ana Maroševićová, Josip Kvasnovski a Boženka Dasović.

Medzinárodný letný tábor

Medzi vzdelávacie letné programy, na ktorých sa Slovenské kultúrne centrum Našice organizačne podieľa, patrí aj *Medzinárodný letný tábor*, ktorý organizuje Miestna organizácia MS či Akadémia vzdelávania v Martine. Dvojtýždňové podujatie umožňuje zahraničným deťom a mládeži spoznávať svojich rovesníkov a v ich prirodzenom prostredí komunikovať a zlepšovať sa v slovenskom jazyku.

Pre účastníkov je každý rok pripravený program, ktorý prijateľnou formou prezentuje kultúrne dedičstvo Slovenska, tradície, zvyky, kultúru a históriu krajiny ich predkov, ako aj jednoduchý zábavno-poznávaci výlet. Na tábore sa zúčastňujú aj žiaci z Chorvátska, a to hlavne stredoškolační z Iloku a Požegy. V sprievode ich učiteľov slovenčiny Jeleny Dejanovićovej a Vlatka Miksada sa zúčastnili na tábore v: Tatranskej Lesnej 3. – 17. júla 2016, Párnici 9. – 18. júla 2017, Tatranskej Lesnej 1. – 8. júla 2018.

Účastníci Medzinárodného letného tábora z Chorvátska v roku 2017 v Párnici /
Sudionici Međunarodnog ljetnog tabora iz Hrvatske u 2017. godini u Párnici

Soljana, OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog i OŠ Višnjevac. Učenike su pratili pedagozi Vlatko Miksad, Maja Kandera i Ana Marošević.

U školi u prirodi u mjestu Hronec u terminu 23. lipnja – 2. srpnja 2017. sudjelovali su učenici iz OŠ kralja Tomislava iz Našica, OŠ Ivana Brnjika Slovaka iz Jelisavca, OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog, OŠ Višnjevac, OŠ Antuna Mihanovića iz Osijeka, OŠ „Josip Kozarac“ iz Soljana, OŠ „Mladost“ iz Jakšića, OŠ Ivana Gorana Kovačića iz Zdenaca, OŠ Vladimira Nazora iz Nove Bukovice i OŠ Julija Benešića iz Iloka. Učenike su pratili pedagozi Vlatko Miksad i Ana Marošević.

U 2018. godini *Škola u prirodi* održana je u Vyšnoj Boci i to u terminu 23. lipnja – 2. srpnja. Na njoj su sudjelovali učenici iz OŠ Julija Benešića iz Iloka, OŠ kralja Tomislava iz Našica i područne škole u Markovcu Našičkom, OŠ Ivana Brnjika Slovaka iz Jelisavca, OŠ „Josip Kozarac“ iz Soljana, OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog i područne škole u Jurjevcu Punitovačkog, OŠ Antuna Mihanovića iz Osijeka, OŠ Ivana Gorana Kovačića iz Zdenaca. Učenike su pratili pedagozi Vlatko Miksad, Ana Marošević i Josip Kvasnovski.

Na lokalitetu Mýto pod Ďumbierom održan je obrazovni program u razdoblju 21. – 30. lipnja 2019. U njemu su sudjelovali učenici iz OŠ Julija Benešića iz Iloka, OŠ „Josip Kozarac“ iz Soljana, OŠ kralja Tomislava iz Našica i područne škole u Markovcu Našičkom, OŠ Ivana Brnjika Slovaka iz Jelisavca, OŠ Antuna Mihanovića iz Osijeka, OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog,

OŠ Višnjevac i OŠ Banova Jaruga, područna škola u Međuriću. Učenike su pratili pedagozi Vlatko Miksad, Ana Marošević, Josip Kvasnovski i Boženka Dasović.

Međunarodni ljetni tabor

Među ljetne obrazovne programe, na kojima organizacijski sudjeluje Slovački centar za kulturu Našice, ubraja se i *Međunarodni ljetni tabor* koji organizira Matica slovačka ili Akademija obrazovanja u Martinu. Dvotjedni program omogućuje djeci i mladima iz inozemstva upoznati se sa svojim vršnjacima i usavršavati komunikaciju na slovačkom jeziku u prirodnom okruženju.

Za sudionike je svake godine pripremljen program koji u prihvatljivom obliku predstavlja kulturnu baštinu Slovačke, tradicije, običaje, kulturu i povijest zemlje njihovih predaka, kao i jednodnevni zabavno-poučni izlet. Na taboru sudjeluju i učenici iz Hrvatske, uglavnom srednjoškolci iz Iloka i Požege. U pratnji svojih učitelja slovačkog jezika Jelene Dejanović i Vlatka Miksada sudjelovali su u taboru u: Tatranskoj Lesnoj 3. – 17. srpnja 2016., Párnici 9. – 18. srpnja 2017., Tatranskoj Lesnoj 1. – 8. srpnja 2018.

Baner Medzinárodného letného tábora Matice slovenskej z roku 2016 /

Baner Međunarodnog ljetnog tabora Matice slovačke iz 2016. godine

Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko

Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko je celoštátna súťaž s medzinárodnou účasťou, určená pre žiakov všetkých typov a druhov základných a stredných škôl, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky, a pre žiakov všetkých typov a druhov základných a stredných škôl v zahraničí, ktorí majú záujem o slovenčinu a Slovensko. Súťaž sa organizuje v štyroch kategóriách. Matica slovenská sa spolu s ÚSZZ podieľala na organizácii IV. kategórie súťaže, ktorá registruje a posudzuje práce zahraničných Slovákov, žiakov základných a stredných škôl.

Hlavným vyhlasovateľom a finančným gestorm súťaže je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Spoluvyhlasovateľmi sú: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Matica slovenská, Jazykovedný ústav Ľ. Štúra Slovenskej akadémie vied, Vydavateľstvo SPN – Mladé letá, Vydavateľstvo Matice slovenskej, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Spolok slovenských spisovateľov a ďalšie subjekty. Hlavným usporiadateľom súťaže je Štátny pedagogický ústav, ako rezortná inštitúcia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Súťaž *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* umožňuje deťom vyjadrovanie v materskej reči, zlepšenie komunikačnej zručnosti a zároveň prispieva k rozvoju ich tvorivosti. Okrem toho prehľbuje vzťah detí k materinskému jazyku. Keďže sú pri tejto príležitosti organizované aj poznávacie zájazdy, deti majú možnosť

z prvej ruky spoznať prírodné a historické pamiatky, ako aj dozvedieť sa o známych osobnostiach Slovenska. Okrem žiakov všetkých základných a stredných škôl na území Slovenskej republiky, sa na súťaži zúčastňujú aj žiaci zo zahraničia, a tak zúčastnené deti majú možnosť zoznámiť sa s kultúrou nielen Slovenska, ale aj kultúrou a spôsobom života ostatných krajanov. Učitelia slovenčiny majú príležitosť vymeniť si skúsenosti a nadviazať spoluprácu s pedagógmi krajanmi.

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí každý rok zabezpečuje zahraničným Slovákom viacdnňový poznávací pobyt na Slovensku.

Posledný deň pobytu sa koná vyhodnotenie medzinárodnej literárnej súťaže. Slávnosť ocenenia laureátov súťaže sa koná pri príležitosti Cyrilo-methodských dní slovenského písomníctva a kultúry. Už tradične sa začína na hlavnom námestí v Nových Zámkoch pri soche Antona Bernoláka a pokračuje v priestoroch historickej cisársko-kráľovskej jazdiarne v Nových Zámkoch.

Dňa 9. júna 2016 sa v budove Matice slovenskej v Nových Zámkoch uskutočnilo vyhodnotenie 24. ročníka súťaže *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*. Zúčastnila sa na ňom žiačka z Chorvátska Martina Mendanová a učiteľka slovenčiny Boženka Dasovićová. Okrem samotného slávnostného podujatia boli pre účastníkov zorganizované poznávacie výlety do Bratislavy, Kráľovej pri Senci a Kostolnej pri Dunaji. V uvedenom roku ocenenie získala aj Stredná škola v Iloku, ako aj žiak ZŠ „Josip Kozarc“ z Josipovca Punitovského Dani Smolka.

Odmenení žiaci a učiteľia 24. ročníka celoštátnej súťaže medzinárodnou účasťou *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* 2016 v Nových Zámkoch /

Nagraďení učenici i učiteľji 24. državnog natjecanja s međunarodnim sudjelovanjem Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko 2016. u gradu Nové Zámky

Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko

Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko (Zašto volim slovački, zašto volim Slovačku) je državno natjecanje s međunarodnim sudjelovanjem namijenjeno učenicima svih tipova i vrsta osnovnih i srednjih škola koje se nalaze na području Slovačke i za učenike svih tipova i vrsta osnovnih i srednjih škola koji su zainteresirani za slovački jezik i Slovačku. Natjecanje je organizirano u četiri kategorije. Matica slovačka s Uredom za iseljene Slovake sudjeluje u organizaciji IV. kategorije koja prijavljuje i ocjenjuje radove iseljenih Slovaka, učenika osnovnih i srednjih škola.

Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke objavljuje i financira natječaj. Suorganizatori natječaja su Ministarstvo kulture Republike Slovačke, Matica slovačka, Institut za jezikoslovlje Ľ. Štúra Slovačke akademije znanosti, Izdavaštvo SNP – Mladé letá, Izdavaštvo Matice slovačke, Ured za iseljene Slovake, Društvo slovačkih pisaca i drugi subjekti. Realizaciju natječaja provodi Državni pedagoški zavod, resorna institucija Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke.

Natjecanje *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* omogućuje djeci izražavanje na materinjem jeziku, poboljšanje komunikacijskih sposobnosti i ujedno pridonosi razvoju njihove kreativnosti. Osim toga produbljuje odnos djece prema materinjem jeziku. Budući da su tom prigodom organizirane i ekskurzije, djeca

imaju mogućnost iz prve ruke upoznati prirodne i povijesne spomenike te doznati nešto više o poznatim osobama Slovačke. Osim učenika svih osnovnih i srednjih škola na području Republike Slovačke na natjecanju sudjeluju i učenici iz iseljeništva koji tako imaju mogućnost upoznati se ne samo s kulturom Slovačke, već i kulturom i načinom života drugih učenika iz iseljeništva. Učitelji slovačkog jezika imaju mogućnost izmijeniti iskustva i uspostaviti suradnju s pedagozima iz iseljeništva.

Ured za iseljene Slovake svake godine osigurava iseljenim Slovacima višednevni boravak u Slovačkoj.

Posljednjeg dana boravka održava se dodjela nagrada međunarodnog literarnog natjecanja. Svečanost dodjele nagrada pobjednicima natjecanja održava se povodom Čirilometodskih dana slovačke književnosti i kulture. Već tradicionalno počinje na glavnom trgu grada Nové Zámky pored kipa Antuna Bernoláka i nastavlja se u prostorijama povijesne konjušnice grada Nové Zámky.

Dana 9. lipnja 2016. u zgradi Matice slovačke u gradu Nové Zámky održano je dodjeljivanje nagrada 24. natjecanja *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*. Na njemu su sudjelovale učenica iz Hrvatske Martina Menđan i učiteljica slovačkog jezika Boženka Dasović. Osim svečanog programa za sudionike je od 6. do 9. lipnja organizirana ekskurzija u Bratislavu, Kráľovu pri Senci i Kostolnu pri Dunavu. Navedene godine nagradu je dobila i Srednja škola u Iloku, kao i učenik OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog Dani Smolka.

Odmenereni žiaci a učitelja 25. ročníka celoštátnej súťaže s medzinárodnou účasťou *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* 2017 v Nových Zámkoch /

Nagrađeni učenici i učitelji 25. državnog natjecanja s međunarodnim sudjelovanjem Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko 2017. u gradu Nové Zámky

V roku 2017 boli z Chorvátska ocenené literárne práce troch žiakov. Dve čestné uznania v 4. kategórii putovali do Iloku a do Markovca Našického. Za literárne práce bola ocenená žiačka 2. ročníka všeobecného gymnázia SŠ Ilok Sanja Kozová a žiačka 6. ročníka ZŠ kráľa Tomislava Grácia Hlobiková. Osobitnú cenu predsedu Matice slovenskej získala žiačka 8. triedy ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského Barbara Kaniseková. Nad súťažou prevzal záštitu predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko. V rámci poznávacieho zájazdu účastníci od 29. mája do 2. júna pobudli v Senci, Spišskej Novej Vsi a v Levoči.

V IV. kategórii literárnej súťaže v roku 2018 boli ocenení žiaci z Chorvátska: Sara Smolková zo ZŠ Josipa Kozarca v Josipovci Punitovskom a piatačka Lucia Komjetanová zo ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach a pozvanie na slávnostné vyhodnotenie súťaže dostali i Barbara Kaniseková z Josipovca a jej učiteľ Josip Kvasnovski, ako aj siedmačka Indira Kubašová z Našíc. Na slávnosti v Nových Zámkoch sa však zúčastnila len pozvaná žiačka Indira Kubašová so svojou učiteľkou Anou Maroševičovou. Pobyt od 6. do 10. júna zorganizovala riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, ktorá sa zúčastnila na podujatí spolu so spolupracovníčkou Tatjanou Seničaninovou. Poznávací výlet z Nových Zámkov smeroval do Banskej Štiavnice.

V roku 2019 na celoštátnu súťaž s medzinárodnou účasťou Slovákov žijúcich v zahraničí boli so svojimi

učiteľkami Anou Maroševičovou a Boženkou Dasovičovou pozvaní ocenení žiaci v štvrtej kategórii z Chorvátska: Roko Mihovilović Baksa zo ZŠ kráľa Tomislava Našice, vysunutého pracoviska v Markovci Našickom, ktorý dostal hlavnú cenu a Avanti Konjuhová zo ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského, ktorá získala čestné uznanie. Učiteľka slovenčiny z našickej školy Ana Maroševičová bola v tej istej kategórii ocenená ako pedagóg. Na odovzdávaní cien sa zúčastnil aj školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric. V rámci poznávacieho zájazdu účastníci okrem Nových Zámkov od 22. do 26. mája navštívili Rimavskú Sobotu a jaskyňu Domica.

Z dôvodu pretrvávajúcej pandemickej situácie sa v roku 2020 slávnostné vyhlásenie výsledkov celoslovenskej literárnej súťaže s medzinárodnou účasťou *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* v Nových Zámkoch neuskutočnilo, ako ani poznávací pobyt pre ocenených a ich pedagógov na Slovensku. Ocenení žiaci 28. ročníka z Chorvátska boli Katja Kuricová zo ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského a Mario Marošević zo ZŠ Antuna Mihanovića z Osijeku. Ocenenia prišli klasickou poštou do Slovenského kultúrneho centra Našice. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice 22. apríla navštívila Josipovec Punitovsky a odovzdala Katji cenu a 24. apríla sa v Osijeku stretla s rodinou Maroševičovou a odovzdala cenu Mariovi.

Predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo a odmenení žiaci 26. ročníka celoštátnej súťaže s medzinárodnou účasťou *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko 2018* v Nových Zámkoch /

Predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo a odmenení žiaci 26. ročníka celoštátnej súťaže s medzinárodnou účasťou Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko 2018, u gradu Nové Zámky

U 2017. godini nagrađena su tri rada učenika iz Hrvatske. Dva počasna priznanja u 4. kategoriji otputovala su u Ilok i Markovac Našički. Za literarne radove nagradu su primile učenica 2. razreda opće gimnazije SŠ Ilok Sanja Koza i učenica 6. razreda OŠ kralja Tomislava Našice Gracija Hlobik. Posebnu nagradu predsjednika Matice slovačke dobila je učenica 8. razreda OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog Barbara Kanisek. Pokroviteljstvo natjecanja preuzeo je predsjednik Nacionalnog vijeća Republike Slovačke Andrej Danko. U okviru ekskurzije sudionici su od 29. svibnja do 2. lipnja posjetili Senec, Spišskú Novú Ves i Levoču.

U IV. kategoriji literarnog natjecanja u 2018. godini nagrađeni su učenici iz Hrvatske: Sara Smolka iz OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog i učenica petog razreda Lucia Komjetan iz OŠ kralja Tomislava u Našicama, a poziv na svečano dodjeljivanje nagrada dobili su i Barbara Kanisek iz Josipovca i njezin učitelj Josip Kvasnovski, kao i učenica sedmog razreda Indira Kubaša iz Našica. Na svečanosti u mjestu Nové Zámky sudjelovala je samo pozvana učenica Indira Kubaša sa svojom učiteljicom Anom Marošević. Boravak od 6. do 10. lipnja organizirala je ravnateljica Slovačkog jezika za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić koja je prisustvovala događaju sa suradnicom Tatjanom Seničanin. Organizirana je ekskurzija iz mjesta Nové Zámky u Banskú Štiavnicu.

U 2019. godini na državnom natjecanju s međunarodnim sudjelovanjem iseljenih Slovaka sudjelovali su

sa svojim učiteljicama Anom Marošević i Boženkam Dasović pozvani nagrađeni učenici u četvrtoj kategoriji iz Hrvatske: Roko Mihovilović Baksa iz OŠ kralja Tomislava Našice, područne škole u Markovcu Našičkom koji je dobio glavnu nagradu i Avanti Konjuh iz OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog koja je dobila počasnu nagradu. Učiteljica slovačkog jezika iz našičke škole Ana Marošević bila je nagrađena kao pedagog u istoj kategoriji. Na dodjeli nagrade sudjelovao je i školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric. U okviru ekskurzije sudionici su osim grada Nové Zámky od 22. do 26. svibnja posjetili i Rimavsku Sobotu te spilju Domnica.

Zbog pandemijske situacije koja je bila u tijeku u 2020., svečano proglašavanje pobjednika sveslovačkog literarnog natjecanja s međudržavnim sudjelovanjem *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* u mjestu Nové Zámky nije održano, kao ni ekskurzije po Slovačkoj nagrađenih učenika i njihovih pedagoga. Nagrađeni učenici 28. natjecanja iz Hrvatske bili su Katja Kuric iz OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog i Mario Marošević iz OŠ Antuna Mihovića iz Osijeka. Nagrade su stigle klasičnom poštom na adresu Slovačkog centra za kulturu Našice. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice 22. travnja posjetila je Josipovac Punitovački i uručila Katji nagradu, a 24. travnja se susrela s obitelji Marošević i uručila nagradu Mariu.

27. ročník celoštátnej súťaže s medzinárodnou účasťou *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* 2019 v Nových Zámkoch. Zľava doprava: žiak Roko Mihovilović Baksa, poradca Andrija Kuric, žiačka Avanti Konjuhová, učiteľka Boženka Dasovićová, tajomníčka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Iveta Baloghová a učiteľka Ana Maroševićová /

27. državno natjecanja s međunarodnim sudjelovanjem *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko* 2019. u gradu Nové Zámky. Slijeva na desno: učenik Roko Mihovilović Baksa, savjetnik Andrija Kuric, učenica Avanti Konjuh, učiteljica Boženka Dasović, tajnica Ureda za iseljene Slovake Iveta Baloghová i učiteljica Ana Marošević

Mikuláš a Vianoce na Slovensku

Mikuláš a Vianoce na Slovensku je vzdelávacie podujatie, ktoré pre deti Slovákov žijúcich v zahraničí organizuje už niekoľko rokov Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského (CĎV UK) v Bratislave pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Cieľom tohto podujatia je spoznávanie vianočných zvykov, histórie a tradícií súvisiacich so sviatkom svätého Mikuláša, vzdelávanie sa v slovenskom jazyku zážitkovou formou a nadviazanie priateľstiev medzi účastníkmi. Účastníci sú žiaci základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským zo šiestich krajín: Chorvátska, Poľska, Ukrajiny, Maďarska, Srbska, Rumunska a miestom konania je pravidelne Študijné a kongresové stredisko CĎV UK v Modre – Harmónii. Účasť žiakov z Chorvátska zabezpečuje podpora Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Bratislave a organizuje Slovenské kultúrne centrum Našice. V rokoch 2016 – 2019 Chorvátsko zaznamenalo pravidelnú účasť: 2. – 5. decembra 2016 sa zúčastnili

Účastníci zo ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského na vzdelávacom podujatí Mikuláš a Vianoce na Slovensku 2016 v Modre /

Sudionici iz OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog na obrazovnom događaju Sv. Nikola i Božić u Slovačkoj 2016. u Modroji

žiaci ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského, 1. – 4. decembra 2017 sa zúčastnili žiaci ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského, 6. – 8. decembra 2018 sa zúčastnili žiaci ZŠ kráľa Tomislava z Našíc, a 5. – 8. decembra 2019 sa zúčastnili žiaci ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského. Z dôvodu epidémie Covid-19 sa podujatie v roku 2020 neuskutočnilo.

Mladí dolnozemia

Mladí dolnozemia – tvorba a priateľstvo predovšetkým (tvorivé dielne na udržiavanie slovenskosti) je názov podujatia medzinárodného charakteru určeného pre žiakov 2. stupňa (5. – 8. ročník) a učiteľov slovenčiny zo základných škôl z Rumunska, Maďarska, Chorvátska a zo Základnej školy Jána Čajaka v Báčskom Petrovci (Srbsko,

Vojvodina). Podujatie, ktorého nositeľom je Asociácia slovenských pedagógov a jej predsedníčka Mária An-drášiková iniciátorkou a organizátorkou stretnutí, sa koná od roku 2015.

Zamerom *Mladých dolnozemcov* je udržiavanie a rozvoj jazykového a národného povedomia, kultúrnej identity a skvalitňovanie slovenskej dolnozemskej spolupráce.

Z Chorvátska sa na druhom ročníku vzdelávacieho podujatia 16. septembra 2016 zúčastnili štyria žiaci siedmej triedy zo Základnej školy Julija Benešiča z Iloku: Mihaela Cinkocká, Damian Mudroh, Kristijan Pucovski a Valentina Vagalová pod vedením učiteľa slovenského jazyka Vlatka Miksada.

Na stretnutí, ktoré sa v roku 2017 konalo v dňoch 28. – 29. septembra sa zúčastnili žiaci siedmej triedy Základnej školy Julija Benešiča z Iloku: Natalija Činčuraková, Robert Horvath, Mirko Kanja, Tamara Mudrochová a Matej Zajac s učiteľom slovenského jazyka Vlatkom Miksadam.

Na 4. ročníku *Mladých dolnozemcov* sa 13. a 14. septembra 2018 zúčastnili siedmi žiaci – siedmci Základnej školy Julija Benešiča z Iloku: Antonija Češkova, David Čief, Tea Kokrheljová, Mihael Lomljanski, Danijela-Ivana Matúšová, Vladmíra Matúšová, Michael Vagala a učiteľ slovenského jazyka Vlatko Miksad.

V roku 2019 sa na stretnutí v dňoch 19. a 20. septembra 2019 zúčastnili žiaci 6. ročníka Základnej školy „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského: Viana Labaková, Avanti Konjuhová a Nika Smoljová a žiaci 7. ročníka: Lana Kukučková, Teo Kukučka, Tihana Hulaková a Bruno Brandis spolu s učiteľkou slovenčiny Boženkou Dasovićovou a školníkom Igorom Smoljom.

Projekt sa koná s finančnou podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, kým organizáciu cesty a koordináciu medzi organizátorom a účastníkmi z Chorvátska každý rok zabezpečuje Slovenské kultúrne centrum Našice.

V roku 2020 z dôvodu protipandemických opatrení sa podujatie *Mladí dolnozemia* neuskutočnilo.

Iné programy pre deti

Okrem pravidelných programov, ktoré organizuje alebo sa na nich zúčastňuje ako externý spolupracovník, Slovenské kultúrne centrum Našice v období 2016 – 2020 organizovalo a podporilo jednorazové príležitostné programy pre žiakov, ktorí sa učia slovenčinu alebo programy v rámci voľnočasových aktivít.

Výstava na tému časopis Prameň v ZŠ kráľa Tomislava Našice v roku 2016. S cieľom získania nových čitateľov kultúrno-spoločenského časopisu Slovákov v Chorvátsku Prameň, ktorý v roku 2016 oslávil 25. ročník svojho vydávania, pripravilo Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci s našickou Základnou

Sv. Nikola i Božić u Slovačkoj

Sv. Nikola i Božić u Slovačkoj je obrazovni događaj koji za djecu iseljenih Slovaka već nekoliko godina organizira Centar za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi pod pokroviteljstvom Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke. Cilj ovog programa je upoznavanje božićnih običaja, povijesti i tradicija vezanih uz blagdan sv. Nikole, obrazovanje na slovačkom jeziku iskustvenim oblikom i uspostavljanje prijateljstva između sudionika. Sudionici su učenici osnovnih škola u kojima se uči slovački jezik iz šest država: Hrvatske, Poljske, Ukrajine, Mađarske, Srbije i Rumunjske, a mjesto događanja je redovito Studijsko i kongresno središte Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Modroj – Harmoniji. Sudjelovanje učenika iz Hrvatske osigurano je zahvaljujući financijskoj potpori Ureda za iseljene Slovake u Bratislavi, a u organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice. U godinama 2016. – 2019. redovno su sudjelovali učenici iz Hrvatske: 2. – 5. prosinca 2016. sudjelovali su učenici OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog, 1. – 4. prosinca 2017. sudjelovali su učenici OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog, 6. – 8. prosinca 2018. sudjelovali su učenici OŠ kralja Tomislava iz Našica, a 5. – 8. prosinca 2019. učenici OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog. Zbog pandemijske situacije, koja je bila u tijeku u 2020. godini, događaj nije održan.

Mladi dolnozemci

Mladi dolnozemci – stvaralaštvo i prijateljstvo prije svega (kreativne radionice u svrhu održavanja slovaštva) je naziv događanja međunarodnog karaktera namijenjenog učenicima 2. stupnja (5. – 8. razred) i učitelja slovačkog jezika u osnovnim školama iz Rumunjske, Mađarske, Hrvatske i iz Osnovne škole Jána Čajaka u Bačkom Petrovcu (Srbija, Vojvodina). Nositelj je programa, koji se održava od 2015. godine, Udruženje slovačkih pedagoga, a njegova predsjednica Mária Andrášiková inicijatoricom i organizatoricom susreta.

Cilj programa je održavanje i razvoj jezične i nacionalne svijesti, kulturnog identiteta te poboljšanje slovačke dolnozemske suradnje.

Na drugoj godini obrazovnog programa 16. rujna 2016. sudjelovala su četiri učenika sedmog razreda iz Osnovne škole Julija Benešića iz Iloka: Mihaela Cinkocki, Damian Mudroh, Kristijan Pucovski i Valentina Vagala uz pratnju učitelja slovačkog jezika Vlatka Miksada.

Na susretu, koji je u 2017. godini održan 28. – 29. rujna, sudjelovali su učenici sedmog razreda Osnovne škole Julija Benešića iz Iloka: Natalija Činčurak, Robert Horvath, Mirko Kanja, Tamara Mudroh i Matej Zajac s učiteljem slovačkog jezika Vlatkom Miksadam.

Četvrte godine Mladih dolnozemaca 13. i 14. rujna 2018. sudjelovalo je sedam učenika sedmog razreda Osnovne škole Julija Benešića iz Iloka: Antonija Češko,

David Čief, Tea Kokrhelj, Mihael Lomljanski, Danijela-Ivana Matuš, Vladimira Matuš, Michael Vagala i učitelj slovačkog jezika Vlatko Miksad.

U 2019. godini 19. i 20. rujna 2019. sudjelovali su učenici šestog razreda OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog: Viana Labak, Avanti Konjuh i Nika Smoljo te učenici sedmog razreda: Lana Kukučka, Teo Kukučka, Tihana Hulak i Bruno Brandis s učiteljicom slovačkog jezika Boženkom Dasović i domarom Igorom Smoljom.

Projekt se održava s financijskom potporom Ureda za iseljene Slovake, dok organizaciju puta i koordinaciju između organizatora i sudionika iz Hrvatske svake godine osigurava Slovački centar za kulturu Našice.

U 2020. godini susret *Mladi dolnozemci* nije održan zbog protuepidemijskih mjera.

Drugi programi za djecu

Osim redovnih programa, koje organizira ili na njima sudjeluje kao vanjski suradnik, Slovački centar za kulturu Našice u razdoblju od 2016. do 2020. organizirao je i podržao jednokratne prigodne programe za učenike koji uče slovački jezik ili programe u okviru aktivnosti u slobodno vrijeme.

Izložba na temu časopisa Prameň u OŠ kralja Tomislava Našice u 2016. godini. S ciljem pridobivanja novih čitatelja kulturno-društvenog časopisa Slovaka u Hrvatskoj Prameň, koji je u 2016. godini obilježio 25 godina izdanja, Slovački centar za kulturu Našice 29. ožujka pripremio je u suradnji s našičkom Osnovnom

Žiaci siedmej triedy ZŠ Julija Benešića z Iloku s učiteľom slovenského jazyka Vlatkom Miksadam na podujatí Mladi dolnozemci – tvorba a priateľstvo predovšetkým (tvorivé dielne na udržiavanie slovenskosti) 2017 v Báčskom Petrovcu /

Učenici sedmog razreda OŠ Julija Benešića iz Iloka s učiteljem slovačkog jezika Vlatkom Miksadam na događanju Mladi dolnozemci – stvaralaštvo i prijateljstvo prije svega (kreativne radionice u svrhu održavanja slovaštva) 2017. u Bačkom Petrovcu

školou kráľa Tomislava za účasti učiteľky slovenčiny Any Maroševičovej a knihovníčky Ivany Ostričkovej výstavu 29. marca 2016 v Základnej škole kráľa Tomislava. Pri tejto príležitosti pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice žiakov oboznámili so základnými údajmi o živote časopisu, ktorého súčasťou sú takmer každý mesiac okrem iného aj príspevky o žiac- kých úspechoch, zájazdoch, aktivitách, ako aj ich lite- rárne práce v slovenskom jazyku. Podujatie podporili žiačky 5. ročníka, ktoré pod vedením učiteľky Any Ma- roševičovej prečítali príspevok o Prameni a predviedli recitáciu básne *Materinská reč*.

Priateľská návšteva žiakov a pedagógov ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach v meste Snina v roku 2016. Na pozvanie Mestského kultúrneho a osvetového strediska v Snine a Mestského úradu Snina strávili žiaci a pedagó- govovia ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach tri dni na východe Slovenskej republiky. V Snine sa o hostí postarali riaditeľ Mestského kultúrneho a osvetového centra Daniel An- draško so spolupracovníčkou programátorkou Gabrie- lou Alušikovou a prednostkou Mestského úradu Janou Rosičovou. Primátor mesta Štefan Milovčík privítal hosti v sninskom kaštieli. Jedenásť žiakov, učiteľka slovenské- ho jazyka Ana Maroševičová, psychologička Ana Kuri- cová, sociálna pedagogička Iva Prelecová a riaditeľka Vlatka Zahirovičová 2. – 4. júna 2016 predstavili školu na sninskom Kultúrnom lete pri príležitosti Medzinárod- ného dňa detí, ktorý sa na Slovensku oslavuje prvého júna. O účasť na tejto prehliadke, ako aj o návštevu tohto mesta sa zaslúžili žiaci, ktorí už päť rokov za sebou získavajú ocenenia a uznania na autorskej literárnej sú- ťaži *Gerbócova literárna Snina*. Spolu so žiakmi a peda- gogičkami sa na tejto návšteve zúčastnila aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová.

Súťaž vo fotografii a krátkej filmovej tvorbe 2017. Pre žiakov škôl s vyučovacím jazykom sloven- ským v zahraničí Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystri- ci v roku 2017 vypísala súťaž fotografie a krátkej filmovej tvorby. Práce žiakov z Chorvátska vyhodnotila odborná porota mladých pedagógov pod vedením Mgr. art. Lu- káša Matejku. Fotografické práce bolo možno poselať do kategórií: Krajina, Tradície, Experiment, a žiaci tiež mali možnosť vybrať si voľnú tému pri vytváraní filmo- vej práce alebo animácie. Vo veľkej konkurencii získala 1. miesto v kategórii Krajina žiačka Elena Kolenová zo základnej školy Vladimira Nazora v Novej Bukovici za fotografiu *Na potoku, na rieke*. Ocenená žiačka spolu s riaditeľkou ZŠ Vladimira Nazora Laretou Žubrinicovou, učiteľkou slovenského jazyka Majou Kanđerovou a An- drijom Kanđerom bola odmenená pobytom v Banskej Bystrici. Program pobytu od 12. do 15. júna 2017 pripra- vila UMB v Banskej Bystrici a o organizáciu cesty sa po- staralo Slovenské kultúrne centrum Našice.

Spolupráca základných škôl z Chorvátska a Voj- vodiny – Srbsko 2018. V rámci rozvíjania stykov s Dolnou zemou, Slovenské kultúrne centrum Našice nadviazalo spoluprácu v oblasti školstva. Konkrétnym počínom úspešných kontaktov bol zaujímavý program, ktorý sa uskutočnil 7. novembra 2018 na základných školách v Jelisavci a Našiciach. V rámci projektu pod ná- zvom *Výmenný zájazd žiakov ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovci so žiakmi Základnej školy Ivana Brníka Slovák v Jelisavci a kráľa Tomislava v Našiciach*, ktorý pripravila Asociácia slovenských pedagógov, okolo 25 žiakov zo Základnej školy Jána Čajaka v Báčskom Petrovci v sprie- vode ich učiteľov a učiteľiek navštívilo Základnú školu Ivana Brníka Slovák v Jelisavci a Základnú školu kráľa Tomislava v Našiciach, kde žiakom, učiacim sa slovenský jazyk, pripravili program.

Žiaci a pedagógovia ZŠ kráľa Tomislava Našice s primátorom mesta Snina Štefanom Milovčíkom, 2016 v Snine /
Učenci i pedagogi OŠ kralja Tomislava Našice s gradonačelnikom grada Snina Štefanom Milovčíkom, 2016. u Snini

školom kralja Tomislava, uz pomoć učiteljice slovačkog jezika Ane Marošević i knjižničarke Ivane Ostrički, izložbu u Osnovnoj školi kralja Tomislava. Tom prilikom zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice upoznale su učenike s osnovnim informacijama o časopisu u kojem su gotovo svakog mjeseca objavljeni, između ostalog, i članci o učeničkim uspjesima, izletima, aktivnostima, kao i njihovi literarni radovi na slovačkom jeziku. Svojim sudjelovanjem događaj su obogatile učenice 5. razreda, koje su pod mentorstvom učiteljice Ane Marošević pročitale prigodan tekst o Prameňu i izrecitirale pjesmu *Materinska riječ*.

Prijateljski posjet učenika i pedagoga OŠ kralja Tomislava u Našicama gradu Snina u 2016. godini.

Na poziv Gradskog kulturnog i prosvjetiteljskog centra Snina i Gradskog ureda Snina učenici i pedagozi OŠ kralja Tomislava Našice boravili su tri dana na istoku Slovačke. Goste iz Hrvatske u Snini je srdačno pozdravio ravnatelj Gradskog kulturnog i prosvjetiteljskog centra Danijel Andraško sa suradnicom Gabrielom Alušikovom i ravnateljicom Gradskog ureda Janom Rosičovom. Gradonačelnik Štefan Milovčik primio je učenike i pedagoge u sninskom dvorcu. Jedanaest učenika, učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević, psihologinja Ana Kuric, socijalna pedagoginja Iva Prelec i ravnateljica Vlatka Zahirović 2. – 4. lipnja 2016. predstavili su OŠ kralja Tomislava na Kulturnom ljetu Snina prilikom proslave Međunarodnog dana djece koji se u Slovačkoj slavi 1. lipnja.

Za sudjelovanje na toj manifestaciji zaslužni su đaci koji već pet godina zaredom dobivaju vrijedne nagrade i priznanja autorskog literarnog natjecanja Gerbocová literárna Snina. S učenicima i djelatnicima škole na putovanju te kulturnom programu prisustvovala je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Natjecanje u fotografiji i kratkom filmskom stvaralaštvu 2017. Za učenike škola u inozemstvu u kojima se uči slovački jezik Sveučilište Mateja Bela u Banskjoj Bystrici u 2017. godini raspisala je natjecanje u fotografiji i kratkom filmskom stvaralaštvu. Radove učenika iz Hrvatske ocijenio je prosudbeni sud mladih pedagoga pod vodstvom Mgr. art. Lukáša Matejka. Fotografije je bilo moguće slati u kategorijama: Domovina, Tradicije, Eksperiment, a učenici su također mogli odabrati slobodnu temu u stvaranju filma ili animacije. U velikoj konkurenciji 1. mjesto u kategoriji Domovina zauzela je učenica Elena Koleno iz OŠ Vladimira Nazora u Novoj Bukovici za fotografiju *Na potoku, na rijeci*. Učenica s ravnateljicom OŠ Vladimira Nazora Laretom Žubrinić, učiteljicom slovačkog jezika i kulture Majom Kandera i Andrijom Kanderom nagrađena je boravkom u Banskjoj Bystrici. Program boravka od 12. do 15. lipnja 2017. priredilo je Sveučilište Mateja Bela u Banskjoj Bystrici, a za organizaciju puta pobrinuo se Slovački centar za kulturu Našice.

Suradnja osnovnih škola iz Hrvatske i Vojvodine – Srbija 2018. U okviru razvoja kontakata s Dolnom zemljom, Slovački centar za kulturu Našice uspostavio je suradnju u području školstva. Konkretni rezultat uspješnih kontakata bio je zanimljiv program održan 7. studenog 2018. u osnovnim školama u Jelisavcu i Našicama. U okviru projekta pod nazivom *Povratan posjet učenika OŠ Jána Čajaka u Bačkom Petrovcu i učenika OŠ I. B. Slovaka u Jelisavcu te OŠ kralja Tomislava u Našicama*, kojeg je priredilo Udruženje slovačkih pedagoga, oko 25 učenika iz OŠ Jána Čajaka u Bačkom Petrovcu u pratnji učitelja posjetilo je OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu i OŠ kralja Tomislava u Našicama, gdje su učenicima na slovačkom jeziku pripremili zanimljiv program.

Žiaci zo ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovci na návšteve ZŠ kráľa Tomislava Našice v rámci projektu pod názvom Výmenný zájazd žiakov ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovci so žiakmi Základnej školy Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci a kráľa Tomislava v Našiciach 7. novembra 2018 v Našiciach /

Učenci iz OŠ Jána Čajaka u Bačkom Petrovcu u posjeti OŠ kralja Tomislava Našice u okviru projekta pod nazivom Povratan posjet učenika OŠ Jána Čajaka u Bačkom Petrovcu i učenika OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu te OŠ kralja Tomislava u Našicama 7. studenog 2018. u Našicama

Žiakov a učiteľov z Báčskeho Petrovca privítali riaditeľky Ljerka Ćorkovićová v Jelisavci a Vlatka Zahirovićová v Našičiach, ako aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric. Na úvod programu o škole Jána Čajaka niekoľko slov povedala koordinátorka projektu, predsedníčka Asociácie slovenských pedagógov Mária Andrašíková. Piesňami, tancom a divadelnou scénkou *Sol' nad zlato* žiaci z Báčskeho Petrovca predviedli svoju znalosť slovenského jazyka. Hostia z Báčskeho Petrovca sa pri tejto príležitosti zoznámili s vyučovacím programom slovenského jazyka, kultúrnym a spoločenským životom Slovákov v Chorvátsku a po návšteve škôl si prezreli mesto Našice, ako aj mestské múzeum v sprievode riaditeľky Silvije Lučevnjakovej. Projekt sa uskutočnil v organizácii Slovenského kultúrneho centra Našice s finančnou podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Spolupráca základných škôl z Chorvátska a Vojvodiny – Srbsko 2019. Recipročná návšteva po návšteve žiakov z Báčskeho Petrovca, ktorá sa uskutočnila v roku 2018, žiaci, ktorí sa učia slovenský jazyk a kultúru v troch základných školách v Chorvátsku – ZŠ kráľa Tomislava Našice, ZŠ Ivana Brníka Slovák Jelisavec a ZŠ „Josip Kozarac“ Josipovec Punitovský – sa v sprievode svojich učiteliek slovenského jazyka, Any Maroševićovej, Branky Kandžerovej a Boženky Dasovićovej zúčastnili na programe v rámci medzinárodného Európskeho dňa jazykov.

Program, ktorý s podporou Ministerstva školstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky organizovalo Slovenské kultúrne centrum Našice pod vedením riaditeľky Sandry Kraljovej Vukšićovej a kustódky

Tatjany Seničaninovej, sa uskutočnil v spolupráci so ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovci v Srbsku. V priestoroch petrovskej základnej školy žiakov z Chorvátska 22. októbra 2019 riaditeľka školy Vlasta Werleová a predsedníčka slovenských pedagógov Mária Andrašíková so spolupracovníkmi hostí z Chorvátska zoznámili s dejinami školy, ako aj so súčasnými školskými a mimoškolskými aktivitami. Po prehliadke školy a školského areálu pripravili žiaci z Chorvátska pre svojich hostiteľov bohatý kultúrno-umelecký program k Európskemu dňu jazykov. Po programe v škole žiaci a učitelia navštívili petrovské gymnázium, ktoré v tom roku zaznamenalo sté výročie, Galériu Zuzky Medvedovej, prvej akademickej maliarky vojvodinských Slovákov, a v Spolku petrovských žien výstavu o živote Slovákov v Báčskom Petrovci v minulosti.

Žiaci Základnej školy kráľa Tomislava Našice na výstave v Slovenského kultúrneho centra Našice 2020. Každoročne žiaci zo ZŠ kráľa Tomislava Našice, ktorí sa učia slovenský jazyk, navštevujú Slovenské kultúrne centrum Našice, a to v záujme naplňovania Dohody o spolupráci, ktorú táto škola so Slovenským kultúrnym centrom Našice podpísala 24. mája 2012. V rámci terénneho vyučovania žiaci piateho a siedmeho ročníka ZŠ kráľa Tomislava Našičiach 14. a 16. októbra 2020 navštívili spolu s učiteľkou slovenčiny Anou Maroševićovou Slovenské kultúrne centrum Našice a Zväz Slovákov. Pri tejto príležitosti im riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a kustód Marko Kurtek urobili sprievod výstavou *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov*, pričom vyzdvihli, že výstava je spojená s oslavou desiateho výročia tejto inštitúcie, ale aj výročiami prisťahovania sa Slovákov do našického kraja.

Žiaci ZŠ kráľa Tomislava Našice s učiteľkou slovenčiny Anou Maroševićovou pripravili program pre žiakov ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovci pri príležitosti zaznamenávania medzinárodného Európskeho dňa jazykov 22. októbra 2019 v Báčskom Petrovci /

Učenci OŠ kralja Tomislava Našice s učiteljicom slovačkog jezika Anom Marošević pripremili su program za učenike OŠ Jána Čajaka prigodom obilježavanja međunarodnog Evropskog dana jezika 22. listopada 2019. u Bačkom Petrovcu

Učenike i učitelje iz Bačkog Petrovca pozdravile su ravnateljice osnovnih škola u Jelisavcu Ljerka Ćorković i Našicama Vlatka Zahirović, kao i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić te školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric. Na uvodu u program prisutnima se s nekoliko riječi obratila koordinatorica projekta, predsjednica Udruženja slovačkih pedagoga Mária Andrašíková. Pjesmom, plesom i kazališnom predstavom *Sol' nad zlato* učenici iz Bačkog Petrovca prezentirali su znanje slovačkog jezika. Prilikom posjeta gosti iz Bačkog Petrovca upoznati su s nastavnim programom slovačkog jezika, kulturnim i društvenim životom Slovaka u Hrvatskoj. Nakon posjeta školama posjetili su i Našice te Zavičajni muzej uz stručnu pratnju ravnateljice muzeja Silvije Lučevnjak. Projekt susreta održan je u organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice s financijskom potporom Ureda za iseljene Slovake.

Suradnja osnovnih škola iz Hrvatske i Vojvodine – Srbija 2019. Nakon posjeta učenika iz Bačkog Petrovca održanog u 2018. godini, učenici koji uče slovački jezik i kulturu u tri osnovne škole u Hrvatskoj – OŠ kralja Tomislava Našice, OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac i OŠ Josipa Kozarca Josipovac Punitovački – u pratnji svojih učiteljica slovačkog jezika, Ane Marošević, Branke Kandžera i Boženke Dasović uzvratili su posjet i sudjelovali su u programu međunarodnog Europskog dana jezika.

Program, kojeg je s potporom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, organizirao Slovački centar za kulturu Našice pod vodstvom ravnateljice Sandre Kralj Vukšić i kustosice Tatjane Seničanin, održan je u suradnji s OŠ Jána Čajaka u Bačkom

Petrovcu u Srbiji. U prostorima petrovačke škole 22. listopada 2019. učenike iz Hrvatske dočekali su i ugostili ravnateljica škole Vlasta Werleová i predsjednica slovačkih pedagoga Mária Andrašíková sa suradnicima. Goste iz Hrvatske upoznali su s poviješću škole, kao i s trenutačnim školskim i izvanškolskim aktivnostima. Nakon obilaska škole i školskog okružja učenici iz Hrvatske pripremili su za svoje domaćine bogati kulturno-umjetnički program s ciljem proslave Europskog dana jezika. Nakon programa u školi učenici i učitelji posjetili su petrovačku gimnaziju, koja ove godine obilježava 100. godišnjicu, zatim Galeriju Zuzke Medvedove, prve akademske slikarice vojvođanskih Slovaka te izložbu u Udruzi petrovačkih žena o životu Slovaka u Bačkom Petrovcu u prošlosti.

Učenici Osnovne škole kralja Tomislava Našice na izložbi u Slovačkom centru za kulturu Našice 2020. Svake godine učenici OŠ kralja Tomislava Našice koji uče slovački jezik posjećuju Slovački centar za kulturu Našice u skladu s provedbom Sporazuma o suradnji, kojeg je ova škola potpisala sa Slovačkim centrom za kulturu Našice 24. svibnja 2012. U sklopu terenske nastave učenici petih i sedmih razreda Osnovne škole kralja Tomislava Našice sa svojom učiteljicom slovačkog jezika Anom Marošević posjetili su Slovački centar za kulturu Našice i Savez Slovaka. Tom su ih prigodom ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustos Marko Kurtek proveli kroz izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka* postavljenu u sklopu obilježavanja desete godišnjice ove institucije, ali i godišnjica doseljavanja Slovaka na našičko područje.

Žiaci ZŠ Ivana Brníka Slovaka Jelisavac s učiteljicom slovenčiny Brankou Kandžerovou pripravili program pre žiakov ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovcu pri príležitosti pripomenutia medzinárodného Európskeho dňa jazykov 22. októbra 2019 v Báčskom Petrovcu /

Učenici OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac s učiteljicom slovačkog jezika Brankom Kandžera pripravili su program za učenike OŠ Jána Čajaka prigodom obilježavanja međunarodnog Europskog dana jezika 22. listopada 2019. u Bačkom Petrovcu

6.3. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE UČITEĽOV

Aktív učiteľov

Koordináčne aktivity Slovenského kultúrneho centra Našice súvisiace so spoluprácou s učiteľmi slovenského jazyka prebiehajú kontinuálne počas celého roka. Okrem administratívnych a organizačných úkonov prebieha spolupráca aj na odbornej úrovni. Pravidelne sa niekoľkokrát do roka realizujú pracovné stretnutia učiteľov - *aktív učiteľov*, do prípravy a realizácie ktorých je aktívne zapojené aj Slovenské kultúrne centrum Našice.

V období rokov 2016 – 2020 sa na návrh školského poradcu pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andriju Kurica konali *aktív učiteľov*, na ktorých sa zúčastňovali učители slovenčiny základných a stredných škôl, na ktorých sa vyučuje slovenský jazyk a kultúra podľa modelu C, Vlatko Miksad, Marija Pejaková, Božena Dasovićová, Maja Kandžerová (do školského roka 2018/2019), Josip Kvasnovski, Ana Maroševićová, Branka Kandžerová a Dominik Rajačić (od školského roka 2018/2019).

Stretnutia vedie predseda *aktívu učiteľov* Josip Kvasnovski, učiteľ ZŠ „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom, ktorý túto funkciu vykonával od roku 2016 do 2019. Po odchode do dôchodku funkciu prevzala učiteľka ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach a vysunutého pracovníka v Markovci Našickom Ana Maroševićová.

Tematicky sú stretnutia učiteľov zamerané na prípravu a realizáciu plánov a programov, ako aj na finančný plán obsahov súvisiacich s vyučovaním slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku, zabezpečenie pracovných materiálov (učebníc a pracovných listov pre žiakov), účasť na vzdelávacích podujatiach určených žiakom a vzdelávacích a odborných stretnutiach určených učiteľom v Chorvátsku, na Dolnej zemi a na Slovensku, ako aj na hodnotenie programov. Riešia sa aj organizačné záležitosti súvisiace s realizáciou projektu literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja*, s vydaním zbierky žiackych literárnych prác *Kvapky* a podobné aktuálne výzvy.

Tieto pracovné stretnutia svojou prítomnosťou nezriedka poctia hostia, napríklad učители náboženstva Božena a Dušan Sajakovci (30. septembra 2017), podpredseda Zväzu Slovákov a predseda miestnej organizácie MS Radoš Zlatko Pucovski a riaditeľ základnej školy v Iloku prof. Miroslav Bošnjak (22. septembra 2018), Nandor Čapo, vedúci Nezávislého úseku pre národnostné menšiny Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky (9. februára 2019), poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek (28. augusta 2019), lektorky Univerzity Komenského v Bratislave Katarína Chlpíková a Katarína Nevrlová (26. augusta 2020).

V roku 2016 sa *aktív učiteľov* uskutočnil 27. februára a 24. septembra v Osijeku.

Aktív učiteľov 22. septembra 2018 v Radoši. Zľava doprava: učiteľ slovenského jazyka Vlatko Miksad, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric a učители slovenčiny Boženska Dasovićová, Josip Kvasnovski, Branka Kandžerová, Marija Pejaková a Ana Maroševićová /

Aktív učiteľja 22. rujna 2018. u Radošu. Slijeva nadesno: učitelj slovačkog jezika Vlatko Miksad, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, učiteljji slovačkog jezika Boženka Dasović, Josip Kvasnovski, Branka Kandžera, Marija Pejak i Ana Marošević

6.3. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČITELJE

Aktiv učitelja

Koordinacijske aktivnosti Slovačkog centra za kulturu Našice vezane uz suradnju s učiteljima slovačkog jezika odvijaju se u kontinuitetu tijekom cijele godine. Osim administrativnih i organizacijskih djelatnosti suradnja se odvija i na profesionalnoj razini. Redovno se nekoliko puta godišnje održavaju radni sastanci učitelja – *aktivni učitelja*, a Slovački centar za kulturu Našice sudjeluje u njihovoj pripremi i realizaciji.

U razdoblju 2016. – 2020. *aktivni učitelja* održavali su se na prijedlog školskog nadzornika – savjetnika za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrije Kurica, a na kojima su sudjelovali učitelji slovačkog u osnovnim i srednjim školama u kojima se uči slovački prema modelu C: Vlatko Miksad, Marija Pejak, Boženka Dasović, Maja Kandžera (do školske godine 2018./2019.), Josip Kvasnovski, Ana Marošević, Branka Kandžera i Dominik Rajačić (od školske godine 2018./2019.).

Susrete vodi predsjednik *aktiva učitelja* Josip Kvasnovski, učitelj OŠ „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom, koji ovu funkciju obnaša od 2016. do 2019. godine. Nakon odlaska u mirovinu funkciju preuzima učiteljica OŠ kralja Tomislava u Našicama i područne škole u Markovcu Našičkom Ana Marošević.

Susreti učitelja tematski su usmjereni na pripremu i realizaciju planova i programa, kao i financijskog plana sadržaja vezanih uz učenje slovačkog jezika u osnovnim i srednjim školama u Hrvatskoj, osiguravanje radnih materijala (udžbenika i vježbenica za učenike), sudjelovanje na obrazovnim programima namijenjenim učenicima i obrazovnim i stručnim susretima namijenjenim učiteljima u Hrvatskoj, Dolnoj zemlji i u Slovačkoj, kao i evaluacija programa. Rješavaju se i organizacijski poslovi vezani uz realizaciju projekta literarno-recitatorsko-dramske smotre *Slovenčina moja* i izdanja zbirke učeničkih literarnih radova *Kvapky* te slični aktualni izazovi.

Radne susrete svojom prisutnošću nerijetko počaste i gosti kao što su učitelji vjeronauka Božena i Dušan Sajak (30. rujna 2017.), potpredsjednik Saveza Slovaka i predsjednik Matice slovačke Radoš Zlatko Pucovski i ravnatelj osnovne škole u Iloku prof. Miroslav Bošnjak (22. rujna 2018.), načelnik Samostalnog sektora za nacionalne manjine pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Nandor Čapo (9. veljače 2019.), zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek (28. kolovoza 2019.), lektorice Sveučilišta Komenskog u Bratislavi Katarína Chlpíková i Katarína Nevrlová (26. kolovoza 2020.).

U 2016. godini *aktiv učitelja* održan je 27. veljače i 24. rujna u Osijeku.

Aktiv učiteljov 8. februára 2020 v Osijeku. Zlava doprava: učitelja slovenského jazyka Vlatko Miksad a Marija Pejaková, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, učiteľky slovenského jazyka Boženka Dasovićová a Ana Maroševićová a školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric /

Aktiv učitelja 8. veljače 2020. u Osijeku. Slijeva nadesno: učitelji slovačkog jezika Vlatko Miksad i Marija Pejak, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, učiteljice slovačkog jezika Boženka Dasović i Ana Marošević i školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric

V roku 2017 sa konal 11. februára a 30. septembra v Osijeku.

V roku 2018 *aktív učiteľov* bol organizovaný 10. marca a 12. mája v Osijeku a 22. septembra v Radoši.

V roku 2019 sa aktív uskutočnil štyrikrát a to 9. februára a 18. mája v Osijeku, 28. augusta v Iloku a 1. októbra v Osijeku.

V roku 2020 sa aktív konal 8. februára v Osijeku a 26. augusta v Našiciach.

Slovenské kultúrne centrum Našice – spoluorganizátor dvoch školiacich podujatí pre učiteľov slovenského jazyka

Zdroje informácií v edukačných procesoch. Traja učители slovenského jazyka Josip Kvasnovski, Jelena Dejanovićová a Maja Kanderová, ako aj pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice sa 9. decembra 2017 v Záhrebe zúčastnili na prednáške *Zdroje informácií v edukačných procesoch*. Prednáška sa konala s podporou Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky, prednášala lektorka slovenského jazyka na Filozofickej fakulte Univerzity v Záhrebe Ľubica Blažencová.

Učители slovenského jazyka na metodickom školení v Bratislave. Z už realizovanej úspešnej spolupráce Ústavu jazykovej a odbornej prípravy Centra ďalšieho

vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave a Slovenského kultúrneho centra Našice vznikol podnet na nový projekt, v rámci ktorého učители slovenského jazyka a kultúry pôsobiaci na základných a stredných školách v Chorvátsku pobudli v Bratislave.

Ústav jazykovej a odbornej prípravy Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave pripravil v dňoch 30. novembra – 1. decembra 2018 v Bratislave pre učiteľov slovenského jazyka z Chorvátska metodické školenie, praktické aplikácie aktívneho učenia a hospitácie na hodinách slovenského jazyka a odborných predmetov.

Na školení, ktoré koordinovala vedúca metodička Ústavu jazykovej a odbornej prípravy Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave Dana Krajčiová, sa zúčastnili učiteľky Boženka Dasovićová, Jelena Dejanovićová a Ana Maroševićová v sprievode riaditeľky Slovenského kultúrneho centra Našice Sandry Kraljovej Vukšičovej. O realizáciu odbornej časti školenia sa postarala metodička slovenského jazyka Katarína Nevrlóvá, s ktorou si učители vymieňali názory a skúsenosti z odbornej činnosti a práce so žiakmi v triede.

Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov

Vzdelávací program pre učiteľov, určený výlučne pre dolnozemskej učiteľov, každoročne organizujú Spoločnosť pre vzdelávanie a kultúru v Nadlaku, Asociácia slovenských pedagógov v Srbsku a Čabianska organizácia Slovákov v spolupráci so Svetovým združením Slovákov v zahraničí. *Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov*, v rámci ktorého sa udeľuje *Cena a Pamätný list Samuela Tešedíka*, sa nesie v znamení úcty k učiteľskému poslaniu, postaveniu učiteľa a zvlášť postaveniu dolnozemskej učiteľov.

7. Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov v Békešskej Čabe 2016. V Békešskej Čabe v Maďarsku sa 15. októbra konal 7. ročník *Stretnutia slovenských dolnozemskej učiteľov* z Rumunska, Maďarska, Srbska a Chorvátska. Na stretnutí odznelo celkovo desať príspevkov na tému *Voľno pre národné povedomie s podtitulom Pestovanie tradícií a rozvíjanie identity v rámci mimoškolských aktivít*. Úvodnú prednášku predniesol prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD. zo Slovenska na tému *Mimoškolské aktivity, etnicita a národná identita (pestovanie tradícií a rozvíjanie identity v rámci mimoškolských aktivít)*. Následne predstavili slovenskí dolnozemskej učители mimoškolskú činnosť vo svojich krajinách – Maďarsku, Srbsku a Rumunsku. Na seminári sa z Chorvátska zúčastnili riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kráľová Vukšičová a učiteľ Vlatko Miksad, ktorému bola deň predtým udelená Cena Samuela Tešedíka.

8. Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov v Nadlaku 2017. V rumunskom Nadlaku sa od 13. do 15. septembra 2017 konalo 8. *Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov*. Z Chorvátska sa na stretnutí

Pracovné predsedníctvo 7. Stretnutia slovenských dolnozemskej učiteľov v Békešskej Čabe 2016. Zľava doprava: predstaviteľ Spoločnosti pre edukáciu a kultúru v Nadlaku Pavel Hlásnik, predsedníčka Asociácie slovenských pedagógov Mária Andrášiková, riaditeľka Slovenského gymnázia, základnej školy a kolégia v Békešskej Čabe Edit Pecsényová a koordinátorka Výboru pre vzdelávanie Svetlana Zolňanová /

Radno predsedníctvo 7. Susreta slovačkih dolnozemskej učitelja u Békéscsabi 2016. Slijeva nadesno: predstavnik Društva za edukaciju i kulturu u Nadlaku Pavel Hlásnik, predsednica Udruženja slovačkih pedagoga Mária Andrášiková, ravnateljica Slovačke gimnazije, osnovne škole i kolegija u Békéscsabi Edit Pecsényová i koordinatorka Odbora za obrazovanje Svetlana Zolňanová

U 2017. godini održan je 11. veljače i 30. rujna u Osijeku.

U 2018. godini *aktiv učitelja* organiziran je 10. ožujka i 12. svibnja u Osijeku te 22. rujna u Radošu.

U 2019. godini *aktiv učitelja* održan je četiri puta i to 9. veljače i 18. svibnja u Osijeku, 28. kolovoza u Iloku i 1. listopada u Osijeku.

U 2020. godini *aktiv učitelja* održan je 8. veljače u Osijeku te 26. kolovoza u Našicama.

Slovački centar za kulturu Našice – suorganizator dvaju obrazovnih događanja za učitelje slovačkog jezika.

Izvori informacija u edukativnim procesima. Tri učitelja slovačkog jezika Josip Kvasnovski, Jelena Dejanović i Maja Kanđera te zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice 9. prosinca 2017. u Zagrebu su sudjelovali na predavanju *Izvori informacija u edukativnim procesima*. Predavanje je održala lektorica slovačkog jezika s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Ljubica Blažencová s potporom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Učitelji slovačkog jezika na metodičkoj edukaciji u Bratislavi. Zahvaljujući uspješnoj suradnji Ustava za jezičnu i strukovnu pripremu Centra daljnjeg obrazovanja Sveučilišta Komenskog u Bratislavi i Slovačkog centra za kulturu Našice nastao je novi projekt u okviru kojeg su učitelji slovačkog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama u Hrvatskoj boravili u Bratislavi.

Ustav za jezičnu i strukovnu pripremu Centra daljnjeg obrazovanja Sveučilišta Komenskog u Bratislavi od 30. studenog do 1. prosinca 2018. pripremio je za učitelje slovačkog jezika iz Hrvatske metodičku edukaciju – praktične aplikacije aktivnog učenja i hospitacija slovačkog jezika te stručnih predmeta.

Na edukaciji, koju je vodila metodičarka Ustava za jezičnu i strukovnu pripremu Centra daljnjeg obrazovanja Sveučilišta Komenskog u Bratislavi Dana Krajčiova, sudjelovale su učiteljice Boženka Dasović, Jelena Dejanović i Ana Marošević uz pratnju ravnateljice Slovačkog centra za kulturu Našice Sandre Kralj Vukšić. Za realizaciju stručnog dijela obrazovanja pobrinula se metodičarka Katarína Nevrlóva s kojom su učiteljice nakon predavanja izmijenile stavove i iskustva iz područja stručne djelatnosti i rada s učenicima u razredu.

Susret slovačkih dolnozemskih učitelja

Obrazovni programi za učitelje, namijenjeni isključivo za dolnozemske učitelje, svake godine organizira Društvo za obrazovanje i kulturu u Nädlacu, Udruženje slovačkih pedagoga u Srbiji i Organizacija Slovaka u Békéscsabi u suradnji sa Svjetskim udruženjem Slovaka u inozemstvu. *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja*,

tijekom kojeg se dodjeljuje Nagrada i Spomenica Samuela Tešedíka, odvija se u znaku poštovanja prema učiteljskoj misiji, položaju učitelja, a posebno dolnozemske učitelja.

7. Susret slovačkih dolnozemskih učitelja u Békéscsabi 2016. U Békéscsabi u Mađarskoj 15. listopada održan je 7. *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja* iz Rumunjske, Mađarske, Srbije i Hrvatske. Na susretu je izneseno ukupno deset radova na temu *Slobodno za nacionalnu svijest s podnaslovom Njegovanje tradicija i razvoj identiteta u okviru izvannastavnih aktivnosti*. Uvodno predavanje održao je prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD. iz Slovačke na temu *Izvannastavne aktivnosti, etnička pripadnost i nacionalni identitet (njegovanje tradicije i razvijanje identiteta unutar izvannastavnih aktivnosti)*. Zatim su slovački dolnozemske učitelji predstavili izvannastavnu aktivnost u svojim zemljama – Mađarskoj, Srbiji i Rumunjskoj. Na seminaru su iz Hrvatske sudjelovali ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i učitelj Vlatko Miksad, kojemu je dan prije toga dodijeljena *Nagrada Samuela Tešedíka*.

8. Susret slovačkih dolnozemskih učitelja u Nädlacu 2017. U rumunjskom Nädlacu od 13. do 15. rujna 2017. održan je 8. *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja*. Iz Hrvatske su na susretu prisustvovali učitelji slovačkog jezika Vlatko Miksad i Ana Marošević te ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Prezentácia riaditeľky Slovenského kultúrneho centra Našice na 8. Stretnutí slovenských dolnozemských učiteľov v Nädlacu 2017 /

Prezentacija ravnateljice Slovačkog centra za kulturu Našice 8. Susretu slovačkih dolnozemske učitelja u Nädlacu 2017.

zúčastnili učители slovenského jazyka Vlatko Miksad a Ana Maroševićová a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová. Pracovné stretnutie bolo venované odbornému rokovaniu na tému prípravy kurikulárnych dokumentov k voliteľnému predmetu *Slováci vo svete*, ktorý sa v tomto roku pripravoval pre stredné školy v Slovenskej republike. V rámci seminára mala riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice prezentáciu o školstve a vyučovaní slovenčiny podľa modelu C v Chorvátsku.

9. Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov v Báčskom Petrovci 2018. V termíne od 5. do 7. októbra sa na základnej škole a Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci konal 9. ročník *Stretnutia slovenských dolnozemskej učiteľov*. Na podujatí sa stretli učители z Maďarska, Rumunska, Srbska, Ukrajiny a Chorvátska, ako aj zástupcovia slovenských inštitúcií – riaditeľka odboru rozvojovej pomoci a služieb pre zabezpečenie medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Ing. Katarína Čamborová, dekanka Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave doc. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD. a prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD z Katedry etnológie a mimoeurópskych štúdií uvedenej fakulty. Prítomných na domácej pôde privítala riaditeľka školy Anna Medvedová a program moderovala koordinátorka Výboru pre vzdelávanie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Svetlana Zolňanová. Chorvátsko zastupovali učители Ana Maroševićová a Vlatko Miksad, ako aj riaditeľka Slovenského kultúrneho

centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová. K téme *Prvky ľudovej tradície v učebných osnovách* predniesli účastníci zo všetkých spomínaných krajín. Pedagógovia si otvorene pohovorili o uvedenej problematike, ale i o problémoch, s ktorými sa pri zachovávaní identity vo svojich materských krajinách stretávajú. V rámci stretnutia sa konalo aj slávnostné, v poradí siedme, udelenie *Ceny Samuela Tešedíka* popredným slovenským učiteľom v zahraničí. Medzi ôsmimi ocenenými bola aj učiteľka na dôchodku z Chorvátska Margita Žagarová.

10. Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov v Békešskej Čabe 2019. V Békešskej Čabe sa v dňoch 11. a 12. októbra konal 10. ročník stretnutia slovenských dolnozemskej učiteľov. Z Chorvátska sa na ňom zúčastnili školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a učiteľka Ana Maroševićová vystúpila s príspevkom *Slovenské národnostné školstvo, spojenie tradície a moderny*. Na stretnutí odznelo celkovo desať príspevkov na tému *Tradícia a modernizácia, zmeny vo výchovno-vzdelávacom procese spôsobené globalizáciou a požiadavky, ktoré z nich vyplývajú pre slovenské národnostné školstvo v zahraničí*. Úvodnú prednášku predniesol doc. PhDr. Michal Babiak, CSc. Následne priblížili slovenskí dolnozemskej učители skúsenosti z praxe a situáciu vo svojich krajinách – Maďarsku, Srbsku a Rumunsku.

V roku 2020 sa z dôvodu protipandemických opatrení *Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov* neuskutočnilo.

Prezentácia riaditeľky Slovenského kultúrneho centra Našice v Báčskom Petrovci 2018. Zľava doprava: predstaviteľ Spoločnosti pre edukáciu a kultúru v Nadlaku Pavel Hlásnik, riaditeľka Slovenského gymnázia, základnej školy a kolégia v Békešskej Čabe Edit Pecsényová, predsedníčka Asociácie slovenských pedagógov Mária Andrášiková a Sandra Kraljová Vukšićová /

Prezentácia ravnateľjice Slovačkog centra za kulturu Našice u Báčskom Petrovci 2018. Slijeva nadesno: predstavnik Društva za edukaciju i kulturu u Nadlaku Pavel Hlásnik, ravnateljica Slovačke gimnazije, osnovne škole i kolegija u Békéscsabi Edit Pecsényová predsjednica Udruženja slovačkih pedagoga Mária Andrášiková i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić

Radni susret bio je posvećen stručnoj diskusiji na temu pripreme kurikularnih dokumenata za izborni predmet *Slovaci u svijetu* koji se te godine pripremao za srednje škole u Republici Slovačkoj. U okviru seminara ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice održala je prezentaciju o školstvu i učenju slovačkog jezika prema modelu C u Hrvatskoj.

9. Susret slovačkih dolnozemskih učitelja u Bačkom Petrovcu 2018. U razdoblju od 5. do 7. listopada u osnovnoj školi i Gimnaziji Jána Kollára u Bačkom Petrovcu održan je 9. *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja*. U događaju su sudjelovali učitelji iz Mađarske, Rumunjske, Srbije, Ukrajine i Hrvatske, kao i predstavnici slovačkih institucija – ravnateljica Sektora za razvojnu pomoć i službe za osiguranje međunarodne suradnje Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Ing. Katarína Čamborová, dekanica Filozofskog fakulteta Sveučilišta Ćirila i Metoda u Trnavi doc. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD. i prof. PhD. Ladislav Lenovský, PhD. s Katedre etnologije i izvineuropskih studija s već spomenutog Filozofskog fakulteta. Sve prisutne u ime domaćina pozdravila je ravnateljica škole Anna Medvedová, a program je vodila koordinatorka Odbora za obrazovanje Narodnog vijeća slovačke nacionalne manjine Svetlana Zolňanová. Hrvatsku su predstavljali učiteljica Ana Marošević, učitelj Vlatko Miksad i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Radove na temu *Elementi narodne tradicije u nastavnom planu* iznijeli

su sudionici iz svih spomenutih zemalja. Pedagozi su otvoreno diskutirali o navedenoj problematici, ali i o problemima s kojima se susreću pri očuvanju identiteta u svojim državama. U okviru susreta održana je i svečana dodjela *Nagrade Samuela Tešedíka* vodećim slovačkim učiteljima u inozemstvu. Među osmero nagrađenih bila je i učiteljica u mirovini Margita Žagarová iz Osijeka.

10. Susret slovačkih dolnozemskih učitelja u Békéscsabi 2019. U Békéscsabi je 11. i 12. listopada održan 10. *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja*. Iz Hrvatske su na susretu sudjelovali školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević, koja je na susretu aktivno sudjelovala s izlaganjem pod nazivom *Slovačko manjinsko školstvo, spoj tradicije i moderne*. Na susretu je prezentirano ukupno deset radova na temu *Tradicija i modernizacija, promjene u odgojno-obrazovnom procesu uzrokovane globalizacijom i zahtjevi, koje iz njih proizlaze za slovačko manjinsko školstvo u inozemstvu*. Uvodno predavanje imao je doc. PhD. Michal Babiak, Csc. Zatim su iskustva u praksi i situaciju u svojim zemljama predstavili slovački dolnozemski učitelji iz Mađarske, Srbije i Rumunjske.

U 2020. godini *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja* nije održan zbog protuepidemijskih mjera.

Účastníci 10. Stretnutia slovenských dolnozemsých učiteľov v Békešskej Čabe 2019 /

Sudionici 10. Susreta slovačkih dolnozemskih učitelja u Békéscsabi 2019.

6.4. INFORMAČNÉ A PREZENTAČNÉ AKTIVITY

Odborné stretnutia pri príležitosti Európskeho dňa jazykov

S cieľom zachovania kultúrnej a jazykovej identity, zvyšovania úrovne jazyka, kvality písomného prejavu a informovanosti o kultúrnych aktivitách slovenskej komunity v Chorvátsku, Slovenské kultúrne centrum Našice s podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky každoročne organizuje odborné stretnutie pri príležitosti Európskeho dňa jazykov.

Na stretnutí sa zúčastňujú príslušníci slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku, učitelia slovenského jazyka, predsedovia miestnych organizácií MS, dopisovatelia kultúrno-spoločenského časopisu Slovákov v Chorvátsku Prameň, ako aj iní záujemcovia o slovenskú kultúru a vzdelávanie v Chorvátsku.

Stretnutie s dopisovateľmi časopisu Prameň 2016.

V sobotu 19. novembra 2016 sa vo Zväze Slovákov uskutočnilo stretnutie dopisovateľov časopisu Prameň.

K prítomným sa v mene organizátora podujatia prihovorila šéfredaktorka časopisu Prameň Sandra Kraljová Vukšićová a v mene podporovateľa členka Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky a tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová. Podujatie svojou prítomnosťou podporil predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra.

Po úvodných slovách oboznámila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice prítomných s históriou časopisu, jeho rubrikami a úlohou, ktorú plní v zachovávaní kultúrnej a jazykovej identity slovenskej menšiny v Chorvátsku už plných 25 rokov. V druhej pracovnej časti zoznámila kustódka Centra Tatjana Buhová dopisovateľov s procesom úpravy časopisu a spôsobom písania a odosielania článkov.

Odborné stretnutie Píšme po slovensky 2017. O celý rok neskôr, 20. októbra 2017 sa v priestoroch Zväzu Slovákov uskutočnilo odborné stretnutie pod názvom *Píšme po slovensky*. Po úvode, v ktorom bol vyzdvihnutý význam Európskeho dňa jazykov, v mene podporovateľa

tohto stretnutia, Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, sa prihovorila členka Rady Branka Baksová, kým predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra zdôraznil dôležitosť stretnutia pre zachovávanie a rozvoj jazyka slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku.

Tematicky bolo stretnutie zamerané na postup prípravy propagačných materiálov a publikácií v slovenskom jazyku alebo dvojjazyčných publikácií. Účastníci odborného stretnutia sa tak z výkladu riaditeľky Slovenského kultúrneho centra Našice dozvedeli, ako pripraviť pútavý plagát programu miestnych organizácií MS a slovenských združení pôsobiacich v Chorvátsku, na čo dávať pozor pri príprave pozvánok a s akými problémami budú zápasiť pri príprave dvojjazyčných publikácií. Kustódka Centra Tatjana Seničaninová prostredníctvom prezentácie priblížila proces vzniku kultúrno-spoločenského časopisu Slovákov v Chorvátsku Prameň s príkladmi úpravy textov a materiálov.

Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku 2018.

Európsky deň jazykov v roku 2018 sa niesol v znamení odborného stretnutia pod názvom *Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku*, ktoré sa konalo 19. októbra 2018 v priestoroch Zväzu Slovákov.

Tematicky bolo stretnutie zamerané na prípravu článkov do jediného kultúrno-spoločenského časopisu Slovákov v Chorvátsku. Šéfredaktorka časopisu Tatjana Seničaninová prostredníctvom prezentácie prítomným priblížila proces vzniku jedného čísla časopisu Prameň s príkladmi úpravy textov a materiálov.

Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku 2019.

V priestoroch Zväzu Slovákov sa 27. septembra 2019 uskutočnilo odborné stretnutie, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia miestnych organizácií MS v Chorvátsku, dopisovatelia časopisu Prameň, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a členka Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky Branka Baksová. Na začiatku stretnutia privítala a za účasť sa prítomným poďakovala šéfredaktorka časopisu Prameň a kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová. Prítomných oboznámila s pôvodom a cieľmi Európskeho dňa jazykov, a keďže bolo

Účastníci odborného stretnutia Píšme po slovensky 20. októbra 2017 v priestoroch Zväzu Slovákov v Našiciach /
Sudionici stručnog susreta pod nazivom Píšimo po slovački 20. listopada 2017. u prostorijama Saveza Slovaka u Našicama

6.4. INFORMATIVNE I PREZENTACIJSKE AKTIVNOSTI

Stručni susreti prigodom Europskog dana jezika

S ciljem očuvanja kulturnog i jezičnog identiteta, povećanja jezične razine, kvalitete pisanog izričaja i informiranosti o kulturnim aktivnostima Slovaka u Hrvatskoj, Slovački centar za kulturu Našice s potporom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske svake godine organizira stručni susret prigodom Europskog dana jezika.

Na susretu sudjeluju pripadnici slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj, učitelji slovačkog jezika, predsjednici matica slovačkih, dopisnici kulturno-društvenog časopisa Slovaka u Hrvatskoj Prameň, kao i drugi sudionici zainteresirani za slovačku kulturu i obrazovanje u Hrvatskoj.

Susret s dopisnicima časopisa Prameň 2016. U subotu 19. studenog u Savezu Slovaka održan je susret s dopisnicima časopisa Prameň.

U ime organizatora prisutne je pozdravila glavna urednica časopisa Prameň Sandra Kralj Vukšić, a u ime pokrovitelja članica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa. Susret je svojim prisustvom podupro predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra.

Nakon uvodnih riječi ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice upoznala je prisutne s poviješću časopisa, njegovim rubrikama i ulogom koju ispunjava u očuvanju kulturnog i jezičnog identiteta slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj već dugih 25 godina. U drugom radnom dijelu kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Buha upoznala je dopisnike s procesom pripreme časopisa i načinom pisanja i slanja članaka.

Stručni susret Pišimo po slovački 2017. Nakon nepunih godinu dana, 20. listopada 2017. u prostorijama Saveza Slovaka održan je stručni susret pod nazivom *Pišimo po slovački*. Nakon uvoda, u kojemu je istaknut značaj Europskog dana jezika, u ime pokrovitelja ovog susreta, Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske,

prisutnima se obratila članica Savjeta Branka Baksa, dok je predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra naglasio važnost susreta za očuvanje i razvoj jezika slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Susret je tematski bio usmjeren na pripremu reklamnih materijala i publikacija na slovačkom jeziku ili u dvojezičnom obliku. Sudionici stručnog skupa su tako iz prezentacije ravnateljice Slovačkog centra za kulturu Našice doznali kako pripremiti privlačni plakat za program matica slovačkih i ostalih slovačkih udruga koje djeluju u Republici Hrvatskoj, na što obratiti pažnju prilikom pripreme pozivnica i s kakvim se problemima mogu susresti prilikom pripreme dvojezičnih publikacija. Kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin putem prezentacije prisutnima je približila proces nastanka kulturno-društvenog časopisa Slovaka u Republici Hrvatskoj Prameň s primjerima pripreme tekstova i materijala.

Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj 2018. Europski dan jezika u 2018. godini obilježen je stručnim susretom pod nazivom *Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj*, održanim 19. listopada 2018. u prostorijama Saveza Slovaka.

Susret je tematski bio usmjeren na pripremu članaka za jedini kulturno-društveni časopis Slovaka u Hrvatskoj. Urednica časopisa Tatjana Seničanin putem prezentacije približila je prisutnima proces nastanka jednog boja časopisa Prameň s primjerima pripreme teksta i popratnog materijala.

Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj 2019. U prostorijama Saveza Slovaka 27. rujna 2019. održan je stručni susret na kojemu su sudjelovali predstavnici matica slovačkih, dopisnici časopisa Prameň, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra i članica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Branka Baksa. Na početku susreta prisutne je pozdravila i zahvalila im za sudjelovanje urednica časopisa Prameň i kustosica Slovačkog centra za kulturu Tatjana Seničanin. Prisutne je upoznala s počecima i ciljevima obilježavanja Europskog dana jezika, a budući

Účastníci odborného stretnutia Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku 26. júna 2020 v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice / Sudionici stručnog susreta pod nazivom *Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj* 26. lipnja 2020. u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice

stretnutie tematicky zamerané na publikačnú činnosť, najmä na prípravu textov v slovenskom jazyku, priblížila proces vzniku jedného čísla časopisu.

Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku 2020.

Vzhľadom na zmeny, ktoré do konca roka očakávali organizátori tohto stretnutia a v súlade s protipandemickými opatreniami sa stretnutie, ktoré sa konáva koncom septembra, v roku 2020 konalo 26. júna.

Na úvod v poradí šiesteho odborného stretnutia a za účasti predsedu Zväzu Slovákov Mirka Vavru a predstaviteľky Rady pre národnostné menšiny v Chorvátsku Branky Baksovej, v mene organizátora riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová zdôraznila, že ide o prvé podujatie, ktoré Slovenské kultúrne centrum Našice zorganizovalo v novozriadených priestoroch, určených na jeho činnosť. Pri tejto príležitosti boli pripravené výstavné plagáty s fotomateriálom z predošlých stretnutí. Prvé stretnutie sa uskutočnilo v roku 2015 a s podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky sa konalo v každom nasledujúcom roku pri príležitosti Európskeho dňa jazykov.

V súlade s novovzniknutou pandemickou situáciou sa koncept stretnutia, pod vedením kustódky Tatjany Seničaninovej, odlišoval od minuloročných, aj keď bol zorganizovaný s tým istým cieľom – skvalitniť písomný jazykový prejav prostredníctvom správ o aktivitách slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku.

Po každom stretnutí k uvedeným témam prebehla krátka diskusia, v ktorej si účastníci vymieňali názory a skúsenosti, súvisiace s uvedenou problematikou s dôrazom na jazykové výzvy, s ktorými sa stretávajú v písomnom prejave a so záverom, že stretnutia je potrebné konať pravidelne, aby sa zvýšila kvalita písomného

prejavu a informatívnosť textov o kultúrnych aktivitách Slovákov v Chorvátsku.

Prezentácie kníh

Prezentácia knihy *Naša ruža rozkvitala*. Dňa 17. júna 2017 v Našiciach oslávili Slováci v Chorvátsku 25. výročie Zväzu Slovákov. V rámci oslavy bola prezentovaná fotomonografia *Naša ruža rozkvitala*, o ktorej pri tejto príležitosti hovorili redaktori – autori Mirko Vavra a Branka Baksová, recenzentka Sandra Kraljová Vukšičová a dlhoročná spolupracovníčka Zväzu, lektorka chorvátskeho jazyka Marija Pepelková. Fotomonografia bola vydaná pri príležitosti 18. ročníka hudobno-speváckej prehliadky *Keď sa ruža rozvíjala*.

Prezentácia knihy *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku 2018*. Slovenské kultúrne centrum Našice a Katedra manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v spolupráci so Zväzom Slovákov a miestnou organizáciou MS Josipovec Punitovský pripravili 14. apríla 2018 v Kultúrnom dome v Josipovci Punitovskom po Valnom zhromaždení Zväzu Slovákov prezentáciu knihy *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku*.

Autormi predstavovanej publikácie sú členovia Katedry manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre: prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc., PhDr. Michal Kurpaš, PhD., doc. PhDr. Boris Michalík, PhD., Mgr. Miroslav Pap, PhDr. Roman Zima, PhD., PhDr. Marián Žabenský, PhD. Autorský kolektív má s výskumom a publikovaním prác tohto typu bohaté skúsenosti, keďže tému slovenských enkláv v Rumunsku, Srbsku a Maďarsku skúma dlhodobo a doteraz k nej vydal viacero vedeckých monografických výstupov. Knihu predstavili

Prezentácia knihy Zväzu Slovákov *Naša ruža rozkvitala* pri príležitosti oslavy 25. výročia Zväzu Slovákov 17. júna 2017 v mestskej radnici v Našiciach. Publikáciu prezentovali (zľava doprava) tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, profesorka Marija Pepelková a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová /

Prezentáciu knihy *Saveza Slovaka Naša ruža procvjetala prigodom 25. obljetnice Saveza Slovaka 17. lipnja 2017. u gradskoj vijećnici u Našicama*. Publikaciju su predstavljali (slijeva nadesno) tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, profesorica Marija Pepelko, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić

da je susret tematski bio usmjeren na publikacijsku djelatnost, i to na pripremu tekstova na slovačkom jeziku, približila je proces nastanka jednog broja časopisa.

Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj 2020. S obzirom na promjene koje su organizatora ovoga skupa čekale do kraja godine, a uz poštivanje epidemioloških mjera, susret koji je inače rezerviran za kraj devetog mjeseca, ovoga je puta održan 26. lipnja.

Na uvodu šestog po redu susreta, a u prisutnosti predsjednika Saveza Slovaka Mirka Vavre i predstavnice Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Branke Baksa, u ime organizatora ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić istaknula je kako je ovo prvo događanje koje je Slovački centar za kulturu Našice organizirao u novouređenim prostorima namijenjenim za njegovu djelatnost. Tom prigodom sudionici skupa imali su priliku vidjeti izložbeni prikaz pozivnica i fotografija po godinama – prvi puta skup je održan 2015. i uz podršku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske održan je svake sljedeće godine prigodom Europskog dana jezika.

U skladu s novonastalom epidemiološkom situacijom koncept ovogodišnjeg stručnog susreta razlikovao se od prijašnjih, no ponovno s istim ciljem – unaprjeđenja pisanog jezika kroz izvještavanja o aktivnostima slovačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nakon svakog susreta održana je diskusija na navedene teme u kojoj su sudionici izmjenjivali stajališta i iskustva vezana uz navedenu problematiku s naglaskom na jezične izazove s kojima se susreću u pisanom obliku i sa zaključkom da je susrete potrebno redovito organizirati, kako bi se podigla kvaliteta pismenog

izričaja i informativnost tekstova o kulturnim aktivnostima Slovaka u Hrvatskoj.

Prezentacija knjiga

Prezentacija knjige *Naša ruža procvjetala*. U Našicama 17. lipnja 2017. Slovaci u Hrvatskoj obilježili su 25. godina Saveza Slovaka. U okviru proslave predstavljena je fotomonografija *Naša ruža procvjetala*, o kojoj su tom prigodom govorili urednici – autori Mirko Vavra i Branka Baksa, recenzentica Sandra Kralj Vukšić i dugogodišnja suradnica Saveza Slovaka, lektorica hrvatskog jezika Marija Pepelko. Fotomonografija je izdana prigodom 18. obljetnice glazbeno-pjevačke smotre na slovačkom jeziku *Keď sa ruža rozvíjala (Kad je ruža cvjetala)*.

Prezentacija knjige *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj 2018*. Slovački centar za kulturu Našice i Katedra menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri u suradnji sa Savezom Slovaka i Maticom slovačkom u Josipovcu Punitovačkom pripremili su 14. travnja 2018. godine u Kulturnom domu u Josipovcu Punitovačkom, nakon godišnje izborne skupštine Saveza Slovaka, prezentaciju knjige *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj*.

Autori predstavljene publikacije su članovi Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri: prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc., PhDr. Michal Kurpaš, PhD., doc. PhDr. Boris Michalík, PhD., Mgr. Miroslav Pap, PhDr. Roman Zima, PhD., PhDr. Marián Žabenský, PhD. Autorski kolektiv ima bogato iskustvo s istraživanjem i publiciranjem ovakvih vrsta radova, budući da su temu slovačkih enklava u Rumunjskoj, Srbiji i Mađarskoj istraživali dulje vrijeme, te do sada izdali brojne znanstvene monografije o

Prezentácia knihy *Kulturný potenciál Slovákov v Chorvátsku* 14. apríla 2018 v Kultúrnom dome v Josipovci Punitovskom. Zľava doprava: riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a profesor z Katedry manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a zároveň jeden z autorov publikácie Jaroslav Čukan /

Prezentacija knjige *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj* 14. travnja 2018. u Kulturnom domu u Josipovcu Punitovačkom. Slijeva nadesno: ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra i profesor na Katedri menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri te ujedno i jedan od autora knjige Jaroslav Čukan

autori prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc. a doc. PhDr. Boris Michalík, PhD.

Publikácia je výsledkom etnologického terénneho výskumu v Chorvátsku, realizovaného členmi Katedry manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre v koordinácii so Slovenským kultúrnym centrom Našice v rokoch 2016 a 2017. Na úspešnej realizácii projektu sa podieľali členovia miestnych organizácií MS v Chorvátsku, vedúci a pracovníci celochorvátskych inštitúcií, predovšetkým Zväz Slovákov, Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku a učители slovenského jazyka.

Okrem vedenia Zväzu Slovákov, predstaviteľov miestnych organizácií MS a pracovníčok Slovenského kultúrneho centra Našice, sa na prezentácii zúčastnili aj vzácní hostia: poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, zástupca starostky obce Punitovce Marijan Batorok, konzulka Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe Linda Karašová, hostia z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí - podpredseda Peter Prochávka a Monika Ďurčatová, generálny konzul v Bekešskej Čabe Igor Furdík, členka Rady pre národnostné menšiny v Chr Branka Baksová, predsedovia Rád slovenskej národnostnej menšiny Franjo Kandera v Osijecko-baranjskej župe a Milan Pucovský vo Vukovarsko-sriemskej župe, predseda Rady slovenskej národnostnej menšiny

obce Punitovce Zdenko Komar a predseda aktívu učiteľov slovenského jazyka Josip Kvasnovski.

Prezentácia knižného vydania, ktorú finančne podporili Rada pre národnostné menšiny, Osijecko-baranjská župa a HEP ako súčasť projektu Dedičstvo tradičnej kultúry v súčasnej spoločnosti, predstavuje malý, ale významný krok v snahe dosiahnuť cieľ – aby tendencia kultúrneho potenciálu medzi Slovákmi v Chorvátsku nebola negatívna.

Prezentácia knihy *Slovenské menšinové školstvo v Chorvátsku (1864 – 2017)*. Vo výstavnej sieni Vlastivedného múzea Našice a s organizačným zabezpečením Chorvátskej národnej knižnice a čítárne Našice a miestnej organizácie MS Osijek sa 23. novembra 2018 uskutočnila prezentácia knihy *Slovenské menšinové školstvo v Chorvátsku (1864 – 2017)* autora Andriju Kurica. Riaditeľka knižnice Silvija Šokićová v úvodnom príhovore predstavila a pozdravila autora, ako aj vzácných hostí, ktorí sa zúčastnili na prezentácii. O autorovi a jeho knihe podrobnejšie hovorili profesorka Marija Pepelko, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová. Prítomným sa prihovoril aj autor Andrija Kuric, ktorý sa poďakoval všetkým za účasť a porozprával o vzniku knihy. Na záver mal príhovor aj predseda Rady slovenskej národnostnej menšiny Osijecko-baranjskej župy Franjo Kandera.

Prezentácia knihy *25 rokov Matice slovenskej Osijek*. Dňa 10. mája 2019 matičari z Osijeku zorganizovali v poradí 3. *Dni slovenskej kultúry v Osijeku*. Všetkých účinkujúcich a vzácných hostí na Základnej škole Antuna Mihanovića pozdravil a privítal predseda miestnej organizácie MS Osijek Andrija Kuric. Po príhovoroch hostí v mene Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí sa prítomným prihovoril predseda Úradu Ján Varšo a otvoril 3. *dni slovenskej kultúry v Osijeku*. Program sa začal prezentáciou knihy *25 rokov Matice slovenskej Osijek (1993 – 2019)* autorov Emila Dorčaka a Andriju Kurica, ktorú predstavili riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a učiteľka slovenského jazyka Ana Maroševićová. Po prezentácii publikácie sa konalo tanečno-spevácke vystúpenie.

Prezentácia knihy *Priezviská a prezývky v Josipovci Punitovskom*. Miestna organiácia MS Josipovec Punitovský zorganizovala 8. decembra 2019 v priestoroch Kultúrneho domu v Josipovci Punitovskom prezentáciu knihy *Priezviská a prezývky v Josipovci Punitovskom*. Autormi knihy sú Josipovčania, školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric a učiteľka výtvarnej kultúry na dôchodku Anica Popovićová. Okrem autorov knihu prezentovali riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a profesor chorvátskeho jazyka a literatúry z Osijeku Ivica Mršo. Publikácia jedinečným spôsobom podáva dejiny Josipovca prostredníctvom rodinných mien, priezvisk a početných fotografií.

Prezentácia knihy *Slovenské menšinové školstvo v Chorvátsku (1864 – 2017)* vo výstavnej sieni Vlastivedného múzea Našice 23. novembra 2018 v Našiciach. Zľava doprava: profesorka Marija Pepelková, autor knihy Andrija Kuric, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová /

Prezentácia knihy *Slovačko manjinsko školstvo u Hrvatskoj (1864. – 2017.)* u izložbenom salonu Zavičajnog muzeja Našice 23. studenog 2018. Slijeva nadesno: profesorka Marija Pepelko, autor knjige Andrija Kuric, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin

toj temi. Knjigu su predstavili autori prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc. i Doc. PhDr. Boris Michalik, PhD.

Publikacija je rezultat etnološkog terenskog istraživanja u Hrvatskoj, realiziranog od strane članova Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri u koordinaciji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice tijekom 2016./2017. godine. U uspješnoj realizaciji projekta sudjelovali su članovi matica slovačkih u Republici Hrvatskoj, voditelji i zaposlenici svehrvatskih institucija, prije svega Savez Slovaka, Središnja knjižnica Slovaka u Republici Hrvatskoj i učitelji slovačkog jezika.

Osim vodstva Saveza Slovaka, predstavnika matica slovačkih i zaposlenica Slovačkog centra za kulturu Našice, na predstavljanju su bili prisutni i uvaženi gosti: saborski zastupnik češke i slovačke nacionalne manjine Vladimir Bilek, zamjenik načelnice Općine Punitovci Marijan Batorek, konzulica Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu Linda Karašová, gosti iz Ureda za iseljene Slovake potpredsjednik Peter Procháčka i gospođa Monika Đurčatová, generalni konzul u Békéscsabi Igor Furdík, članica Savjeta za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj Branka Baksa, predsjednici Vijeća slovačke nacionalne manjine Franjo Kandera u Osječko-baranjskoj županiji i Milan Pucovski u Vukovarsko-srijemskoj županiji, predsjednik Vijeća slovačke nacionalne manjine Općine Punitovci Zdenko Komar i predsjednik *Aktiva učitelja slovačkog jezika* Josip Kvasnovski.

Prezentacija knjižnog izdanja, koju je financijski podupro Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Osječko-baranjska županija i HEP kao dio projekta *Ostavština tradicijske baštine suvremenom društvu*, predstavlja mali, ali značajni korak u dostizanju cilja – da tendencija kulturnog potencijala među Slovacima u Hrvatskoj ne bude negativna.

Prezentacija knjige *Slovačko manjinsko školstvo u Hrvatskoj (1864. – 2017.)*. U izložbenom salonu Zavičajnog muzeja Našice, a u organizaciji Hrvatske narodne knjižnice i čitaonice Našice i Matice slovačke Osijek 23. studenog 2018. održana je prezentacija knjige autora Andrije Kurica *Slovačko manjinsko školstvo u Hrvatskoj (1864. – 2017.)*. Ravnateljica knjižnice Silvija Šokić u uvodnom je obraćanju pozdravila i predstavila autora kao i uvažene goste koji su prisustvovali prezentaciji.

O autoru i njegovoj knjizi detaljnije su govorili profesorica Marija Pepelko, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin. Prisutnima se obratio i sam autor koji je zahvalio svima na dolasku i približio nastanak navedene publikacije. Na kraju se prisutnima obratio i predsjednik Vijeća slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije Franjo Kandera.

Prezentacija knjige *25 godina Matice slovačke Osijek (1993. – 2019.)*. Dana 10. svibnja 2019. matičari iz Osijeka organizirali su 3. Dane slovačke kulture u

Osijeku. Sve sudionike kulturno-umjetničkog programa i uvažene goste u OŠ Antuna Mihanovića pozdravio je predsjednik Matice Andrija Kuric. Nakon obraćanja uvaženih gostiju u ime Ureda za iseljene Slovake prisutne je pozdravio predsjednik Ureda Ján Varšo, koji je otvorio 3. Dane slovačke kulture u Osijeku. Program je počeo prezentacijom knjige *25 godina Matice slovačke Osijek (1993. – 2019.)* autora Emila Dorčaka i Andrije Kurica, koju su predstavile ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević. Nakon prezentacije održan je kulturno-umjetnički program.

Predstavljanje knjige *Prezimana i nadimci u Josipovcu Punitovačkom*. Matica slovačka Josipovac 8. je prosinca 2019. organizirala u prostorijama Kulturnog doma u Josipovcu Punitovačkom prezentaciju knjige *Prezimana i nadimci u Josipovcu Punitovačkom*. Autori knjige su Josipovčani, školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric i umirovljena učiteljica likovne kulture Anica Popović. Uz njih su o publikaciji govorili ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i prof. hrvatskog jezika iz Osijeka Ivica Mršo. Publikacija na jedinstven način prikazuje povijest Josipovca kroz prezimana, nadimke i brojne fotografije.

Prezentácia knihy *Priezviská a prezývky v Josipovci Punitovskom* v priestoroch Kultúrneho domu 8. decembra 2019 v Josipovci Punitovskom. Zlava doprava: autori knihy školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric a učiteľka výtvarnej kultúry na dôchodku Anica Popovićová, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, profesor chorvátskeho jazyka a literatúry z Osijeku Ivica Mršo a predsedníčka miestnej organizácie MS Josipovec Rozalija Kukučková /

*Predstavljanje knjige *Prezimana i nadimci u Josipovcu Punitovačkom* u prostorijama Kulturnog doma 8. prosinca 2019. u Josipovcu Punitovačkom. Slijeva nadesno: autori knjige su školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric i umirovljena učiteljica likovne kulture Anica Popović, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, profesor hrvatskog jezika iz Osijeka Ivica Mršo i predsjednica MS Josipovac Rozalija Kukučka*

6.5. ŠTIPENDIÁ

Slovenské kultúrne centrum Našice každoročne nominuje uchádzačov o vládne štipendium Slovenskej republiky, pričom pri príprave nominácií spolupracuje so Sekciou medzinárodnej spolupráce a európskych záležitostí Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Za posledných päť rokov, najmä od akademického roku 2016/2017 po akademický rok 2020/2021, na základe nominácií štipendiá získalo tridsaťtri uchádzačov. Najviac štipendistov v tom období bolo z Iloku (16) a z Jelisavca (7). Traja štipendisti sú z Našíc, po dvaja z Osijeku a Radoša, po jednom z Jakšića, Markovca Našického a Zokovho Gaja.

Podľa uznesenia Vlády SR na akademický rok 2016/2017 vládne štipendium získalo deväť prihlásených kandidátov. Aj v akademickom roku 2017/2018 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR po prehodnotení navrhovanej nominácie udelilo vládne

štipendium všetkým deviatim nominovaným uchádzačom. O rok neskôr, na akademický rok 2018/2019 uchádzači z Chorvátska získali celkovo 8 štipendií, v roku 2019/2020 päť a konečne v roku 2020/2021 všetkým štyrom uchádzačom bolo udelené vládne štipendium.

Každoročne sa pre chorvátskych uchádzačov opakuje priaznivá situácia – nominovaným kandidátom štipendiá bývajú aj udelené, čo potvrdzuje reálnu starostlivosť v rámci rozvojovej pomoci a podpory vzdelávania zahraničných Slovákov, najmä z Chorvátska.

Vládni štipendisti Slovenskej republiky z Chorvátska. Zľava doprava: Luka Hulak, Andrea Hulaková a Sara Jantulová /

Štipendisti Vlade Republike Slovačke iz Hrvatske. Slijeva nadesno: Luka Hulak, Andrea Hulaková a Sara Jantulová

NOMINOVANÍ UCHADZÁČI O VLÁDNE ŠTIPENDIA SR V OBDOBÍ 2015 – 2020

MENO A PRIEZVISKO / IME I PREZIME	ROK / GODINA	BYDLISKO / MJESTO STANOVANJA
Andrea Kunštek	2015	Zokov Gaj
Adriana Mudroch	2015	Ilok
Andrea Ristić	2015	Ilok
Doris Bastašić	2015	Ilok
Želislav Nemet	2015	Ilok
Josip Klem	2015	Ilok
Dino Božinović	2015	Ilok
Doris Kurtek	2016	Jelisavac
Dajana Mudroch	2016	Ilok
Denis Dubovski	2016	Ilok
Stanislava Drozdovski	2016	Ilok
Martina Menđan	2016	Ilok
Dajana Dudaš	2016	Ilok
Neomi Grgić	2016	Našice
Martina Dasović	2016	Ilok
Matea Jakić	2016	Ilok
Vladko Mučaji	2017	Ilok
Andrea Hulak	2017	Jelisavac
Sara Jantula	2017	Jelisavac
Danijel Dubovski	2017	Ilok

6.5. STIPENDIJE

Slovački centar za kulturu Našice svake godine nominira kandidate za državnu stipendiju Republike Slovačke pri čemu u pripremi nominacija surađuje sa Sekcijom međunarodne suradnje i europskih poslova Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke. U posljednjih pet godina, posebno od akademske godine 2016./2017. do akademske godine 2020./2021., na temelju nominacija stipendiju su primila trideset tri kandidata. Najviše stipendista u tom razdoblju bilo je iz Iloka (16) i Jelisavca (7). Troje stipendista su iz Našica, po dva iz Osijeka i Radoša, a po jedan iz Jakšića, Markovca Našičkog i Zokovog Gaja.

Sukladno odluci Vlade Republike Slovačke za akademsku godinu 2016./2017. državnu stipendiju dobilo je devet prijavljenih kandidata. I u akademskoj godini 2017./2018. Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke nakon procjene predložene

nominacije dodijelilo je državnu stipendiju svim deveterima nominiranim kandidatima. Godinu dana kasnije, za akademsku godinu 2018./2019. kandidati iz Hrvatske dobili su ukupno osam stipendija, u godini 2019./2020. pet, a na koncu u 2020./2021. godini svim četvorima kandidatima dodijeljena je državna stipendija.

Svake godine ponavlja se povoljna situacija za kandidate iz Hrvatske – nominiranim kandidatima dodjeljuju se stipendije, što potvrđuje stvarnu brigu u okviru razvojne pomoći i potpore obrazovanju iseljenih Slovaka, posebno iz Hrvatske.

NOMINIRANI KANDIDATI ZA STIPENDIJU VLADE SR U RAZDOBLJU 2015. – 2020.

MENO A PRIEZVSKO / IME I PREZIME	ROK / GODINA	BYDLISKO / MJESTO STANOVANJA
Ivana Adžić	2017	Jelisavac
Mia Kunštek	2017	Zokov Gaj
Matej Klem	2017	Ilok
Luka Hulak	2017	Jelisavac
Matija Komar	2017	Osijek
Ivona Flam	2018	Našice
Valentina Kos	2018	Osijek
Nikola Jančula	2018	Našice
Danijela Dubovski	2018	Ilok
Estera Čief	2018	Ilok
Danijel Matuš	2018	Ilok
Mihael Miškulin	2018	Ilok
Sanja Koza	2019	Radoš
Eugen Budoš	2019	Markovac
Svetlana Pucovski	2019	Radoš
Valentino Cepun	2019	Jelisavac
Mario Marček	2019	Jelisavac
Kristina Vrba	2020	Jakšić
Timotej Mendan	2020	Ilok
Gabrijela Činčurak	2020	Ilok

**VEL'VYSLANECTVO
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ZÁHREBE**

Linda Karašová
konzulka

V Záhrebe, 13. marca 2018

Vážený pán predsedu,

ZÚ Záhreb boli od Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR doručené podmienky poskytovania vládnych štipendií na akademický rok 2018/2019. Ide o ponuky štipendijných miest krajským organizáciám, ktoré spolupracujú pri výbere kandidátov na udelenie štipendií vlády SR pre Slovákov žijúcich v zahraničí v akademickom roku 2018/2019.

V zmysle požiadavky Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí ešte z roku 2017 a so súhlasom MŠVVaŠ SR a MZVaEZ SR, budú mať jednotliví uchádzači od akademického roka 2018/2019 možnosť uchádzať sa o štipendium aj na štúdium cudzieho jazyka v kombinácii so študijným programom zo skupín študijných odborov:

- Učiteľstvo, vychovávateľstvo a pedagogické vedy v rozsahu 1.1.1. - 1.1.10,
- Humanitné vedy v rozsahu 2.1.1. - 2.1.27,
- Spoločenské a behaviorálne vedy v rozsahu 3.1.1 - 3.1.16.

Zároveň Vás informujeme, že v rámci rozsahu poskytovaných študijných odborov s poskytovaním vládneho štipendia prišlo, vzhľadom na vznik 2 nových študijných odborov, k navýšeniu ich počtu z pôvodných 319 na 321 študijných odborov. Konkrétne sa to týka študijného odboru:

- Letecké a kozmické inžinierstvo 5.2.61,
- Lekárske neurovedy 7.1.41.

Počty štipendijných miest pre Slovákov žijúcich v Chorvátsku na akademický rok 2018/2019 sú:

- na bakalárske/magisterské štúdium – 3,
- na doktorandské štúdium – 1.

Žiadosti o poskytnutie vládneho štipendia sa predkladajú elektronicky na portáli www.vladnestipendia.sk, kde je dostupný aj Manuál pre uchádzačov o štipendium vlády SR so všetkými aktuálnymi informáciami. Každý uchádzač a užívateľ portálu má v prípade potreby k dispozícii technickú podporu na emailovej adrese: heldeska@studabroad.sk a tel. č. +421 907 551 404.

Informácia o vládnych štipendiách Slovenskej republiky
z roku 2018 /

Informacija o stipendijama Vlade Republike Slovačke iz 2018. godine

6.6. UZNANIA A OCENENIA

Na zachovávaní národnostnej identity slovenskej menšiny, a najmä slovenského materinského jazyka medzi Slováckmi v zahraničí iste najväčšiu zodpovednosť, ale tiež zásluhy majú učители slovenského jazyka. Aby sa pedagógom odborná verejnosť odvdáčila, na Slovensku v roku 1999 bola založená *Cena sv. Gorazda* a v roku 2012 *Cena Samuela Tešedika*, ktoré každoročne bývajú udeľované učiteľom slovenského jazyka v zahraničí pri príležitosti Dňa učiteľov.

Cena Sv. Gorazda

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky od roku 1999 pri príležitosti Dňa učiteľov zriadilo *Cenu sv. Gorazda*, v rámci ktorej udeľuje Veľkú medailu sv. Gorazda, Malú medailu sv. Gorazda a Pamätný list sv. Gorazda. Veľká medaila sv. Gorazda sa udeľuje pedagógom, iným osobám, občanom Slovenskej republiky, ako aj občanom inej štátnej príslušnosti, najmä zahraničným Slovákom, za celoživotnú prácu a mimoriadne výsledky dosiahnuté vo výchovno-vzdelávacom procese, na úseku vedy, starostlivosti o deti, mládež a šport a za prácu a výsledky celoštátneho i medzinárodného významu, ktoré robia dobré meno školstvu Slovenskej republiky. Malú medailu sv. Gorazda môžu získať pedagógovia za dlhoročnú prácu alebo iné osoby, občania Slovenskej republiky, ako aj občania inej štátnej príslušnosti, najmä zahraniční Slováci, ktorí sa významným spôsobom zúčastňujú na rozvoji školstva Slovenskej republiky z hľadiska výchovy a vzdelávania mládeže, osobitne nadaných

a talentovaných, ako aj zdravotne postihnutých žiakov a študentov. Pamätný list sv. Gorazda je určený pre žiakov a študentov všetkých typov a stupňov škôl, občanov Slovenskej republiky, ako aj občanov inej štátnej príslušnosti, najmä zahraničných Slovákov, za mimoriadne výsledky dosiahnuté v študijnej, záujmovoj – umeleckej a športovej oblasti, ktorými v celoštátnom i medzinárodnom meradle prispeli k rozvoju školstva Slovenskej republiky.

Toto morálne ocenenie v rezorte a ďakovné listy s hlavičkou *Ceny sv. Gorazda* zvyčajne ocenenie nositeľa nielen v školstve, ale aj prínos pre kultúrne a spoločenské dianie v Slovenskej republike, príkladné smerovanie pri výchove a vzdelávaní.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ocenilo prácu učiteľky Margity Žagarovej Veľkou medailou sv. Gorazda. Začiatkom roka 2020 Slovenské kultúrne centrum Našice dostalo možnosť pripraviť nomináciu na udelenie *Ceny sv. Gorazda*, ktorú sa Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky rozhodlo udeliť učiteľom slovenského jazyka v zahraničí pri príležitosti Dňa učiteľov. Koncom januára na Veľkú medailu sv. Gorazda bola nominovaná učiteľka na dôchodku Margita Žagarová a to za jej celoživotný vklad do výchovy a vzdelávania v slovenskom jazyku, čo významne prispelo k rozvoju slovenskej vzdelanosti v Chorvátsku.

Text nominácie bol dostatočne presvedčivý a tak koncom roka, ktorý však nedoprial oceneným prevzatie ceny v materskej krajine, na súkromnú adresu učiteľky Margity Žagarovej prišlo ocenenie.

Medaila sv. Gorazda, ktorú Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky udeľuje pedagógom za celoživotnú prácu a mimoriadne výsledky dosiahnuté vo výchovno-vzdelávacom procese, na úseku vedy, starostlivosti o deti, mládež a šport a za prácu a výsledky celoštátneho i medzinárodného významu /

Medalja sv. Gorazda koju Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke dodjeljuje pedagogima za cjeloživotni rad i izvanredna dostignuća u odgojno-obrazovnom procesu, u području znanosti, brige za djecu, mlade i sport te za rad i rezultate od državnog međunarodnog značaja

6.6. PRIZNANJA I NAGRADE

Za očuvanje nacionalnog identiteta slovačke manjine, a posebno slovačkog materinjeg jezika među Slovacima u inozemstvu zasigurno najveću odgovornost, ali i zasluge imaju učitelji slovačkog jezika. Kako bi se stručna javnost zahvalila pedagozima, 1999. godine osnovana je *Nagrada sv. Gorazda*, a 2012. *Nagrada Samuela Tešedika*, koje su svake godine dodijeljene učiteljima slovačkog jezika u inozemstvu prigodom Dana učitelja.

Nagrada sv. Gorazda

Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke 1991. godine prigodom Dana učitelja osnovalo je *Nagradu sv. Gorazda* u okviru koje dodjeljuje Veliku medalju sv. Gorazda, Malu medalju sv. Gorazda i Spomenicu sv. Gorazda. Velika medalja sv. Gorazda dodjeljuje se pedagozima, drugim osobama, stanovnicima Republike Slovačke, kao i stanovnicima drugih država, uglavnom iseljenim Slovacima za cjeloživotni rad i izvanredna dostignuća u odgojno-obrazovnom procesu, u području znanosti, brige za djecu, mlade i sport te za rad i rezultate od državnog i međunarodnog značaja, a koji pronose dobar glas o obrazovnom sustavu Republike Slovačke. Malu medalju sv. Gorazda mogu dobiti pedagozi za dugogodišnji rad ili druge osobe, stanovnici Republike Slovačke, kao i stanovnici drugih država, uglavnom iseljeni Slovaci, koji na značajan način sudjeluju u razvoju školstva Republike Slovačke s gledišta odgoja i obrazovanja mladih, posebno nadarenih kao i učenika i studenata s invaliditetom. Spomenica

sv. Gorazda namijenjena je učenicima i studentima svih tipova i stupnjeva škola, stanovnicima Republike Slovačke, kao i stanovnicima drugih država, uglavnom iseljenim Slovacima, za izvanredne rezultate dostignute u području studija, interesno-umjetničkom i sportskom području, koji su na državnoj i međunarodnoj razini doprinijeli razvoju školstva Republike Slovačke.

Ovo moralno odlikovanje u području školstva i zahvalnice sa zaglavljem *Nagrade sv. Gorazda* naglašavaju posebno odlikovanje nositelja ne samo za školstvo, već i doprinos za kulturno i društveno djelovanje u Republici Slovačkoj, primjereno usmjeravanje u odgoju i obrazovanju.

Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke nagradilo je rad učiteljice Margite Žagarove Velikom medaljom sv. Gorazda.

Početak 2020. godine Slovački centar za kulturu Našice dobio je mogućnost prirediti nominaciju za dodjelu *Nagrade sv. Gorazda* koju je Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke odlučilo udijeliti učiteljima slovačkog jezika u inozemstvu prigodom Dana učitelja. Krajem siječnja za Veliku medalju sv. Gorazda nominirana je umirovljena učiteljica Margita Žagarová za cjeloživotni doprinos u odgoju i obrazovanju na slovačkom jeziku, koji je značajno utjecao na razvoj slovačkog obrazovanja u Hrvatskoj.

Tekst nominacije bio je dostatno uvjerljiv te je tako krajem godine, koji pak nije omogućio nagrađenim učiteljima da preuzmu nagradu u matičnoj državi, na privatnu adresu učiteljice Margite Žagarove stigla nagrada.

Učiteljka v dôchodku Margita Žagarová odmenená Veľkou medailou sv. Gorazda / Umirovljena učiteljica Margita Žagarová nagrađena Velikom medaljom sv. Gorazda

Cena Samuela Tešedíka

Cenu Samuela Tešedíka od roku 2012 každoročne udeľujú učiteľom za vynikajúcu pedagogickú, organizátorskú a riadiacu prácu v oblasti slovenského národnostného školstva v zahraničí, ale aj za mimoriadnu voľnočasovú činnosť vyvíjanú pre deti a mládež v slovenských komunitách v zahraničí zriaďovatelia *Ceny Samuela Tešedíka* – Spoločnosť pre vzdelanie a kultúru v Nadlaku, Asociácia slovenských pedagógov v Srbsku a Čabianska organizácia Slovákov v súčinnosti so Svetovým združením Slovákov v zahraničí. Každý rok ocenenie môžu získať najviac traja laureáti,

Cena Samuela Tešedíka sa od roku 2012 udeľuje učiteľom za vynikajúcu pedagogickú, organizátorskú a riadiacu prácu v oblasti slovenského národnostného školstva v zahraničí, ale aj za mimoriadnu voľnočasovú činnosť vyvíjanú pre deti a mládež v slovenských komunitách v zahraničí /

Nagrada Samuela Tešedíka od 2012. godine dodjeljuje se učiteljima za izvanredan pedagoški, organizatorski i voditeljski rad u području slovačkog nacionalnog školstva u inozemstvu, ali i za razvoj izvanredne izvannastavne aktivnosti za djecu i mlade u zajednicama slovačkog iseljništva

možné je získať cenu alebo pamätný list a to vo viacerých kategóriách.

V období 2016 – 2020 zriaďovatelia *Ceny Samuela Tešedíka* poctili ocenením troch pedagógov z Chorvátska. V roku 2016 *Cenu Samuela Tešedíka* za mimoriadnu voľnočasovú činnosť pre deti a mládež v slovenských komunitách v zahraničí získal Vlatko Miksad. Pre ďalších dvoch laureátov návrh na udelenie pripravilo Slovenské kultúrne centrum Našice. Margita Žagarová v roku 2018 a Josip Kvasnovski v roku 2020 získali Pamätný list *Ceny Samuela Tešedíka* za celoživotný prínos v oblasti výchovno-vzdelávacej práce s deťmi a mládežou v komunitách zahraničných Slovákov. Udelením cien jednotlivcom z chorvátskeho prostredia zriaďovatelia vzdali uznanie, že aj keď málopočetní, Slováci v Chorvátsku predstavujú pevné ohnisko v pedagogickom dolnozemskej reťazi.

Vlatko Miksad cenu získal v roku 2016 v spoločnosti ďalších dvoch dolnozemskej pedagógov - Pavla Hlasznika z Rumunska a Miroslava Babiaka zo Srbska. Laudáciu na Vlatka Miksada pripravila a pri príležitosti slávnostného odovzdávania cien, ktoré sa konalo v Békešskej Čabe 14. októbra 2016, predniesla predsedníčka občianskeho združenia Dotyk ľudskosti Mária Katarína Hrkľová.

Na priblíženie celoživotnej cesty laureáta z Chorvátska citujeme v nasledujúcom texte niektoré časti nominácie Vlatka Miksada od Márie Kataríny Hrkľovej:

„Do plejády významných pedagógov a organizátorov kultúrno-spoločenského života Slovákov v Chorvátsku, s dôrazom na rozvoj talentov slovenských detí a mládeže vo svojej krajine, patrí aj ilocký rodák Vlatko Miksad. Jeho životný príbeh sa začína v Iloku, kde sa narodil 30. januára 1957. Miksadorodina sa v roku 1969 presťahovala do Austrálie, kde absolvoval prvý školský rok a navštevoval v Melbourne Prahan technical school. Po návrate do Iloku a po ukončení strednej školy, absolvoval štúdium slovenského jazyka a literatúry na Univerzite Komenského v Bratislave. O týchto časoch hovorí: „Slovensko mi dalo hrdosť, že som, aj keď v zahraničí, súčasťou tejto kultúrnej vyspelej spoločnosti, dalo mi povedomie, že ako jedinec niekam patrí, dalo mi možnosť študovať v krajine predkov a získal som na Slovensku priateľov na celý život.“

Kultúrno-historická pamäť Iločanov umocňovala ich slovenskú vzdelanosť, slovenskú kultúru a formovala i mladého Vlatka Miksada. Skromný a činorodý Miksad s láskou a úctou k slovenským koreňom, tradíciám začína pôsobiť na slovenských školách v Chorvátsku.

Pôsobí ako pedagóg na školách v Jelisavci, Markovci Našickom, Našiciach, Súseku, Iloku, Solanoch, Osijeku a Višnjevcu. Okrem mimoriadnej starostlivosti o udržiavanie a rozvoj slovenčiny svojich žiakov vo všetkých lokalitách, kde pôsobil, venoval sa estetickému pôsobeniu na svojich zverencov prostredníctvom nácviku divadelných hier, rozprávok, slovenskej ľudovej piesne a hudby.

Nagrada Samuela Tešedíka

Osnivači *Nagrade Samuela Tešedíka*, Društvo za obrazovanje i kulturu u Nädlacu, Udruženje slovačkih pedagoga u Srbiji i Organizacija Slovaka u Békéscsabi u suradnji sa Svjetskim udruženjem Slovaka u inozemstvu od 2012. godine dodjeljuju nagradu učiteljima za izvanredan pedagoški, organizatorski i voditeljski rad u području slovačkog nacionalnog školstva u inozemstvu, ali i za razvoj izvanredne izvannastavne aktivnosti za djecu i mlade u zajednicama slovačkog iseljeništa. Svake godine nagradu može primiti najviše troje kandidata, a moguće je dobiti nagradu ili spomenicu i to u više kategorija.

U razdoblju 2016. – 2020. osnivači *Nagrade Samuela Tešedíka* nagradili su troje pedagoga iz Hrvatske. U 2016. godini *Nagradu Samuela Tešedíka* za izvanrednu izvannastavnu aktivnost za djecu i mlade u zajednicama slovačkog iseljeništa dobio je Vlatko Miksad. Za preostala dva kandidata prijedlog za dodjelu nagrade pripremio je Slovački centar za kulturu Našice. Margita Žagarová 2018. godine te Josip Kvasnovski 2020. godine dobili su Spomenicu *Nagrade Samuela Tešedíka* za cjeloživotni doprinos u području odgojno-obrazovne djelatnosti s djecom i mladima u zajednicama iseljenih Slovaka. Dodjelom nagrada pojedincima iz Hrvatske osnivači su iskazali priznanje da, iako malobrojni, Slovaci u Hrvatskoj predstavljaju čvrstu kariku u pedagoškom dolnozemskom lančiću.

Vlatko Miksad 2016. godine dobio je nagradu uz još dvoje dolnozemskih pedagoga, Pavla Hlasznika iz Rumunjske i Miroslava Babiaka iz Srbije. Laudatio za Vlatka Miksada pripremila je i prilikom svečane dodjele nagrade, koja je održana u Békéscsabi 14. listopada 2016., pročitala predsjednica udruge Dotyk ľudskosti (Dodir ljudskosti) Mária Katarína Hrkľová

Kako bismo vam približili životni put dobitnika nagrade iz Hrvatske, citiramo u sljedećem tekstu neke od dijelova nominacije Vlatka Miksada, koje je napisala Mária Katarína Hrkľová:

„U plejadu značajnih pedagoga i organizatora kulturno-društvenog života Slovaka u Hrvatskoj, s naglaskom na razvoj talenata slovačke djece i mladeži u svojoj državi spada i Ilačanin Vlatko Miksad. Njegova životna priča počinje u Iloku gdje je rođen 30. siječnja 1957. Miksadorova obitelj se 1969. preselila u Australiju gdje je u Melbourneu završio prvi razred Prahana technical school. Nakon povratka u Ilok i završetka srednje škole završio je studij slovačkog jezika i literature na Sveučilištu Komenskog u Bratislavi. O tim vremenima govori: „Slovačka mi je dala ponos, jer iako sam u inozemstvu, dio sam ovog kulturno zrelog društva, dala mi je svijest da kao pojedinac negdje pripadam, dala mi je mogućnost studirati u zemlji predaka i tu u Slovačkoj stekao sam prijatelje za cijeli život.“

Kulturno-povijesno baština Ilačana jačala je njihovo slovačko obrazovanje, slovačku kulturu i oblikovala

mladog Vlatka Miksada. Skroman i svestran Miksad s ljubavlju i poštovanjem prema slovačkim korijenima i tradicijama počinje djelovati u slovačkim školama u Hrvatskoj.

Djeluje kao pedagog u školama u Jelisavcu, Markovcu Našičkom, Našicama, Suseku, Iloku, Soljanima, Osijeku i Višnjevcu. Osim izvanredne brige za održanje i razvoj slovačkog jezika svojih učenika u svim lokalitetima na kojima je djelovao, posvetio se utjecaju na estetsko djelovanje svojih štićenika uvježbavanjem kazališnih predstava, priča, slovačke narodne pjesme i glazbe.

Laureát Ceny Samuela Tešedíka Vlatko Miksad s manželkou Verom 14. oktobra 2016 v Békešskej Čabe /

Dobitnik Nagrade Samuela Tešedíka Vlatko Miksad sa suprugom Verom 14. listopada 2016. u Békéscsabi

Osobný vklad pedagóga Vlatka Miksada do uchovávaní a rozvoja slovenskej kultúry v Chorvátsku je mnohovrstevný. Voľnočasové aktivity považuje za organické prepojenie so slovenským školským vzdelávaním, vie, že zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže, prehľbovanie a obohacovanie ich citového života, rozvíjanie a kultivovanie životného štýlu ich pripravuje na plnohodnotný život. So svojimi žiakmi adaptoval pre potreby rozhlasového vysielania slovenské ľudové rozprávky formou rozhlasových hier. Jeho aktivity dávno presiahli Ilok. S lužskými žiakmi nacvičil viaceré predstavenia, ako *Tri vrecia zemiakov*, *Popoluška*, *Figliari spod Polány* a ďalšie. V ilockom súbore režíroval viac ako 30 predstavení pre deti a aj dospelých, úhrne ich počet presiahol 50. V roku 2014 vyšla jeho kniha *drobných divadelných hier Príbehy za oponou, kde čerpá z klasických rozprávok Pavla Dobšinského a Hansa Christiana Andersena, transformuje ich do moderného šatu a jazyka, s funkčným využitím nárečových prvkov, či miestnych reálií.*

Miksadove kultúrne aktivity sú však mnohostrannejšie - pôsobi ako hudobník, tanečník folklórneho súboru, choreograf, herec, režisér a dramaturg.

Už v roku 1979, ako študent, bol iniciátorom založenia podujatia Ilocké leto, ktoré je folklórnym podujatím prezentujúcim mladých ilockých folkloristov. V roku 2006 založil festival mladých sólových spevákov slovenských ľudových piesní *Na brehu pri Dunaji*, ktorý sa snaží o uchovávanie a prezentáciu tradičných slovenských piesní mladej generácie od 5 do 25 rokov. Viac ako 30 rokov šíril slovenský folklór ako tanečník, hudobník a vedúci súboru SKOS-u *Ľudovíta Štúra* v Chorvátsku, v Slovenskej republike a na slovenskej Dolnej zemi.

Divadelné Miksadove aktivity by boli hodné osobitného príspevku. Môžeme sa o nich dozvedieť vo vzácnej publikácii *SLOVENSKÉ DIVADLO V ILOKU 1914 – 2008*, ktorej spoluautorom je i náš nominant.

Neblahé vojnové udalosti v 90. rokoch minulého storočia silne poznamenali život Iločanov. Keď nastali mierové časy, na obnove Slovenského národného domu sa podieľal Slovenský ženijný prápor SLOVENGBAT v Mierovej misii OSN UNTAES pod veliteľstvom pplk. Štefana Jangla. Tlmočníkom tejto misie bol Vlatko Miksad a je i spoluautorom publikácie *SLOVENSKÝ NÁRODNÝ DOM 1952 – 1997 – 2014* (vyd. r. 2014) ktorá približuje peripetie života Domu.

Miksad sa venuje i žurnalistike, je aktívnym prispievateľom do časopisov *Vzlet*, *Hlas ľudu*, *Jednota*, *Prameň* a iných. Významná je jeho spolková činnosť, pracuje ako člen miestnej organizácie MS Ilok a SKOS *Ľudovíta Štúra*, bol dlhoročným členom správneho výboru, tajomníkom, podpredsedom i predsedom SKOS-u. Pôsobí aj ako predseda Rady slovenskej národnostnej menšiny pre mesto Ilok.

Neúnavný pedagóg, kultúrny pracovník Vlatko Miksad vo svojej mnohoročnej a mnohostrannej činnosti významne prispieval a prispieva k udržiavaniu a rozvoju slovenskej identity mladej generácie Slovákov v Chorvátsku.

Cenou Samuela Tešedíka chceme vyjadriť uznanie za mimoriadnu významnú voľnočasovú činnosť vyvíjanú pre deti a mládež v Chorvátsku, pedagogickú, kultúrno-osvetovú a spolkovú činnosť Vlatkovi Miksadovi, ktorý je nielen učiteľom svojich žiakov, ale otvára im brány slovenskej kultúry v jej mnohorakých podobách a obohacuje ich život.“

V roku 2018 na návrh Slovenského kultúrneho centra Našice bol učiteľke na dôchodku Margite Žagarovej udelený Pamätný list Ceny Samuela Tešedíka za celoživotný prínos v oblasti výchovno-vzdelávacej práce s deťmi a mládežou v komunitách zahraničných Slovákov. Ocenená sa zúčastnila na slávnostnom odovzdávaní ceny, ktoré sa konalo v Báčskom Petrovci 5. októbra 2018.

Text návrhu na udelenie Ceny Samuela Tešedíka Margite Žagarovej uvádzame vcelku:

„Margita Žagarová rod. Závadská, profesorka slovenského jazyka a hudby na dôchodku, rodáčka z Bánoviec nad Bebravou v Slovenskej republike, vydatá do Chorvátska, kde žije v meste Osijek, svojou odbornou a pedagogickou činnosťou a vedomosťami značne prispela k rozvoju kultúrneho života Slovákov v Chorvátsku.

Aj keď pani Žagarová bola činná vo všetkých nominovaných oblastiach, navrhujeme udelenie Ceny Samuela Tešedíka Margite Žagarovej v kategórii za celoživotné dielo, ktorým sa vytvoril významný príspevok trvalej hodnoty pre rozvoj slovenskej vzdelanosti v zahraničí.

Margita Žagarová pracovala ako učiteľka slovenského jazyka a hudobnej výchovy na základných školách v Jelisavci, Markovci Našickom a Našiciach a to v rokoch 1979 – 1993. V období 1993 – 1997 bola Ministerstvom školstva Chorvátskej republiky menovaná poradkyňou pre slovenský jazyk so sídlom v Osijeku. Zaslúžila sa aj o vyučovanie slovenského jazyka na vysokej škole, v rokoch 1998 – 2005 prednášala *Slovenský jazyk a literatúru* na Filozofickej fakulte J. J. Strossmayera v Osijeku študentom aprobácie *Chorvátsky jazyk s dejepisom a knihovníctvom*. Bola iniciátorkou prehliadky detskej tvorby v slovenskom jazyku, ktorá sa prvýkrát konala v roku 1993 a ktorá sa pod názvom *Slovenčina moja* každoročne realizuje, pričom v roku 2018 sa dočkala 25. ročníka.

Napísala aj niekoľko prác na tému slovenského školstva v Chorvátsku, publikovala v mesačníku Slovákov v Chorvátsku *Prameň*, taktiež v odborných časopisoch a zúčastnila sa na medzinárodných konferenciách.

Margita je učiteľkou z povolania, ale aj svojim srdcom. Pedagogickú činnosť vykonávala aj mimo školy, v rámci voľnočasových aktivít. Počas pôsobenia na základnej škole v Markovci Našickom a Našicach viedla spevácky zbor, literárno-recitačnú skupinu a spolupracovala so Slovenským kultúrno-umeleckým spolkom *Fraňo Strpač* z Markovca Našického, kde viedla ženskú spevácku skupinu. Aktívny slovenský duch Margita vždy povzbudzovala aj v rámci vlastnej rodiny. Jednému z jej piatich detí odovzdala

Osobni doprinos pedagoga Vlatka Miksada očuvanju i razvoju slovačke kulture u Hrvatskoj je višeslojan. Aktivnosti u slobodno vrijeme smatra organskom poveznicom sa slovačkim školskim obrazovanjem, zna da smisleno utrošeno slobodno vrijeme, produbljivanje i obogaćivanje emocionalnog života, razvijanje i oplemenjivanje životnog stila djecu i mlade priprema za ispunjen život. Za potrebe radijskog emitiranja sa svojim učenicima adaptirao je slovačke narodne bajke u obliku radijskih predstava. Njegove aktivnosti odavno su premašile granice Iloka. S lužičkim učenicima uvježbao je mnogobrojne predstave, kao što su *Tri vreće krumpira*, *Pepeljuga*, *Nestašci pod Polanom* i mnoge druge. U iločkom društvu režirao je preko 30 predstava za djecu i odrasle, a ukupno njihov broj premašuje 50. U 2014. godini izdaje knjigu kratkih kazališnih predstava *Priče iza zastora*, gdje inspiraciju crpi iz priča Pavla Dobšinskog i Hansa Christiana Andersena, preoblikuje ih u moderno ruho i jezik, s funkcionalnim korištenjem elemenata narječja ili mjesnih obilježja.

Miksadove kulturne aktivnosti su pak višestране – djeluje kao glazbenik, plesač folklornog društva, koreograf, glumac, režiser i dramaturg.

Već 1979. godine kao student bio je inicijatorom osnivanja događanja Iločko ljeto, folklorne manifestacije na kojoj se predstavljaju mladi iločki folklorasi. U 2006. godini osnovao je festival mladih pjevačkih solista slovačke narodne glazbe *Na brehu pri Dunaji* (Na obali Dunava) s ciljem očuvanja i predstavljanja tradicionalnih slovačkih pjesama mlade generacije od 5 do 25 godina. Više od 30 godina širio je slovački folklor kao plesač, glazbenik i voditelj Slovačkog kulturno-prosvjetnog društva Ljudovita Štura u Hrvatskoj, Slovačkoj i na Dolnoj zemlji.

Miksadove kazališne aktivnosti vrijedne su posebnog osvrta. O njima možemo saznati iz vrijedne publikacije *SLOVAČKO KAZALIŠTE U ILOKU 1914. – 2008.*, čijim suautorom je i naš nominirani kandidat.

Nesretna ratna događanja 90-ih godina prošlog stoljeća značajno su obilježila živote Iločana. Kada je došlo mirovno razdoblje u obnovi Slovačkog narodnog doma sudjelovao je Slovački inženjerski bataljun SLOVENGAT u Mirovnoj misiji UN UNATES pod vodstvom potpukovnika Štefana Jangla. Prevoditeljem ove misije bio je Vlatko Miksad, a također je i suautorom publikacije *SLOVAČKI NARODNI DOM 1952. – 1997. – 2014.* (izdana 2014. god.) koja približava poteškoće života Doma.

Miksad se posvećuje i novinarstvu, aktivni je dopisnik časopisa *Vzlet*, *Hlas ľudu*, *Jednota*, *Prameň* i drugih. Značajna je njegova aktivnost u društvu gdje djeluje kao član Matice slovačke Ilok i Slovačkog kulturno-prosvjetnog društva, bio je dugogodišnji član upravnog odbora, tajnik, potpredsjednik i predsjednik društva. Djeluje i kao predsjednik Vijeća slovačke nacionalne manjine grada Iloka.

Neumorni pedagog, kulturni djelatnik, Vlatko Miksad u svojoj dugogodišnjoj i raznolikoj djelatnosti značajno

je doprinosio i doprinosi održavanju i razvoju slovačkog identiteta mlade generacije Slovaka u Hrvatskoj.

Nagradom Samuela Tešedíka želimo izraziti priznanje za razvoj izvanredne iznimne aktivnosti u slobodno vrijeme za djecu i mlade u Hrvatskoj, pedagošku, kulturno-prosvjetnu i društvenu djelatnost Vlatku Miksadu, koji nije samo učitelj svojim učenicima, nego im otvara vrata slovačke kulture u njenim višestrukim oblicima i obogaćuje njihove živote."

Godine 2018. Na prijedlog Slovačkog centra za kulturu Našice umirovljenoj učiteljici Margiti Žagar dodijeljena je Spomenica Nagrade Samuela Tešedíka za cjeloživotni doprinos u području odgojno-obrazovnog rada s djecom i mladima u zajednicama iseljenih Slovaka. Nagrađena učiteljica sudjelovala je na dodjeli nagrada u Bačkom Petrovcu 5. listopada 2018.

Tekst prijedloga za dodjelu Nagrade Samuela Tešedíka Margiti Žagarovoj navodimo u cijelosti:

„Margita Žagarová rođ. Závadská, umirovljena profesorica slovačkog jezika i glazbenog odgoja, rođena u gradu Bánovce nad Bebravou u Republici Slovačkoj, udana u Hrvatskoj gdje živi u gradu Osijeku, svojim stručnim i pedagoškim radom te znanjem značajno je pridonijela razvoju kulturnog života Slovaka u Hrvatskoj.

Iako je gospođa Žagarová djelovala u svim područjima nominacije, predlažemo Margitu Žagarovu za Nagradu Samuela Tešedíka u kategoriji za cjeloživotno djelo, kojim je stvoren značajan doprinos trajne vrijednosti za razvoj slovačkog obrazovanja u inozemstvu.

Margita Žagarová djelovala je kao učiteljica slovačkog jezika i glazbenog odgoja u osnovnim školama u Jelisavcu, Markovcu Našičkom i Našicama i to u godinama 1979. – 1993. U razdoblju 1993. – 1997. imenovana je od strane Ministarstva školstva Republike Hrvatske za savjetnicu za slovački jezik sa sjedištem u Osijeku. Zaslužna je za podučavanje slovačkog jezika na sveučilištu, u godinama 1998. – 2005. predavala je Slovački jezik i literaturu na Filozofskom fakultetu J. J. Strossmayera u Osijeku studentima smjera Hrvatski jezik s poviješću i knjižničarstvom. Bila je inicijatoricom smotre dječjeg stvaralaštva na slovačkom jeziku održane prvi puta 1993. godine pod nazivom *Slovenčina moja*, a koja se održava svake godine i 2018. godine bilježi 25. obljetnicu.

Napisala je i nekoliko radova na temu slovačkog školstva u Hrvatskoj, objavljivala je članke u mjesecniku *Slovaka u Hrvatskoj Prameň*, također u stručnim časopisima te je sudjelovala na međunarodnim konferencijama.

Margita je učitelj po pozivu, ali i srcem. Pedagošku djelatnost obavljala je i izvan škole, u okviru izvanškolskih aktivnosti. Tijekom rada u osnovnoj školi u Markovcu Našičkom i Našicama vodila je pjevački zbor, literarno-recitatorsku skupinu i sudjelovala sa Slovačkim

učiteľskú taktovku a všetci školopovinní zo siedmich jej vnúčeniec sa učia slovenský jazyk v škole, okrem toho sú činní v miestnej organizácii MS Osijek a prispievajú k uchovaniu slovenskosti chorvátskych Slovákov.

Jazykové a pedagogické kompetencie preukázala aj v Rádiu Našice. Pani Žagarová sa zaslúžila aj o rozhlasové vysielanie v slovenskom jazyku v Chorvátsku. Zostane zapísaná ako prvá redaktorka a hlásateľka týždennej polhodinovej relácie v slovenskom jazyku v Našiciach a autorka prvej rozhlasovej relácie v slovenskom jazyku v Našiciach, ktorá bola odvysielaná 23. septembra 1979 a sama ju pripravila. Poslednú reláciu realizovala v roku 1996.

Značný prínos práce Margita odvieďa aj v rámci spolko–osvetovej práce. Bola spoluzakladateľkou Matice slovenskej v Chorvátsku (dnešný Zväz Slovákov) v roku 1992 v Našiciach. Bola iniciátorkou založenia miestnej organizácie MS Mílovcei. A do tretice, v roku 1993 bola spoluzakladateľkou miestnej organizácie MS Osijek. V období 1998 – 2008 zastávala funkciu predsedníčky miestnej organizácie MS Osijek a vedúcej speváckeho zboru miestnej organizácie MS Osijek. Je jednou z autoriek knihy 10 rokov Matice slovenskej Osijek, publikovanej v roku 2005, ktorú napísala so spoluautormi Michalom Strešniakom a Andrijom Kuricom.

Margita Žagarová aktívne pôsobila medzi Slovákami v Chorvátsku celý svoj pracovný vek a pokračovala v dôchodku. Pôsobila ako poradkyňa pre slovenský jazyk,

učiteľka, vedúca speváckych a hudobných folklórnych skupín a zborov, ako predsedníčka miestnej organizácie MS Osijek, moderátorka rozhlasového vysielania, dopisovateľka časopisu Prameň.

Cenou Samuela Tešedíka chceme našej učiteľke Margite Žagarovej vyjadriť poďakovanie, úctu a uznanie za jej vklad do verejného kultúrneho života Slovákov v Chorvátsku a k zachovávaniu slovenského jazyka a slovenskej etnickej identity.”

Ako posledný z Chorvátska Cenu Samuela Tešedíka získal Josip Kvasnovski v roku 2020. Návrh na udelenie, ktorého znenie uvádzame nižšie, pripravilo Slovenské kultúrne centrum Našice. Na slávnostnom odovzdaní sa ocenený pedagóg nezúčastnil z dôvodu protipandemických opatrení.

„Josip Kvasnovski, profesor slovenského jazyka na dôchodku, jeden zo zakladateľov Matice slovenskej v Chorvátsku (dnešný Zväz Slovákov), svojou odbornou a pedagogickou činnosťou značne prispel k rozvoju kultúrneho života Slovákov v Chorvátsku.

Josip Kvasnovski pracoval ako učiteľ slovenského jazyka na Základnej škole „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom celý svoj pracovný život, a to v rokoch 1978 – 2018. Že je učiteľom z povolania, ale aj svojím srdcom – o tom svedčia jeho zásluhy o výstavbu novej Základnej školy „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom a jeho miesto v Poradnom výbore uvedeného projektu v rokoch 1996 – 1998.

Laureátky Ceny Samuela Tešedíka 5. októbra 2018 v Báčskom Petrovci. Zľava doprava: Mária Miškovicová a Tatiana Nadová zo Srbska, Ingrid Zachorecová zo Slovenska, Margita Žagarová z Chorvátska, Anna Medvedová zo Srbska a Bianca Mária Unc z Rumunska /

Dobitnice Nagrade Samuela Tešedíka 5. listopada 2018. Slijeva nadesno: Mária Miškovicová i Tatiana Nadová iz Srbije, Ingrid Zachorecová iz Slovačke, Margita Žagarová iz Hrvatske, Anna Medvedová iz Srbije i Bianca Mária Unc iz Rumunske

kulturno-umjetničkim društvom „Franjo Strpač“ iz Markovca Našičkog, gdje je vodila žensku pjevačku skupinu. Aktivni slovački duh Margita je poticala i u krugu vlastite obitelji. Jednome od petero djece predala je učiteljsku palicu, a svih sedam unučadi koji idu u školu, uče ujedno i slovački jezik, aktivni su u Matici slovačkoj Osijek i pridonose očuvanju slovaštva hrvatskih Slovaka.

Jezične i pedagoške stručnosti pokazala je i na Radiju Našice. Gospođa Žagar zaslužna je i za radijsku emisiju na slovačkom jeziku u Hrvatskoj. Ostat će zapisana kao prva urednica i voditeljica tjedne polusatne emisije na slovačkom jeziku u Našicama i autorica prve radijske emisije na slovačkom jeziku u Našicama, koja je emitirana 23. rujna 1979., a koju je sama pripremila. Posljednju emisiju realizirala je 1996. godine.

Svojim radom Margita je značajno doprinijela i u okviru društveno-prosvjetne djelatnosti. Bila je suosnivačicom Saveza Slovaka 1992. u Našicama. Bila je inicijatoricom osnivanja Matice slovačke Miljevci te 1993. suosnivačicom Matice slovačke Osijek. U razdoblju 1998. – 2008. bila je predsjednicom Matice slovačke Osijek i voditeljicom pjevačkog zbora Matice slovačke Osijek. Suautoricom je knjige 10 godina Matice slovačke Osijek, objavljene 2005. godine u suradnji s autorima Michalom Strešniakom i Andrijom Kuricom.

Margita Žagarová aktivno djeluje među Slovacima u Hrvatskoj cijeli svoj radni vijek, a nastavlja i u mirovini. Djelovala je kao savjetnica za slovački jezik, učiteljica, voditeljica pjevačkih i glazbenih folklornih skupina i zborova, kao predsjednica Matice slovačke Osijek, urednica radijske emisije, dopisnica časopisa Prameň.

Nagradom Samuela Tešedíka želimo našoj učiteljici Margiti Žagarovoj izraziti zahvalnost, poštovanje i priznanje za njen doprinos u javnom kulturnom životu Slovaka u Hrvatskoj i u očuvanju slovačkog jezika i slovačkog etničkog identiteta.“

Posljednji kandidat iz Hrvatske, koji je 2020. godine dobio Nagradu Samuela Tešedíka je Josip Kvasnovski. Prijedlog za dodjelu, kojeg navodimo niže, priredio je Slovački centar za kulturu Našice. Nagrađeni profesor nije sudjelovao na svečanoj dodjeli nagrade zbog protuepidemijskih mjera.

„Josip Kvasnovski, umirovljeni profesor slovačkog jezika, jedan od osnivača Matice slovačke u Hrvatskoj (današnji Savez Slovaka), svojim stručnim i pedagoškim radom značajno je pridonio razvoju kulturnog života Slovaka u Hrvatskoj.

Josip Kvasnovski cijeli svoj radni vijek djelovao je kao učitelj slovačkog jezika u Osnovnoj školi „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom i to u razdoblju 1978. – 2018. Da je učitelj po zvanju, ali i srcem svjedoči njegova zasluga za izgradnju nove Osnovne škole „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom i njegovo mjesto u Savjetodavnom odboru navedenog projekta u godinama 1996. – 1998.

Ocenená učiteľka Margita Žagarová na slávnostnom udelení Ceny Samuela Tešedíka popredným slovenským učiteľom v zahraničí 6. októbra 2018 v Báčskom Petrovci. Zlava doprava: riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, nevesta Monika a syn Marko Žagar, učiteľka Margita Žagarová, dcéra Ana Maroševićová /

Nagrađena učiteljica Margita Žagarová na svečanoj dodjeli Nagrade Samuela Tešedíka istaknutim učiteljima slovačkog jezika u inozemstvu 6. listopada 2018. u Bačkom Petrovcu. Slijeva nadesno: ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, snaha Monika i sin Marko Žagar, učiteljica Margita Žagarová, kći Ana Marošević

Počas pôsobenia na základnej škole v Josipovci Punitovskom, sa učiteľ Kvasnovski zaslúžil o intenzívnu spoluprácu a upevnenie stykov s materskou krajinou. Vďaka jeho úsiliu vznikla spolupráca medzi základnou školou v Josipovci Punitovskom a školami zo Štiavnických Baní, Novej Bystrice, ako aj stredných a základných škôl z okolia Bratislavy. Okrem toho inicioval publikovanie výtvarných a literárnych prác žiakov z Josipovca Punitovského a škôl zo Štiavnických Baní a Novej Bystrice v zbierke Zlaté perá a v zborníku Priateľské styky. V roku 2010 v spoluautorstve vydal Metodiku slovenského jazyka a kultúry pre 1. a 2. stupeň základnej školy.

Značne prínosný bol učiteľ Kvasnovski nielen vo vzdelávacom, ale aj v kultúrno-osvetovom živote Slovákov v Chorvátsku. Bol iniciátorom založenia Spolku priateľstva Chorvátov a Slovákov v Osijeku, a tiež v roku 1992 bol spoluzakladateľom Matice slovenskej v Chorvátsku v Našiciach (dnes Zväz Slovákov). Funkciu jej predsedu zastával v období 1992 – 2002, počas ktorého bol aj

členom výkonného výboru Matice slovenskej v Bratislave, ako aj predsedom Slovenského kultúrno-umeleckého spolku bratov Banasovcov v Josipovci. Za jeho mandátu vo Zväze Slovákov začína vychádzať aj prvý kultúrno-spoločenský časopis Slovákov v Chorvátsku Prameň a jeho prvým šéfredaktorom sa stal práve Josip Kvasnovski. V roku 2000 iniciuje kultúrne podujatie – festival hudby a piesní Slovákov v Chorvátsku Keď sa ruža rozvíjala, na ktorom sa zúčastňujú všetky miestne organizácie MS v Chorvátsku.

Pán Kvasnovski sa zaslúžil aj o rozhlasové vysielanie v slovenskom jazyku v Chorvátsku. Zostane zapísaný ako prvý redaktor a hlásateľ relácie v slovenskom jazyku v Ďakovke pod názvom Zvečera je naša pieseň, v ktorej od roku 2005 až dodnes preukazuje svoje jazykové a žurnalistické kompetencie.

K udržaniu živých vzťahov s materskou krajinou na inštitucionálnej úrovni sa pričínal nadviazaním kontaktov medzi Dobrovoľným hasičským zborom z Josipovca Punitovského a Dobrovoľným hasičským zborom z Banskej Bystrice a Novej Bystrice, ako aj kontaktov medzi okresmi Punitovci a Nová Bystrica.

Je autorom a spoluautorom publikácií, ktoré sa zaoberajú históriou Slovákov v Chorvátsku: 50 rokov DHZ Josipovac, Jurjevac v minulosti a prítomnosti, Slovník oravsko-kysuckého nárečia Slovákov v Josipovci.

Josip Kvasnovski celý svoj pracovný vek aktívne pôsobil medzi Slovákami v Chorvátsku a pokračoval tak aj v dôchodku. Pôsobil ako učiteľ, predseda Matice slovenskej v Chorvátsku (dnes Zväz Slovákov), šéfredaktor a dopisovateľ časopisu Prameň, predseda slovenského folklórneho spolku, moderátor rozhlasového vysielania a autor viacerých publikácií z oblasti tradičnej ľudovej kultúry a jazyka Slovákov v Chorvátsku.

Cenou Samuela Tešedíka chceme nášmu učiteľovi Josipovi Kvasnovskému vyjadriť poďakovanie, úctu a uznanie za jeho životný vklad do verejného a kultúrneho života Slovákov v Chorvátsku a k zachovaniu slovenského jazyka a slovenskej etnickej identity."

Učiteľ Josip Kvasnovski získal Pamätný list Samuela Tešedíka v roku 2020 /

Učitelj Josip Kvasnovski dobitnik je Spomenice Samuela Tešedíka u 2020. godini

Tijekom djelovanja u osnovnoj školi u Josipovcu Punitovačkom učitelj Kvasnovski zaslužan je za intenzivnu suradnju i učvršćivanje veza s matičnom zemljom. Zahvaljujući njegovim naporima nastala je suradnja između osnovne škole u Josipovcu Punitovačkom i školama iz mjesta Štiavnické Bane, Nová Bystrica te srednjih i osnovnih škola iz okolice Bratislave. Osim toga inicirao je objavljivanje likovnih i literarnih radova učenika iz Josipovca Punitovačkog i škola iz mjesta Štiavnické Bane i Nová Bystrica u zbirci Zlaté perá (Zlatna penkala) i zborniku Priateľské styky (Prijateljski kontakti). U 2010. godini izdaje u suautorstvu Metodiku slovačkog jezika i kulture za 1. i 2. razred osnovne škole.

Učitelj Kvasnovski dao je značajan doprinos ne samo u obrazovnom, već i kulturno-prosvjetnom životu Slovaka u Hrvatskoj. Bio je inicijatorom osnivanja Društva prijateljstva Hrvata i Slovaka u Osijeku, a također 1992. suosnivačem Matice slovačke u Hrvatskoj u Našicama (današnji Savez Slovaka). Funkciju njenog predsjednika obnašao je u razdoblju 1992. – 2002., tijekom koje je bio i članom izvršnog odbora Matice slovačke u Bratislavi, kao i predsjednikom Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Braća Banas“ u Josipovcu Punitovačkom. Za vrijeme njegova mandata u Savezu Slovaka počinje izlaziti i prvi kulturno-društveni časopis Slovaka u Hrvatskoj Prameň, a njegovim prvim glavnim urednikom bio je upravo Josip Kvasnovski. U 2000. godini inicira kulturni događaj – festival glazbe i pjesama Slovaka u Hrvatskoj Keď sa ruža rozvíjala, na kojemu sudjeluju sve matice slovačke u Hrvatskoj.

Učitelj Kvasnovski zaslužan je i za radijsko emitiranje na slovačkom jeziku u Hrvatskoj. Ostatak je zapisan kao prvi urednik i voditelj emisije na slovačkom jeziku u Đakovu pod nazivom Zvečera je naša pieseň (Večeras je naša pjesma), u kojoj od 2005. godine do danas iskazuje svoje jezične i novinarske kompetencije.

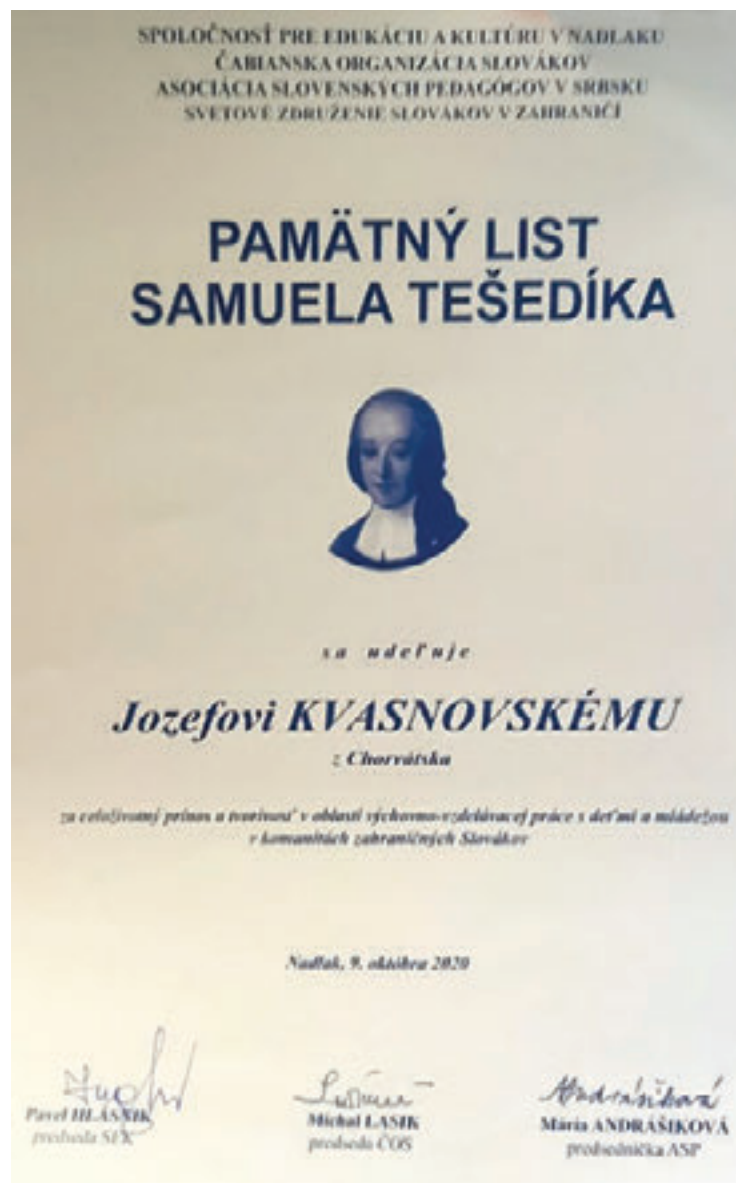
U održavanju živih kontakata s matičnom zemljom na institucionalnoj razini doprinio je uspostavljanjem kontakata između Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Josipovca Punitovačkog i Dobrovoljnim vatrogasnim društvom iz mjesta Banská Bystrica i Nová Bystrica, kao i kontakata između Općina Punitovci i Nová Bystrica.

Autorom i suautorom je publikacija, koje se bave poviješću Slovaka u Hrvatskoj: 50 godina DVD-a Josipovac, Jurjevac u prošlosti i sadašnjosti, Rječnik oravsko-kysucokog narječja Slovaka u Josipovcu.

Josip Kvasnovski cijeli svoj radni vijek aktivno je djelovao među Slovacima u Hrvatskoj a nastavio je i u mirovini. Djelovao je kao učitelj, predsjednik Matice slovačke u Hrvatskoj (danas Savez Slovaka), glavni urednik i dopisnik časopisa Prameň, predsjednik slovačkog folklornog društva, voditelj radijske emisije i autor je mnogobrojnih publikacija iz područja tradicionalne narodne kulture i jezika Slovaka u Hrvatskoj.

Nagradom Samuela Tešedíka želimo našem učitelju Josipu Kvasnovskom izraziti zahvalnost, poštovanje

i priznanje za njegov životni doprinos u javni i kulturni život Slovaka u Hrvatskoj i očuvanje slovačkog jezika i slovačkog etničkog identiteta.”

Pamätný list Samuela Tešedíka Josipovi Kvasnovskému
v roku 2020 /

Spomenica Samuela Tešedíka Josipu Kvasnovskom
u 2020. godini

7. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

V súčasnosti, poznačenej výrazným nárastom migrácie, ako aj dostupnosti informácií, medzinárodná úroveň pôsobenia je neodmysliteľnou súčasťou pôsobenia menšinových inštitúcií. Menšinové organizácie na medzinárodnej úrovni azda najintenzívnejšie nadväzujú styky s materskou krajinou, ale aj s krajinami vo svete, pričom sa Slovenské kultúrne centrum Našice aktívne zapája hlavne do dolnozemskej krajskej spolupráce.

Vo svojom desaťročnom pôsobení Slovenské kultúrne centrum Našice podpísalo šesť memoránd či dohôd o spolupráci, z čoho sú štyri medzinárodné a predstavujú úradný oficiálny rámec k naštartovaniu konkrétnej spolupráce. V období 2016 – 2020 boli podpísané dve medzinárodné memorandá – v roku 2016 s Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku, ktoré pôsobí v rámci Slovenského národného múzea, a o dva roky neskôr s Múzeom vojvodinských Slovákov v Báčskom Petrovci v Srbsku.

Značnej pozornosti v medzinárodnej spolupráci sa v súčasnosti dostáva medzinárodným projektom, ktoré majú zabezpečené financovanie zo spoločných, európskych fondov. Tu ide o priamu, často jednorazovú spoluprácu na konkrétnom projekte, a Slovenské kultúrne centrum Našice sa v posledných piatich rokoch zúčastnilo na dvoch. Realizácia projektu pod názvom *Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie (Ja Som)* sa začala v roku 2019 a stále prebieha, kým projekt *Teória verzus prax v jazykovej a odbornej príprave krajanov v rámci programu Erasmus+*, ktorý bol naštartovaný 2019, bol ukončený v roku 2020.

V roku 2016 Slovenské kultúrne centrum Našice sa zúčastnilo na *Kongrese slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou* a o rok neskôr na *Stretnutí slovenských dolnozemských učiteľov v rámci Slovenských národných slávností v Báčskom Petrovci*.

Aby uvedené spolupráce boli realizované na patričnej úrovni, často podporu programom poskytujú Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ale aj Veľvyslanectvo Chorvátskej republiky v Slovenskej republike.

7. MEĐUNARODNA SURADNJA

U sadašnjosti, obilježenoj značajnim porastom migracije i dostupnosti informacija, međunarodna suradnja je nužna u djelovanju manjinskih institucija. Manjinske organizacije na međunarodnoj razini više nego ikada intenzivno uspostavljaju kontakte s matičnom zemljom, ali i ostalim iseljenicima u svijetu, pri čemu se Slovački centar za kulturu Našice uključuje uglavnom u suradnju s iseljenicima iz Dolne zemlje.

U svome desetogodišnjem djelovanju Slovački centar za kulturu Našice potpisao je šest memoranduma i sporazuma o suradnji, od čega su četiri međunarodna i predstavljaju službeni okvir uspostave konkretne suradnje. U razdoblju 2016. – 2020. potpisana su dva međunarodna memoranduma – u godini 2016. s Muzejom kulture Hrvata u Slovačkoj, koji djeluje u sklopu Slovačkog nacionalnog muzeja, a dvije godine poslije s Muzejom vojvođanskih Slovaka u Bačkom Petrovcu u Srbiji.

Velika pozornost u međunarodnoj suradnji se u sadašnjosti daje međunarodnim projektima, čije financiranje je osigurano iz zajedničkih, europskih fondova. Ovdje se radi o direktnoj, često jednokratnoj suradnji na konkretnom projektu, a Slovački centar za kulturu Našice u posljednjih pet godina sudjelovalo je na dva projekta. Realizacija projekta pod nazivom *Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije (JaSom)* počela je 2019. godine i još uvijek traje, dok je projekt *Teorija nasuprot praksi u jezičnoj i stručnoj pripremi iseljenih Slovaka u okviru programa Erasmus+*, započet u 2019., završio u 2020. godini.

U 2016. godini Slovački centar za kulturu Našice sudjelovao je na *Kongresu slovačkih pisaca s međunarodnim sudjelovanjem*, a godinu dana kasnije na *Susretu slovačkih dolnozemskih učitelja u okviru Slovačkih narodnih svečanosti u Bačkom Petrovcu*.

Kako bi suradnja bila realizirana na odgovarajućoj razini, programe često podupire Ured za iseljene Slovake, ali i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Slovačkoj.

Memorandum o spolupráci medzi menšinovými inštitúciami na Slovensku a v Chorvátsku

Dňa 27. októbra 2016 bolo na Veľvyslanectve Chorvátskej republiky v Bratislave podpísané Memorandum o vzájomnej spolupráci medzi Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku, ktoré pôsobí v rámci Slovenského národného múzea a Slovenským kultúrnym centrom Našice. Memorandum je právnym rámcem spolupráce dvoch strešných menšinových inštitúcií – chorvátskej menšiny na Slovensku a slovenskej menšiny v Chorvátsku a podpísané bolo riaditeľmi týchto inštitúcií.

Právnym základom spolupráce je Dohoda medzi vládou Chorvátskej republiky a vládou Slovenskej republiky v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy a športu a Program spolupráce medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvom kultúry Chorvátskej republiky na roky 2013 – 2017. Memorandum má za cieľ podporovať priamu spoluprácu Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku a Slovenského kultúrneho centra Našice v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva svojich krajín. V súvislosti s tým je zvlášť zdôraznená spolupráca v oblasti vzájomnej výmeny skúseností a informácií v odbornej, edukačnej, prezentačnej a výstavnej oblasti a spolupráca pri realizácii rôznych cezhraničných projektov v rokoch 2017 – 2022.

Zmluva o spolupráci s Múzeom vojvodinských Slovákov

S cieľom rozvoja spolupráce bola v Múzeu vojvodinských Slovákov v Báčskom Petrovci dňa 11. augusta 2018 podpísaná zmluva o spolupráci medzi dvoma slovenskými inštitúciami pôsobiacimi v Srbsku a Chorvátsku.

Za Múzeom vojvodinských Slovákov zmluvu podpísala riaditeľka Anna Sečová Pintirová a za Slovenské kultúrne centrum Našice riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová. Pri tejto príležitosti boli dohodnuté ďalšie konkrétne podujatia, napr. otvorenie výstavy o časti pretrvávajúceho kultúrneho dedičstva Slovákov v Chorvátsku v Múzeu vojvodinských Slovákov začiatkom roku 2019.

Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie (JaSom)

Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie je názov projektu, ktorý bol schválený Národnou agentúrou programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu a ktorý v septembri 2019 odštartovalo Metodické centrum pre Slovákov žijúcich v zahraničí Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Podpísanie Memoranda o spolupráci medzi Slovenským kultúrnym centrom Našice a Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku 27. októbra 2016 v Bratislave. Zľava doprava stoja: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, podpredseda pre informovanie a školstvo Zväzu Slovákov Josip Krajči, splnomocnená ministerka Ankica Vlašičová, splnomocnený veľvyslanec Jakša Muljačić, predseda Chorvátskeho kultúrneho Zväzu na Slovensku Radoslav Jankovič, sedia: riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, generálny riaditeľ Slovenského národného múzea Branislav Panis a Andrej Solár poverený zastupovaním riaditeľky Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku /

Potpisivanje Memoranduma o suradnji između Slovačkog centra za kulturu Našice i Muzejom kulture Hrvata u Slovačkoj 27. listopada 2016. u Bratislavi. Slijeva nadesno stoje: predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, dopredsjednik za informiranje i školstvo Saveza Slovaka Josip Krajči, opunomoćena ministrica Ankica Vlašić, opunomoćeni veleposlanik Jakša Muljačić, predsjednik Hrvatskog kulturnog Saveza u Slovačkoj Radoslav Jankovič; sjede: ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, generalni ravnatelj Slovačkog narodnog muzeja Branislav Panis i Andrej Solár, povjereni zastupnik ravnateljice Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj

Memorandum o suradnji između manjinskih institucija u Slovačkoj i Hrvatskoj

Dana 27. listopada 2016. u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bratislavi potpisan je Memorandum o suradnji između Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj, koji je u sastavu Slovačkog nacionalnog muzeja, i Slovačkog centra za kulturu Našice. Memorandum je pravni okvir suradnje dviju krovnih manjinskih institucija – hrvatske manjine u Slovačkoj i slovačke manjine u Hrvatskoj, a potpisali su ga ravnatelj i tih institucija.

Pravni temelj suradnje je Ugovor o kulturnoj, prosvjetnoj, znanstvenoj i sportskoj suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovačke i Program suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva kulture Republike Slovačke za 2013. – 2017. Memorandum ima za cilj potporu neposredne suradnje dviju institucija u području zaštite kulturne baštine svojih država. S tim ciljem posebice je istaknuta suradnja u području uzajamne razmjene iskustva i informacija u području struke, obrazovanja, predstavljanja i izložaba, te suradnja u provedbi prekograničnih projekata 2017. – 2022.

Ugovor o suradnji s Muzejom vojvođanskih Slovaka

U svrhu suradnje s vojvođanskim Slovacima u Muzeju vojvođanskih Slovaka u Bačkom Petrovcu potpisan je 11. kolovoza 2018. ugovor o suradnji između dvije slovačke institucije koje djeluju u Srbiji i Hrvatskoj.

Ispred Muzeja vojvođanskih Slovaka ugovor je potpisala ravnateljica Anka Seč-Pinčir, a za Slovački centar za kulturu Našice ravnateljica Sandra Kralj Vukšić. Tom prigodom dogovoreni su daljnji konkretni programi, kao npr. otvorenje izložbe o postojećoj kulturnoj baštini Slovaka u Hrvatskoj u Muzeju vojvođanskih Slovaka početkom 2019. godine.

Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije (JaSom)

Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije naziv je projekta, koji je pripremio Metodčki centar za iseljene Slovake Sveučilište Mateja Bela u Banskoj Bystrici, a kao prihvatljivog za provedbu odobrila ga Nacionalna agencija "Erasmus +" za obrazovanje i stručnu pripremu u prijavi za 2019. godinu.

Na projektu financiranom iz programa Erasmus+ u području KA2 Strateška partnerstva, sudjeluju institucije iz četiri države: Teorijski licej Jozefa Kozáčka u Budoi (Rumunjska), Odsjek slovakistike Filozofskog

fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu (Srbija), Slovački centar za kulturu Našice (Hrvatska), a u ulozi nositelja projekta Metodčki centar za iseljene Slovake Sveučilišta Mateja Bela u Banskoj Bystrici (Slovačka).

Zmluvu o suradnji za Muzeum vojvodinských Slovákov podpísala riaditeľka Anna Sečová Pintirová a za Slovenské kultúrne centrum Našice riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová 11. augusta 2018 v Báčskom Petrovci /

Ugovor o suradnji za Muzej vojvođanskih Slovaka potpisala je ravnateljica Anka Seč-Pinčir, a za Slovački centar za kulturu Našice ravnateljica Sandra Kralj Vukšić 11. kolovoza 2018. u Bačkom Petrovcu

Na projekte, ktorý je podporený z programu Erasmus+, oblasť KA2 Strategické partnerstvá, sa podieľajú inštitúcie štyroch štátov: Teoretické lýceum Jozefa Kozáčka v Bodonoši (Rumunsko), Oddelenie slovakistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade (Srbsko), Slovenské kultúrne centrum Našice (Chorvátsko) a v úlohe nositeľa Metodické centrum pre Slovákov žijúcich v zahraničí Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (Slovensko).

Účastníci projektu prostredníctvom výskumu majú spracovať tri základné témy: dialektológiu vojvodinských Slovákov, tradičný piesňový materiál Slovákov v Bodonoši a scénický prejav Slovákov v Chorvátsku. K spracovaniu zadaných tém účastníci absolvovali úvodnú konferenciu, niekoľko nadnárodných projektových stretnutí a školení.

Cieľom projektu v trvaní 36 mesiacov je vytvorenie výstupov, ktoré vymedzujú prvky slovenskej kultúry v minoritnom prostredí a ktoré prispievajú k sebaidentifikácii jeho jednotlivých členov s dôrazom na pozitívne vnímanie inakosti. Očakávaným výsledkom má byť zvýšenie vzájomnej tolerancie v etnicky zmiešanom prostredí, kým hmotným výsledkom má byť didaktický materiál pripravený ako praktická pomôcka učiteľom, vychovávateľom a kultúrnym pracovníkom, pôsobiacim

Prvé nadnárodné stretnutie k projektu JaSom partnerov z Rumunska, Chorvátska, Srbska a Slovenska 2019 na Rektoráte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici /

Prvi međunarodni susret u sklopu projekta JaSom partnera iz Rumunjske, Hrvatske, Srbije i Slovačke 2019. na rektoratu Sveučilišta Mateja Bela u Banskjoj Bystrici.

v partnerských štátoch, ale aj v iných prostrediach, kde žijú Slováci v zahraničí.

Prvé nadnárodné stretnutie k projektu JaSom partnerov z Rumunska, Chorvátska, Srbska a Slovenska sa konalo 20. – 21. novembra 2019 na Rektoráte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Oddelenie slovakistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade (Srbsko) zastupovala Jasna Uhláriková a Zuzana Týrová, Teoretické lýceum Jozefa Kozáčka v Bodonoši (Rumunsko) Alex a Andrea Albina Mlináršikovci a Slovenské kultúrne centrum Našice (Chorvátsko) Sandra Kraljová Vukšićová a Tatjana Seničaninová.

Význam projektu vyzdvihla prorektorka pre medzinárodnú spoluprácu a celoživotné vzdelávanie doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD.

Tri základné oblasti projektu, ich ciele, zámery a očakávané výsledky na stretnutí odprezentovali odborní garanti – za Univerzitu Mateja Bela PhDr. Zuzana Drugová – hlavná koordinátorka projektu a garantka témy tradičný piesňový materiál Slovákov v Bodonoši, Mgr. Katarína Mosnáková Baglašová, garantka témy dialektológia vojvodinských Slovákov a Mrg. art. Martin Urban, PhD. – garant témy scénický prejav Slovákov v Chorvátsku.

Finančnú stránku projektu a základné pravidla čerpania grantu prezentovala Ing. Zuzana Kvetková z Univerzitetného centra pre medzinárodné projekty Univerzity Mateja Bela.

Realizácia projektu Erasmus+ JaSom v Slovenskom kultúrnom centre Našice. V čase od 10. do 12. augusta 2020 v Našiciach v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice sa konalo krátkodobé školiace podujatie projektu *JaSom* podporeného z programu Erasmus+. Na školení sa zúčastnili Mgr. Katarína Mosnáková Baglašová a Mgr. art. Martin Urban, PhD. z vysielajúcej organizácie Univerzity Mateja Bela z Banskej Bystrice (Slovensko), Mgr. Alexander Mlináršik z Teoretického lýcea Jozefa Kozáčka v Bodonoši (Rumunsko) a dr. sc. Sandra Kraljová Vukšićová a Mgr. Tatjana Seničaninová z Chorvátska.

Partneri, zúčastnení na školení sa zhodli, že výsledkom projektu bude textový a obrazový materiál zameraný na scénické spracovanie prvkov slovenskej tradičnej kultúry, folklórnych súborov alebo divadelných skupín. Tak by sa dosiahol základný cieľ – vytvorenie didaktického materiálu, ako praktickej pomôcky učiteľom, vedúcim súborov a kultúrnym pracovníkom medzi Slovákami v zahraničí.

Primárnym zámerom stretnutia bolo určiť ciele a metodiku práce. Metodiku práce predstavila Mgr. Katarína Mosnáková Baglašová, kým Mgr. art. Martin Urban, PhD. podal prehľad scénického prejavu Slovákov v Chorvátsku. Mgr. Alexander Mlináršik prezentoval súčasný stav slovenských folklórnych kolektívov na Bihore. Hostiteľmi školenia boli pracovníčky Slovenského kultúrneho

Sudionici projekta putem istraživanja trebaju obraditi tri osnovne teme: dijalektologiju vojvođanskih Slovaka, tradicionalni pjevački materijal Slovaka u Budoi u Rumunjskoj i scenski izričaj Slovaka u Hrvatskoj. Za potrebe obrade tema za sudionike je pripremljena uvodna konferencija, nekoliko međunarodnih projektnih susreta i edukacija.

Cilj projekta u trajanju od 36 mjeseci je priprema materijala koji definiraju elemente slovačke kulture u manjinskom okruženju i koje doprinose samoidentifikaciji njegovih pojedinih članova s naglaskom na pozitivnu percepciju drugačijeg. Očekivanim rezultatom je porast uzajamne tolerancije u etnički mješovitom okruženju, dok materijalnim rezultatom treba biti didaktički materijal pripremljen kao praktični priručnik za učitelje, odgajatelje i kulturne djelatnike, koji djeluju u partnerskim zemljama, ali i drugim lokalitetima gdje žive iseljeni Slovaci.

Prvi međunarodni susret u sklopu projekta JaSom partnera iz Rumunjske, Hrvatske, Srbije i Slovačke održan je 20. – 21. studenog 2019. na rektoratu Sveučilišta Mateja Bela u Banskjoj Bystrici. Odsjek slovakistike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu (Srbija) zastupali su Jasna Uhlarik i Zuzana Tir, Teorijski licej Jozefa Kozáčka u Budoi (Rumunjska) Alex Mlinarček i Andrea Albina Mlinarček, a Slovački centar za kulturu Našice (Hrvatska) Sandra Kralj Vukšić i Tatjana Seničanin.

Značaj ovog projekta istaknula je prorektorica za međunarodnu suradnju i cjeloživotno obrazovanje doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD.

Tri osnovna područja projekta, njihove ciljeve, namjere i očekivane rezultate na susretu su predstavile odgovorne stručne osobe – za Sveučilište Mateja Bela PhDr. Zuzana Drugová – glavna koordinatorica projekta i nositeljica teme tradicionalni pjevački materijal Slovaka u Budoi, Mgr. Katarina Mosnak Bagljaš, nositeljica teme dijalektologija vojvođanskih Slovaka i Mgr. art. Martin Urban, PhD. – nositelj teme scenski izričaj Slovaka u Hrvatskoj.

Financijsku stranu projekta i osnovna pravila pri korištenju sredstava iznijela je Ing. Zuzana Kvetková sa Sveučilišnog centra za međunarodne projekte Sveučilišta Mateja Bela.

Realizacija projekta Erasmus+ JaSom u Slovačkom centru za kulturu Našice. Od 10. do 12. kolovoza 2020. u Slovačkom centru za kulturu Našice održana je edukacija u okviru projekta *JaSom* financiranog iz programa Erasmus+. U edukaciji su sudjelovali Mgr. Katarina Mosnak Bagljaš i Mgr. art. Martin Urban, PhD. iz Sveučilišta Mateja Bela iz Banske Bystrice, organizacije koja je nositelj projekta (Slovačka), Alex Mlinárčsik iz Teorijskog liceja Jozefa Kozáčka u Budoi (Rumunjska) i dr. sc. Sandra Kralj Vukšić i Mgr. Tatjana Seničanin iz Hrvatske.

Sudionici projekta složili su se da će rezultat projekta biti tekstualni i slikovni materijal usmjeren na scensku obradu elemenata slovačke tradicijske kulture, folklornih društava ili kazališnih skupina. Time bi dostigli osnovni cilj – stvaranje didaktičkog materijala kao praktičnog priručnika za učitelje, odgajatelje i kulturne djelatnike koji djeluju u zajednicama iseljenih Slovaka.

Primarna namjera susreta bila je odrediti ciljeve i metodiku rada. Metodiku rada prezentirala je Mgr. Katarina Mosnak Bagljaš, dok je Mgr. art. Martin Urban, PhD. iznio pregled scenskog izričaja Slovaka u Hrvatskoj. Mgr. Alexander Mlinárčsik prezentirao je trenutno stanje slovačkih folklornih kolektiva u Bihoru. Domaćini edukacije bile su djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice dr. sc. Sandra Kralj Vukšić i Mgr. Tatjana Seničanin.

Školenie vedúcich súborov a tanečných pedagógov z miestnych organizácií MS z Chorvátska v rámci realizácie projektu Erasmus+ JaSom v Slovenskom kultúrnom centre Našice 11. augusta 2020 v Našiciach /

Edukacija za voditelje folklornih skupina i plesne pedagoge iz matica slovačkih u Republici Hrvatskoj u sklopu projekta Erasmus+ JaSom u Slovačkom centru za kulturu Našice 11. kolovoza 2020. u Našicama

centra Našice dr. sc. Sandra Kraljová Vukšićová a Mgr. Tatjana Seničaninová.

Školiace podujatie malo aj doplnkový program, najmä zber materiálu nehmotného kultúrneho dedičstva medzi Slovákami v Josipovci Punitovskom a Zokovom Gaji v spolupráci s tamojšími miestnymi organizáciami MS. V Josipovci informátorov organizovala Anica Popovičová, ktorá spolu s Tonkou Kuricovou, Slavicou Kukučkovou, Katou Kuricovou a Marijou Smoljovou boli výdatnými informátorkami. Účast' členov na projekte v Zokovom Gaji podporil predseda miestnej organizácie MS Nikola Čiš, ktorý sa aj sám pripojil k informátorkám: Etelke Bakoškovej, Evici Hološovej, Anke Gardlovej, Etelke Amentovej, Biljane Čišovej a Lidii Hološovej, ktorá zorganizovala stretnutie v matičných priestoroch. V Josipovci Punitovskom bol výskum zameraný na slovenskú svadbu a detské ľudové hry, kým v Zokovom Gaji na archaický dvojhlasný spev žien a piesňový a obradový materiál veľkonočných a vianočných zvykov.

V priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice sa pri tejto príležitosti konalo aj školenie vedúcich súborov a tanečných pedagógov z miestnych organizácií MS z Chorvátska, z ktorého vyplynuli ďalšie motivačné a didaktické postupy pre projekt.

JaSom v Novom Sade. Prvá časť projektu bola úspešne ukončená v srbskom Novom Sade. Tu sa v dňoch 18. – 23. októbra uskutočnili dve projektové podujatia, školiace podujatie a druhé nadnárodné stretnutie.

Hostiteľom podujatí bolo Oddelenie slovakistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade a garantmi podujatí vedúca katedry doc. Jasna Uhláriková s odbornou podporou prof. Any Makišovej. Na školiacom podujatí sa zúčastnili koordinátorka projektu JaSom PhD. Zuzana Drugová a garantka témy dialektológia vojvodinských Slovákov Mgr. Katarína Mosnáková Baglašová za Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici z Metodického centra pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Chorvátskeho partnera Slovenské kultúrne centrum Našice zastupovala riaditeľka dr. sc. Sandra Kraljová Vukšićová. Okrem partnerov sa aktívne na školení zúčastnili študenti. Doc. Jasna Uhláriková charakterizovala základné pojmy z dialektológie a metodológiu terénneho výskumu účastníkom priblížila Mgr. Katarína Mosnáková Baglašová. Po teoretickej časti školenia študenti vykonali fonetickú transkripciu vopred pripravených nahrávok. Nasledoval terénny výskum v multietnickej obci Biele Blato, kde študenti a zástupcovia projektových partnerov realizovali etnografický zber materiálu.

Potom sa na Základnej škole Jána Čajaka v Báčskom Petrovci, kde projektoví partneri projekt prezentovali tamojším pedagógom, rokovalo o možnostiach zapojenia sa učiteľov do projektu.

V dňoch 22. – 23. októbra sa uskutočnilo nadnárodné stretnutie taktiež v prostredí Oddelenia slovakistiky. Z dôvodu pandémie partner z Rumunska Mgr. Alex Mlinárčik sledoval podujatie online. Na záver stretnutia sa pristúpilo k vytýčeniu ďalších postupov, s cieľom čo najužitočnejšie spracovať zaznamenaný materiál.

Školiace podujatie v rámci projektu Erasmus+ JaSom na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade 19. októbra 2020 /
 Edukacija u sklopu projekta Erasmus+ JaSom na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Novom Sadu 19. listopada 2020.

Dodana vrijednost edukacije bila je i evidentiranje nematerijalnog kulturnog nasljeđa među Slovancima u Josipovcu Punitovačkom i Zokovom Gaju u suradnji s lokalnim maticama slovačkim. Informatore u Josipovcu P. organizirala je Anica Popović, koja je s Tonkom Kuric, Slavicom Kukučka, Katom Kuric i Marijom Smoljo bila bogati izvor informacija. Predsjednik Matice slovačke u Zokovom Gaju Nikola Čiš podupro je projekt te je sam sudjelovao u njemu s informatorima Etelkom Bakoška, Evicom Hološ, Ankom Gardlov, Etelkom Ament, Biljanom Čiš i Lidijom Hološ koja je organizirala susret u prostorijama matice. Istraživanje u Josipovcu Punitovačkom bilo je usmjereno na slovačke svadbene običaje i dječje tradicionalne igre, dok je u Zokovom Gaju naglasak bio na arhaičnom dvoglasnom pjevanju žena i pjevni i obredni materijal uskrasnih i božićnih običaja.

U prostorima Slovačkog centra za kulturu Našice tom je prigodom održana i edukacija za voditelje folklornih skupina i plesne pedagoge iz matica slovačkih u Republici Hrvatskoj iz koje su nikli daljnji motivacijski i edukacijski koraci za projekt.

JaSom u Novom Sadu. Prvi dio projekta uspješno je završen u srpskom Novom Sadu. Tu su se od 18. do 23. listopada održala dva projektna događanja, edukacija i drugi međunarodni susret.

Domaćin je bio Odsjek slovakistike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu, a nositelji susreta

voditeljica katedre doc. Jasna Uhlarik uz stručnu pomoć prof. Ane Makiš. Na edukaciji su prisustvovali koordinatorica projekta JaSom Zuzana Drugová i nositeljica teme Dijalektologija vojvođanskih Slovaka Mgr. Katarina Mosnak Bagljaš za Sveučilište Mateja Bela u Banskjoj Bystrici iz Metodičkog centra za iseljene Slovake.

Hrvatskog partnera Slovački centar za kulturu Našice zastupala je ravnateljica dr. sc. Sandra Kralj Vukšić. Osim partnera, na edukaciji su aktivno sudjelovali i studenti. Doc. Jasna Uhlarik okarakterizirala je osnovne pojmove iz dijalektologije, a metodologiju terenskog istraživanja sudionicima je približila Mgr. Katarina Mosnak Bagljaš. Nakon teorijskog dijela edukacije studenti su izradili fonetičku transkripciju unaprijed pripremljenih snimki. Uslijedilo je terensko istraživanje multietničkog naselja Belo Blato, gdje su studenti i predstavnici projektnih partnera prikupili etnografski materijal.

Zatim se u Osnovnoj školi Jána Čajaka u Bačkom Petrovcu, gdje su projektni partneri prezentirali projekt tamošnjim pedagogima, pregovaralo o mogućnostima uključenja učitelja u projekt.

Od 22. do 23. listopada održan je međunarodni susret također na Odjelu slovakistike. Zbog pandemije partner iz Rumunjske Mgr. Alex Mlinárčsik pratio je događaj online. Kraj susreta bio je posvećen definiranju daljnjih koraka s ciljem što korisnije obrade zabilježenih materijala.

Učastnici nadnáródného stretnutia v rámci projektu Erasmus+ JaSom na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade 22. októbra 2020. Zlava doprava: Mgr. Katarína Mosnáková Baglašová, PhDr. Zuzana Drugová, Mgr. Alex Mlinárčsik, dr. sc. Sandra Kraljová Vukšićová, doc. Jasna Uhláriková a prof. Ana Makišová /

Sudionici međunarodnog susreta u sklopu projekta Erasmus+ JaSom na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Novom Sadu 22. listopada 2020. Slijeva nadesno: Mgr. Katarina Mosnak Bagljaš, PhDr. Zuzana Drugová, Mgr. Alex Mlinárčsik, dr. sc. Sandra Kralj Vukšić, Doc. Jasna Uhlarik i prof. Ana Makiš

Teória versus prax v jazykovej a odbornej príprave krajanov v rámci programu Erasmus+

Ústav pre jazykovú a odbornú prípravu cudzincov a krajanov Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave získal v roku 2018 finančnú podporu na projekt pod názvom *Teória versus prax v jazykovej a odbornej príprave krajanov v rámci programu Erasmus+*. Prijímajúcou inštitúciou v rámci projektu bolo Slovenské kultúrne centrum Našice.

Prioritným cieľom realizovaných mobilit lekto-rov bola podpora zvýšenia kvality vzdelávania na základných a stredných školách s vyučovacím jazykom slovenským v oblastiach so slovenskou menšinou v Chorvátsku prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania tamojších pedagogických pracovníkov.

Projekt je pokračovaním dlhodobej tradície udržiavania kontaktov s krajanými spolkami Slovákov v zahraničí, ktoré podporujú rozvoj kultúry a vzdelanosti krajanov zachovávaním rodného slovenského jazyka, ako jedného z etnoidentifikačných znakov príslušnosti k Slovensku. Zámerom vyslania lektorov z ÚJOPu do Chorvátska počas dvojnásobného trvania projektu boli odborné stretnutia a školenia pre učiteľov, ktorí tam učujú slovenský jazyk. Projekt smeroval k implementácii moderných inovatívnych metód, praktických didaktických postupov vo výučbe a testovaní slovenského jazyka a odborných predmetov, hlavne s využitím prostriedkov informačných a komunikačných technológií. Neustále sa vyvíjajúce potreby trhu práce na národnej a medzinárodnej úrovni vyžadujú zvyšovanie kvalifikačnej úrovne pedagogických pracovníkov, ako aj odborných pracovníkov v oblasti vzdelávania.

Prenos teoretických a praktických skúseností lektorov jazykovej a odbornej prípravy medzi pedagógov pôsobiacich v menšinovom školstve v oblasti chorvátskej Slavónie prinieslo skvalitnenie a modernizáciu vyučovacieho procesu a rozvinutie vzájomnej medzinárodnej spolupráce. Významným dopadom je nielen rozvoj kľúčových a profesijných kompetencií učiteľov, ale aj vytváranie potenciálu pre budúce generácie potomkov Slovákov žijúcich v zahraničí.

Návšteva lektorov z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+ 2018. Prvú mobilitu vzdelávania dospelých uskutočnila vedúca metodička jazykovej a odbornej prípravy RNDr. Dana Krajčiová a metodička slovenského jazyka PhDr. Katarína Nevrlová v dňoch 8. novembra až 11. novembra 2018.

Metodičky najprv rokovali o priebehu práce na projekte s riaditeľkou Slovenského kultúrneho centra Našice Sandrou Kraljovou Vukšičovou. Taktiež spolu navštívili Základnú školu v Josipovci Punitovskom a realizovali vzorové vyučovacie hodiny na vyučovaní slovenského jazyka v piatom a šiestom ročníku, kde vyučuje slovenský jazyk lektorka Boženka Dasovićová.

Dňa 10. novembra 2018 sa vyslané lektorky zúčastnili na literárno-recitačno-dramatickom programe *Slovenčina moja*, čo bola vhodná príležitosť stretnúť sa s učiteľmi slovenského jazyka v Chorvátsku, so školským poradcom pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrijom Kuricom, s významnými zástupcami mnohých slovenských inštitúcií, Zväzu Slovákov a miestnych organizácií MS, ale aj s riaditeľmi škôl, v ktorých prebieha výučba slovenského jazyka.

Návšteva lektoriek RNDr. Dany Krajčiovej a PhDr. Kataríny Nevrlovej z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+ ZŠ „Josip Kozarac“ Josipovec Punitovský 9. novembra 2018 v Josipovci Punitovskom /

Posjet lektorica RNDr. Dane Krajčiove i PhDr. Katarine Nevrlove s Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+ OŠ „Josip Kozarac“ Josipovac Punitovački 9. studenog 2018. u Josipovcu Punitovačkom

Teorija nasuprot praksi u jezičnoj i stručnoj pripremi iseljenih Slovaka u okviru programa Erasmus+

Odjel za jezičnu i strukovnu pripremu stranaca i iseljenih Slovaka Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi 2018. godine dobio je financijsku potporu za europski projekt pod nazivom *Teorija nasuprot praksi u jezičnoj i stručnoj pripremi iseljenih Slovaka u okviru programa Erasmus+* u suradnji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice.

Prioritetnim ciljem realiziranog posjeta lektora bila je potpora podizanju kvalitete obrazovanja u hrvatskim osnovnim i srednjim školama u kojima se uči slovački jezik u sredinama u kojima je prisutna slovačka nacionalna manjina i to kroz kontinuirano obrazovanje ta-mošnjih pedagoga.

Nadovezuje se na dugoročnu tradiciju održavanja kontakata s udruženjima iseljenih Slovaka, koja podupiru razvoj kulture i obrazovanja pripadnika slovačke nacionalne manjine očuvanjem slovačkog jezika kao jednog od identifikatora etničke pripadnosti. Intencija dvogodišnjeg posjeta lektora iz Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu stranaca i iseljenih Slovaka bili su stručni susreti i obuke za učitelje koji podučavaju u navedenim sredinama. Projekt je bio usmjeren na primjenu modernih inovativnih metoda, praktičnih didaktičkih postupaka u nastavi i testiranja slovačkog jezika i stručnih predmeta uglavnom korištenjem informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Neprekidan razvoj potreba na tržištu rada na nacionalnoj i međunarodnoj razini zahtijevaju podizanje kvalifikacijske razine pedagoških zaposlenika kao i stručnih djelatnika u području obrazovanja.

Prenošenje teorijskih i praktičnih iskustava lektora jezične i stručne pripreme među pedagoge koji djeluju u području manjinskog obrazovanja u Slavoniji pridonijelo je povećanju kvalitete i modernizaciji nastavnog procesa te razvoju međusobne međunarodne suradnje. Značajan utjecaj nije samo razvoj ključnih i profesionalnih kompetencija učitelja, već i stvaranje njihovog potencijala za buduće generacije potomaka iseljenih Slovaka.

Posjet lektora Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+ 2018. Prvi posjet obrazovanja odraslih održale su od 8. do 11. studenog 2018. metodičarka jezične i stručne pripreme RNDr. Dana Krajčiova i metodičarka slovačkog jezika PhDr. Katarína Nevrlová.

Metodičarke su prvo raspravljale o tijeku rada na projektu s ravnateljicom Slovačkog centra za kulturu Našice dr. sc. Sandrom Kralj Vukšić. Zajedno su posjetili OŠ u Josipovcu Punitovačkom i prikazali primjer, tj. održali po jedan nastavni sat slovačkog jezika u 5. i 6. razredu, gdje slovački jezik podučava učiteljica Boženka Dasović.

Dana 10. studenog 2018. lektorice su sudjelovale i na literarno-recitatorsko-dramskoj smotri *Slovenčina moja*, prigodom koje su se susrele s učiteljima slovačkog jezika iz cijele Hrvatske, školskim nadzornikom – savjetnikom za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrijom Kuricom te brojnim predstavnicima slovačkih institucija, Saveza Slovaka i matica slovačkih, ali i ravnateljima škola u kojima se podučava slovački jezik.

Návšteva lektoriek RNDr. Dany Krajčiovej a PhDr. Kataríny Nevrlovej z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+ ZŠ „Josip Kozarac“ Josipovec Punitovský 9. novembra 2018 v Josipovci Punitovskom /

Posjet lektorica RNDr. Dane Krajčiove i PhDr. Kataríne Nevrlove s Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+ OŠ „Josip Kozarac“ Josipovac Punitovački 9. studenog 2018. u Josipovcu Punitovačkom

Návšteva lektorov z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+ 2019. Na druhej zrealizovanej mobilite 8. mája – 11. mája 2019 v rámci spomenutého projektu sa zúčastnila vedúca metodička jazykovej a odbornej prípravy RNDr. Dana Krajčiová, metodička slovenského jazyka PhDr. Katarína Nevrlová a lektorka slovenského jazyka Mgr. Eva Stružová. Lektorky zo Slovenska sa v prvý deň mobility stretli so školským poradcom pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrijom Kuricom. Spolu rokovali o konkrétnom priebehu nasledujúcich mobilít a o aktuálnom stave vzdelávania detí zo slovenských menšín.

Dňa 9. mája sa uskutočnilo stretnutie lektoriek s vedením Základnej školy Julija Benešiča v Iloku. Na stretnutí bol prítomný riaditeľ školy Miroslav Bošnjak, školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kurica, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová spolu s Tatjanou Seničaninovou.

Na stretnutí sa diskutovalo o súčasných problémoch súvisiacich s výučbou slovenského jazyka. Jedným z najpálčivejších problémov je neustále znižujúci sa počet po slovensky hovoriacich detí v celej Slavónii. Na druhej strane si slovenská menšina v Iloku i v ostatných mestách a dedinách naďalej zachováva národné a kultúrne zvyklosti vďaka veľkému entuziazmu, zanieteniu a svedomitému prístupu učiteľov slovenského jazyka, ktorí pôsobia na škole. Učители Vlatko Miksad a Marija Pejaková systematicky vedú žiakov k láske ku krajine a reči ich predkov a národnému povedomiu.

Lektorky z vysielajúcej inštitúcie sa zúčastnili na výučbe žiakov piateho, šiesteho a siedmeho ročníka na základnej škole v Iloku. Na hodinách sa vyučovali témy Juraj Jánošík – národný hrdina a téma Pamiatky UNESCO na Slovensku.

Návšteva lektorov z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+ 2020. V rámci stretnutia chorvátskych pedagógov slovenského jazyka sa 26. augusta 2020 uskutočnilo školenie na tému *Didaktické metódy vo vyučovaní slovenčiny dištančnou formou, špecifiká online vyučovania a zavedenie informačno – komunikačných technológií do učenia prostredníctvom virtuálnych tried*. Stretnutie sa prvýkrát konalo v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice, kde v prítomnosti školského poradcu pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andriju Kurica, učiteľov slovenského jazyka, ktorí pôsobia v Chorvátsku na základných a stredných školách – Anu Maroševićovú, Boženku Dasovićovú, Jelenu Dejanovićovú, Vlatka Miksada a Dominika Rajačića privítala Sandra Kraljová Vukšićová, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice.

Školenie na uvedenú tému pripravili lektorky Univerzity Komenského v Bratislave Katarína Chlpíková a Katarína Nevrlová. V rámci voľnej diskusie sa učители podelili o vlastné skúsenosti s online vyučovaním a obohatili sa vzájomne hlavne výmenou zdrojov informácií a materiálov, ktoré používajú pri príprave učiva a prekonávaní technologických výziev.

Program v rámci návštevy lektoriek z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+ ZŠ Julija Benešiča Ilok 9. mája 2019 v Iloku /

Program u okvira posjeta lektorica s Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+ OŠ Julija Benešiča Ilok 9. svibnja 2019. u Iloku

Posjet lektora Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+ 2019. U drugome dijelu realizacije spomenutog projekta od 8. do 11. svibnja 2019. sudjelovale su metodičarke jezične i stručne pripreme RNDr. Dana Krajčiová, metodičarka slovačkog jezika PhDr. Katarína Nevrlová i lektorica slovačkog jezika Mgr. Eva Stružová.

Dana 9. svibnja održan je susret lektorica s vodstvom u OŠ Julija Benešića u Iloku. Na susretu su prisustvovali ravnatelj škole Miroslav Bošnjak, školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric te djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin.

Tijekom susreta raspravljali su o problemima vezanim uz podučavanje slovačkog jezika, a kao jedan od vodećih problema istaknut je opadajući broj djece u Slavoniji koja govore slovački. S druge strane slovačka manjina u Iloku i ostalim gradovima i selima i dalje njeguje narodne i kulturne običaje zahvaljujući velikom entuzijazmu, marljivosti i savjesnom pristupu učitelja slovačkog jezika koji djeluju u školi. Učitelji Vlatko Miksad i Marija Pejak potiču učenike na ljubav prema zemlji i jeziku svojih predaka i nacionalnu svijest.

Lektorice iz navedene institucije sudjelovale su na nastavi učenika petog, šestog i sedmog razreda u OŠ u

Iloku s temom Juraj Jánošík – narodni heroj te kulturne znamenitosti pod UNESCO-om u Slovačkoj.

Posjet lektora Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+ 2020. U okviru *Aktiva učitelja slovačkog jezika* 26. kolovoza 2020. održana je edukacija na temu *Didaktičke metode u učenju slovačkog jezika na daljinu, specifičnosti online nastave i uvođenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija u podučavanje putem virtualnih razreda*. Susret je po prvi puta održan u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice, gdje je učiteljima slovačkog jezika koji djeluju u Hrvatskoj u osnovnim i srednjim školama – Ani Marošević, Boženki Dasović, Jeleni Dejanović, Vlatku Miksadu i Dominiku Rajačiću, uz prisustvo školskog nadzornika – savjetnika za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrije Kurica, dobrodošlicu poželjela ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Edukaciju na navedenu temu pripremile su lektorice Sveučilišta Komenskog u Bratislavi Katarína Chlpíková i Katarína Nevrlová. U okviru neformalne diskusije učitelji su podijelili vlastita iskustva s online nastavom i obogatili se međusobno izmjenom izvora informacija i materijala koje koriste u pripremi nastavnog gradiva i savladavanju tehnoloških izazova.

Návšteva lektorov z Ústavu pre jazykovú a odbornú prípravu Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave v rámci programu mobility Erasmus+, a počas stretnutia chorvátskych pedagógov slovenského jazyka v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice 26. augusta 2020 v Našiciach. Zľava doprava: lektorka Univerzity Komenského v Bratislave PhDr. Katarína Nevrlová, učiteľka slovenčiny Vlatko Miksad a Jelena Dejanovićová, lektorka Univerzity Komenského v Bratislave Mgr. Katarína Chlpíková, učiteľka slovenčiny Ana Maroševićová, školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, učiteľka slovenčiny Boženka Dasovićová a Dominik Rajačić /

Posjet lektorica s Odjela za jezičnu i strukovnu pripremu Centra za daljnje obrazovanje Sveučilišta Komenskog u Bratislavi u okviru programa Erasmus+, a tijekom susreta Aktiva učitelja slovačkog jezika u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice 26. kolovoza 2020. u Našicama. Slijeva nadesno: lektorica Sveučilišta Komenskog u Bratislavi PhDr. Katarína Nevrlová, učitelj slovačkog jezika Vlatko Miksad i Jelena Dejanović, lektorica Sveučilišta Komenskog u Bratislavi Mgr. Katarína Chlpíková, učiteljica slovačkog jezika Ana Marošević, školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, učitelj slovačkog jezika Boženka Dasović i Dominik Rajačić

Kongres slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou

Kongres slovenských spisovateľov sa uskutočnil v dňoch 22. a 23. septembra 2016 v Trenčianskych Tepliciach pri príležitosti 80. výročia pamätného Kongresu slovenských spisovateľov zo začiatku júna v roku 1936, ktorý sa konal tiež v tomto kúpeľnom meste. Podujatie organizovali Spolok slovenských spisovateľov, Slovenské centrum PEN, Klub nezávislých spisovateľov, Klub literatúry faktu a ďalšie inštitúcie.

Zámerom Kongresu slovenských spisovateľov bola podpora, presadzovanie a ochrana humanitných hodnôt pôvodnej a prekladovej literatúry, umenia a kultúry, ich tvorcov, knižnej, literárnej a časopiseckej tvorby. Na toto vzácne spisovateľské stretnutie boli pozvané aj delegácie z dvanástich krajín a partnerských organizácií. Chorvátsku delegáciu tvorili podpredsedníčka pre kultúru Zväzu Slovákov Miroslava Gržinićová a šéfredaktorka časopisu *Prameň* a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

Nosnou témou Kongresu slovenských spisovateľov v Trenčianskych Tepliciach bolo postavenie súčasných spisovateľov na Slovensku, ale aj v iných krajinách Európy. Na dvojdnovom kongrese sa hovorilo pri okrúhlych stoloch o národných literatúrach a spisovateľoch v európskom kontexte, o slovenských literárnych, umeleckých a kultúrno-spoločenských časopisoch.

Chorvátska delegácia prezentovala príspevky, ktoré sa dotýkali dvoch hlavných tematických okruhov. Pri okrúhlym stole na tému *Národné literatúry a spisovatelia v európskom kontexte*, ktorú viedli Mária Bátorová a Milan Richter, predniesla Miroslava Gržinićová stručný výklad o vydavateľskej činnosti Zväzu Slovákov. Časopis *Prameň* predstavila Sandra Kraljová Vukšićová v rámci druhého diskusného stretnutia zameraného na tému *Slovenské*

literárne, umelecké a kultúrno-spoločenské časopisy, ktorú viedli Štefan Cífra a Bystrík Šikula. Na stretnutí sa, okrem iného, viedla diskusia o podpore slovenskej literatúry, o slovenskom jazyku, potrebe zjednocovania spisovateľov v kultúrnych aktivitách.

Účasť Chorvátska na Stretnutí slovenských dolnozemskej učiteľov v rámci Slovenských národných slávností v Báčskom Petrovci

V rámci Slovenských národnostných slávností sa 5. augusta 2017 v Báčskom Petrovci uskutočnilo Stretnutie slovenských dolnozemskej učiteľov. V mene nového vedenia Matice slovenskej v Srbsku, Slovenské kultúrne centrum Našice prijalo pozvanie Janka Havrana, predsedu Osvetovej komisie Matice slovenskej v Srbsku. Hlavnou témou stretnutia dolnozemskej učiteľov bola problematika zápisu žiakov na vyučovanie slovenského jazyka či slovenských tried. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová sa pri tejto príležitosti zmienila o stave slovenského školstva v Chorvátsku v poslednom desaťročí, v ktorom je zaznamenaný nárast záujmu o slovenský jazyk a to vo viacerých rovinách.

Nasledujúceho roku 11. augusta 2018 témou *Stretnutia slovenských dolnozemskej učiteľov* boli *Učebné osnovy a národnostné školstvo*. Okrem príspevkov domácich učiteľov odzneli aj príspevky zúčastnených hostí zo Slovenskej republiky, Maďarska, Rumunska a Chorvátska. Pri tejto príležitosti Slovenské kultúrne centrum Našice a Chorvátsko mali možnosť porovnať učebné osnovy Slovákov v susedných štátoch a inšpirovať sa prezentovanými skúsenosťami dolnozemskej kolegov.

Pracovná cesta na Slovensko – stretnutie s predsedom ÚŠZ a veľvyslancom Chorvátskej republiky v Slovenskej republike

Na pôde Veľvyslanectva Chorvátskej republiky v Bratislave dňa 24. januára 2019 prijal predstaviteľky Slovenského kultúrneho centra Našice veľvyslanec Chorvátskej republiky v Slovenskej republike Aleksandar Heina a splnomocnená ministerka Ljerka Brdovčak. Stretnutie sa konalo na tému medzinárodného projektu Slovenského kultúrneho centra Našice a partnerov Vlastivedného múzea v Našiciach, Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku a Chorvátskeho kultúrneho zväzu na Slovensku. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice stručne priblížila činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice a podrobne predostrela plán realizácie projektu začiatkom marca. Veľvyslanec Heina vyjadril podporu konkrétnou účasťou, a najmä prijatím projektu pod svoju záštitu.

S predsedom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Jánom Varšom predstaviteľia z Chorvátska rokovali o projektoch a účasti na programoch v organizácii Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v oblasti kultúry, vzdelávania a informovania a predložené boli naplánované aktivity, ktoré Slováci v Chorvátsku pripravili na rok 2019.

Chorvátska delegácia na Kongrese slovenských spisovateľov 2016 v Trenčianskych Tepliciach, predsedníčka pre kultúru Zväzu Slovákov Miroslava Gržinićová a šéfredaktorka časopisu *Prameň*, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová / Hrvatska delegacija na Kongresu slovačkih pisaca 2016. u Trenčianskim Toplicama, potpredsjednica za kulturu Saveza Slovačka Miroslava Gržinić i glavna urednica časopisa *Prameň*, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić

Kongres slovačkih pisaca s međunarodnim sudjelovanjem

Kongres slovačkih pisaca održan je 22. i 23. rujna 2016. u Trenčianskim Toplicama prigodom 80. godišnjice Kongresa slovačkih pisaca s početka srpnja 1936. koji se također održao u ovome mjestu. Događaj je organiziralo Društvo slovačkih pisaca, Slovački centar PEN, Klub nezavisnih pisaca, Klub realističke literature i druge institucije.

Namjera Kongresa slovačkih pisaca bila je potpora, prezentacija i očuvanje humanističkih vrijednosti izvorne i prevedene literature, umjetnosti i kulture, njihovih stvaralaca, knjižne, literarne i časopisne tvorbe. Na ovom važnom susretu pozvani su delegati iz dvanaest država i partnerskih organizacija. Hrvatsku delegaciju predstavljale su potpredsjednica za kulturu Saveza Slovaka Miroslava Gržinić i glavna urednica časopisa Prameň te ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Glava tema Kongresa slovačkih pisaca u Trenčianskim Toplicama bila je trenutačni položaj pisaca u Slovačkoj, ali i u drugim zemljama Europe. Na dvodnevnom kongresu za okruglim stolom raspravljalo se o nacionalnim literaturama i piscima u europskom kontekstu, o slovačkim literarnim, umjetničkim i kulturno-društvenim časopisima.

Hrvatska delegacija prezentirala je radove koji su se doticali dviju glavnih tema. Pri okruglom stolu na temu *Narodne literature i pisci u europskom kontekstu*, koju su vodili Mária Bátorová i Milan Richter, Miroslava Gržinić predstavila je izdavačku djelatnost Saveza Slovaka. Časopis Prameň predstavila je Sandra Kralj Vukšić u okviru teme *Slovački literarni, umjetnički i kulturno-društveni časopisi*, koju su vodili Štefan Cifra i Bystrík Šikula. Na susretu se, između ostalog, vodila rasprava o potpori slovačkoj literaturi, o slovačkom jeziku, potrebi ujedinjenja pisaca u kulturnim aktivnostima.

Sudjelovanje Hrvatske na susretu slovačkih dolnozemskih učitelja u okviru Slovačkih narodnih svečanosti u Bačkom Petrovcu

U sklopu Slovačkih nacionalnih svečanosti 5. kolovoza 2017. u Bačkom Petrovcu održan je *Susret slovačkih dolnozemskih učitelja*. U ime novog vodstva Matice slovačke u Srbiji, Slovački centar za kulturu Našice primio je poziv Janka Havrana, predsjednika Prosvjetne komisije Matice slovačke u Srbiji. Glavna tema susreta dolnozemskih učitelja bila je problematika upisa učenika na nastavu slovačkog jezika, odnosno u slovačka odjeljenja. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić tom prigodom govorila je o slovačkom školstvu u Hrvatskoj u posljednjih deset godina, razdoblju u kojemu je zabilježen porast interesa za slovački jezik na više razina.

Iduće godine 11. kolovoza 2018. tema susreta slovačkih dolnozemskih učitelja bila je *Nastavni plan i manjinsko školstvo*. Osim domaćih učitelja na susretu su sudjelovali

i gosti iz inozemstva, i to iz Slovačke, Mađarske, Rumunjske i Hrvatske. Tom prigodom Slovački centar za kulturu Našice i Hrvatska imali su priliku usporediti nastavne planove Slovaka iz susjednih država i inspirirati se prezentiranim iskustvima dolnozemskih kolega.

Radni put u Slovačku – susret s predsjednikom Ureda za iseljene Slovake i veleposlanikom Republike Hrvatske u Slovačkoj Republici

Na veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bratislavi 24. siječnja 2019. zaposlenice Centra primili su veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Slovačkoj Aleksandar Heina i opunomoćena ministrica Ljerka Brdovčak. Susret se odvijao na temu međunarodnog projekta Slovačkog centra za kulturu Našice i partnera Zavičajnog muzeja Našice, Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj i Hrvatskog kulturnog saveza u Slovačkoj. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice približila je djelatnost ove institucije i ukratko predstavila plan realizacije projekta početkom ožujka. Veleposlanik Heina izrazio je potporu konkretnim sudjelovanjem i uzimanjem projekta pod zaštitu.

S predsjednikom Ureda za iseljene Slovake Jánom Varšom predstavnicima iz Hrvatske razgovarali su o projektima i sudjelovanju na programima u organizaciji Ureda za iseljene Slovake iz područja kulture, obrazovanja i informiranja te su ga upoznali s planom aktivnosti, koje su Slovaci u Hrvatskoj pripremili u 2019. godini.

Stretnutie s predsedom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí 24. januára 2019 v Bratislave. Zľava doprava: školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, zamestnankyne Slovenského kultúrneho centra Našice, kustódka Tatjana Seničaninová a riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo /

Susret s predsjednikom Ureda za iseljene Slovake 24. siječnja 2019. u Bratislavi. Slijeva nadesno: školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice, kustosica Tatjana Seničanin i ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo

8. VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

Vydavateľská činnosť predstavuje dôležitú informačnú oblasť najmä z dvoch základných dôvodov. Okrem skutočnosti, že poskytuje informácie o existencii a pôsobení Slovákov, používaním slovenského jazyka sa stáva vzácnym nástrojom v snahe zachovania a rozvoja národnej identity.

Vplyvať na knižnú kultúru sa Slovenské kultúrne centrum Našice snaží nielen prostredníctvom knižných vydaní, ale aj menej rozsiahlymi publikáciami, ako sú katalógy výstav a podobné príležitostné tlače.

Najobsiahlejší knižný počín predstavuje publikácia *Prvých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice – Prvých päť je najťažších 2010 – 2015*, ktorá čitateľovi komplexne približuje pôsobenie Slovenského kultúrneho centra Našice od jeho založenia do konca roku 2015.

Najpočetnejšie sú vo vydavateľstve Slovenského kultúrneho centra Našice zastúpené katalógy k výstavám, ktorých v období 2016 – 2020 bolo pripravených až šesť, najmä k výstavám *Ručné práce výtvarno-folklórnej skupiny MS Jurjevac*, *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek*, *TVÁR KONTRASTU* a k výstave *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov*.

Okrem katalógu k výstave *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* pripraveného v slovenskom a chorvátskom jazyku, boli pripravené aj *Predlohy textilných nápisových nástienok*, ktoré ponúkli nové inšpirácie pre výšivkárske krúžky.

V oblasti školstva v období 2016 – 2020 boli vydané dve publikácie, kniha *Slovenské menšinové školstvo v Chorvátsku (1864 – 2017)* autora Andriju Kurica a publikácia *Slovenčina moja – 25 rokov literárno-recitačno-dramatickej prehliadky žiakov základných a stredných škôl v Chorvátsku*.

Oblasť školstva zastupuje aj zberka *Kvapky*, kde sú publikované najmä básne a próza žiakov základných a stredných škôl slovenských tried v Chorvátsku. Na tvorbe sa pravidelne podieľajú žiaci základných škôl a ich učitelia, kým stredoškólači prispievajú skromnejšie. Zberka vychádza každoročne a v roku 2020 dosiahla šestnástе vydanie s finančnou podporou Ministerstva vedy a vzdelania Chorvátskej republiky.

Kniha Prvých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice – Prvých päť je najťažších 2010 – 2015

Knjiga Prvih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice – Prvih pet je najteže 2010. – 2015.

8. IZDAVAČKA DJELATNOST

Izdavačka djelatnost predstavlja važno informacijsko područje iz najmanje dva osnovna razloga. Osim činjenice da pruža informacije o postojanju i djelovanju Slovaka, korištenjem slovačkog jezika postaje važnim sredstvom u nastojanju očuvanja i razvoja nacionalnog identiteta.

Slovački centar za kulturu Našice nastoji utjecati na knjižnu kulturu ne samo izdanjima knjiga, već i manje opsežnim publikacijama kao što su katalozi izložaba i slične prigodne publikacije.

Najopširnije književno djelo predstavlja publikacija *Prvih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice – Prvih pet je najteže 2010. – 2015.* koja čitatelju detaljno približava djelovanje Slovačkog centra za kulturu Našice od samog osnivanja do kraja 2015. godine.

U izdavaštvu Slovačkog centra za kulturu Našice najzastupljeniji su katalozi izložaba kojih je u razdoblju 2016. – 2020. pripremljeno čak šest, i to uz izložbe *Rukotvorine likovno-folklorne skupine MS Jurjevac*, *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka*, *LICE KONTRASTA* te uz izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka*.

Osim kataloga na slovačkom i hrvatskom jeziku, uz izložbu *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* pripremljeni su i *Predlošci*, na osnovu kojih su nastale nove inspiracije za skupine koje se bave vezom.

U području školstva u razdoblju od 2016. do 2020. izdane su dvije publikacije, knjiga *Slovačko manjinsko školstvo u Hrvatskoj (1864. – 2017.)* autora Andrije Kurica i publikacija *Slovenčina moja – 25 godina literarno-recitatorsko-dramske smotre učenika osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj*.

U područje školstva spada i zbirka *Kvapky*, u kojoj su objavljene poezija i proza učenika osnovnih i srednjih škola slovačkih razreda u Hrvatskoj. U stvaranju redovno sudjeluju učenici osnovnih škola i njihovi učitelji, dok učenici srednjih škola manje. Zbirka izlazi svake godine, a u 2020. godini doživjela je šesnaesto izdanje uz financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Katalóg k výstave Ručné práce výtvarno-folklórnej skupiny MS Jurjevac
 Katalog izložbe Rukotvorine likovno-folklorne skupine MS Jurjevac

Katalóg k výstave Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek

Katalog izložbe Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka

Predlohy textilných nápisových násteniek
Predložci zidnih kuharica

**DIE FAMILIE PEJAČEVIĆ
UND DIE KULTURGESCHICHTLICHEN
VERBINDUNGEN VON
KROATEN UND SLOWAKEN**

**RODINA PEJAČEVIĆ
A KULTÚRNO-HISTORICKÉ
VZŤAHY CHORVÁTOV A SLOVÁKOV**

**OBITELJ PEJAČEVIĆ
I KULTURNO-POVIJESNE VEZE
HRVATA I SLOVAKA**

Katalógy k výstave Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov v nemeckom, slovenskom a chorvátskom jazyku

Katalozi izložbe Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka na njemačkom, slovačkom i hrvatskom jeziku

Katalóg k výstave
Tvár Kontrastu

*Katalog izložbe
Lice Kontrasta*

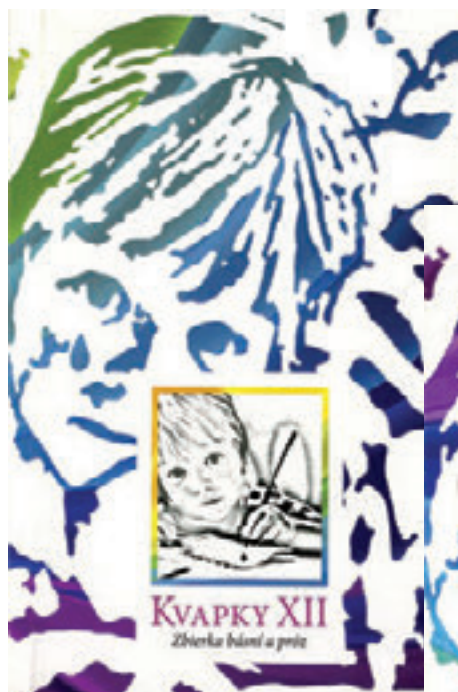
Kniha Slovenské menšinové
školstvo v Chorvátsku (1864 – 2017)

*Knjiga Slovačko manjinsko školstvo u
Hrvatskoj (1864. – 2017.)*

Kniha Slovenčina moja – 25 rokov
literárno-recitačno-dramatickej prehliadky žiakov
základných a stredných škôl v Chorvátsku

*Knjiga Slovenčina moja – 25 godina
literarno-recitatorsko-dramske smotre učenika
osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj*

Zbierka básní a próz
žiackych prác *Kvapky*

Zbirka pjesama i proze
učeničkih radova *Kapljice*

9. INFORMAČNO-DOKUMENTAČNÁ ČINNOSŤ

Do informačno-dokumentačnej oblasti Slovenské kultúrne centrum Našice zahŕňa aktivity všestranného šírenia informácií v elektronických a tlačových médiách najmä v slovenskom jazyku.

K dôležitým zdrojom informovania a propagácie, ale aj poznávania činnosti Slovenského kultúrneho centra Našice jednoznačne patri dvojjazyčná webová stránka Slovenského kultúrneho centra Našice a kultúrno-spoločenský časopis Slovákov v Chorvátsku *Prameň*.

Informovaním prostredníctvom uvedených dvoch médií nadväzuje sa kontakt medzi Slovákami v Chorvátsku, krajinami navzájom, ako aj smerom k Slovenskej republike. Zároveň sa tieto médiá podieľajú na zachovávaní a rozvoji národnej identity.

9. INFORMATIVNO-DOKUMENTACIJSKA DJELATNOST

U Informativno-dokumentacijskom području Slovački centar za kulturu Našice obuhvaća aktivnosti višestranog širenja informacija u elektronskom i tiskanom mediju posebno na slovačkom jeziku.

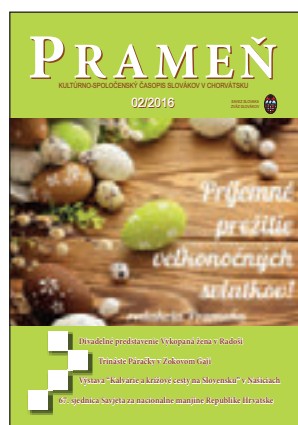
U važne izvore informiranja i promicanja, ali i upoznavanja s aktivnostima Slovačkog centra za kulturu Našice nedvosmisleno spada dvojezična web stranica Slovačkog centra za kulturu Našice i kulturno-društveni časopis Slovaka u Hrvatskoj *Prameň*.

Informiranjem putem navedenih medija stvara se kontakt između Slovaka u Hrvatskoj, pripadnika slovačke manjine na međunarodnoj razini, ali i s matičnom zemljom. Ovi mediji ujedno sudjeluju u očuvanju i razvoju nacionalnog identiteta.

Prameň

Okrem webovej stránky, k významným až kľúčovým vkladom do informačno-dokumentačnej činnosti patrí kontinuálne prispievanie do *Prameňa*. Tento kultúrno-spoločenský časopis Slovákov v Chorvátsku, ktorý od roku 1992 vydáva Zväz Slovákov, od roku 2014 vychádza v spolupráci so Slovenským kultúrnym centrom Našice. Okrem prípravy príspevkov, pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice vykonávajú šéfredaktorskú prácu na číslach 2/2014 – 7-8/2018 a od 9/2020 Sandra Kraljová Vukšićová a Tatjana Seničaninová na číslach 9/2018 – 7-8/2020. Šéfredaktorka komunikuje s dopisovateľmi a členmi redakcie, lektorom a grafikom, a zároveň sa podieľa na jazykovej úprave textov. Okrem uvedeného, Tatjana Seničaninová pripravuje rubriku *Detký kútik*.

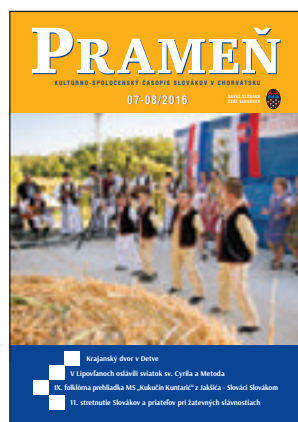

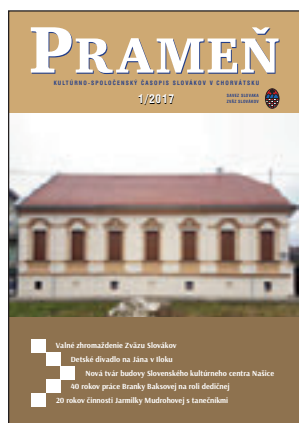
2016 / 2016.

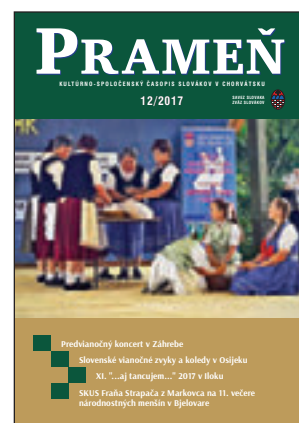
Prameň

Osim web stranice, među važne i ključne uloge u informativno-dokumentacijske djelatnosti spada neprekidni doprinos u *Prameň*. Ovaj kulturno-društveni časopis Slovaka u Hrvatskoj, koji od 1992. godine izdaje Savez Slovaka, od 2014. godine izlazi u suradnji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice. Osim pripreme članaka, djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice obnašaju funkciju glavnih urednica, od broja 2/2014 do 7 – 8/2018 i od 9/2020 Sandra Kralj Vukšić, a od broja 9/2018 do 7 – 8/2020 Tatjana Seničanin. Glavna urednica komunicira s dopisnicima i članovima redakcije, lektorom, grafičkim urednikom, te ujedno sudjeluje u jezičnom uređenju tekstova. Osim navedenog, Tatjana Seničanin uređuje rubriku *Dječji kutak*.

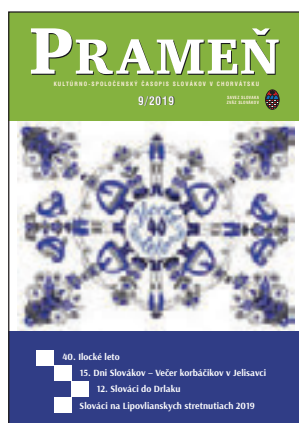
2017 / 2017.

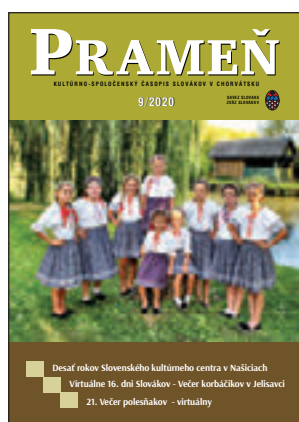
2018 / 2018.

2019 / 2019.

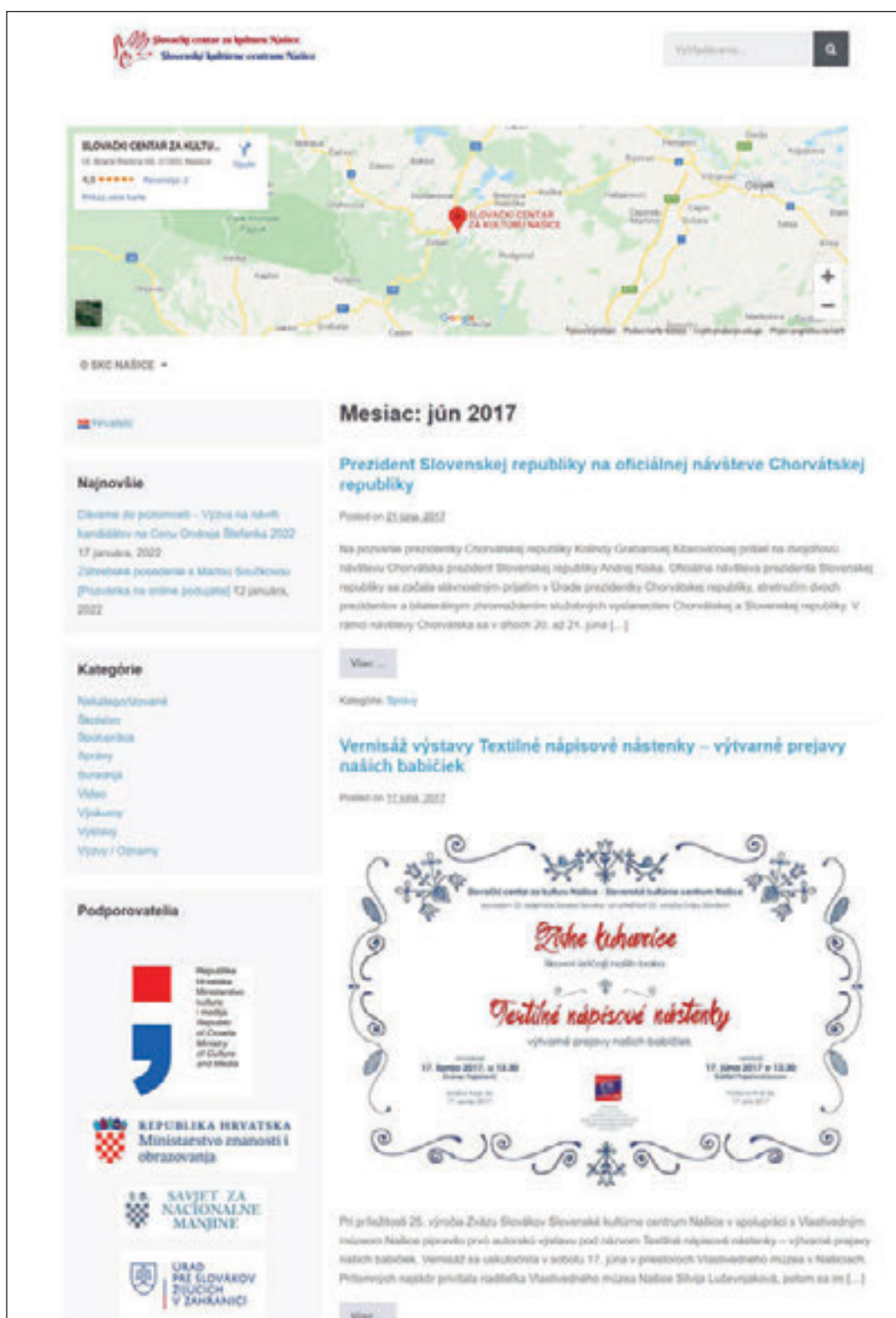

2020 / 2020.

www.skc.hr

Prostredníctvom webovej stránky Slovenské kultúrne centrum Našice od roku 2014 uverejňuje v slovenskom aj chorvátskom jazyku informácie o dianí v Slovenskom kultúrnom centre Našice s cieľom zviditeľniť činnosť inštitúcie a motivovať jednotlivcov k zapojeniu sa do jej programov. Aby stránka bola prístupná aj užívateľom, ktorí obsah vyhľadávajú cez mobilné telefóny, v roku 2019 obsah stránky bol prenesený na novú platformu. Zdĺhavý proces prenosu celej databázy však zabránil strate dávnejšie uverejnených informácií a tak bola zabezpečená kontinuita informácií a dokumentačná hodnota webovej stránky ostala nenarušená.

The screenshot displays the website interface for Slovenské kultúrne centrum Našice. At the top, there is a logo and a search bar. Below the search bar is a map of Našice with a red pin marking the center. The main content area features a sidebar on the left with navigation links and a main content area on the right with news articles.

Podporovatelia

- Republika Hrvatska, Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE
- URAD PRI SLOVAKOV BRUČIŠČA V ZAHRAJICI

Mesiac: jún 2017

Prezident Slovenskej republiky na oficiálnej návšteve Chorvátskej republiky
 Posleden 25.06.2017

Na pozvanie prezidentky Chorvátskej republiky Kolinde Grabarovič Kitarović prišiel na trojdňovú návštevu Chorvátska prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. Oficiálna návšteva prezidenta Slovenskej republiky sa začala slávnostným prijatím v Úrade prezidentky Chorvátskej republiky, stretnutím dvoch prezidentov a následným zhromaždením služobných výslandov Chorvátskej a Slovenskej republiky. V rámci návštevy Chorvátska sa v dňoch 20. až 24. júna [...]

Vernisáž výstavy Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek
 Posleden 17.06.2017

Prí príležitosti 25. výročia Zväzu Slovákov Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci s Vlastivedným múzeom Našice pripravilo prvú autorčnú výstavu pod názvom Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek. Vernisáž sa uskutočnila v sobotu 17. júna v priestoroch Vlastivedného múzea v Našicach. Pílitovskej najkde privítala nádku Vlastivedného múzea Našice Šilva Luževskáová, potom sa na [...]

www.skc.hr

Od 2014. godine Slovački centar za kulturu Našice putem web stranice objavljuje na slovačkom i hrvatskom jeziku informacije o djelovanju Slovačkog centra za kulturu Našice s ciljem učiniti vidljivim aktivnosti institucije i motivirati pojedince da se uključe u njene programe. Kako bi stranica bila dostupna za korisnike koji sadržaj pregledavaju putem mobilnih telefona, 2019. godine sadržaj stranice prenesen je na novu platformu. Dugotrajan proces prijenosa cijele baze podataka onemogućio je gubitak prethodno objavljenih informacija te je time osiguran kontinuitet informacija, a dokumentacijska vrijednost web stranice ostala je nenarušena.

The screenshot displays the homepage of the website www.skc.hr. At the top, there are logos for the Slovački centar za kulturu Našice, UMB (Univerzita Matka Bela), and the Teoretické lýceum Josefa Kozáčka v Dobroši. The main title is "JA OM" with a subtitle "Sebaidentifikácia v multietničnom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie". Below this, it mentions funding from the Erasmus+ program (2014-2020) with the ID J219 - 1 SK01 - KA201 - 000002.

The page features a sidebar on the left with sections for "Aktualizácie", "Najnovšie" (with a list of recent news items), "Kategorije" (listing various categories like "Aktualizácie", "Správa", "Správa - Odborníci", "Kultúrnohistorické", "Etnológia", "Správa", "Výstavy"), and "Podporovatelia" (listing supporting organizations like the Ministry of Education, Science and Sports of the Slovak Republic, the National Council of Education, the Slovak Language Institute in Zadar, and the Slovak Republic of Zadar).

The main content area shows two news articles:

- Mjesec: ožujak 2018.** "Početak terenskog istraživanja brijačkog zanata među Slovancima u Hrvatskoj u Županji i Soljanima" (Start of field research of shaving crafts among Slovaks in Croatia in Županja and Soljani). Published on 20. ožujka 2018. The article includes a photograph of various shaving tools like a straight razor, safety razor, and brushes.
- Radni susret hrvatskih pedagoga slovačkog jezika** (Working meeting of Croatian pedagogues of the Slovak language). Published on 12. listopada 2018. The article mentions a meeting in Zadar.

10. PODPORA PROGRAMOV

Okrem vlastnej činnosti, Slovenské kultúrne centrum Našice aktívnou účasťou alebo prítomnosťou podporuje množstvo podujatí, na ktoré prijme pozvanie alebo aj žiadosť, aby sa v rámci podujatia spolupodieľalo. V období 2016 – 2020 podporilo zastúpením na podujatiach Slovenské kultúrne centrum Našice *Detskú prehliadku slovenského folklóru*, *Prehliadku slovenského folklóru v Chorvátsku* a *festivalu slovenskej hudby a piesní Keď sa ruža rozvíjala*. Podpory sa dostalo aj miestnym organizáciám MS buď prítomnosťou na programoch, ktoré organizovali alebo konkrétnou účasťou na projektoch, ako napr. miestnej organizácii MS Jurjevec Punitovský pri zadovážení krojov. Zastúpenie je evidované aj na podujatiach domácich a zahraničných inštitúcií, napr. na *Dňoch slovenského filmu* alebo na *Stretnutí dolnozemsých Slovákov na Dolnozemskej jarmoku*.

Popri prítomnosti na podujatiach, čo predstavuje pasívnu podporu, účasť na mnohých programoch je aktívna, najmä na seminároch Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, valných zhromaždeniach Zväzu Slovákov, ako aj na rôznych vzdelávacích dielňach a prezentáciách. Aktívnu účasť Slovenské kultúrne centrum Našice malo aj na stretnutí s členmi Rady Európy v Daruware alebo na *Dňoch slovenskej kultúry* v Lipovľanoch.

Podujatia, programy alebo projekty, na ktorých sa Slovenské kultúrne centrum Našice zúčastnilo, boli organizované na rôznych úrovniach, bez ohľadu na to, či išlo o slávnostný program alebo pracovné stretnutie.

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Záhrebe zorganizovalo stretnutie so slovenským prezidentom Andrejom Kiskom, so štátnou tajomníčkou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Oľgou Nachtmannovou, ale aj oslavu Dňa Ústavy Slovenskej republiky, oslavu 25. výročia Vyšehradskej skupiny, ako aj program pri príležitosti 100. výročia vzniku Československa, 50. výročia Pražskej jari a 25. výročia vzniku Slovenskej republiky. Pracovne sa zástupcovia slovenských organizácií v roku 2018 prvýkrát stretli s veľvyslancom Slovenskej republiky v Záhrebe Petrom Suskom, ktorý neskôr navštívil Slovenské kultúrne centrum Našice.

Niekoľko pracovných stretnutí sa konalo na ministerstvách, a to pracovné stretnutie na Ministerstve vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky v roku 2016, na Ministerstve kultúry Chorvátskej republiky dvakrát, v roku 2018 a 2020.

Významné sú aj dve pracovné návštevy predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý pôsobí pri Ministerstve zahraničných vecí Slovenskej republiky, v roku 2017 a v roku 2019. Pracovné stretnutia sa uskutočnili aj s poslancom za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimirom Bilekom a predsedníčkou Rady slovenskej národnostnej menšiny Osijecko-baranjskej župy Anou Kandřerovou.

10. POTPORA PROGRAMA

Osim vlastite djelatnosti Slovački centar za kulturu Našice aktivnim sudjelovanjem ili prisutnošću podupire brojna događanja za koja primi pozivnicu ili zahtjev za sudjelovanjem. U razdoblju od 2016. do 2020. godine Slovački centar za kulturu Našice prisutnošću je podržao *Dječju smotru slovačkog folkloru*, *Odraslu smotru slovačkog folkloru* i festival slovačke glazbe i pjesama *Ked' sa ruža rozvijala*. Potporu je pružio i maticama slovačkim, što svojim prisustvom na programima u organizaciji matica ili konkretnim sudjelovanjem na projektima, kao npr. Matice slovačke Jurjevac Punitovački u nabavci nošnji. Zastupljenost je evidentirana i na događanjima domaćih i stranih institucija, npr. *Dani slovačkog filma* ili *Susret dolnozemskih Slovaka na Dolnozemskom sajmu*.

Osim prisustvovanja na događanjima, što predstavlja pasivnu potporu, aktivno je sudjelovanje na brojnim programima, posebno seminarima Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, godišnjim skupštinama Saveza Slovaka, kao i na raznim edukacijskim radionicama i prezentacijama. Slovački centar za kulturu Našice aktivno je sudjelovao i na susretu s članovima Vijeća Europe u Daruvaru ili na *Danima slovačke kulture* u Lipovljanima.

Događanja, programi ili projekti, na kojima je sudjelovao Slovački centar za kulturu Našice, bili su organizirani na različitim institucionalnim razinama, bez obzira je li to bio svečani program ili radni susret.

Veleposlanstvo Republike Slovačke u Zagrebu organiziralo je susret sa slovačkim predsjednikom Andrejom Kiskom, s državnom tajnicom Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Oľgom Nachtmannovom, ali i proslavu Dana Ustava Republike Slovačke, proslavu 25. obljetnice Višegradske skupine, kao i program prigodom 100. obljetnice nastanka Čehoslovačke, 50. obljetnice Praškog proljeća i 25. obljetnice nastanka Republike Slovačke. U 2018. godini održan je prvi radni susret predstavnika slovačkih organizacija s veleposlanikom Republike Slovačke u Zagrebu Petrom Suskom koji je kasnije posjetio Slovački centar za kulturu Našice.

Nekoliko radnih susreta održano je na ministarstvima, i to radni sastanak na Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske u 2016. godini, i dva puta na Ministarstvu kulture Republike Hrvatske 2018. i 2020. godine.

Značajna su i dva poslovna posjeta predsjednika Ureda za iseljene Slovake koji djeluje pri Ministarstvu vanjskih poslova Republike Slovačke 2017. i 2019. godine. Radni susreti održani su i sa zastupnikom za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimirom Bilekom i predsjednicom Vijeća slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije Anom Kandera.

10. 1. PODPORILI SME

Podujatia, ktoré organizoval Zväz Slovákov

Slovenské kultúrne centrum Našice, keď nie účasťou, tak svojou prítomnosťou podporuje podujatia, ktoré organizuje jeho zakladateľ Zväz Slovákov. Sú to už tradičné prehliadky, na ktorých členovia 15 miestnych organizácií MS v Chorvátsku a slovenské kultúrno-umelecké spolky prejavujú svoje tanečné a spevácke schopnosti.

Slovenské kultúrne centrum Našice tak podporilo *Detskú prehliadku slovenského folklóru* 7. mája 2016 v Radoši, 6. mája 2017 v Solanoch, 5. mája 2018 v Markovci Našickom a 11. mája 2019 v Osijeku. Ďalšie podujatie je *Prehliadka slovenského folklóru v Chorvátsku*, ktorá sa konala 4. júna 2016 v Josipovci Punitovskom, 3. júna 2017 v Radoši, 2. júna 2018 v Osijeku a 8. júna 2019 v Jakšiči. Tretie podujatie Zväzu Slovákov je festival slovenskej hudby a piesní *Keď sa ruža rozvíjala*, ktoré Slovenské kultúrne centrum Našice podporilo účasťou 5. novembra 2016 v Rijeke, 4. novembra 2017 v Jurjevci Punitovskom, 3. novembra 2018 v Josipovci Punitovskom a 9. novembra 2019 v Markovci Našickom.

Podujatia, ktoré organizovali miestne organizácie MS v Chorvátsku

Okrem zväzových, Slovenské kultúrne centrum Našice podporuje aj aktivity miestnych organizácií MS. V období 2016 – 2020 sa zúčastnilo na početných už tradičných matičných prehliadkach, kultúrno-umeleckých programoch pri príležitosti oslavy výročia, a taktiež podporuje ich činnosť prostredníctvom rôznych projektov.

V päťročnom období sa Slovenské kultúrne centrum Našice zúčastnilo:

- na prehliadke folklóru *Ilocké leto*, ktorú organizovali miestna organizácia MS Ilok a Slovenský kultúrno-osvetový spolok Ľudovíta Štúra v Iloku 25. augusta 2019,
- na prehliadke folklóru *Slováci Slovákom*, ktorú v Rajsavci organizovala miestna organizácia MS Kukučín-Kuntarić v Jakšiči 30. júna 2016,
- na kultúrnom a gastronomickom programe *Dni Slovákov – Večer korbáčikov*, ktorý organizovali miestna organizácia MS Jelisavec a Slovenský kultúrno-umelecký spolok Ivana Brníka Slováka v Jelisavci 19. augusta 2017, 22. septembra 2018 a 17. augusta 2019,
- na dvojdnovom podujatí *Slováci do Drláku*, ktoré organizovali miestna organizácia MS Josipovec a Slovenský kultúrno-umelecký spolok bratov Banasovcov 27. augusta 2016, 28. augusta 2017, 24. augusta 2018 a 23. augusta 2019, ako aj na vianočnom koncerte *Vianoce s Banasovcami* 18. decembra 2016 v Josipovci Punitovskom,
- na prehliadke *Pod storočnými hlohmi* miestnej organizácie MS Jurjec Punitovský 15. októbra 2017, 21. októbra 2018 a 20. októbra 2019 v Jurjevci Punitovskom,
- na kultúrnom etno a gastro podujatí *Večer polesňakov*, ktoré organizovali miestna organizácia MS Markovec Našický a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňa Strapača 10. septembra 2016, 9. septembra 2017, 8. septembra 2018 a 14. septembra 2019, programoch oslavy výročí *10 rokov Drevenice* 29. apríla 2017 a *140 rokov obce Markovec Našický a príchodu Slovákov do Markovca Našického* 27. apríla 2019, ako aj na vianočnom koncerte *Radost decembra* 17. decembra 2017 v Markovci Našickom,

Detská tanečná skupina Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňa Strapača z Markovca Našického na Detskej prehliadke slovenského folklóru 5. mája 2018 v Markovci Našickom /

Dječja plesna skupina Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Franjo Strapač“ iz Markovca Našickog na Dječjoj smotri slovačkog folkloru 5. svibnja 2018. u Markovcu Našickom

10. 1. PODRŽALI SMO

Programi u organizaciji Saveza Slovaka

Kada ne sudjeluje, Slovački centra za kulturu Našice svoju potporu iskazuje prisutnošću na programima u organizaciji svojeg osnivača Saveza Slovaka. To su već tradicionalna događanja na kojima članovi 15 matica slovačkih i slovačka kulturno-umjetnička društva prezentiraju svoje plesne i pjevačke sposobnosti.

Slovački centar za kulturu Našice je tako podržao *Dječju smotru slovačkog folklora* 7. svibnja 2016. u Radošu, 6. svibnja 2017. u Soljanima, 5. svibnja 2018. u Markovcu Našičkom i 11. svibnja 2019. u Osijeku. Drugi događaj je *Odrasla smotra slovačkog folklora u Hrvatskoj* održana 4. lipnja 2016. u Josipovcu Punitovačkom, 3. lipnja 2017. u Radošu, 2. lipnja 2018. u Osijeku i 8. lipnja 2019. u Jakšiću. Treći događaj Saveza Slovaka je festival slovačke glazbe i pjesama *Ked' sa ruža rozvijala* kojega je Slovački centar za kulturu Našice podržao prisustvom 5. studenog 2016. u Rijeci, 4. studenog 2017. u Jurjevcu Punitovačkom, 3. studenog 2018. u Josipovcu Punitovačkom i 9. studenog 2019. u Markovcu Našičkom.

Programi u organizacijama matica slovačkih u Hrvatskoj

Osim saveznih Slovački centar za kulturu Našice podupire i programe matica slovačkih. U razdoblju 2016. – 2020. sudjelovao je na brojnim već tradicionalnim matičnim manifestacijama, kulturno-umjetničkim programima prigodom proslave obljetnica, a njihovu aktivnost također podupire kroz projekte.

U petogodišnjem razdoblju Slovački centar za kulturu Našice prisustvovao je:

- na smotri folklora *Iločko ljetu* u organizaciji Matice slovačke Ilok i Slovačkog kulturno-prosvjetnog društva Ljudevita Štura 25. kolovoza 2019.,
- na smotri folklora *Slovaci Slovacima* u Rajsavcu u organizaciji Matice slovačke Kukučin-Kuntarić iz Jakšića 30. lipnja 2016.,
- na kulturnom i gastronomskom programu *Dani Slovaka – Večer korbačika* u organizaciji Matice slovačke Jelisavac i Slovačkog kulturno-umjetničkog društva Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu 19. kolovoza 2017., 22. rujna 2018. i 17. kolovoza 2019.,
- na dvodnevnom programu *Slováci do Drlaku* u organizaciji Matice slovačke Josipovac i Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Braća Banas“ 27. kolovoza 2016., 28. kolovoza 2017., 24. kolovoza 2018. i 23. kolovoza 2019., kao i na božićnom koncertu *Božić s Banasovima* 18. prosinca 2016. u Josipovcu Punitovačkom,
- na smotri *Pod stoljetnim glogovima* u organizaciji Matice slovačke Jurjevac Punitovački 15. listopada 2017., 21. listopada 2018. i 20. listopada 2019.,
- na kulturnom etno i gastro programu *Večer polesnjaka* u organizaciji Matice slovačke Markovac Našički i Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Franjo Strpač“ 10. rujna 2016., 9. rujna 2017., 8. rujna 2018. i 14. rujna 2019., programu proslave *10 godina Drevenice* 29. travnja 2017. i *140 godina naselja Markovac Našički i dolaska Slovaka u Markovac Našički* 27. travnja 2019., kao i na božićnom koncertu *Radost prosinca* u Markovcu Našičkom 17. prosinca 2017.,

Členovia miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský a hostia na festivale slovenskej hudby a piesní *Ked' sa ruža rozvijala* 4. novembra 2017 v Jurjevci Punitovskom /

Članovi MS Jurjevac Punitovački i gosti na festivalu slovačke glazbe i pjesama *Ked' sa ruža rozvijala* 4. studenog 2017. u Jurjevcu Punitovačkom

- na programe páračiek pod názvom *Driapanie peria*, ktorý organizovala miestna organizácia MS Zokov Gaj 6. februára 2016 a na programe *Kultúrny večer Slovákov a priateľov v Zokovom Gaji* 22. októbra 2016 v Zokovom Gaji,
- na prehliadke *Míľovské dni kukurice*, ktorú organizovala miestna organizácia MS Míľovce 17. septembra 2016 a 15. septembra 2018 v Míľovciach,
- na vianočnom koncerte *Slovenské vianočné zvyky, tradície a koledy* v organizácii miestnej organizácie MS Osijek 10. decembra 2016, 8. decembra 2018, 7. decembra 2019 a dvojdennej kultúrnej prehliadky *Dni slovenskej kultúry v Osijeku* 30. júna 2017 v Osijeku,
- na kultúrno-umeleckom programe *Deň Slovákov pri májovom strome*, ktorý organizovala miestna organizácia MS Radoš 2. júna 2019 v Radoši,
- na predvianočnom koncerte, ktorý organizovala miestna organizácia MS Záhreb 13. decembra 2016 v Záhrebe.

Spolupráca s miestnou organizáciou MS Jurjevec Punitovský na krojovom vybavení. Vďaka finančnej podpore, ktorú miestnej organizácii MS Jurjevec Punitovský poskytol Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, v roku 2020 bolo obohatené krojové vybavenie.

Do krojovej základne miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský pribudli kroje vyrobené na objednávku priamo u výrobcu z Kysúc, odkiaľ predkovia Jurjevčanov prišli pred viac ako storočím. S cieľom čo najviac sa priblížiť autentickejšiemu, boli v prípravnej fáze použité podklady s údajmi o príchode Slovákov do Jurjevca, najmä

monografia *Jurjevac v minulosti a prítomnosti* z roku 2014, ako aj publikácia Márie Húšťavovej *Ľudový odev na Kysuciach*.

Pre Slovenské kultúrne centrum Našice, ktoré bolo do projektu zapojené od počítačovej idey až po prípravu projektu a jeho realizáciu, je to priamy dôkaz opodstatnenosti jeho existencie. Zároveň je aj potvrdením, že spolupráca je pre uchovanie kultúrneho dedičstva a tradícií Slovákov v Chorvátsku, ako aj pre úspešné a zmysluplné pôsobenie v oblasti tradičnej kultúry potrebná a prospešná.

Štrnásť sviatočných ženských krojov a dva sviatočné mužské kroje z oblasti bystrickej doliny z horných Kysúc spravili jurjevským matičiarom radosť. V budúcich rokoch sa o radosť z týchto krojov budú deliť počas mnohých prezentácií slovenskej kultúry doma a v zahraničí.

Podujatia škôl, v ktorých sa vyučuje slovenský jazyk

Medzi podujatia, ktoré Slovenské kultúrne centrum Našice podporilo svojou prítomnosťou, patria aj programy základných škôl, v ktorých sa vyučuje slovenský jazyk a ktoré tieto podujatia organizujú. Sú to hlavne oslavy dňa školy, ako je oslava Dňa Základnej školy Ivana Brníka Slováka v Jelisavci 8. júna 2017 a oslava Dňa Základnej školy kráľa Tomislava Našice 24. mája 2016 a 26. mája 2017, ale aj programy v rámci Dňa poďakovania za úrodu zemi v Markovci Našickom 24. októbra 2016, vykonanom na pracovisku ZŠ kráľa Tomislava Našice.

Členovia miestnej organizácie MS Zokov Gaj počas programu 13. Driapanie peria 6. februára 2016 v Zokovom Gaji /

Članovi Matice slovačke Zokov Gaj tijekom programa 13. Čijanje perja 6. veljače 2016. u Zokovom Gaju

- na programu pod nazivom *Čijanje perja* u organizaciji Matice slovačke Zokov Gaj 6. veljače 2016. i na programu *Kulturna večer Slovaka i prijatelja u Zokovom Gaju* 22. listopada 2016.,
- na manifestaciji *Miljevački dani kukuruza* u organizaciji Matice slovačke Miljevci 17. rujna 2016. i 15. rujna 2018.,
- na božićnom koncertu *Slovački božićni običaji, tradicije i koleda* u organizaciji Matice slovačke Osijek 10. prosinca 2016., 8. prosinca 2018., 7. prosinca 2019. i dvodnevnoj kulturnoj manifestaciji *Dani slovačke kulture u Osijeku* 30. rujna 2017.,
- na kulturno-umjetničkom programu *Dani Slovaka pored svibanjskog stabla* u organizaciji Matice slovačke Radoš 2. lipnja 2019.,
- na predbožićnom koncertu u organizaciji Matice slovačke Zagreb 13. prosinca 2016.

Suradnja s Maticom slovačkom Jurjevac Punitovački na nabavi nošnji. Zahvaljujući financijskoj potpori koju je Matici slovačkoj Jurjevac Punitovački osigurao Ured za iseljene Slovake, u 2020. godini narastao je fond narodnih nošnji jurjevačke matice.

Matica je tako obogaćena nošnjama izrađenim izravno kod proizvođača iz područja Kysuca odakle su došli i predci Jurjevčana prije više od 100 godina. S ciljem približiti se autentičnosti u pripremi su fazi bili iskorišteni podaci o

dolasku Slovaka u Jurjevac Punitovački i to iz monografije *Jurjevac u prošlosti i sadašnjosti* iz 2014. godine, kao i publikacije Márie Huštavovej *Ludový odev na Kysuciach*. Za Slovački centar za kulturu Našice, koji je u projekt bio uključen od same ideje do pripreme projekta i njegove realizacije, to je izravan dokaz smislenosti njegova postojanja. Istovremeno je to potvrda da je suradnja na očuvanju kulturno-povijesne baštine i običaja, kao i uspješno i smisleno djelovanje u području tradicijske kulture, potrebna i u većini slučajeva uspješna.

Četrnaest svećanih ženskih i dvije svećane muške nošnje iz bistričke doline, područja Kysuca, donijele su radost i veselje jurjevačkim matičarima. U budućnosti će ovu radost podijeliti prigodom prezentacija slovačke kulture kod kuće i u inozemstvu.

Programi škola u kojima se uči slovački jezik

U događanja koje je Slovački centar za kulturu Našice podržao svojom prisutnošću ubrajaju se i programi u organizaciji osnovnih škola u kojima se predaje slovački jezik. To su uglavnom proslave dana škole, kao što je proslava Dana Osnovne škole Ivana Brnjika Slovaka 8. lipnja 2017. i proslava Dana Osnovne škole kralja Tomislava Našice 24. svibnja 2016. i 26. svibnja 2017., ali i programi u okviru Dana zahvalnosti za plodove zemlje u Područnoj školi kralja Tomislava u Markovcu Našičkom 24. listopada 2016.

Členovia miestnej organizácie MS Jurjevac Punitovský v ženských a mužskom sviatočnom kroji bystrickej doliny z horných Kysúc / Članovi Matice slovačke Jurjevac Punitovački u ženskoj i muškoj svećanoj nošnji bistričke doline, područja Kysuca

Účasť na prezentácii výsledkov projektu *Spolu v rozmanitosti v Lipovľanoch*

Na Základnej škole Josipa Kozarca v Lipovľanoch sa 27. februára 2020 uskutočnila prezentácia výsledkov dvojročného projektu Erasmus + Spolu v rozmanitosti/ Together in diversity. Jeden z ocenenia hodných výsledkov projektu pre slovenskú menšinu je nárast počtu žiakov slovenského jazyka a kultúry počas dvoch rokov z 18 na 36 a vypracované učebné pomôcky pre výučbu slovenského jazyka a kultúry pre všetkých 8 ročníkov. Gratulácie celému tímu, žiakom, a zvlášť učiteľke slovenského jazyka Jelene Dejanovičovej pri tejto príležitosti vyslovila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice a šéfredaktorka časopisu Prameň Tatjana Seničaninová a predseda miestnej organizácie MS Lipovľany Josip Krajči.

Iné podujatia domácich a zahraničných inštitúcií

10 rokov slovenského filmu v Našiciach. V Našiciach sa 4. a 5. mája 2017 v réžii Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku konali jubilejné *10. Dni slovenského filmu*. Program jubilejného ročníka zahŕňal výstavu venovanú výročiu, prednášku o slovenskej kinematografii a význame podujatia v Našiciach v podaní vedúcej knižnice Ružice Vinčakovej, a prezentáciu troch slovenských

filmov. Desiate Dni v našickom Dome kultúry slávnostne otvoril primátor mesta Našice Josip Miletić a obecenstvu sa prihovorila tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, nasledoval film *Chodník cez Dunaj* z roku 1989 v réžii Miloslava Luthera a recepcia pre hostí. Na jubilejnom ročníku tohto podujatia sa zúčastnili aj pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Buhová.

IX. stretnutie dolnozemskej Slovákov Na jarmoku v Hložanoch v Srbsku. V Hložanoch sa 27. mája 2017 uskutočnil medzinárodný projekt *Na jarmoku*, na ktorom účastníci prezentujú ľudovú umeleckú tvorbu dolnozemskej Slovákov, pričom hlavným cieľom jarmoku je predstaviť tradičnú gastronómiu, ľudové remeslá, tance, piesne a iné formy tradičnej kultúry. Podujatie s finančnou podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí zoskupuje krajské organizácie z Maďarska, Rumunska, Srbska a Chorvátska. Slávnostné otvorenie podujatia *Na jarmoku* bolo o 15. hodine v areáli amfiteátra folklórneho festivalu *Tančuj, tančuj*, ktorý prebiehal v tom istom termíne. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnila i delegácia ústredných organizácií Slovákov v Chorvátsku v zložení: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

10 rokov slovenského filmu v Našiciach v našickom Dome kultúry 4. mája 2017. Sprava doľava: vedúca Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku Ružica Vinčaková, predstaviteľ macedónskej menšiny v Osječko-baranjskej župe Dragoljub Siljanoski, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Buhová, riaditeľka Národnej knižnice a čítárne v Našiciach Silvia Šokićová, primátor mesta Našice Josip Miletić, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, riaditeľka Materskej škôlky „Zvončič“ Našice Snježana Kanderová s manželom /

10. godina slovačkog filma u Našicama u našickom Domu kulture 4. svibnja 2017. Zdesna nalijevo: voditeljica Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj Ružica Vinčak, predstavnik makedonske nacionalne manjine u Osječko-baranjskoj županiji Dragoljub Siljanoski, kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Buha, ravnateljica Narodne knjižnice i čitaonice u Našicama Silvija Šokić, gradonačelnik Grada Našica Josip Miletić, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa, ravnateljica Dječjeg vrtića „Zvončič“ Snježana Kander sa suprugom

Sudjelovanje na predavljanju rezultata projekta Zajedno u različitosti u Lipovljanima

U OŠ Josipa Kozarca u Lipovljanima 27. veljače 2020. održano je predavljanje rezultata dvogodišnjeg projekta Erasmus+ *Zajedno u različitosti/Together in diversity*. Jedni od hvalevrijednih rezultata projekata za slovačku manjinu su povećanje broja učenika slovačkog jezika i kulture tijekom dvije godine s 18 na 36 i izrađeni nastavni priručnici za učenje slovačkog jezika i kulture za svih osam razreda. Čestitke cijelom timu, učenicima, a posebno učiteljici slovačkog jezika Jeleni Dejanović tom prigodom uputili su ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice i glavna urednica časopisa Prameň Tatjana Seničanin te predsjednik Matice slovačke Lipovljani Josip Krajči.

Ostali programi domaćih i inozemnih institucija

10. godina slovačkog filma u Našicama. Dana 4. i 5. svibnja 2017. u organizaciji Središnje knjižnice Slovaka u Republici Hrvatskoj u Našicama su održani 10. jubilarni Dani slovačkog filma. U programu proslave jubileja organizirana je izložba posvećena 10. godini ove manifestacije, prezentacija o slovačkoj kinematografiji i značajna događanja u Našicama koju je održala voditeljica knjižnice Ružica Vinčak, kao i prezentacija triju slovačkih

filmova. Desete dane slovačkog filma u Domu kulture svečano je otvorio gradonačelnik Grada Našica Josip Miletić, a publici se obratila i tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa. Nakon toga uslijedio je film *Staza kroz Dunav (Chodník cez Dunaj)* iz 1989. u režiji Miloslava Luthera i zajednički prijem za goste. Na ovoj jubilarnoj godišnjici prisustvovala su i djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Buha.

IX. susret dolnozemske Slovaka Na jarmoku u Gložanu u Srbiji

U Gložanu 27. svibnja 2017. održan je međunarodni projekt *Na sajmu* koji predstavlja narodno umjetničko stvaralaštvo dolnozemskih Slovaka, pri čemu je glavni cilj sajma predstaviti tradicionalnu gastronomiju, tradicijske zanate, ples, pjesmu i druge oblike tradicionalne kulture. Projekt podržan Uredom za iseljene Slovake okuplja organizacije Slovaka iz Mađarske, Rumunjske, Srbije i Hrvatske. Svečano otvorenje *Na sajmu* održano je u 15 sati u arealu amfiteatra folklornog festivala *Tancuj, tancuj*, koji se održao u istome terminu kada i sajam. Na svečanom otvorenju sudjelovala je i delegacija središnjih organizacija Slovaka u Hrvatskoj i to u sastavu: predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, Tajnica Saveza Branka Baksa i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Slováci z Chorvátska na IX. Stretnutí dolnozemske Slovákov Na jarmoku 27. mája 2017 v Hložanoch. Zľava doprava: riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, tajomníčka Zväzu Branka Baksová a členky miestnej organizácie MS Ilok /

Slovaci iz Hrvatske na IX. Susretu dolnozemskih Slovaka Na jarmoku 27. svibnja 2017. u Gložanu. Slijeva nadesno: ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i članice MS Ilok /

10.2. ZÚČASTNILI SME SA

Semináre Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky

V rámci programu vzdelávania spolkov a ustanovizní národnostných menšín na tému uplatňovania kultúrnej autonómie národnostných menšín, aplikácie nových kritérií financovania a vyjednávania programov kultúrnej autonómie národnostných menšín, metodológie sledovania a hodnotenia financovaných programov, ako aj interaktívneho spôsobu prihlasovania programov kultúrnej autonómie národnostných menšín prostredníctvom internetu na nadchádzajúci rok, prípravy ročných správ o realizácii programov a účelových prostriedkov zo štátneho rozpočtu sa každoročne konajú semináre, ktoré organizuje Rada pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky. Seminár sa každoročne koná s podporou Úradu poslanca pre českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bileka, Zväzu Slovákov a Zväzu Čechov.

S cieľom vzdelávania sa v rámci uvedených tém sa na seminári každoročne zúčastňovalo aj Slovenské kultúrne centrum Našice a to 28. novembra 2016, 24. novembra 2017 a 21. novembra 2018, 29. novembra 2019 v Záhrebe, 30. novembra – 1. decembra 2018 v Daruware a 1. decembra 2019 v Jelisavci.

Valné zhromaždenia Zväzu Slovákov

Slovenské kultúrne centrum Našice sa pravidelne zúčastňuje na valných zhromaždeniach Zväzu Slovákov, na ktorých sú, okrem vedenia Zväzu, prítomní aj delegáti všetkých miestnych organizácií MS v Chorvátsku. Pri tejto príležitosti sú prednesené správy o činnosti a finančné správy za predchádzajúci rok, ako aj plány práce a finančné plány na nasledujúci rok ako Zväzu Slovákov, tak

aj Slovenského kultúrneho centra Našice. V päťročnom období sa valné zhromaždenia Zväzu Slovákov konali 12. marca 2016 v Jurjevci Punitovskom, 29. decembra 2016 v Josipovci Punitovskom, 16. decembra 2017 v Iloku, 14. apríla 2018 v Josipovci Punitovskom (valné volebné zhromaždenie) a 28. decembra 2019 v Međurići. V roku 2020 sa valné zhromaždenie Zväzu Slovákov konalo 19. decembra telefonicky v súlade s protipandemickými opatreniami a všeobecnými okolnosťami súvisiacimi s pandemiou COVID-19.

Dielne a prezentácie

S cieľom čo najkvalitnejšej prípravy prihlášok a plnenia stanovených kritérií verejných výziev na prihlasovanie programov a projektov, ale aj s cieľom zdokonaľovať sa v spôsoboch poskytovania pomoci príslušníkom slovenskej komunity v Chorvátsku, pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice sa v období 2016 – 2020 zúčastnili na nasledujúcich informatívnych a vzdelávacích dielňach a prezentáciách:

- *Riadenie projektového cyklu* v organizácii Dobrovoľníckeho centra Osijek a Šalter programu 7., 8. a 9. marca 2016 v Osijeku,
- prezentácia príručky *Systém riadenia pre organizáciu civilného spoločenstva „OK 2015“* v organizácii Združenia pre rozvoj civilného spoločenstva SMART 2. mája 2016 v Osijeku,
- *Inovatívne stratégie získavania finančných prostriedkov* – v organizácii mimovládnej organizácie GONG 23. mája 2016 v Osijeku,
- *Kultúra v centre – podpora rozvoja verejno-spoločenských partnerstiev v kultúre* – v organizácii Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky 11. januára 2018 v Osijeku,

Účastníci Seminara Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky 1. decembra 2019 v Jelisavci /
Sudionici Seminara Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske 1. prosinca 2019. u Jelisavcu

10.2. SUDJELOVALI SMO

Seminar Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

U okviru obrazovanja udruga i ustanova nacionalnih manjina na temu ostvarenja kulturne autonomije nacionalnih manjina, primjene novih kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina, metodologije praćenja i vrednovanja financiranih programa, kao i interaktivnog načina prijave programa kulturne autonomije nacionalnih manjina putem interneta za nadolazeću godinu, pripreme godišnjih izvješća o realizaciji programa i utrošku namjenskih sredstava iz državnog proračuna, svake godine održavaju se seminari koje organizira Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Seminar se svake godine održava s potporom Ureda zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, Saveza Slovaka i Saveza Čeha.

S ciljem obrazovanja u području navedenih tema Slovački centar za kulturu Našice redovno je sudjelovao na seminarima i to 28. studenog 2016., 24. studenog 2017., 21. studenog 2018. i 29. studenog 2019. u Zagrebu, 30. studenog – 1. prosinca 2018. u Daruvaru i 1. prosinca 2019. u Jelisavcu.

Godišnje skupštine Saveza Slovaka

Slovački centar za kulturu Našice redovno sudjeluje i na godišnjim skupštinama Saveza Slovaka, na kojima su, osim vodstva Saveza, prisutni i delegati iz svih matrica slovačkih u Hrvatskoj. Tom prigodom iznose se izvještaji o radu i financijski izvještaji za prošlu te planovi rada i financijski planovi za sljedeću godinu kako Saveza Slovaka tako i Slovačkog centra

za kulturu Našice. U petogodišnjem razdoblju godišnje skupštine Saveza Slovaka održane su 12. ožujka 2016. u Jurjevcu Punitovačkom, 29. prosinca 2016. u Josipovcu Punitovačkom, 16. prosinca 2017. u Iloku, 14. travnja 2018. u Josipovcu Punitovačkom (izborna godišnja skupština) i 28. prosinca 2019. u Međuriću. U 2020. godini godišnja skupština Saveza Slovaka održana je 19. prosinca i to telefonski u skladu s protuepidemijskim mjerama i sveopćim okolnostima vezanim uz pandemiju COVID-19.

Radionice i prezentacije

S ciljem što kvalitetnije pripreme prijave i ispunjenja određenih kriterija javnih poziva za prijavu programa i projekata, ali i s ciljem usavršavanja u pružanju pomoći pripadnicima slovačke zajednice u Hrvatskoj, djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice u razdoblju od 2016. do 2020. sudjelovale su na sljedećim informativnim i obrazovnim radionicama i prezentacijama:

- *Upravljanje projektnim ciklusom* u organizaciji Volonterskog centra Osijek i Šalter programa 7., 8. i 9. ožujka 2016. u Osijeku,
- prezentacija priručnika *Upravljanje kvalitetom za organizacije civilnog društva „OK 2015“* u organizaciji Udruge za razvoj civilnog društva SMART 2. svibnja 2016. U Osijeku,
- *Inovativne strategije namicanja sredstava* u organizaciji civilnog društva GONG 23. svibnja 2016. u Osijeku,
- *Kultura u centru – potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi* u organizaciji Ministarstva kulture Republike Hrvatske 11. siječnja 2018. u Osijeku,

Vedenie Zväzu Slovákov, delegáti všetkých miestnych organizácií MS v Chorvátsku a pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice na valnom zhromaždení Zväzu Slovákov 16. decembra 2017 v Iloku /

Vodstvo Saveza Slovaka, delegati iz svih matrica slovačkih u Hrvatskoj i zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice na godišnjoj skupštini Saveza Slovaka 16. prosinca 2017. u Iloku

- Účinná príprava kvalitného projektu na výzvy z európskeho sociálneho fondu – v organizácii ACT GRUPA 1. a 2. októbra 2018 v Osijeku,
- *Osoby tretieho veku a služby kultúrnych ustanoví- zní– medicínsky, sociálny a psychologický aspekt* – organizovalo Vlastivedné múzeum Našice 11. decembra 2018 v Našiciach,
- dielňa prípravy prihlášok programov pre zástupcov občianskych združení a ustanoví- zní národnostných menšín, ktoré sa zaoberajú vykonávaním osobitných foriem výučby, t. j. prípravou letných škôl a špeciálnych programov menšinového vzdelávania - v organizácii Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej repu- bliky 12. marca 2020 v Záhrebe.

Stretnutie s členmi Rady Európy v Daruvere

Pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka Tatjana Seničaninová, sa v sprievode poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu Vladimira Bileka zúčastnili na stretnutí s Výborom odborníkov Rady Európy pre Európsku chartu regionálnych alebo

menšinových jazykov. Stretnutie sa uskutočnilo 11. septembra 2019 vo Veľkej radnici mestskej rady mesta Daruvar. Témou stretnutia bola 6. správa o uplatňova- ní Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov na obdobie 2013 – 2018, ktorá bola doruče- ná Rade Európy. Účastníčky, poverené Zväzom Slo- vákov zastupovať slovenskú menšinu na uvedenom stretnutí, oboznámili Výbor s informáciami o uplat- ňovaní slovenského jazyka v Chorvátskej republike, o slovenskom školstve, zastúpení slovenskej menšiny v médiách, činnosti slovenskej menšiny v Chorvátsku a finančnej podpore programov na ochranu menšino- vých práv.

Prezentácia o hlaholike v rámci podujatia Dni slovenskej kultúry

Dňa 24. októbra 2020 sa po prvýkrát v Lipovľanoch konali *Dni slovenskej kultúry*, ktoré organizovala miestna organizácia MS Lipovľany. Súčasťou programu tohto podujatia bola aj prezentácia Slovenského kultúrneho centra Našice na tému *Hlaholika - zabudnuté dedičstvo*, čo predstavuje nielen prínos pre tento projekt, ale je to ďalší príspevok v kontinuálnej spolupráci s miestnou organizáciou MS v Lipovľanoch.

Schôdza pracovníčok Slovenského kultúrneho centra Našice s Výborom odborníkov Rady Európy za prítomnosti poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bileka (prvý sprava) 11. septembra 2019 vo Veľkej radnici mestskej rady mesta Daruvar /

Sastanak zaposlenica Slovačkog centra za kulturu Našice s Odborom stručnjaka Vijeća Europe u prisutnosti zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka (prvi zdesna) 11. rujna 2019. u Velikoj vijećnici Gradske uprave Grada Daruvara

- Učinkovita priprema kvalitetnog projekta za pozive iz Europskog socijalnog fonda u organizaciji ACT Grupe 1. i 2. listopada 2018. u Osijeku,
- Osobe treće životne dobi i usluge ustanova u kulturi – medicinski, socijalni i psihološki aspekt u organizaciji Zavičajnog muzeja Našice 11. prosinca 2018. u Našicama,
- radionica pripreme prijave programa za predstavnike udruga i ustanova nacionalnih manjina, koje se bave provođenjem posebnih oblika nastave, odnosno pripremom ljetnih škola te posebnim programima uz područja manjinskog obrazovanja u organizaciji Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske 12. ožujka 2020. u Zagrebu.

Sastanak s članovima Vijeća Europe u Daruvaru

Djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin u pratnji saborskog zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu Vladimira Bileka sudjelovale su

na sastanku s Odborom stručnjaka Vijeća Europe za Europsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima. Susret je održan 11. rujna 2019. u Velikoj vijećnici Gradske uprave Grada Daruvara. Tema susreta bilo je 6. izvješće o primjeni Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima za razdoblje 2013. – 2018. koje je predano Vijeću Europe. Predstavnice slovačke manjine, delegirane od strane Saveza Slovaka, na navedenom susretu upoznale su Odbor s organizacijom i brojem slovačkih institucija u Republici Hrvatskoj, njihovoj medijskoj povezanosti i obrazovanju na slovačkom jeziku.

Prezentacija o glagoljici u okviru Dana slovačke kulture

Dana 24. listopada 2020. po prvi puta su održani Dani slovačke kulture u Lipovljanima u organizaciji Matice slovačke Lipovljani. U sklopu programa ove manifestacije prikazana je prezentacija Slovačkog centra za kulturu Našice na temu *Glagoljica – zaboravljena baština*, što predstavlja doprinos ovom projektu, ali i još jedan korak u kontinuiranoj suradnji s ovom maticom slovačkom.

Dni slovenskej kultúry v Lipovľanoch
2020
„Hlaholika – zabudnuté dedičstvo”

九 卍 卍 九 卍 卍 卍 卍 卍

Slovenské kulturné centrum Našice dr.sc. Sandra Kralj Vukšić

Prezentácia Slovenského kultúrneho centra Našice na tému Hlaholika – zabudnuté dedičstvo v rámci programu Dni slovenskej kultúry 24. októbra 2020 v Lipovľanoch /

Prezentacija Slovačkog centra za kulturu Našice na temu *Glagoljica – zaboravljena baština* u sklopu programa Dana slovačke kulture 24. listopada 2020. u Lipovljanima

10.3. USKUTOČNILO SA

Prezident Slovenskej republiky na oficiálnej návšteve Chorvátskej republiky

Na pozvanie prezidentky Chorvátskej republiky Kolidy Grabarovej Kitarovičovej prišiel na dvojdňovú návštevu Chorvátska prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. Oficiálna návšteva prezidenta Slovenskej republiky sa začala slávnostným prijatím na Úrade prezidentky Chorvátskej republiky, stretnutím oboch hláv štátu a bilaterálnym zhromaždením služobných vyslanectiev Chorvátskej a Slovenskej republiky. V rámci návštevy Chorvátska sa v dňoch 20. až 21. júna 2017 uskutočnilo Chorvátsko-slovenské inovačné fórum v Chorvátskej hospodárskej komore a návšteva parlamentu Chorvátskej republiky.

Prezident Kiska sa ďalej za organizačného zabezpečenia Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe a vedúceho diplomatickej misie Juraja Priputeny stretol 20. júna 2017 v hoteli Westin v Záhrebe s predstaviteľmi Zväzu Slovákov v Chorvátsku – predstaviteľmi miestnych organizácií MS Radoš, MS Rijeka, MS Markovec Našický, MS Lipovlany, Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku pri Chorvátskej národnej knižnici a čitárni Našice, združenia Čechov a Slovákov Oko Jadrana, poslancom za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Parlamente Chorvátskej republiky, ako aj riaditeľkou Slovenského kultúrneho centra Našice. Pri tejto príležitosti sa

prezident Kiska informoval o činnosti slovenskej menšiny v Chorvátsku.

Prvé stretnutie zástupcov slovenských organizácií s veľvyslancom Slovenskej republiky v Záhrebe Petrom Suskom

Podľa dohody poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v chorvátskom sneme Vladimíra Bileka a veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Petra Suska sa dňa 27. septembra 2018 uskutočnilo prvé stretnutie nového slovenského veľvyslanca v Záhrebe s predstaviteľmi slovenských inštitúcií pôsobiacimi v Chorvátskej republike.

S veľvyslancom Petrom Suskom sa v prítomnosti Vladimíra Bileka stretli zástupcovia dvoch slovenských inštitúcií v Chorvátsku. Zväz Slovákov zastupoval predseda Mirko Vavra a tajomníčka Branka Baksová a za Slovenské kultúrne centrum Našice sa na stretnutí zúčastnila riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová. Zástupcovia týchto dvoch organizácií oboznámili veľvyslanca s podstatou a významom ich pôsobísk, cieľmi, doterajšími projektmi a plánovanými krokmi.

Následne obe strany podrobne diskutovali o praktických možnostiach spolupráce. Stretnutie položilo základ úspešnej spolupráce medzi oboma inštitúciami a Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe v prospech slovenskej menšiny v Chorvátsku.

Prezident Slovenskej republiky so Slovákami v Chorvátsku 20. júna 2017 v Záhrebe. Zľava doprava: vedúca Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku pri Chorvátskej národnej knižnici a čitárni Našice Ružica Vinčaková, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, podpredseda pre informovanie a školstvo Zväzu Slovákov Josip Krajčič, predsedníčka miestnej organizácie MS Rijeka Margita Rekičová Grolmusová, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, podpredsedníčka pre kultúru Zväzu Slovákov Miroslava Gržiničová, prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, predsedníčka združenia „Oko Jadrana“ Monika Sunarová, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Juraj Priputen, predseda miestnej organizácie MS Radoš Zlatko Pucovski a konzulka Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe Hana Kováčová /

Predseda Republike Slovačka sa Slovacima iz Hrvatske 20. lipnja 2017. u Zagrebu. Slijeva nadesno: voditeljica Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj pri Hrvatskoj narodnoj knjižnici i čitaonici Našice Ružica Vinčak, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa, podpredsjednik za informiranje i školstvo Saveza Slovaka Josip Krajčič, predsjednica MS Rijeka Margita Rekič Grolmusová, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, potpredsjednica za kulturu Saveza Slovaka Miroslava Gržinič, predsjednik republike Slovačke Andrej Kiska, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšič, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek, predsjednica udruge „Oko Jadrana“ Monika Sunara, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Juraj Priputen, predsjednik Matice slovačke Radoš Zlatko Pucovski i konzulica Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu Hana Kováčová

10.3. ODRŽALO SE

Predsjednik Republike Slovačke u službenom posjetu Republici Hrvatskoj

Na poziv predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović u dvodnevni uzvratni posjet Republici Hrvatskoj došao je predsjednik Republike Slovačke Andrej Kiska. Službeni posjet predsjednika Republike Slovačke započeo je svečanim dočekom u Uredu predsjednice Republike Hrvatske, susretom dvoje predsjednika te bilateralnim sastankom službenih izaslanstva Republike Hrvatske i Republike Slovačke. U sklopu posjeta Hrvatskoj 20. – 21. lipnja 2017. održan je Hrvatsko-slovački inovacijski forum u Hrvatskoj gospodarskoj komori te posjet Hrvatskom saboru.

U organizaciji i na poziv veleposlanika Republike Slovačke Juraja Priputena, predsjednik Andrej Kiska sastao se s predstavnicima Saveza Slovaka, predsjednicima Matica slovačkih iz Radoša, Markovca Našičkog, Rijeke i Lipovljana, Središnje knjižnice Slovaka pri Hrvatskoj narodnoj knjižnici i čitaonici Našice, udruge Čeha i Slovaka Oko Jadrana, zastupnikom za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru te ravnateljicom Slovačkog centra za kulturu Našice. U neformalnom

razgovoru predsjednika Kisku upoznali su s radom slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Prvi susret predstavnika slovačkih organizacija s veleposlanikom Republike Slovačke u Zagrebu Petrom Suskom

Nakon obostranog dogovora zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka i veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Petra Suska dana 27. rujna 2018. održan je prvi susret novog veleposlanika u Zagrebu i predstavnika slovačkih institucija u Republici Hrvatskoj.

S veleposlanikom Petrom Suskom uz prisutnost zastupnika Vladimira Bileka susreli su se predstavnici dviju institucija. U ime Saveza Slovaka prisustvovali su predsjednik Mirko Vavra i tajnica Branka Baksa, a u ime Slovačkog centra za kulturu Našice ravnateljica Sandra Kralj Vukšić.

Obje strane detaljno su raspravile o praktičnim mogućnostima suradnje, a veleposlanik Susko obećao je pomoć u okviru mogućnosti Veleposlanstva. Susret je postavio temelj uspješnoj suradnji između institucija i Veleposlanstva SR u korist slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Prvé stretnutie zástupcov slovenských organizácií s veľvyslancom Slovenskej republiky v Záhrebe Petrom Suskom 27. septembra 2018 v Záhrebe. Zľava doprava: poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra /

Prvi susret predstavnika slovačkih organizacija s veleposlanikom Republike Slovačke u Zagrebu Petrom Suskom 27. rujna 2018. u Zagrebu. Slijeva nadesno: zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra

Stretnutie so štátnou tajomníčkou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Oľgou Nachtmannovou

V rámci programu polročného predsedníctva Chorvátskej republiky v Rade EÚ sa v Záhrebe v dňoch 3. – 4. februára 2020 konalo *Neformálne stretnutie ministrov zodpovedných za konkurencieschopnosť – Veda* (Informal Meeting of Ministers responsible for Competitiveness – Research). Delegáciu Slovenskej republiky na uvedenom rokovaní viedla štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Oľga Nachtmannová.

V utorok 4. februára štátna tajomníčka navštívila aj Zastupiteľský úrad Slovenskej republiky v Záhrebe. Pri tejto príležitosti zorganizoval veľvyslanec Slovenskej

Stretnutie so štátnou tajomníčkou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Oľgou Nachtmannovou na Zastupiteľskom úrade Slovenskej republiky v Záhrebe 4. februára 2020 v Záhrebe. Zľava doprava: školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Oľga Nachtmannová, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová a predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra /

Susret s državnom tajnicom Ministerstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Olgom Nachtmannovom u Zastupničkom uredu Republike Slovačke u Zagrebu 4. veljače 2020. u Zagrebu. Slijeva nadesno: školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, državna tajnica Ministerstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Oľga Nachtmannová, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra

republiky v Chorvátsku Peter Susko krátke stretnutie zástupcov krajanov so štátnou tajomníčkou Nachtmannovou. Bola to príležitosť na diskusiu o témach týkajúcich sa školstva a vzdelávania príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku, resp. témach z portfólia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Zástupcov krajanov na pôde Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe privítala zástupkyňa veľvyslanca Zuzana Chudá a aj veľvyslanec Peter Susko. Na úvod stretnutia školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric podal základné informácie o stave slovenského školstva v Chorvátsku, informoval o modeli vyučovania, spravovania škôl v rámci školského systému, ale aj o počte základných a stredných škôl, tried, žiakov a pedagógov. O pokroku v oblasti predškolského vzdelávania Slovákov v Chorvátsku, konkrétne o výstavbe materských škôl Jelisavci a Punitovciach, štátnu tajomníčku Nachtmannovú informoval predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra. Stručnú správu na tému starostlivosti o krajanov v Chorvátsku prostredníctvom programu vládnych štipendií Slovenskej republiky, ako aj o úsilí o vytvorenie možnosti štúdia slovenského jazyka na Univerzite Josipa Jurja Strossmayera v Osijeku predložila zúčastneným riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová.

Na stretnutí odzneli aj informácie o potrebách základných a stredných škôl, na ktorých sa slovenský jazyk vyučuje, ale aj niektoré body spolupráce s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe.

Veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe po prvýkrát navštívil Slovenské kultúrne centrum Našice

Slovenské kultúrne centrum Našice 25. februára 2020 po prvýkrát navštívili veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko a konzulka Linda Karašová.

Keďže sa rekonštrukcia objektu vo vlastníctve Zväzu Slovákov, ktorý používa Slovenské kultúrne centrum Našice, blížila ku koncu, nastal čas na konkrétnu spoluprácu na vzdelávacích a kultúrnych programoch, čo bolo hlavnou témou tohto stretnutia.

Hosti z Veľvyslanectva Slovenskej republiky privítali pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice a na stretnutí sa zúčastnili aj predstavitelia Zväzu Slovákov, zakladatelia Slovenského kultúrneho centra Našice.

V rozhovore bola dohodnutá konkrétna pomoc a podpora Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe na projektoch, najmä v oblasti výstavnej činnosti, ale aj zábavno-edukačných programov pre žiakov slovenského jazyka.

Susret s državnom tajnicom Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Olgom Nachtmannovom

U okviru programa polugodišnjeg predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem EU, u Zagrebu je 3. – 4. veljače 2020. održan *Neformalni sastanak ministara za konkurentnost – Istraživanje* (Informal Meeting of ministers responsible for Competitiveness – Research). Delegaciju Republike Slovačke na navedenom sastanku predvodila je državna tajnica Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke Oľga Nachtmannová.

U utorak 4. veljače 2020. državna tajnica posjetila je i Zastupnički ured Republike Slovačke u Zagrebu. Tom prigodom veleposlanik Republike Slovačke u Republici Hrvatskoj Peter Susko organizirao je kratak susret zastupnika slovačke nacionalne manjine s gospođom državnom tajnicom Nachtmannovom. Na susretu su razgovarali o temama vezanim uz školstvo i obrazovanje pripadnika slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj, odnosno o temama iz djelokruga Ministarstva znanosti, obrazovanja, istraživanja i sporta Republike Slovačke.

Dobrodošlicu predstavnicima slovačke nacionalne manjine u Veleposlanstvu u Zagrebu poželjeli su zastupnica veleposlanika Zuzana Chudá te veleposlanik Peter Susko. Na uvodu susreta školski nadzornik – savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric iznio je osnovne informacije o stanju slovačkog školstva u Hrvatskoj, informirao je o modelu podučavanja, upravljanja škola u okviru školskog sustava, ali i o broju osnovnih i srednjih škola, razreda, učenika i pedagoga. O napretku u području predškolskog obrazovanja Slovaka u Hrvatskoj, konkretno o izgradnji vrtića u Jelisavcu i Punitovcima, državnu tajnicu Nachtmannovnu informirao je predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra. Kratko izvješće na temu skrbi za pripadnike slovačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj kroz program vladinih stipendija RS, kao i prezentaciju interesa za mogućnost studiranja slovačkog jezika na Sveučilištu Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku sudionicima sastanka iznijela je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Na susretu su iznesene i informacije o potrebama osnovnih i srednjih škola u kojima se uči slovački jezik, ali i pohvala suradnje s Ministarstvom školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Uredom za iseljene Slovake i Veleposlanstvom Republike Slovačke u Zagrebu.

Veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu prvi put posjetio Slovački centar za kulturu Našice

Slovački centar za kulturu Našice 25. veljače 2020. po prvi puta posjetili su veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko te konzulica Linda Karašová.

S obzirom na to da se rekonstrukcija objekta u vlasništvu Saveza Slovaka, a koji koristi Slovački centar za kulturu Našice, bližila kraju, došlo je vrijeme za konkretnu suradnju na obrazovnim i kulturnim programima što je bila glavna tema ovog susreta.

Goste iz Veleposlanstva primile su djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, a na susretu su sudjelovali i predstavnici Saveza Slovaka – osnivača Slovačkog centra za kulturu Našice.

Dogovorena je konkretna potpora Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu na projektima, u području izložbene djelatnosti, ali i zabavno-edukacijskih programa za učenike slovačkog jezika.

Prva návšteva veľvyslancu Slovenskej republiky v Záhrebe Petra Suska Slovenského kultúrneho centra Našice 25. februára 2020 v Našiciach. Zľava doprava: kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vušičová /

Prvi posjet veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Slovačkom centru za kulturu Našice 25. veljače 2020. u Našicama. Slijeva nadesno: kustosica slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić

Pri tejto príležitosti veľvyslanec Susko predložil niekoľko návrhov v súvislosti s úsilím vrátiť slovenský jazyk na osijeckú univerzitu, realizácia ktorých si vyžaduje synergiu kompetentných inštitúcií zo Slovenska a z Chorvátska. Podporu Slovenskému kultúrnemu centru Našice, ako aj ostatným slovenským organizáciám, ktoré pôsobia v Chorvátsku, slovenská vláda poskytuje prostredníctvom Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe, ale aj Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý pred desiatimi rokmi zabezpečil časť finančných prostriedkov na kúpu sídla Zväzu Slovákov a ktorý kontinuálne finančne podporuje projekty Slovenského kultúrneho centra Našice.

Oslava Dňa Ústavy Slovenskej republiky v Záhrebe

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Záhrebe každoročne usporadúva recepciu, ktorá sa koná pri príležitosti Dňa Ústavy Slovenskej republiky. Na recepcii sa okrem iných zúčastňujú aj krajské organizácie a spolky, ktoré v Chorvátsku pôsobia. Medzi nimi aj Slovenské kultúrne centrum Našice, ktoré sa na recepcii zúčastnilo 26. septembra 2016 v priestoroch múzea Mimara a 27. septembra 2017 v Paláci Dverce na pozvanie veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Juraja Priputena, a 24. októbra 2018 v Mimare a 16. septembra 2019 v hoteli Westin na pozvanie veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Petra Suska.

Oslava 25. výročia vzniku Vyšehradskej skupiny

V Maďarskom inštitúte v Záhrebe sa 8. marca 2016 uskutočnila oslava 25. výročia vzniku Vyšehradskej skupiny (Česko, Maďarsko, Poľsko, Slovensko). Slávnosť otvoril veľvyslanec Českej republiky v Chorvátsku Martin Košatka, keďže práve Česká republika predsedala V4, a to v prítomnosti veľvyslancov ostatných členov V4 – veľvyslanca Slovenskej republiky Juraja Priputena, veľvyslanca Maďarskej republiky Józsefa Zoltána Magyara a veľvyslanca Poľska Macieja Szymańskiego. Okrem veľvyslancov týchto členských štátov, na oslave výročia boli prítomní boli predstavitelia štátnych a mestských orgánov a predstavitelia národnostných menšín týchto štátov v Chorvátsku, medzi ktorými boli aj predseda Zväzu Slovákov v Chorvátsku Mirko Vavra a pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Buhová.

Predstavitelia slovenskej menšiny a veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko na oslave Dňa Ústavy Slovenskej republiky 16. septembra 2019 v hoteli Westin v Záhrebe /

Predstavnici slovačke nacionalne manjine i veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko na proslavi dana Ustava Republike Slovačke 16. rujna 2019. u hotelu Westin u Zagrebu

Veleposlanik Susko iznio je nekoliko prijedloga vezano za nastojanje da se slovački jezik vrati na Osječko sveučilište, a provedba iziskuje sinergiju kompetentnih institucija iz Slovačke i Hrvatske. Podršku Slovačkom centru za kulturu Našice, kao i drugim slovačkim organizacijama koje djeluju u Hrvatskoj, slovačka vlada pruža ne samo putem svog Veleposlanstva u Zagrebu, već i putem Ureda za iseljene Slovake, posredništvom kojega je prije deset godina osiguran dio sredstva za kupovinu sjedišta Saveza Slovaka, a koji kontinuirano financijski podupire projekte Slovačkog centra za kulturu Našice.

Proslava Dana Ustava Republike Slovačke u Zagrebu

Veleposlanstvo Republike Slovačke u Zagrebu svake godine organizira prijem, koji se održava prigodom Dana Ustava Republike Slovačke. Na prijemu, između ostalih, sudjeluju i slovačke organizacije i udruge koje djeluju u Hrvatskoj. Među njima je i Slovački centar za kulturu Našice, koji je na spomenutom događanju prisustvovao 26. rujna 2016. u prostorijama Muzeja Mimara i 27. rujna 2017. u Palači Dverce na poziv veleposlanika Republike Slovačke Juraja Priputena te 24. listopada 2018. u Mimari i 16. rujna 2019. u hotelu Westin na poziv veleposlanika Republike Slovačke Petra Suska.

Proslava 25. obljetnice Višegradske skupine

U Mađarskom institutu u Zagrebu 8. ožujka 2016. održana je proslava 25. godišnjice od osnutka Višegradske skupine (Češka, Mađarska, Poljska, Slovačka). Svečanost je otvorio veleposlanik Češke Republike u Hrvatskoj Martin Košatka, budući da je upravo Češka Republika predsjedavala V4, i to u prisutnosti veleposlanika ostalih država članica V4 – veleposlanika Republike Slovačke Juraja Priputena, veleposlanika Mađarske Republike Józsefa Zoltána Magyara i veleposlanika Poljske Macieja Szymańskog. Osim veleposlanika ovih država, na proslavi su bili prisutni i predstavnici državnih i gradskih organa te predstavnici nacionalnih manjina ovih država u Hrvatskoj, među kojima su bili i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra te djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Buha.

Hudobný úvod v predvedení Tatjany Buhovej do programu oslavy 25. výročia vzniku Vyšehradskej skupiny v Maďarskom Inštitúte 8. marca 2016 v Záhrebe /

Glazbeni uvod u izvedbi Tatjane Buha prigodom programa proslave 25. obljetnice Višegradske skupine u Mađarskom institutu 8. ožujka 2016. u Zagrebu

Slávnostný koncert a recepcia pri príležitosti 100. výročia vzniku Československa, 50. výročia Pražskej jari a 25. výročia vzniku Slovenskej republiky

Zástupcovia krajských organizácií, Zväz Slovákov a miestne organizácie MS, Slovenské kultúrne centrum Našice a občianske združenie Oko Jadrana prijali pozvanie hostiteľov – Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe, Veľvyslanectva Českej republiky v Záhrebe a poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bíleka na slávnostný koncert a recepciu, ktoré sa konali 24. októbra 2018 pri príležitosti 100. výročia vzniku Československa, 50. výročia Pražskej jari a 25. výročia vzniku Slovenskej republiky.

Hostia si počas recepcie mali možnosť pozrieť výstavu venovanú dejinám udalostiam roku 1968 a aktualizovaný výstavný projekt k 25. výročiu štátnosti SR *SLOVAKIA – WEALTH IN DIVERSITY*.

Vianočný koncert Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe

V atmosfére blížiacich sa vianočných sviatkov Zastupiteľský úrad SR v Záhrebe usporiadal 5. decembra 2018 v Paláci Dverce vianočný koncert slovenského operného speváka, barytonistu Martina Babjaka v sprievode klavírneho virtuóza prof. Daniela Buranovského. Umelci sa predstavili dielami svetoznámych hudobných

skladateľov G. Rossiniho, G. Biseta, A. Laru, M. P. Musorského, J. Bocka, F. Löeweho, E. Kálmána, R. Piskáčka, C. A. Bixia a slovenských hudobných skladateľov E. Suchoňa a G. Dusíka. Umelecký výkon M. Babjaka prítomné publikum z radov diplomatov, predstaviteľov chorvátskeho verejného života, ale aj zástupcov organizácií slovenskej národnostnej menšiny – Zväzu Slovákov a Slovenského kultúrneho centra Našice, ocenilo dlhotrvajúcim potleskom.

Pracovné stretnutie na Ministerstve vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky

S cieľom skvalitnenia práce v oblasti vyučovania slovenského jazyka v chorvátskych základných a stredných školách a realizácie školských projektov, ktoré koordinuje Slovenské kultúrne centrum Našice, sa 12. apríla 2016 na Ministerstve vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky v Záhrebe uskutočnilo pracovné stretnutie. Bola to príležitosť na osobné zoznámenie sa s novou vedúcou Oddelenia pre menšiny a žiakov zo špeciálnymi potrebami Marijanou Gojčetrovou a slovenskými predstaviteľmi – školským poradcom pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrijom Kuricom, podpredsedom Zväzu Slovákov pre školstvo a informácie Josipom Krajčim, predsedom aktívu učiteľov Josipom Kvasnovskim a riaditeľkou Slovenského kultúrneho centra Našice Sandrou Kraljovou Vukšičovou. Na stretnutí bola prítomná i Nada Zidarová Bogadiová, pracovníčka ministerstva.

Predstavitelia slovenskej menšiny na Slávnostnom koncerte a recepcii pri príležitosti 100. výročia vzniku Československa, 50. výročia Pražskej jari a 25. výročia vzniku Slovenskej republiky 24. októbra 2018 v múzeu Mimara v Záhrebe /

Predstavnici slovačke nacionalne manjine na Svečanom koncertu i prijemu prigodom 100. obljetnice nastanka Čehoslovačke Republike, 50. obljetnice Praškog proljeća i 25. obljetnice nastanka Republike Slovačke 24. listopada 2018. u muzeju Mimara u Zagrebu

Svečani koncert i prijem prigodom 100. obljetnice nastanka Čehoslovačke Republike, 50. obljetnice Praškog proljeća i 25. obljetnice nastanka Republike Slovačke

Predstavnici slovačkih organizacija, Savez Slovaka, matice slovačke, Slovački centar za kulturu Našice i udruga Oko Jadrana primili su poziv domaćina – Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu, Veleposlanstva Republike Češke u Zagrebu i zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka na svečani koncert i prijem koji su održani 24. listopada 2018. prigodom 100. obljetnice nastanka Čehoslovačke, 50. obljetnice Praškog proljeća i 25. obljetnice nastanka Republike Slovačke.

Tijekom prijema, gosti su imali mogućnost pogledati izložbu posvećenu povijesnim događajima iz 1968. godine i aktualizirani izložbeni projekt prigodom 25. godišnjice državnosti Republike Slovačke *SLOVAKIA – WEALTH IN DIVERSITY*.

Božićni koncert Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu

U ozračju nadolazećih božićnih blagdana Veleposlanstvo Republike Slovačke u Zagrebu 5. prosinca 2018. u Palači Dverce organiziralo je božićni koncert svjetski poznatog opernog pjevača, baritona Martina Babjaka u pratnji klavirskog virtuozu prof. Daniela Buranovskog. Umjetnici su se predstavili glazbenom obradom svjetski

poznatih skladatelja G. Rossinija, G. Biseta, A. Larua, M. P. Musorgskog, J. Bocka, F. Löwea, E. Kálmána, R. Piškáčka, C. A. Bixia i slovačkih skladatelja E. Suchoňa i G. Dusíka. Umjetnički dojam pjevanja M. Babjaka, prisutna publika iz redova diplomata, predstavnika hrvatskog javnog života, ali i zastupnika organizacija slovačke narodne manjine – Saveza Slovaka i Slovačkog centra za kulturu Našice, nagradila je dugotrajnim pljeskom.

Radni susret u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

S ciljem poboljšanja kvalitete rada u području provođenja nastave na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama te realizacije školskih projekata koje koordinira Slovački centar za kulturu Našice, 12. travnja 2016. u Zagrebu je upriličen sastanak u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Sastanak je ujedno bio prilika za upoznavanje nove voditeljice Službe za manjine i učenike s posebnim potrebama Marijane Gojčeta i slovačkih predstavnika, koji djeluju u ovom području – školskim nadzornikom-savjetnikom za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrijom Kuricem, dopredsjednikom za školstvo i informiranje Saveza Slovaka Josipom Krajčijem, predsjednikom *Aktiva učitelja* Josipom Kvasnovskim i ravnateljicom Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Na sastanku je prisustvovala i viša savjetnica Nada Zidar Bogadi, djelatnica ministarstva.

Pracovné stretnutie na Ministerstve vedy, vzdelávania a športu Chorvátskej republiky 12. apríla 2016 v Záhrebe. Zľava doprava: podpredseda pre informovanie a školstvo Zväzu Slovákov Josip Krajči, pracovníčka ministerstva, vyššia poradkyňa Nada Zidarová Bogadiová, školský poradca pre vyučovanie slovenského jazyka na základných a stredných školách v Chorvátsku Andrija Kuric, vedúca Oddelenia pre menšiny a žiakov so špeciálnymi potrebami Marijana Gojčetoová, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kralj Vukšić, učiteľ slovenského jazyka a predseda Aktívu učiteľov Josip Kvasnovski /

Radni susret u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske 12. travnja 2016. u Zagrebu. S lijeva na desno: potpredsjednik za informiranje i školstvo Saveza Slovaka Josip Krajči, djelatnica Ministarstva, viša savjetnica Nada Zidar Bogadi, školski nadzornik-savjetnik za nastavu na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine Andrija Kuric, voditeljica Službe za manjine i učenike s posebnim potrebama Marijana Gojčeta, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, učitelj slovačkog jezika i predsjednik Aktiva učitelja Josip Kvasnovski.

Pracovné stretnutie s ministerkou kultúry Chorvátskej republiky Ninou Obuljenovou Koržinekovou

S cieľom upevniť ďalšiu spoluprácu medzi Ministerstvom kultúry Chorvátskej republiky a Slovenským kultúrnym centrom Našice sa v Záhrebe 27. septembra 2018 uskutočnilo pracovné stretnutie. Na stretnutí sa za ministerstvo zúčastnila ministerka kultúry Nina Obuljenová Koržineková a štátny tajomník Krešimir Partl a za Slovenské kultúrne centrum Našice poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, predseda Zväzu Slovákov v Chorvátsku Mirko Vavra, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

Pri tejto príležitosti bola predbežne dohodnutá dynamika financovania rekonštrukcie objektu Slovenského kultúrneho centra Našice a uplatňovanie práv vyplývajúcich z podpísanej Zmluvy o spolufinancovaní Slovenského kultúrneho centra Našice, rešpektujúci princíp reciprocitu. Ministerstvo kultúry vyjadrilo podporu úsiliu zrýchliť dynamiku realizácie rekonštrukcie starého objektu Slovenského kultúrneho centra Našice.

Pracovné stretnutie na Ministerstve kultúry Chorvátskej republiky

Úplné uplatnenie Dohody o spolufinancovaní Slovenského kultúrneho centra Našice podpísanej v roku 2010 Slovenským kultúrnym centrom Našice a Ministerstvom kultúry Chorvátskej republiky bolo témou viacročného procesu medzi stranami, ktoré dohodu podpísali. Úspešné a skoré uzatvorenie tejto témy bolo odsúhlasené na Ministerstve kultúry Chr v Záhrebe 29. mája 2020 predstaviteľmi všetkých zainteresovaných strán. Ministerstvo kultúry na stretnutí zastupoval štátny tajomník Ivica Poljičak, Zväz Slovákov - zriaďovateľa Slovenského kultúrneho centra Našice predseda Mirko Vavra, Slovenské kultúrne centrum Našice riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a podporu svojou prítomnosťou vyjadril poslanec za českú a slovenskú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek. Napriek skutočnosti, že osobne na stretnutí nebol prítomný, súhlas so stretnutím vyjadril primátor mesta Našice Josip Miletić.

Štátny tajomník Ministerstva kultúry navrhol možné riešenie súvisiace s postavením Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku, ktorá pôsobí pri

Pracovné stretnutie s ministerkou kultúry Chorvátskej republiky Ninou Obuljenovou Koržinekovou 27. septembra 2018 v Záhrebe. Zľava doprava: štátny tajomník Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky Krešimir Partl a ministerka Nina Obuljenová Koržineková, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová a poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek /

Radni susret s ministricom kulture Republike Hrvatske Ninom Obuljen Koržinek 27. rujna 2018. u Zagrebu. Slijeva nadesno: državni tajnik Ministarstva kulture Krešimir Partl i ministrica Nina Obuljen Koržinek, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek

Radni sastanak s ministricom kulture Republike Hrvatske Ninom Obuljen Koržinek

S ciljem utvrđivanja daljnje suradnje Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Slovačkog centra za kulturu Našice u Zagrebu je dana 27. rujna 2018. održan radni sastanak. Na sastanku su sudjelovali za Ministarstvo kulture ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek te državni tajnik Krešimir Partl, a za Slovački centar za kulturu Našice zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Saboru Republike Hrvatske Vladimir Bilek, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Ovom prigodom preliminarno je dogovorena dinamika financiranja rekonstrukcije objekta Slovačkog centra za kulturu Našice te ostvarivanje prava koja proizlaze iz potpisanog Ugovora o sufinanciranju Slovačkog centra za kulturu Našice, a poštujući načelo reciprociteta. Ministarstvo kulture izrazilo je podršku nastojanju ubrzati dinamiku realizacije rekonstrukcije starog objekta Slovačkog centra za kulturu Našice.

Radni sastanak na Ministarstvu kulture Republike Hrvatske

Potpuna implementacija Sporazuma o sufinanciranju Slovačkog centra za kulturu Našice potpisanog u 2010. godini između Slovačkog centra za kulturu Našice i Ministarstva kulture Republike Hrvatske tema je višegodišnjih pregovora između strana, koje su potpisale sporazum. Uspješno i skorašnje zatvaranje ove teme bilo je dogovoreno u Ministarstvu kulture u Zagrebu 29. svibnja 2020. između predstavnika navedenih strana. Ministarstvo kulture na susretu je zastupao državni tajnik Ivica Poljičak, osnivača Slovačkog centra za kulturu Našice Savez Slovaka predsjednik Mirko Vavra, Slovački centar za kulturu Našice ravnateljica Sandra Kralj Vukšić, a svojim prisustvom potporu je pružio zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek. Unatoč činjenici da na susretu nije osobno bio prisutan, suglasnost za sastanak izrazio je i gradonačelnik Grada Našica Josip Miletić.

Državni tajnik Ministarstva kulture predložio je moguće rješenje vezano uz položaj Središnje knjižnice Slovaka u Republici Hrvatskoj koja djeluje pri Hrvatskoj

Pracovné stretnutie na Ministerstve kultúry Chorvátskej republiky 29. mája 2020 v Záhrebe. Zľava doprava: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, štátny tajomník Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky Ivica Poljičak, asistentka ministerky Marica Mikecová, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimir Bilek /

Radni sastanak u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske 29. svibnja 2020. u Zagrebu. Slijeva nadesno: Predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, državni tajnik Ministarstva kulture Republike Hrvatske Ivica Poljičak, asistentica ministricke Marica Mikec, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek

Mestskej knižnici a čítárni Našice, a to umiestnenie do priestorov Slovenského kultúrneho centra Našice, ktoré na tento účel pripravilo priestory. Úspešné uzatvorenie tejto témy zabezpečilo podpísanie dohody medzi Ministerstvom kultúry, Mestskou knižnicou a čítárňou Našice a Slovenským kultúrnym centrom Našice. Dohodu pripravilo Ministerstvo kultúry Chr v koordinácii s Mestom Našice, ktoré je zriaďovateľom Mestskej knižnice a čítárne Našice a ktorá bola podpísaná 5. októbra 2020.

Prvá pracovná návšteva predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Chorvátsku Jána Varša

Chorvátsko a Slovákov v Chorvátsku začiatkom roka 2017 po prvýkrát navštívili Ján Varšo – nový predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Ľudovít Pomičal zo strategicko-politického odboru tohto Úradu. Ich trojdňová pracovná návšteva bola tematicky zameraná na dotvorenie celkového obrazu slovenskej národnostnej menšiny – jej politicko-spoločenského postavenia, mapovania spolkového života a súčasného stavu v oblasti vzdelávania a folklórnej činnosti.

Prvý deň pracovnej návštevy predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí privítal dňa 28. februára 2017 na pôde Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe veľvyslanec Juraj Priputen. V prítomnosti poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Parlamente Chorvátskej republiky Vladimira Bileka rokovali o postavení slovenskej národnostnej menšiny

v Chorvátsku a o starostlivosti štátu o 22 národnostných menšín v Chorvátsku.

Prvý deň návštevy Jána Varša v Chorvátsku vyvrcholil programom na pôde Zväzu Slovákov v Našiciach. Pri tejto príležitosti zorganizoval hosťiteľ, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, okrúhly stôl pod názvom *Ako ďalej Slováci v Chorvátsku*, na ktorom sa zúčastnili veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Juraj Priputen a konzulka Linda Karašová, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, predstavitelia Zväzu Slovákov, predstavitelia pätnástich miestnych organizácií MS, ktoré v súčasnosti Zväz združuje a organizačne aj programovo zastrešuje, Slovenské kultúrne centrum Našice, Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku, učiteľia slovenského jazyka v Chorvátsku, ako aj zástupcovia najvýznamnejších slovenských kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií a médií v Chorvátsku. V úvodnej časti odovzdal Ján Varšo Medailu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Andrijovi Kuricovi, dlhoročnému predsedovi Zväzu Slovákov, pedagógovi a niekdajšiemu šéfredaktorovi časopisu Prameň, za jeho príkladnú činnosť v prospech zachovania slovenskosti, podpory národného povedomia a zveľadovania kultúrnej identity Slovákov v Chorvátsku, ktorá mu bola udelená pri príležitosti 10. výročia vzniku ÚSZZ. Prítomní zástupcovia predstavili aktivity organizácie, v rámci ktorej pôsobia, zdôrazniac úspechy z minulosti a potreby realizácie zadaných cieľov, najmä v oblasti školstva, upevňovania slovenského národného povedomia a zachovávaní kultúrnej a duchovnej identity.

V stredu 1. marca si Ján Varšo prezrel budovu Slovenského kultúrneho centra Našice, ktorej kúpu Zväz Slovákov uskutočnil aj vďaka čiastočnej finančnej podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v roku 2010. V rámci rekonštrukcie budovy prebehli práce na exteriéri a pri tejto príležitosti bol prezentovaný projekt rekonštrukcie interiéru.

V rámci viacdennnej návštevy sa predseda J. Varšo stretol so Slovákami v Záhrebe, Markovci Našickom, Jelisavci, Josipovci Punitovskom a Jurjevci Punitovskom, Iloku a Radoši.

Druhýkrát predseda ÚSZZ Ján Varšo navštívil Slovenské kultúrne centrum Našice dňa 11. mája 2019, v rámci pobytu v Chorvátsku kvôli účasti na Detskej prehliadke v Osijeku. Pri tejto príležitosti navštívil priestory Zväzu Slovákov a Slovenského kultúrneho centra Našice. Predstavitelia slovenskej menšiny v Chorvátsku, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, tajomníčka Zväzu Branka Baksová a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová s predsedom Varšom rokovali o aktuálnych výzvach Slovákov v Chorvátsku a v rozhovore sa venovali aj otázke ukončenia rekonštrukcie budovy Slovenského kultúrneho centra Našice.

V rámci prvej pracovnej návštevy Chorvátska predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo 28. februára 2017 v Našiciach odovzdal Medailu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Andrijovi Kuricovi /

U okvuru prvog radnog posjeta Hrvatskoj predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo 28. veljače 2017. u Našicama uručio je Medalju Ureda za iseljene Slovake Andriji Kuricu

narodnoj knjižnici i čitaonici Našice, odnosno njeno preseljenje u prostore Slovačkog centra za kulturu Našice, koji je u tu svrhu pripremio prostore. Uspješno zatvaranje ove teme osigurao je sporazum između Ministarstva kulture, Gradske knjižnice i čitaonice Našice i Slovačkog centra za kulturu Našice. Sporazum je pripremila Ministarstvo kulture u koordinaciji s Gradom Našice koji je osnivač Gradske knjižnice i čitaonice Našice, a koji je potpisan 5. listopada 2020.

Prva radna posjeta predsjednika Ureda za iseljene Slovake Jána Varša Hrvatskoj

Hrvatsku i Slovake u Hrvatskoj početkom 2017. godine po prvi puta posjetio je predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo i Ľudovít Pomichal iz strateško-političkog odbora ovog Ureda. Njihova trodnevna radna posjeta bila je tematski usmjerena na stvaranje cjelovite slike o slovačkoj nacionalnoj manjini – njenoj društveno-političkoj poziciji, mapiranju društvenog života i trenutačnog stanja u području obrazovanja i folklornih aktivnosti.

Prvog dana radne posjete predsjednika Ureda za iseljene Slovake primio je 28. veljače 2017. u Veleposlanstvu Republike Slovačke u Zagrebu veleposlanik Juraj Priputen. U prisutnosti zastupnika češke i slovačke nacionalne manjine u Saboru Vladimira Bileka razgovarali su o poziciji slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj i brizi države o 22 nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Prvi dan posjete Jána Varša u Hrvatskoj završio je programom u Savezu Slovaka u Našicama. Tom prigodom domaćin, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, organizirao je okrugli stol pod nazivom *Kako dalje Slovaci u Hrvatskoj*, na kojem su sudjelovali veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Juraj Priputen i konzulica Linda Karašová, zastupnik Vladimir Bilek, predstavnici Saveza Slovaka, predstavnici 15 matica slovačkih, Slovački centar za kulturu Našice, Središnja knjižnica Slovaka u Republici Hrvatskoj, učitelji slovačkog jezika kao i zastupnici najznačajnijih slovačkih kulturnih i obrazovnih institucija u Hrvatskoj te mediji. U uvodnom dijelu predsjednik Ján Varšo udijelio je Medalju Ureda za iseljene Slovake Andriji Kuricu, dugogodišnjem predsjedniku Saveza Slovaka, pedagogu i nekadašnjem glavnom uredniku časopisa *Prameň*, za njegovu djelatnost i uspjeh u očuvanju slovaštva, potpore nacionalnoj svijesti i poboljšanja kulturnog identiteta Slovaka u Hrvatskoj, koja mu je udijeljena prigodom 10. godišnjice Ureda za iseljene Slovake. Prisutni zastupnici predstavili su aktivnosti organizacija u okviru kojih djeluju, naglašavajući prethodne uspjehe i potrebu realizacije zadanih ciljeva, uglavnom u području školstva, podizanja slovačke nacionalne svijesti i očuvanja kulturnog i duhovnog identiteta.

U srijedu 1. ožujka predsjednik Ján Varšo obišao je zgradu Slovačkog centra za kulturu Našice, čiju je kupovinu realizirao Savez Slovaka zahvaljujući djelomičnoj financijskoj potpori Ureda za iseljene Slovake 2010. godine. U okviru rekonstrukcije zgrade odvijali su se građevinski radovi na vanjskom dijelu zgrade, a ovom prilikom predstavljani su projekti unutrašnje rekonstrukcije.

U okviru višednevnog posjeta predsjednik Ján Varšo susreo se sa Slovacima u Zagrebu, Markovcu Našičkom, Jelisavcu, Josipovcu Punitovačkom, Jurjevcu Punitovačkom, Iloku i Radošu.

Drugi posjet predsjednika Ureda za iseljene Slovake Jána Varša Slovačkom centru za kulturu Našice održao se 11. svibnja 2019. u okviru boravka u Hrvatskoj radi prisustvovanja na Dječjoj smotri slovačkog folkloru u Osijeku. Tom prigodom predsjednik Ureda posjetio je prostorije Saveza Slovaka i Slovačkog centra za kulturu Našice. Predstavnici slovačke manjine u Hrvatskoj, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, tajnica Saveza Branka Baksa i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić s predsjednikom Varšom razgovarali su o aktualnim izazovima Slovaka u Hrvatskoj, a u razgovoru je istaknuto i pitanje dovršenja zgrade Slovačkog centra za kulturu Našice.

Prva radna posjeta predsjednika Ureda za iseljene Slovake Hrvatskoj 1. ožujka 2017. u prostorijama Saveza Slovaka u Našicama. Slijeva nadesno: zaposlenice Saveza Slovaka Rozalija Kukučka i tajnica Branka Baksa, zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice kustosa Tatjana Buha i ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo

Prva radna posjeta predsjednika Ureda za iseljene Slovake Hrvatskoj 1. ožujka 2017. u prostorijama Saveza Slovaka u Našicama. Slijeva nadesno: zaposlenice Saveza Slovaka Rozalija Kukučka i tajnica Branka Baksa, zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice kustosa Tatjana Buha i ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo

Pracovná návšteva parlamentného poslanca Vladimira Bileka

Poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek zavítal 8. mája 2020 v rámci svojej pracovnej cesty do sídla Zväzu Slovákov v Našiciach. V priestoroch Zväzu Slovákov poslanca privítal predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a pracovníčky Branka Baksová, Helena Gašová a Antonela Topolovecová, ako aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

Vzhľadom na skutočnosť, že pandémia COVID-19 zanechala stopy v takmer každej oblasti, a tiež priamo v pôsobení inštitúcií Slovákov v Chorvátsku, poslanec prítomných informoval o úsilí vytvoriť nové možnosti na využitie prostriedkov, ktoré boli na rok 2020 na aktivity organizácií Slovákov v Chorvátsku vymedzené v Rade pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky a Úrade pre ľudské práva a práva národnostných menšín Chorvátskej republiky.

Druhé pracovné stretnutie s poslancom sa uskutočnilo 14. decembra 2020. V rámci návštevy poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek Slovenskému kultúrnemu centru Našice odovzdal 83 kníh z knižnice Franty Buriana Českej besedy so sídlom v Daruvere.

Pri tejto príležitosti ešte raz odznelo poďakovanie poslancovi za viacročné úsilie a snahu, ktorú vynaložil, aby Slovenské kultúrne centrum Našice prosperovalo a rozrastalo sa. V roku 2020 sa s jeho pomocou uskutočnili dve, pre Slovenské kultúrne centrum Našice mimoriadne dôležité udalosti. Najskôr bola medzi

Ministerstvom kultúry a médií Chorvátskej republiky, mestom Našice a Slovenským kultúrnym centrom Našice podpísaná Dohoda o poskytovaní priestoru na používanie Chorvátskej knižnice a čítárne Našice pre potreby Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku. A tiež sa do dejín Slovenského kultúrneho centra Našice 5. októbra 2020 zapísala návšteva premiéra Andreja Plenkovića a ministerky kultúry a médií Niny Obuljenovej Koržinekovej, ktorá sa uskutočnila pri príležitosti 10. výročia Slovenského kultúrneho centra Našice.

Stretnutie s predsedníčkou Rady slovenskej národnostnej menšiny Osijecko-baranjskej župy Anou Kanderovou

Vianočné stretnutia organizované Radou slovenskej národnostnej menšiny Osijecko-baranjskej župy sa stali tradíciou, na ktorú je pravidelne pozývané Slovenské kultúrne centrum Našice. Keďže z dôvodu protipandemických opatrení sa v roku 2020 stretnutie nemohlo uskutočniť, predsedníčka Rady slovenskej národnostnej menšiny Osijecko-baranjskej župy Ana Kanderová osobne navštevovala jednotlivé pracoviská a spolupracovníkov a tak 28. decembra 2020 aj Slovenské kultúrne centrum Našice.

Pri tejto príležitosti riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice predstavila niektoré z myšlienok o možnostiach spolupráce s ostatnými národnostnými menšinami Osijecko-baranjskej župy v oblasti výstavnej činnosti v nasledujúcom roku, čo Ana Kanderová, ako predsedníčka Rady slovenskej národnostnej menšiny Osijecko-baranjskej župy, podporila.

V rámci prvej pracovnej návštevy Chorvátska predsedovi Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí bol prezentovaný projekt rekonštrukcie interiéru budovy Slovenského kultúrneho centra Našice 1. marca 2017 v Našiciach. Zľava doprava: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo /

U okviro prvog radnog posjeta Hrvatskoj predsjedniku Ureda za iseljene Slovake predstavljen je projekt unutrašnje rekonstrukcije zgrade Slovačkog centra za kulturu Našice 1. ožujka 2017. u Našicama. Slijeva nadesno: predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i predsjednik Ureda za iseljene Slovake Ján Varšo

Radni posjet saborskog zastupnika Vladimira Bileka

Zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu Vladimir Bilek u okviru je radnog posjeta navratio u sjedište Saveza Slovaka u Našicama. U prostorijama Saveza Slovaka u petak 8. svibnja 2020. zastupnika su primili predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra i zaposlenice Branka Baksa, Helena Gašo i Antonela Topolovec, kao i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

S obzirom na činjenicu da je pandemija COVID-19 ostavila trag u gotovo svakom području pa tako i izravno u djelovanju institucija Slovaka u Hrvatskoj, zastupnik je informirao prisutne o nastojanju efikasnijeg utroška sredstava za aktivnosti organizacija Slovaka u Hrvatskoj osiguranih od strane Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Republike Hrvatske za 2020. godinu.

Drugi radni susret sa zastupnikom održan je 14. prosinca 2020. Prilikom posjeta Slovačkom centru za kulturu Našice uručio je donaciju od 83 knjige iz knjižnice Franta Buriana Češke besede Daruvar.

Tom prigodom zastupniku je iskazana zahvalnost za višegodišnji trud u nastojanju da se Slovački centar za kulturu Našice razvija i napreduje. U 2020. godini uz njegovu su pomoć održana dva, za Slovački centar za kulturu Našice, iznimno važna događaja. Najprije je između Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske,

Gradom Našice i Slovačkim centrom za kulturu Našice potpisan Sporazum o davanju na korištenje poslovnog prostora Hrvatskoj narodnoj knjižnici i čitaonici Našice za obavljanje knjižnične i informacijske djelatnosti Središnje knjižnice Slovaka u Republici Hrvatskoj. U povijest Slovačkog centra za kulturu Našice također je zapisan i posjet premijera Andreja Plenkovića i ministrice kulture i medija Nine Obuljen Koržinek prigodom 10. obljetnice Slovačkog centra za kulturu Našice.

Susret s predsjednicom Vijeća slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije Anom Kandera

Božićno druženje u organizaciji Vijeća slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije postalo je tradicija na koju je redovno pozvan i Slovački centar za kulturu Našice. Kako zbog epidemioloških mjera u 2020. nije bilo moguće održati isti, da bi se ova tradicija ipak održala, predsjednica Vijeća slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije Ana Kandera osobno je posjetila mnoge suradnike pa tako i Slovački centar za kulturu Našice 28. prosinca 2020.

Tom prigodom ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice prezentirala je ideje o mogućnosti suradnje s drugim nacionalnim manjinama Osječko-baranjske županije na području izložbene djelatnosti u predstojećoj godini u čemu će, kako je rekla predsjednica Ana Kandera, podršku rado pružiti i Vijeće slovačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije.

Pracovna návšteva parlamentného poslanca Vladimira Bileka Slovenského kultúrneho centra Našice 8. mája 2020. Zľava doprava: kustód Marko Kurtek, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek /

Radni posjet saborskog zastupnika Vladimira Bileka Slovačkom centru za kulturu Našice 8. svibnja 2020. Slijeva nadesno: kustos Marko Kurtek, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek

11. REKONŠTRUKCIA BUDOVY SLOVENSKEHO KULTURNEHO CENTRA NAŠICE

Nová tvár budovy Slovenského kultúrneho centra Našice. Dôkazom, že národnostné menšiny aktívne prispievajú k rozvíjaniu spoločnosti a prostredia nielen vo sfére kultúrnej, ale aj urbanistickej, je úspešná rekonštrukcia exteriéru budovy na ulici Braće Radića 68 v Našiciach, budovy vo vlastníctve Zväzu Slovákov, v ktorej sídli Slovenské kultúrne centrum Našice.

Počas dlhoročnej rekonštrukcie na exteriéri budovy boli realizované tri väčšie zásahy. Prvým bola rekonštrukcia stropu a strechy, na ktorej bola položená nová škridla, čo sa realizovalo v rokoch 2013 – 2015. Potom v roku 2016 nasledovala výmena okien a vonkajších dverí a poslednou úpravou na exteriéri bola realizácia rekonštrukcie omietky. Práce vykonávali celkovo tri firmy na základe verejných zakázok: Promet građenje z Požegy realizovalo práce na strope a streche, Metal Zec z Iloku sa pričnila o nové okná a vonkajšie dvere. Práce na omietke, ktorá je energeticky úsporná, vykonala firma Komjetan gradnja z Našíc.

Priečelie Slovenského kultúrneho centra Našice

11. REKONSTRUKCIJA ZGRADE SLOVAČKOG CENTRA ZA KULTURU NAŠICE

Novi izgled zgrade Slovačkog centra za kulturu Našice. Dokaz da nacionalne manjine aktivno doprinose razvoju društva i okoline ne samo u kulturnoj, već i u urbanoj sferi je uspješna rekonstrukcija eksterijera zgrade na adresi Braće Radića 68 u Našicama, zgrade u vlasništvu Saveza Slovaka u kojoj se nalazi Slovački centar za kulturu Našice.

Tijekom dugogodišnje rekonstrukcije vanjskog dijela zgrade izvršena su tri veća zahvata. Prva je bila rekonstrukcija stropa i krova na koji je postavljen novi crijep, koja se odvijala od 2013. do 2015. godine. Zatim su 2016. godine zamijenjeni prozori i vanjska vrata, a posljednja preinaka eksterijera bila je rekonstrukcija fasade. Radove su izvršile ukupno tri firme na osnovu javnog poziva: Promet građenje iz Požege realiziralo je radove na stropu i krovu, Metal Zec iz Iloka radove na izmjeni vanjske stolarije, a radove na energetski učinkovitoj fasadi izvršila je firma Komjetan gradnja iz Našica.

Pročelje Slovačkog centra za kulturu Našice

V období 2017 – 2019 firma Ilišin vykonala rekonštrukčné práce v interiéri a dokončila rekonštrukciu v priestoroch prízemia. V roku 2017 boli zbúrané niektoré steny v prízemí, vyhodnené staré a vybetónované nové podlahy, obitá stará omietka, položené vodovodné potrubie, elektroinštalácie a kanalizačné potrubie. V roku 2018 bola urobená nová omietka stien, nainštalovaný bol armstrong strop a vymurované schody. V nasledujúcom roku bola položená dlažba na prízemí a v podkroví, nainštalovaná presklená stena a steny vymalované.

So zariadením prízemia sa začalo v roku 2019, keď bolo zariadené cele prízemie – kancelárie, knižnica, kuchynka a sanitárne zariadenia, čo umožnilo presťahovanie sa do priestorov koncom roka, aj keď rekonštrukcia neprebehla kompletne, keďže najmä v podkroví a pivnici je potrebné urobiť záverečné práce.

Tento viacročný projekt prebehol prevažne s finančnou podporou Ministerstva kultúry Chorvátskej republiky, čiastočne prispelo aj Ministerstvo hospodárstva Chorvátskej republiky, Úrad pre ľudské práva a práva národnostných menšín Chr prostredníctvom Zväzu Slovákov, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, kým Slovenské kultúrne centrum Našice investovalo vlastné účelové prostriedky. Prípravu projektov a riadenie realizácie vykonávalo Slovenské kultúrne centrum Našice od začiatku do konca so štedrou lobistickou podporou poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimíra Bíleka a vedenia Zväzu Slovákov. Takto sa celý rad inštitúcií, firiem i jednotlivcov pričínili o záchranu jedného z mála objektov v Našiciach, ktorého vznik sa datuje do konca 19. storočia, teda do obdobia historizmu.

Vykočenie k výstavám v Slovenskom kultúrnom centre Našice. Po desiatich rokoch pôsobenia a tridsiatich inštaláciách výstav v rôznych krásnych, ale predsa cudzích priestoroch, v roku 2020 boli urobené posledné kroky k utvoreniu podmienok na usporadúvanie výstav vo vlastných priestoroch. Do výstavného priestoru Slovenského kultúrneho centra Našice druhú júlovú sobotu, 13. júla 2020 pribudli výstavné lišty, ktoré nainštaloval už v tejto práci skúsený člen skupiny Kontrast Josip Brandis s pomocníkom.

Inventár výstavnej miestnosti Slovenského kultúrneho centra Našice bol v tom roku obohatený o dve výstavné vitríny, vďaka čomu priestor dostal konečnú podobu. Už v roku 2020, pri inštalácii výstavy, bolo použité nové vybavenie zadovážené z prostriedkov Úradu pre ľudské práva a práva národnostných menšín, získaných prostredníctvom Zväzu Slovákov a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktoré umožňuje realizáciu nielen výstav v panelovej podobe, ale aj inštaláciu trojrozmerných exponátov.

Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice. Po podpísaní Dohody o prenájme priestorov Chorvátskej národnej knižnice a čítárni Našice medzi Ministerstvom kultúry a médií Chorvátskej republiky, mestom Našice a Slovenským kultúrnym centrom Našice dňa 5. októbra 2020 bol fond Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku premiestnený do priestorov Slovenského kultúrneho centra Našice, v rámci ktorého Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku našla svoje miesto ako vysunuté pracovisko Chorvátskej národnej knižnice a čítárne Našice.

Malá kancelária v Slovenskom kultúrnom centre Našice /
Mali ured u Slovačkom centru za kulturu Našice

Zamestnanec Slovenského kultúrneho centra Našice Marko Kurtek v knižničnom priestore Slovenského kultúrneho centra Našice, v ktorom je umiestnený fond Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku /

Zaposlenik Slovačkog centra za kulturu Našice Marko Kurtek u prostoru knjižnice Slovačkog centra za kulturu Našice u kojemu je smješten i fond Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj

U razdoblju od 2017. do 2019. tvrtka Ilišin izvršila je rekonstrukcijske radove interijera i dovršila rekonstrukciju prizemnih prostorija. U 2017. godini u prizemlju su srušeni određeni zidovi, uklonjeni su stari i izbetonirani su novi podovi, uklonjena je stara žbuka, ugrađene su nove vodovodne, električne i kanalizacijske instalacije. U 2018. godini ožbukani su zidovi, ugrađen je armstrong strop i sazidano je stepenište. Iduće godine postavljena je podloga u prizemlju i u potkrovlju, ugrađena je staklena stijenka i obojeni su zidovi.

Opremanje prizemlja započelo je 2019. godine kada je uređeno cijelo prizemlje – uredi, knjižnica, kuhinja i sanitarni čvor, što je omogućilo preseljenje prostora krajem godine, iako rekonstrukcija nije bila dovršena zbog preostalih radova u potkrovlju i podrumu.

Ovaj višegodišnji projekt realiziran je uglavnom s financijskom potporom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, a djelomično Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske, Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Republike Hrvatske posredništvom Saveza Slovaka i Ureda za iseljene Slovake, dok je Slovački centar za kulturu Našice investirao vlastita namjenska sredstva. Pripremu projekata i upravljanje realizacijom od početka do kraja izvršio je Slovački centar za kulturu Našice s velikodušnom lobističkom potporom zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka i potporom vodstva Saveza Slovaka. Na ovaj su način svi oni sudjelovali u zaštiti jednog od malobrojnih objekata u Našicama, čiji nastanak se, prema stilskoj izvedbi, datira krajem 19. stoljeća, tj. u doba historicizma.

Korak prema izložbama u Slovačkom centru za kulturu Našice. Nakon deset godina djelovanja i tri-desetak instaliranih izložaba u raznim divnim, ali ipak tuđim prostorima, u 2020. godini učinjeni su posljednji koraci prema stvaranju uvjeta za izlaganje u vlastitim prostorima. U izložbenom prostoru Slovačkog centra za kulturu Našice drugi lipanjski vikend, 13. lipnja 2020. postavljene su galerijske šine koje je instalirao već iskusni postavljatelj, član skupine Kontrast Josip Brandis s pomoćnikom.

Već 2020. godine, prilikom postavljanja izložbe korištena je nova oprema kupljena sredstvima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina posredništvom Saveza Slovaka i Ureda za iseljene Slovake, koja omogućuje ne samo panel izložbe, već i također postavljanje trodimenzionalnih eksponata.

Središnja knjižnica Slovaka u Hrvatskoj u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice. Nakon potpisivanja Ugovora o davanju na korištenje poslovnog prostora Hrvatskoj narodnoj knjižnici i čitaonici Našice između Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Grada Našica i Slovačkog centra za kulturu Našice 5. listopada 2020., fond Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj prebačen je u Slovački centar za kulturu Našice gdje je Središnja knjižnica Slovaka u Hrvatskoj našla svoje mjesto kao ogranak Hrvatske narodne knjižnice i čitaonice Našice.

Budova Slovenského kultúrneho centra Našice /
Zgrada Slovačkog centra za kulturu Našice

Velká kancelária v Slovenskom kultúrnom centre Našice /
Veliki ured u Slovačkom centru za kulturu Našice

12. UZNANIA A OCENENIA

Za prácu na udržiavaní slovenskosti počas posledných piatich rokov pôsobenia sa Slovenskému kultúrnemu centru Našice dostalo množstvo ďakovných listov a niekoľko podakovaní. Podakovania prišli hlavne od miestnych organizácií MS v Chorvátsku, s ktorými Slovenské kultúrne centrum Našice kontinuálne spolupracuje, najmä od miestnej organizácie MS Međurić, miestnej organizácie MS Markovec Našický a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňo Strapač, miestnej organizácie MS Josipovec a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Bratov Banasovcov, miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský, ale aj Základnej školy kráľa Tomislava Našice. Dva ďakovné listy Slovenskému kultúrnemu centru Našice adresovali dve slovenské inštitúcie, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí za účasť na 5. ročníku podujatia *Krajanský dvor* v termíne 6. – 8. júla 2018 v Detve a Katedra manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre za aktívnu spoluprácu na príprave monografie *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku*, ktorá je súčasťou riešenia vedecko-výskumného projektu *Kultúrny potenciál dolnozemskej Slovákov*.

Okrem ďakovných listov, v agende za obdobie 2016 – 2020 sa nachádza aj sedem uznaní. Od Katedry manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre je uznanie za spoluprácu pri riešení vedecko-výskumného projektu *Kultúrny potenciál dolnozemskej Slovákov*.

Zväz Slovákov Slovenskému kultúrnemu centru Našice udelil v danom období dve uznanie – jedno za dlhoročné a obetavé úsilie, podporu a pomoc v činnosti zachovávaní a prezentovania kultúry, jazyka, obyčajov a národnostnej identity Slovákov v Chorvátsku a druhé za účasť a podporu 20. ročníka festivalu hudby a piesní Slovákov v Chorvátsku *Keď sa ruža rozvíjala*.

Miestna organiácia MS Rijeka uznaniami ocenila Slovenské kultúrne centrum Našice dvakrát, a to za účasť na podujatí *Dni slovenskej kultúry v Rijeke 2017* a v roku 2019 za všestrannú pomoc a spoluprácu pri príležitosti 25. výročia založenia miestnej organizácie MS Rijeka. Od miestnych organizácií MS v Chorvátsku prišli dve ďalšie uznanie a to od miestnej organizácie MS Markovec Našický a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňo Strapač v roku 2018 za dlhoročnú spoluprácu, v roku 2019 od miestnej organizácie MS Radoš za účasť na podujatí *Deň Slovákov pri májovom strome*.

Pri príležitosti 10. výročia založenia Slovenské kultúrne centrum Našice dostalo Pamätný list predsedu Matice slovenskej Mariána Gešpera za podporu, šírenie a propagovanie slovenského vlastenectva v Chorvátsku.

Najväčšieho uznanie sa tejto ustanovizni dostalo za výstavnú činnosť. Cenu Národopisnej spoločnosti Slovenska pri Slovenskej akadémii vied za obdobie rokov 2018 – 2020 v kategórii výstava získali pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice za výstavu *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek*, ktorá sa v roku 2020 konala vo Vlastivednom múzeu v Galante v spolupráci s etnologičkou galantského múzea Izabelou Danterovou.

12. PRIZNANJA I NAGRADE

Za rad na održavanju slovaštva tijekom posljednjih pet godina djelovanja Slovački centar za kulturu Našice dobio je niz zahvalnica. One su stizale uglavnom iz redova matica slovačkih u Hrvatskoj, s kojima Slovački centar za kulturu Našice kontinuirano surađuje, posebice iz Matice slovačke Međurić, Matice slovačke Markovac Našički i Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Franjo Strapač“, Matice slovačke Josipovac i Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Braća Banas“, Matice slovačke Jurjevac Punitovački, ali i OŠ kralja Tomislava Našice. Dvije zahvalnice Slovačkom centru za kulturu Našice uputile su i dvije slovačke institucije, Ured za iseljene Slovake za sudjelovanje na 5. manifestacije *Krajanský dvor* 6. – 8. srpnja 2018. u Detvi i Katedra menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri za aktivnu suradnju u pripremi monografije *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj*, koja je dio rješenja znanstveno-istraživačkog projekta *Kulturni potencijal dolnozemskih Slovaka*.

Osim zahvalnica, u dokumentaciji za razdoblje 2016. – 2020. evidentirano je i sedam priznanja. Katedra menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri udijelila je priznanje za suradnju znanstveno-istraživačkog projekta *Kulturni potencijal dolnozemskih Slovaka*.

Savez Slovaka udijelio je Slovačkom centru za kulturu Našice dva priznanja – jedno za dugogodišnji i nesebičan trud, potporu i pomoć u očuvanju i prezentiranju kulture, jezika, običaja i nacionalnog identiteta Slovaka u Hrvatskoj i drugo za sudjelovanje i potporu 20. obljetnice festivala glazbe i pjesama Slovaka u Hrvatskoj *Keď sa ruža rozvijala*.

Matica slovačka Rijeka u navedenom razdoblju nagradila je priznanjima Slovački centar za kulturu Našice dva puta i to za sudjelovanje na programu *Dani slovačke kulture u Rijeci* 2017. i 2019. godine za svestranu pomoć i suradnju prigodom obilježavanja 25. obljetnice osnivanja Matice slovačke Rijeka. Iz redova matica slovačkih u Hrvatskoj stigla su daljnja dva priznanja i to od Matice slovačke Markovac Našički i Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Franjo Strapač“ u 2018. godini za dugogodišnju suradnju i u 2019. godini od Matice slovačke Radoš za sudjelovanje na programu *Dani Slovaka pored svibanjskog stabla*.

Povodom 10. obljetnice osnutka Slovački centar za kulturu Našice primio je Spomenicu predsjednika Matice slovačke Mariána Gešpera za potporu, širenje i promicanje slovačkog domoljublja u Hrvatskoj.

Najviše priznanje ova ustanova dobila je za svoju izložbenu djelatnost. Djelatnicama Slovačkog centra za kulturu Našice uručena je nagrada Etnografskog društva Slovačke pri Slovačkoj akademiji znanosti za razdoblje 2018. – 2020. u kategoriji izložbe za izložbu *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka*, koja je u 2020. godini predstavljena u Zavičajnom muzeju u Galanti u suradnji s etnologinjom galantskog muzeja Izabelom Danterovom.

2017 / 2017.

Zahvalnica MS Meďuráč prigodom 20. obljetnice osnutka MS Meďuráč 21. siječnja 2017.

Priznanje Katedre menadžmenta kulture i turizma Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri za suradnju na realizaciji znanstveno-istraživačkog projekta *Kulturni potencijal dolnozemske Slovaka*, koji je bio usmjeren na mapiranje i procjenu kulturnih vrijednosti Slovaka u Hrvatskoj 9. ožujka 2017.

Podakovanie Organizačného výboru Festivalu vedy Univerzity J. J. Strossmayera v Osijeku za účasť na Festivale vedy 24. – 29. apríla 2017

Podakovanje ZŠ kralja Tomislava Našice za učast' na Festivalu vede u ZŠ kralja Tomislava Našice 28. aprila 2017

Zahvalnica Matice slovačke i SKUU „Franjo Strpač“
iz Markovca Našičkog prigodom 10. obljetnice
Drevence 29. travnja 2017.

Priznanje Saveza Slovaka prigodom 25. obljetnice za
dugogodišnji nesebičan rad, podršku i pomoć u očuvanju i
predstavljanju jezika, običaja i nacionalnog identiteta Slovaka
u Hrvatskoj 17. lipnja 2017.

2018 / 2018.

Priznanje MS Rijeka za sudjelovanje na manifestaciji Dani slovačke kulture u Rijeci 2017 31. kolovoza 2017.

Podakovanie miestnej organizácie MS a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku bratov Banasovcov pri príležitosti 50. výročia SKUS-u bratov Banasovcov za účasť a pomoc v organizácii 10. prehliadky Slováci do Drlaku 25. – 26. augusta 2017

Podakovanie Organizačného výboru Festivalu vedy za účasť na Festivale vedy 16. – 21. apríla 2018

Zahvalnica Katedre menadžmenta kulture i turizma Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri za aktivnu pomoć u pripremi monografije *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj*, koja je dijelom rješenja znanstveno-istraživačkog projekta Agencije za podršku istraživanja i razvoja APVV-15-0104 *Kulturni potencijal dolnozemskih Slovaka 13. travnja 2018.*

Priznanje Matice slovačke i Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Franjo Strpač“ prigodom 25. obljetnice rada i djelovanja MS Markovac i prigodom 45. obljetnice rada i djelovanja SKUU „Franjo Strpač“ za dugogodišnju suradnju 6. svibnja 2018.

Zahvalnica Ureda za iseljene Slovake za sudjelovanje na 5. godini događanja *Krajanský dvor* 6. – 8. srpnja 2018.

Priznanje Saveza Slovaka i Matice slovačke Josipovac za sudjelovanje i potporu 20. festivala glazbe i pjesama Slovaka u Hrvatskoj *Keđ sa ruža rozvíjala* 3. studenog 2018.

2019 / 2019.

Uznanie miestnej organizácie MS a Slovenského kultúrno-osvetového spolku „Hviezdoslav“ v Radoši za účasť na podujatí *Deň Slovákov pri májovom strome* 2. júna 2019

Priznanje Matice slovačke Radoši Slovačkog kultúrno-prosvjetnog društva „Hviezdoslav“ za sudjelovanje na manifestaciji *Dan Slovaka pored svibanjskog stabla* 2. lipnja 2019.

Zahvalnica Matice slovačke Jurjevac za suradnju na 6. manifestaciji *Pod stoljetnim glogovima* prigodom 25. obljetnice MS Jurjevac 20. listopada 2019.

Priznanje Matice slovačke Rijeka za svestranu pomoć i suradnju prigodom 25. obljetnice osnutka MS Rijeka 3. prosinca 2019.

2020 / 2020.

Spomenica Matice slovačke, predsedníka Matice slovačke Mariána Gešpera prigodom 10. obljetnice osnutka, za podršku, šírenje i promicanje slovačkog domoljublja u Hrvatskoj, 2. listopada 2020.

Nagrada Etnografskog društva Slovačke pri Slovačkoj akademiji znanosti za razdoblje 2018. – 2020. u kategoriji Izložbe za izložbu *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka*

13. VIZUÁLNE MATERIÁLY

Slovenské kultúrne centrum Našice v období 2016 – 2020 samostatne pripravilo plagáty, pozvánky a diplomy či potvrdenia o účasti pre dvadsať rôznych podujatí a aktivít: výstavy *Kalvárie a krížové cesty na Slovensku*, *Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska*, *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek*, *Ručné práce výtvarno-folklórnej skupiny MS Jurjevac*, *Rodina Pejačević a kultúrno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov*, literárno-recitačno-dramatickú prehliadku v slovenskom jazyku *Slovenčina moja*, odborné stretnutia *Verejné pôsobenie slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku*, *Stretnutie dopisovateľov časopisu Prameň, Píšme po slovensky*, *Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku* alebo prezentáciu knihy *Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku*.

Okrem plagátov, pozvánok a diplomov, vyhotovené boli dva banery, jeden ako zobrazenie Slovenského kultúrneho centra Našice a druhý pre potreby európskeho projektu *Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie*, ktorého je Slovenské kultúrne centrum Našice partnerom. Koncom roku 2019 Slovenské kultúrne centrum Našice využilo vlastné fotografické záznamy Jurjevčianek v krojoch, na základe ktorých pripravilo fotokalendár miestnej organizácie MS Jurjevec Punitovský na rok 2020.

13. VIZUALNI MATERIJALI

Slovački centar za kulturu Našice u razdoblju 2016. – 2020. samostalno je pripremio plakate, pozivnice i diplome ili potvrde o sudjelovanju za dvadesetak različitih događanja i aktivnosti: izložbe *Kalvarija i križni putevi u Slovačkoj*, *Nematerijalna kulturna baština Slovačke*, *Zidne kuharice– likovni izričaji naših baka*, *Rukotvorine likovno-folklorne skupine MS Jurjevac*, *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka*, literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jeziku *Slovenčina moja*, stručne skupove *Javno djelovanje slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj*, *Susret dopisnika časopisa Prameň*, *Pišemo na slovačkom*, *Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj* ili predstavljanje knjige *Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj*.

Uz plakate, pozivnice i diplome izrađena su i dva banera, jedan kao prikaz Slovačkog centra za kulturu Našice, a drugi za potrebe europskog projekta *Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije*, u kojem Slovački centar za kulturu Našice djeluje kao partner. Krajem 2019. godine Slovački centar za kulturu Našice koristio je vlastite fotografske zapise Jurjevčanki u narodnim nošnjama, na temelju kojih je izradio fotokalendar *Matice slovačke Jurjevac Punitovački za 2020. godinu*.

Výstavy / Izložbe

2016 / 2016.

Plagát k výstave Kalvárie a križové cesty na Slovensku
Plakat za izložbu Kalvarije i križni putovi u Slovačkoj

Pozvánka na výstavu Kalvárie a križové cesty na Slovensku
Pozivnica za izložbu Kalvarije i križni putovi u Slovačkoj

2017 / 2017.

Slovački centar za kulturu Našice
i
Centar za tradicijsku narodnu kulturu

Vas pozivaju na izložbu

Nematerijalna kulturna baština Slovačke

Zavičajni muzej Našice
Dvorac Pejačević, 1. kat
od 3. do 24. veljače 2017.

Slovenské kultúrne centrum Našice
a
Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru

Vás pozývajú na výstavu

Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska

Vlastivedné múzeum v Našiciach
Kaštieľ Pejačevičovcov, 1. poschodie
od 3. do 24. februára 2017

Plagát k výstave Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska
Plakat za izložbu Nematerijalna baština Slovačke

Slovački centar za kulturu Našice
i
Centar za tradicijsku narodnu kulturu

Vas pozivaju na otvorenje izložbe

Nematerijalna kulturna baština Slovačke

Zavičajni muzej Našice - Dvorac Pejačević, 1. kat
3. veljače 2017. u 18:00 sati

Slovenské kultúrne centrum Našice
a
Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru

Vás pozývajú na vernisáž výstavy

Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska

Vlastivedné múzeum v Našiciach - Kaštieľ Pejačevičovcov, 1. poschodie
3. februára 2017 o 18:00 hodine

Pozvánka na výstavu Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska
Pozivnica za izložbu Nematerijalna baština Slovačke

Plagát/pozvánka k výstave *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek*

Plakat/pozivnica za izložbu *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka*

2018 / 2018.

*Slovački centar za kulturu Našice – Slovenské kultúrne centrum Našice
Matica slovačka Jurjevac – Matica slovenská Jurjevac*

príjdom / pri príležitosti

*Medzinárodný deň materinského jazyka i Európske godine kulturne baštine
Medzinárodného dňa materinského jazyka a Európskeho roku kultúrneho dedičstva*

*Vas pozývajú na otvorenie izložbe
Vás pozývajú na vernisáž výstavy*

RUKOTVORINE RUČNÉ PRÁČE MS Jurjevac

<i>otvorenie</i>	<i>vernisáž</i>
<i>16. veljače 2018. u 17,30</i>	<i>16. februára 2018 o 17,30</i>
<i>Dvorac Pejačević</i>	<i>Kaštieľ Pejačevićovcov</i>
<i>Izložba traje do 8. ožujka 2018.</i>	<i>Výstava trvá do 8. marca 2018</i>

Plagát k výstave Ručné práce MS Jurjevac

Plakat za izložbu Rukotvorine MS Jurjevac

*Slovački centar za kulturu Našice – Slovenské kultúrne centrum Našice
Matica slovačka Jurjevac – Matica slovenská Jurjevac*

*Príjdom Medzinárodný dňa materinského jazyka i Európske godine kulturne baštine
Pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka a Európskeho roku kultúrneho dedičstva*

Vas pozývajú na otvorenie izložbe – Vás pozývajú na vernisáž výstavy

RUKOTVORINE RUČNÉ PRÁČE MS Jurjevac

*16. veljače 2018. u 17,30 – 16. februára 2018 o 17,30
Dvorac Pejačević – Kaštieľ Pejačevićovcov*

Finančná podpora: Zvez Slovača, Savri za nacionalne manjine RH, Dončko-banarska županija, Grad Našice, Zavrtalni muzej Našice
Finančná podpora: Zväz Slovákov, Rada pre národnostné menšiny ČR, Okresko-Banovská župa, Matica Našice, Vlastivedné múzeum Našice

Pozvánka na výstavu Ručné práce MS Jurjevac

Pozivnica za izložbu Rukotvorine MS Jurjevac

Plagát/pozvánka k výstave Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek

Plakat/pozivnica za izložbu Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka

2019 / 2019.

Plagát k výstave Rodina Pejačević a kulturno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov
Plakat za izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka*

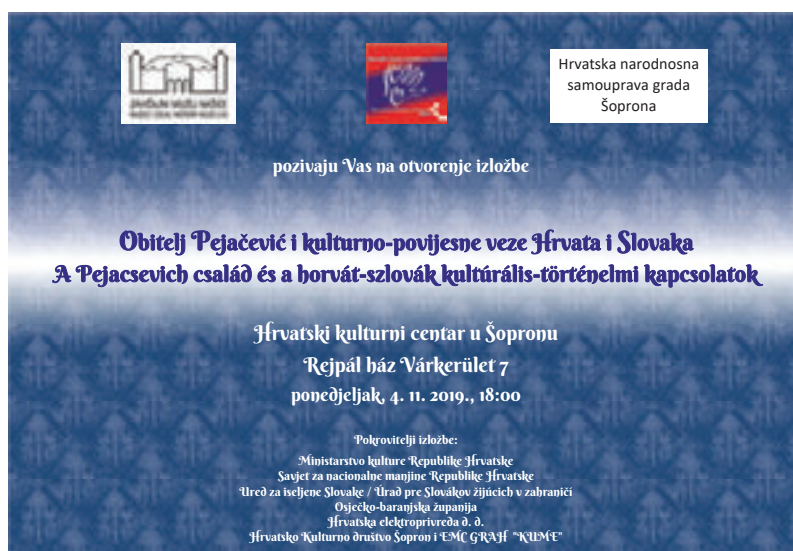
Pozvánka na výstavu Rodina Pejačević a kulturno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov
Pozivnica za izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka*

2020 / 2020.

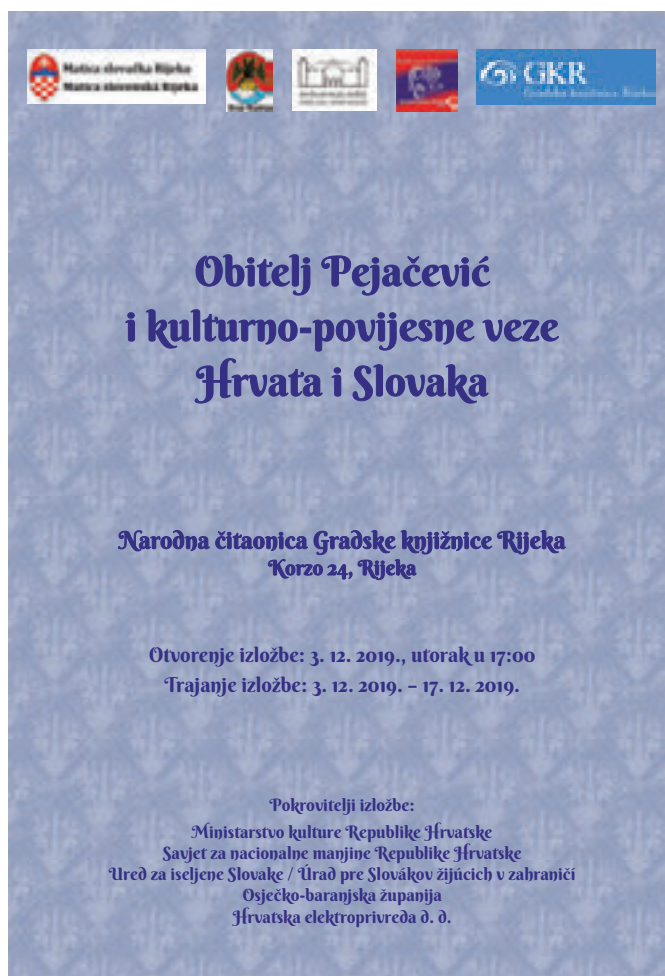
Plagát k výstave Rodina Pejačević a kultúrno-historické
vztáhy Chorvátov a Slovákov

Plakat za izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze
Hrvata i Slovaka*

Pozvánka na výstavu Rodina Pejačević a kultúrno-historické vztáhy Chorvátov a Slovákov

Pozivnica za izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze
Hrvata i Slovaka*

Plagát k výstave Rodina Pejačević a kulturno-historické vztahy
Chorvátov a Slovákov

Plakat za izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze
Hrvata i Slovaka*

Pozvánka na výstavu Rodina Pejačević a kulturno-historické vztahy Chorvátov a Slovákov

Pozivnica za izložbu *Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze
Hrvata i Slovaka*

Povodom 10. objektivice osnutka
Slovački centar za kulturu Našice Vas poziva na online otvaranje izložbe
Obitelji Pejačević i kulturno-povijesni odnosi Hrvata i Slovaka
koje će se održati 2. listopada 2020. s početkom u 10:30 na www.skg.hr.

Izložba će za javnost biti dostupna do 23. listopada 2020. u prostorijama
Slovačkog centra za kulturu Našice na adresi Braće Radića 68
od ponedjeljka do petka od 9:00 do 14:00.

Radujemo se vašoj posjeti!

Pri priložnosti 10. výročí svého vzniku
Slovenský kultúrny centrum Našice Vás pozýva na online vernisáž výstavy
Rodina Pejačević a kultúrno-historický vzťahy Chorvátov a Slovákov,
ktorá sa uskutoční dňa 2. októbra 2020
so začiatkom o 10:30 na www.skg.hr.

Výstava potrvá do 23. októbra 2020 a bude sprístupnená v priestoroch
Slovenského kultúrneho centra Našice na adrese Braće Radića 68
od pondelka do piatka od 9:00 do 14:00.

Tešíme sa na Vás!

Projekt financira / Projekt financuje

Plagát k výstave Rodina Pejačević a kulturno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov
Plakat za izložbu Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka

Povodom 10. objektivice osnutka
Slovački centar za kulturu Našice
vas poziva na online otvaranje izložbe
Obitelji Pejačević i kulturno-povijesni odnosi Hrvata i Slovaka
koje će se održati 2. listopada 2020. s početkom u 10:30
na www.skg.hr.

Izložba će za javnost biti dostupna do 23. listopada 2020.
u prostorijama Slovačkog centra za kulturu Našice
na adresi Braće Radića 68
od ponedjeljka do petka od 9:00 do 14:00.

Radujemo se vašoj posjeti!

Projekt financira

Pri príložitosti 10. výročí svého vzniku
Slovenský kultúrny centrum Našice
Vás pozýva na online vernisáž výstavy
Rodina Pejačević a kultúrno-historický vzťahy
Chorvátov a Slovákov,
ktorá sa uskutoční dňa 2. októbra 2020 so začiatkom o 10:30
na www.skg.hr.

Výstava potrvá do 23. októbra 2020 a bude sprístupnená
v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice
na adrese Braće Radića 68
od pondelka do piatka od 9:00 do 14:00.

Tešíme sa na Vás!

Projekt financuje

Pozvánka na výstavu Rodina Pejačević a kulturno-historické vzťahy Chorvátov a Slovákov
Pozivnica za izložbu Obitelj Pejačević i kulturno-povijesne veze Hrvata i Slovaka

Literárno-recitačno-dramatická prehliadka v slovenskom jazyku Slovenčina moja Literarno-recitatorsko-dramska smotra na slovačkom jeziku Slovenčina moja

2016 / 2016.

Pozvánka pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky
v slovenskom jazyku Slovenčina moja

Pozivnica za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jeziku Slovenčina moja

Plagát pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej
prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja
Plakat za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom
jeziku Slovenčina moja

Uznanie udelené pri príležitosti literárno-recitačno-
dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja
Priznanje za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na
slovačkom jeziku Slovenčina moja

2017 / 2017.

Pozvánka pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky
v slovenskom jazyku Slovenčina moja

Pozivnica za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jazyku Slovenčina moja

Plagát pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej
prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja
Plakat za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom
jazyku Slovenčina moja

Uznanie udelené pri príležitosti literárno-recitačno-
dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja
Priznanje za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na
slovačkom jazyku Slovenčina moja

2018 / 2018.

Pozvánka pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja

Pozivnica za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jazyku Slovenčina moja

Plagát pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja
Plakat za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jazyku Slovenčina moja

Uznanie udelené pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja
Priznanje za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jazyku Slovenčina moja

2019 / 2019.

Slovačský centar za kulturu Našice
Slovenský kultúrne centrum Našice

Osnovna škola Julija Benešiča Ilok
Základná škola Julija Benešiča Ilok

Matica slovačka u Iloku
Matica slovenská v Iloku

POZIVNICA / POZVÁNKA

Srdačno Vas pozivamo na literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jeziku **Slovenčina moja** i prezentaciju zbirke dječjih radova **Kvarky XV**, koja će se održati **16. 11. 2019. u 11:00 sati u Slovačkom domu u Iloku.**
Radujemo se susretu!
(Molimo da svoj dolazak potvrdite do 11. 11. 2019. na adresu slovaickicentar-ravnatelj@os.t-com.hr ili na tel. 031/611-914.)

Srdečne Vas pozývame na literárno-recitačno-dramatickú prehliadku v slovenskom jazyku **Slovenčina moja** a prezentáciu zbierky básní a prózy **Kvarky XV**, ktorá sa uskutoční **16. 11. 2019 o 11:00 hodine v Slovačkom dome v Iloku.**
Tešíme sa na stretnutie!
(Prosíme, aby ste svoju účasť potvrdili do 11. 11. 2019 na adresu slovaickicentar-ravnatelj@os.t-com.hr alebo na tel. č. +358(0) 31/611-914.)

ravnatelj / riaditeľ: Miroslav Bošnjak

financijska podrška / finančná pomôca: Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH, Savez Slovača / Zväz Slovákov, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Slovački dom u Iloku
Slovenský dom v Iloku

Slovenčina moja 2019

Kvarky XV

Osnovna škola Julija Benešiča Ilok
Základná škola Julija Benešiča Ilok

Pozvánka pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky
v slovenskom jazyku Slovenčina moja

Pozivnica za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jeziku Slovenčina moja

Slovačský centar za kulturu Našice
OS Julija Benešiča Ilok
Matica slovačka u Iloku

Slovenské kultúrne centrum Našice
ZŠ Julija Benešiča Ilok
Matica slovenská v Iloku

SLOVENČINA MOJA

2019

Literarno-recitatorsko-dramska smotru na slovačkom jeziku Slovenčina moja i prezentacija zbirke dječjih radova **Kvarky XV** održat će se **16. 11. 2019. u 11:00 sati u Slovačkom domu u Iloku.**

Literárno-recitačno-dramatická prehliadka v slovenskom jazyku Slovenčina moja a prezentácia zbierky básní a prózy **Kvarky XV** sa uskutoční **16. 11. 2019 o 11:00 hodine v Slovačkom dome v Iloku.**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske
Savez Slovača u RH
Zväz Slovákov v ČR
Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Plagát pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja

Plakat za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jeziku Slovenčina moja

Slovenské kultúrne centrum Našice
Zväz Slovákov

uďeľujú

UZNANIE

ZŠ Julija Benešiča Ilok

za účasť na **26. ročníku**

literárno-recitačno-dramatickej prehliadky **SLOVENČINA MOJA**

V Iloku dňa 11. novembra 2019

dr. sc. Sandra Kvarky Vučkjić
Miroslav Vavna, dipl. ing.

Uznanie udelené pri príležitosti literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku Slovenčina moja

Priznanje za literarno-recitatorsko-dramsku smotru na slovačkom jeziku Slovenčina moja

Odborné stretnutia na témy z oblasti etnickej identity Slovákov v Chorvátsku Stručni susreti na teme iz područja etničkog identiteta Slovaka u Hrvatskoj

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva na odborné stretnutie

Verejné pôsobenie slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku

25.11.2016 so začiatkom o 18:30
v priestoroch SKC Našice, Braće Radića 86 Našice

prednášajúci zo Slovenska:
prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc., Doc. PhDr. Boris Michalík, PhD.,
PhDr. Roman Zima, PhD., PhDr. Marián Žabenský, PhD.

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva na stručni skup

Javno djelovanje slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj

25.11.2016. s početkom u 18:30
u prostorijama SKC Našice, Braće Radića 68 Našice

predavači iz Slovačke:
prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc., Doc. PhDr. Boris Michalík, PhD.,
PhDr. Roman Zima, PhD., PhDr. Marián Žabenský, PhD.

S podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky a mesta Našice
S potporom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Grada Našica

Plagát pri príležitosti odborného stretnutia Verejné pôsobenie slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku
Plakat za stručni skup Javno djelovanje slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva na odborné stretnutie

Verejné pôsobenie slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku

25.11.2016 o 18:30
v priestoroch SKC Našice
Braće Radića 68 Našice

prednášajúci zo Slovenska:
prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc.
Doc. PhDr. Boris Michalík, PhD.
PhDr. Roman Zima, PhD.
PhDr. Marián Žabenský, PhD.

S podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky a mesta Našice

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva na stručni skup

Javno djelovanje slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj

25.11.2016. u 18:30
u prostorijama SKC Našice
Braće Radića 68 Našice

predavači iz Slovačke:
prof. PhDr. Jaroslav Čukan, CSc.
Doc. PhDr. Boris Michalík, PhD.
PhDr. Roman Zima, PhD.
PhDr. Marián Žabenský, PhD.

S potporom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Grada Našica

Pozvánka na odborné stretnutie Verejné pôsobenie slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku
Pozivnica za stručni skup Javno djelovanje slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj

POZVÁNKA

PRAMEŇ
Internacionálny časopis Slovincov v Chorvátsku

PRAMEŇ
Internacionálny časopis Slovincov v Chorvátsku
IV 2016

Slovenské kultúrne centrum Našice
 pri príležitosti Európskeho dňa jazykov
 Vás pozýva na stretnutie dopisovateľov časopisu Prameň
 ktoré sa uskutoční v priestoroch SKC Našice 19.11.2016
 Braće Radića 68 so začiatkom o 10:00 hodine

S podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky—Pokrovitelj: Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Plagát pri príležitosti odborného stretnutia dopisovateľov časopisu Prameň
 Plakat za stručni skup dopisnika časopisa Prameň

POZVÁNKA

Slovački centar za kulturu Našice
 prigodom Europskog dana jezika
 Vas poziva na susret dopisnika časopisa Prameň
 koji će se održati u prostorijama SKC Našice 19.11.2016.
 Braće Radića 68 s početkom u 10:00 sati

Slovenské kultúrne centrum Našice
 pri príležitosti Európskeho dňa jazykov
 Vás pozýva na stretnutie dopisovateľov časopisu Prameň
 ktoré sa uskutoční v priestoroch SKC Našice 19.11.2016
 Braće Radića 68 so začiatkom o 10:00 hodine

PRAMEŇ

POZIVNICA

S podporou Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky — Pokrovitelj: Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Pozvánka na odborné stretnutie dopisovateľov časopisu Prameň
 Pozivnica za stručni skup dopisnika časopisa Prameň

POZVÁNKA

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva prigodom Evropskog dana jezika
na stručni skup,
koji će se održati u prostorijama Saveza Slovaka
Ulica braće Radića 68
20. 10. 2017. s početkom u 18:00 sati.

Pišme po slovensky *Pišimo po slovački*

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva pri príležitosti Európskeho dňa jazykov
na odborné stretnutie,
ktoré sa uskutoční v priestoroch Zväzu Slovákov
Ulica braće Radića 68
20. 10. 2017 so začiatkom o 18:00 hodinn.

POZIVNICA

Podporovatelj / Savjet za nacionalne manjine RH

Plagát/pozvánka na odborné
stretnutie *Pišme po slovensky*

Plakat/pozivnica za stručni skup
Pišimo po slovački

Plagát/pozvánka na odborné
stretnutie *Jazykové výzvy
Slovákov v Chorvátsku*

Plakat/pozivnica za stručni skup
Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj

Pozvánka

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva prigodom Evropskog dana jezika
na stručni skup,
koji će se održati u prostorijama Saveza Slovaka
Ulica braće Radića 68
19. 10. 2018. s početkom u 18:00 sati.

*Jazykové výzvy Slovákov
v Chorvátsku* *Jezični izazovi Slovaka u
Hrvatskoj*

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva pri príležitosti Európskeho dňa jazykov
na odborné stretnutie,
ktoré sa uskutoční v priestoroch Zväzu Slovákov
Ulica braće Radića 68
19. 10. 2018 so začiatkom o 18:00 hodine.

Pozivnica

Podporovatelj / Pokrovitelj: Savjet za nacionalne manjine RH

Pozvánka

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva prigodom Evropskog dana jezika
na stručni skup,
koji će se održati u prostorijama Saveza Slovaka
Ulica braće Radića 68
27. 9. 2019. s početkom u 17:00.

*Jazykové výzvy
Slovákov v Chorvátsku* *Jezični izazovi
Slovaka u Hrvatskoj*

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva pri príležitosti Európskeho dňa jazykov
na odborné stretnutie,
ktoré sa uskutoční v priestoroch Zväzu Slovákov
Ulica braće Radića 68
27. 9. 2019 so začiatkom o 17:00.

Pozivnica

Podporovatelj / Pokrovitelj: Savjet za nacionalne manjine RH

Plagát/pozvánka na odborné
stretnutie *Pišme po slovensky*

Plakat/pozivnica za stručni skup
Pišimo po slovački

Plagát/pozvánka na odborné
stretnutie *Jazykové výzvy
Slovákov v Chorvátsku*

Plakat/pozivnica za stručni skup
Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj

Pozvánka

**Jazykové výzvy
Slovákov v Chorvátsku**

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva
na odborné stretnutie,
ktoré sa uskutoční v priestoroch Centra
Ulica braće Radića 68
26. 6. 2020 so začiatkom o 17:30.

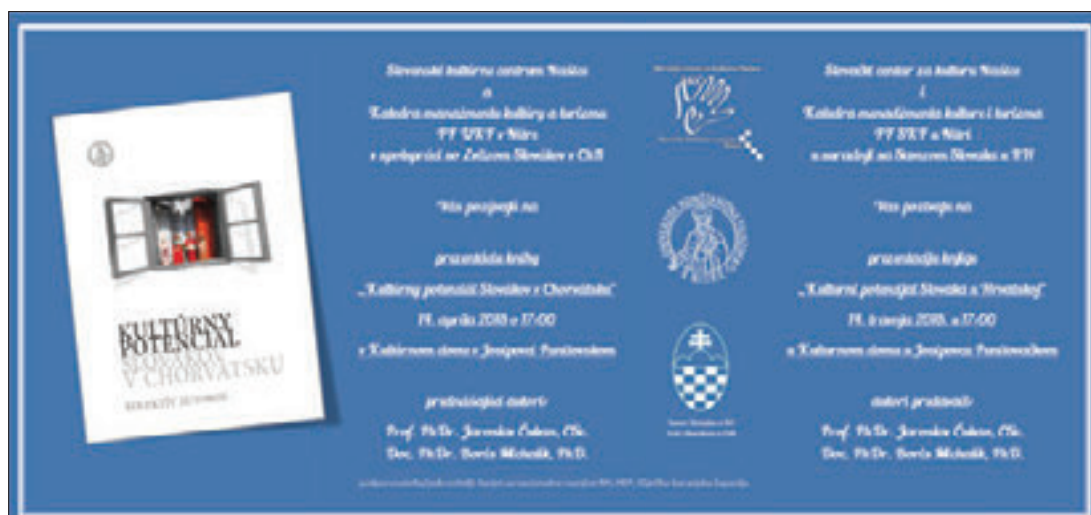

Pozivnica

**Jezični izazovi
Slovaka u Hrvatskoj**

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva
na stručni skup,
koji će se održati u prostorijama Centra
Ulica braće Radića 68
26. 6. 2020. s početkom u 17:30.

Podporovatelj Pokrovitelj

Plagát/pozvánka na prezentáciu knihy Kultúrny potenciál Slovákov v Chorvátsku
Plakat/pozivnica za prezentaciju knjige Kulturni potencijal Slovaka u Hrvatskoj

BANERY / BANERI

SLOVAČKI CENTAR ZA KULTURU NAŠICE
SLOVENSKE KULTURNE CENTRUM NAŠICE

www.skc.hr

Braće Radića 68, p.p. 30, 31500 Našice

e-mail: slovakicentar-ravnatelj@os.t-com.hr
tel./fax.: +385(0) 31 611 914

Slovenské kultúrne centrum Našice

HLAVNÝ RIEŠITEĽ

umb
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKOJ BISTRICI

Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí
ako prostriedok etnickej tolerance

JA OM

PARTNERI:

Slovenské kultúrne centrum Našice, Chorvátsko
téma: Scénický prejav Slovákov v Chorvátsku

Oddelenie slovenského jazyka a literatúry Filozofickej
fakulty Univerzity v Novom Sade, Srbsko

téma: Dialektológia vojvodinských Slovákov

Teoretické lýceum Jozefa Kozáčka v Bodonoši, Rumunsko

téma: Ludová pieseň Slovákov v Rumunsku

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

2019 - 1 - SK21 - KAZIT - 00082

MINISTARSTVO ZNANOSTI
I OBRAZOVANJA
REPUBLIKE HRVATSKE

ŠKOLA U PRIRODI
ŠKOLA V PRÍRODE

SLOVENČINA MOJA

EU DAN JEZIKA
EÚ DEŇ JAZYKOV

Slovenské kultúrne centrum Našice

Braće Radića 68, p.p. 30, 31500 Našice
e-mail: slovakicentar-ravnatelj@os.t-com.hr
tel.: +385(0) 31 611 914

www.skc.hr

Mag. TATJANA SENIČANINOVÁ sa narodila v roku 1989 v meste Našice. Základnú školu absolvovala v Markovci Našickom a v Našiciach. Od roku 2004 navštevovala v Našiciach všeobecné gymnázium a po jeho ukončení sa zapísala štúdiom na Filozofickú fakultu v Záhrebe, ktoré ukončila v roku 2014 a získala tituly magisterka muzeológie a spravovania kultúrneho dedičstva, magisterka vyučovania slovakistiky a bakalárka archeológie. Od roku 2014 pracuje ako kustódka v Slovenskom kultúrnom centre Našice, kde pôsobí hlavne v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva Slovákov v Chorvátsku. Od roku 2018 do 2020 pôsobí ako šéfredaktorka časopisu *Prameň*, prekladá texty, zúčastňuje sa na príprave prednášok, výstav a výskumov. Spolu so Sandrou Kraljovou Vukšićovou je autorkou výstavy *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* a publikácie *Prvých päť je najťažších – Prvých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2010 – 2015*. Už ako päťročná sa stala členkou Slovenského kultúrno-umeleckého spolku „Fraňo Strapač“ a je aj dlhoročnou členkou miestnej organizácie MS Markovac Našický. Počas dvadsaťročného pôsobenia v slovenskom folklórnom spolku pôsobila ako tanečnica, speváčka sólistka, dopisovateľka časopisu *Prameň*, moderátorka na lokálnych, štátnych a medzinárodných podujatiach a tajomníčka. Od roku 2014 do konca 2020 pripravovala a moderovala reláciu v slovenskom jazyku Rádia Našice *Kvapka slovenského života*. Okrem uvedeného prejavuje talent vo výtvarnom aj hudobnom umení. Je držiteľkou uznania Zväzu Slovákov a miestnej organizácie MS Markovac Našický za dlhoročnú prácu v oblasti zachovávanía slovenskej menšinovej kultúry a jazyka v Chorvátskej republike.

Dr. sc. SANDRA KRALJOVÁ VUKŠIĆOVÁ sa narodila v roku 1972 v meste Našice, kde ukončila základné a stredoškolské vzdelanie. Do roku 1998 žila v Markovci, kde osemnásť rokov pôsobila ako tanečnica v Slovenskom kultúrno-umeleckom spolku „Fraňo Strapač“, určitú dobu ako tajomníčka miestnej organizácie MS Markovac Našický a dopisovateľka časopisu *Prameň*. Magisterské dvojodborové štúdium slovenského jazyka a literatúry a etnológie ukončila na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v roku 2004. Na Katedre etnológie a etnomuzikológie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v roku 2009 absolvovala doktorandské štúdium. Je členkou Národopisnej spoločnosti Slovenska. V roku 2011 bola vymenovaná za stálu súdnu tlmočníčku. Od toho roku, s ročnou prestávkou, pôsobí ako riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice. Od roku 2014 do 2018 pôsobí ako šéfredaktorka časopisu *Prameň*. Spolu s Tatjanou Seničaninovou je autorkou výstavy *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* a publikácie *Prvých päť je najťažších – Prvých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2010 – 2015*. Je autorkou niekoľkých štúdií a recenzií publikácií, ako aj prekladov slovenských publikácií o Slovákoch. Zúčastnila sa na viacerých medzinárodných konferenciách a etnologických výskumoch. Od slovenskej Agentúry na podporu výskumu a vývoja v roku 2016 získala Certifikát posudzovateľa projektov. Je držiteľkou uznania Zväzu Slovákov za dlhoročnú prácu v oblasti zachovávanía slovenskej menšinovej kultúry a jazyka v Chorvátskej republike.

TATJANA SENIČANIN, mag., rođena je 1989. godine u Našicama. Osnovnu školu pohađala je u Markovcu Našičkom i u Našicama. U Našicama 2004. godine upisuje Opću gimnaziju, a nakon završetka upisuje se na studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, na kojemu je diplomirala 2014. godine. Po zvanju je magistra muzeologije i upravljanja baštinom, magistra edukacije slovakistike te sveučilišna prvostupnica arheologije. Od 2014. godine zaposlena je na mjesto kustosa u Slovačkom centru za kulturu Našice, gdje djeluje na području očuvanja kulturne baštine Slovaka u Hrvatskoj. Od 2018. do 2020. godine urednica je časopisa *Prameň*, prevodi tekstove, sudjeluje u organizaciji predavanja, izložaba i istraživanja. Sa Sandrom Kralj Vukšić autorica je izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* i publikacije *Prvih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice – Prvih pet je najteže 2010. – 2015.* Od svoje pete godine članica je Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Franjo Strapač“ i dugogodišnja članica Matice slovačke Markovac Našički. U dvadesetogodišnjem radu u slovačkoj udruzi aktivno je djelovala kao plesačica, solo pjevačica, dopisnica časopisa *Prameň*, voditeljica mnogobrojnih konferansi lokalnih, državnih i međunarodnih kulturnih događanja i tajnica. Od 2014. do kraja 2020. godine uređuje i vodi emisiju na slovačkom jeziku Radija Našice *Kvapka slovenského života* (hr. *Kapljica slovačkog života*). Osim navedenog, pokazuje talent u likovnom i glazbenom izražavanju. Dobitnica je priznanja Saveza Slovaka i Matice slovačke Markovac Našički za dugogodišnji rad u očuvanju slovačke manjinske kulture i jezika u Republici Hrvatskoj.

SANDRA KRALJ VUKŠIĆ, dr. sc., rođena je u Našicama 1972. gdje je stekla osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Do 1998. živi u Markovcu, gdje je osamnaest godina članica plesne folklorne skupine u slovačkom kulturno-umjetničkom društvu „Franjo Strapač“ te neko vrijeme obnaša funkciju tajnice Matice slovačke Markovac Našički i dopisnice časopisa *Pramen*. Petogodišnji magistarski dvopredmetni studij slovačkog jezika i literature, te etnologije završila je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri u Slovačkoj 2004. godine. Doktorirala je na katedri etnologije i etnomuzikologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri 2009. godine. Članica je Etnološkog društva Slovačke. Stalnim sudskim tumačem za slovački jezik imenovana je 2011. U Slovačkom centru za kulturu Našice zaposlena je na mjestu ravnateljice od 2011. godine, s jednogodišnjim prekidom. Urednica je slovačkog časopisa *Prameň* od 2014. do 2018. godine. S Tatjanom Seničanin autorica je izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* i publikacije *Prvih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice – Prvih pet je najteže 2010. – 2015.* Autorica je nekoliko studija i recenzija knjižnih izdanja kao i slovačkih prijevoda publikacija o Slovacima. Sudionica je brojnih međunarodnih konferencija te etnoloških istraživanja. Dvogodišnje iskustvo na europskim projektima stječe sudjelovanjem na projektu Slovake.eu. Od slovačke Agencije za podršku istraživanja i razvoja 2016. godine ostvaruje certifikat ocjenjivača projekata. Dobitnica je priznanja Saveza Slovaka i Matice slovačke Markovac Našički za dugogodišnji rad u očuvanju slovačke manjinske kulture i jezika u Republici Hrvatskoj.

MEDIÁLNA PODPORA / MEDIJSKA PODRŠKA

Radio Našice

Prizma – multinacionalni magazin HRT

Glas Slavonije

Časopis Prameň – www.savez-slovaka.hr

Savez Slovaka – www.savez-slovaka.hr

Úrad pre Slovákov žujúcich v zahraničí – www.uszz.sk, www.slovenskezahranicie.sk

Sledujte nás na www.skc.hr / Pratite nas na www.skc.hr

